

• EUROKERDOS •

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΥΡΟΚΕΡΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 128 / ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009 / www.eurokerdos.com ΤΙΜΗ: €10,00

Συγκρότημα
Τράπεζας Κύπρου

Βελτίωση κερδοφορίας παρά τη διεθνή κρίση

CNP MARFIN ΛΑΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

**Γιατί κανείς ποτέ
πριν, δεν είχε
τόση ασφάλεια;**

**Νώντας Μεταξάς,
Γενικός Διευθυντής ΧΑΚ**

**Η κρίση ανέδειξε τη σημασία
του χρηματιστηριακού θεσμού**

AIK Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

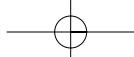
**Χάρης Θράσου Πρόεδρος ΑΗΚ
Αιταλάντευτα σταθεροί
στην εξυπηρέτηση
των πελατών μας**

**Φίλοι, συμφοιτητές, συγκάτοικοι,
αλλά όμως τώρα αντίπαλοι...**

• ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009 •

• ΤΕΥΧΟΣ 128 •

MARFIN LAIKI BANK

9 διακρίσεις σε μια χρονιά! 9 ακόμη λόγοι για να νιώθετε περήφανοι για την τράπεζά σας.

Κάθε κορυφαία διάκριση μας γεμίζει περηφάνεια. Είμαστε βέβαιοι ότι το ίδιο νιώθετε κι εσείς για την τράπεζά σας. Γιατί πάνω απ' όλα ξέρετε ότι αυτές οι διακρίσεις αφορούν τη δική σας ποιοτική εξυπηρέτηση. Η Marfin Laiki Bank σας ευχαριστεί για την εμπιστοσύνη σας και υπόσχεται να συνεχίσει να προσφέρει τις πιο βραβευμένες τραπεζικές υπηρεσίες στην Κύπρο.

- "Bank of the Year 2008", The Banker (Financial Times)
- "Best Banking Awards 2009", World Finance
- "Best Investment Services Provider, Cyprus 2008", World Finance of Reuters
- "Straight-Through Processing (STP) Excellence Award", Deutsche Bank (Euros & Dollars)
- "Quality Recognition Award 2008 (Correspondent Bank)", JP Morgan
- "Best Private Bank in Cyprus" 2008, Euromoney
- "Custody Innovation Award" 2008, Money Markets Magazine
- "Best Sub Custodian Bank in Cyprus" 2009, Global Finance
- "Best Internet Bank, Consumer Bank in Cyprus", Global Finance

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Μια από τις μεγαλύτερες και ιστορικότερες εταιρείες στην Κύπρο, η γαλακτοβιομηχανία Χαραλαμπίδης, ενημερώνει το καταναλωτικό κοινό καθώς και τους πελάτες της, για τη νέα επωνυμία της εταιρείας, ως Vivartia (Cyprus) Ltd.

Η Vivartia (Cyprus) Ltd, αποτελεί τμήμα της μεγαλύτερης Ελληνικής εταιρείας τροφίμων Vivartia, η οποία παράγει και διαθέτει κορυφαίες μάρκες, που μπαίνουν καθημερινά στα σπίτια και τη ζωή, εκατομμυρίων ανθρώπων σε περισσότερες από 30 χώρες του κόσμου.

Η Vivartia (Cyprus) Ltd, αποτελεί σήμερα έναν από τους κυριότερους προμηθευτές του κλάδου της αγοράς τροφίμων και τον μεγαλύτερο του κλάδου γαλακτοκομικών προϊόντων στην Κύπρο, παράγοντας και διανέμοντας τις πολύ γνωστές και αγαπημένες μάρκες:

20,000,000 ευρώ επενδύσεις

Τα τελευταία δύο χρόνια η Vivartia (Cyprus) Ltd επένδυσε πάνω από 20 εκατομμύρια ευρώ για:

- να ανανεώσει και εκσυγχρονίσει το μηχανολογικό εξοπλισμό του εργοστασίου της
- να δημιουργήσει δύο ξεχωριστές γραμμές παραγωγής για το Φρέσκο Γάλα Χαραλαμπίδης και το Φρέσκο Γάλα Κρίστης
- να ενισχύσει την υποδομή της, για αποθήκευση και διανομή των προϊόντων της στην Κύπρο και το εξωτερικό

Σύγχρονος εξοπλισμός

Συγκεκριμένα:

- εγκατέστησε νέο υπερσύγχρονο σταθμό παραλαβής γάλακτος στις εκσυγχρονισμένες παραγωγικές της εγκαταστάσεις στη Λεμεσό
- δημιούργησε νέα μοντέρνα γραμμή παστερίωσης και εμφιάλωσης με μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας, που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την παραγωγή του φρέσκου γάλακτος Χαραλαμπίδης
- δημιούργησε νέα γραμμή παραγωγής για το φρέσκο γάλα σοκολάτας Χαραλαμπίδης σε μπουκάλι
- προχώρησε σε επέκταση και εκσυγχρονισμό με νέα μοντέρνα μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας:
  - στη γραμμή παραγωγής του φρέσκου γάλακτος Κρίστης
  - στο τυροκομείο
  - στο τμήμα παραγωγής γιαουρτιού

Για διασφάλιση της υψηλής ποιότητας των προϊόντων

- προχώρησε σε επενδύσεις σύγχρονου εξοπλισμού στο εργαστήριο ποιοτικού ελέγχου με στόχο τη διασφάλιση της υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας των παραγομένων προϊόντων και της υγείας των καταναλωτών.
- δημιούργησε υπερσύγχρονα κέντρα διανομής με ρομποτικά μηχανήματα για τη συσκευασία, αποθήκευση και διακίνηση των προϊόντων της, στη Βιομηχανική περιοχή της Νήσου και στη Βιομηχανική περιοχή Αγ. Αθανασίου στη Λεμεσό.
- προχώρησε σε ανανέωση και εκσυγχρονισμό του στόλου οχημάτων για τη διανομή των προϊόντων της σε περισσότερους από 2000 πελάτες παγκύπρια.

Το όφαμά μας στην Vivartia (Cyprus) Ltd είναι να συνεχίσουμε να δημιουργούμε και να προσφέρουμε αξία, σήμερα και στο μέλλον, στους καταναλωτές, στους πελάτες και προμηθευτές, στους εργαζόμενους και στην ευρύτερη κοινωνία μέσω της δημιουργίας και διάθεσης προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας, που να ικανοποιούν τις σύγχρονες διατροφικές ανάγκες του Κύπριου καταναλωτή.

Περιεχόμενα

**ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ**

www.eurokerdos.com

E-mail: liveras@cytanet.com.cy

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009, Τεύχος 128

Εκδότης - Διευθυντής.....	Θεοφάνης Λιβέρας
Διευθύντρια	Νικολέττα Λιβέρα
Αρχισυντάκτης.....	Στέφανος Κοτζαμάνης

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Φειδίας Πηλειδης.....	Δ/νων Συνέταιρος PriceWaterhouseCoopers
Ουράνιος Ιωαννίδης	Πολιτικός Αρθρογράφος
Χριστόδουλος Χριστοδούλου	Χρηματοοικονομικά
Μάριος Μαυρίδης	Οικονομολόγος
Χρήστος Ιακώβου	Πολιτικός Αναλυτής
Νεόφυτος Νεοφύτου	Συνέταιρος Ernst & Young
Μιχάλης Μιχαήλ	Συνέταιρος KPMG
Δημήτρης Στυλιανίδης	Σύμβουλος Επικοινωνίας
Ανδρέας Αναστασίου	.Αθήνα
Χάρης Κουρούκλης	.Αθήνα

Τυπογραφείο:	J. G. CASSOULIDES & SON LTD
Διανομή:	Πρακτορείο "KRONOS"
Ελεγκτές:.....	Γρηγορίου και Σία
Νομικοί Σύμβουλοι:.....	Σωτήρης Σαμψών Δικηγόρος
.....	Παγκράτης Λιβέρας Δικηγόρος

ΓΡΑΦΕΙΑ:

- Γ. Μιχαήλ 14, Ακρόπολη, Στρόβολος
Ταχ. Θυρίδα 16088, 2085 Λευκωσία.
Τηλ: 22311272, Fax: 22317127

- web site:** ..... www.eurokerdos.com
E-mail: ..... liveras@cytanet.com.cy

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Κύπρος	€100
Ευρώπη	€150
USA – CANADA-SOUTH AFRICA – AUSTRALIA	€150

Η Άποψή μας.....	7
Άρθρο Ουράνιου Ιωαννίδη	8-9
Άρθρο Χριστόδουλου Χριστοδούλου	10-11

Συνέντευξη Νώντας Μεταδάς	12-14
Οικονομία	16-17
Άρθρο Μιχάλη Καρμά	18
Τράπεζα Κύπρου	20-22
Marfin Laiki αποτελέσματα	24-25
Ελληνική Τράπεζα αποτελέσματα	26
Marfin - CNP	28
Άρθρο Μάριου Μαυρίδη	30
Τράπεζα Πειραιώς.....	32

AHK Πεπτραγμένα.....	34-35
OEB - Βραβείο Αριστείας	36
Με το φακό μας	37
Συνέντευξη Χάρης Θράσου.....	38-39
Εθνική Τράπεζα: Ιδιωτικά Νοσοκομεία	40-42
Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου	44-45

Αντώνης Σαμαράς.....	46-47
Ελλαδικά θέματα.....	48-52
Dubai	54-55
Ομόλογα	56
CYTA Ελλάδα	57
Άρθρο Ανδρέα Αναστασίου - Τουρκία	58-59
Συνέντευξη George W. Greer	60-61
Oracle Day	62-63
Αεροδρόμιο Λάρνακας	64-65
Συνέντευξη Χαράλαμπος Ξυλούρης	66-67
Άρθρο Αντώνη Στυλιανού	68-69
Marfin Laiki Woman's Card	70
ΟΠΕΚ	74-75
KOT	76
Άρθρο Μιχάλη Καράσαββα	78
Άρθρο Γιάννη Βασιάδη - ISO	80
Έκθεση Ζωγραφικής	82
PWC	84
Άρθρο Δημήτρη Στυλιανίδη	86-87
Άρθρο Νίκου Σύκα	88
Άρθρο Δημήτρη Εργατούδη.....	90
Άρθρο Ανδρέα Ασσιώτη	92
Επίκαιρα θέματα	94-98

© 2009 EYGM Limited. All Rights Reserved.

Aiming higher?

Achieving your company's true potential isn't easy.

Ernst & Young can help. We bring together an experienced, globally integrated team who can provide the in-depth knowledge of assurance, tax, transaction and advisory services your business needs to get to the top.

What's next for your business?

ey.com

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Πρόγραμμα Καρτών Winsky-Wednesday

Επιτέλους Τετάρτη!

Είστε κάτοχος μιας από τις κάρτες της Alpha Bank; Τώρα, η Τετάρτη θα γίνει η αγαπημένη σας μέρα, αφού κάθε Τετάρτη θα έχετε την ευκαιρία να κερδίσετε €2.000 CASHBACK στο λογαριασμό της κάρτας σας... με μόνο 2 συναλλαγές την εβδομάδα!

Το πρόγραμμα ισχύει για Δεκέμβριο 2009 και Ιανουάριο 2010, και εφόσον εξασφαλίσετε συμμετοχή, η κάθε σας συναλλαγή θα μετράει και ως μια επιπλέον συμμετοχή στην κλήρωση που θα γίνεται κάθε Τετάρτη!

Τώρα **ΟΛΕΣ** οι κάρτες της Alpha Bank σας ανταμείβουν... με **METRHTA!!**

*Οι συναλλαγές θα αρχίσουν να μετρούν από τις 25/11/09 και στη συνέχεια για την εβδομάδα που προηγείται της κάθε κλήρωσης.

Η Τράπεζα θα δικαιούται να κάνει μνεία των ονομάτων των νικητών σε διαφημιστικό υλικό ή υλικό δημοσίων σχέσεων.

€2.000
για έναν υπερτυχερό
ΚΑΘΕ ΤΕΤΑΡΤΗ

Διεύθυνση Επικοινωνίας
800 ALPHA
(2 5 7 4 2)

ALPHA BANK

Και για κάρτες που κερδίζουν... *Mazi*

228888888, www.alphabank.com.cy

H áπωφή μας

«Κάτω από τη βάση» ...στην οικονομία

Η κυπριακή Κυβέρνηση θα πρέπει να εγκαταλείψει την πολιτική της ήπιας προσαρμογής και να λάβει δραστικά μέτρα «εδώ και τώρα».

**ΘΕΟΦΑΝΗΣ
ΛΙΒΕΡΑΣ**

Εκδότης

H

ομιλία του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας κ. Αθανάσιου Ορφανίδη ήταν σαφής: ενώ στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης το 2010 θα αποτελέσει ένα έτος κάποιας ανάκαμψης, στην Κύπρο θα έχουμε μια ακόμη πιο δύσκολη χρονιά: η ανεργία θα αυξηθεί, ο δείκτης του δημοσιονομικού ελλείμματος θα ανέβει και γενικότερα οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας θα τεθούν εκτός των επιτρεπόμενων ορίων από την Ευρωζώνη;

Κάποιοι θα υποστηρίξουν ότι αυτό έγινε επειδή η κρίση στην πραγματική κυπριακή οικονομία ξεκίνησε πολύ αργότερα απ' ότι στις ΗΠΑ και την δυτική Ευρώπη. Κάποιοι άλλοι θα πουν ότι για να αρχίσουν να ανακάμπτουν οι Ευρωπαίοι γνώρισαν πρώτα καταβαράθρωση του ΑΕΠ τους και ελεύθερη πτώση στις τιμές των ακινήτων τους, σε αντίθεση με την Κύπρο, όπου - τηρουμένων των αναλογιών - την ασθένεια την περνάμε μέχρι σήμερα στο... πόδι.

Και οι δύο πλευρές έχουν δίκιο, αλλά η ουσία μάλλον βρίσκεται αλλού: η πικρή αλήθεια είναι σε ότι αφορά την κρίση:

Πρώτον, αργήσαμε να αντιληφθούμε το μέγεθός της, πράγμα που φυσικά έγινε και από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Και δεύτερον (και χειρότερο) προσπαθήσαμε να την αντιμετωπίσουμε με πολύ ήπια μέτρα. Είναι σαν να προσπαθεί ένας γιατρός να θεραπεύσει ένα πολύ βαρύ περιστατικό με ζεστό χαμομήλι...

Και βέβαια, δεν είναι μόνο ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χαρίλαος Σταυράκης που πρέπει να κατηγορηθεί γι αυτό. Ούτε μό-

νο μια «αλλεργία» του ΑΚΕΛ που έρχεται από μακριά και αφορά τη λήψη σκληρών μέτρων.

Είναι μια γενικότερη αντίληψη των πολιτικών κομμάτων, ότι για όλα τα πρόβληματα, αρκούν κάποιες μικροπαρεμβάσεις. Αν για παράδειγμα, παγώσεις τις προσλήψεις στο δημόσιο, αν περιορίσει κάπως κάποιες από τις σπατάλες, ή αντές ακόμη και να βάλεις κάποιο έμμεσο φόρο παραπάνω. Και αλήθεια είναι ότι μέχρι τώρα, έτσι τη βγάζαμε, όποτε ξεσπούσε κάποια κρίση.

Μόνο που αυτή τη φορά τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά, γιατί το πρόβλημα είναι πολύ δυσκολότερο... Η Κυβέρνηση καλείται κατά τα επόμενα χρόνια να «τετραγωνίσει τον κύκλο» καθώς από τη μια πλευρά πρέπει να αυξήσουν τις δημόσιες επενδύσεις προκειμένου να τονωθεί η οικονομία και από την άλλη να περιορίσουν τις κρατικές δαπάνες, έτσι ώστε να συριγκωθεί το δημόσιο έλλειμμα;

Πώς μπορεί να γίνει αυτό κύριοι της Κυβέρνησης, πέρα από τη μείωση της δημόσιας κατανάλωσης και φυσικά πέρα από το πάγωμα, ή ακόμη και τη μείωση των μισθών στο κρατικό και τον ημικρατικό τομέα;

Και κάτι ακόμη. Πολλά λέγονται για την ανάκαμψη που επίκειται στην Ευρώπη από το 2010 και που σταδιακά θα μας επηρεάσει. Η αλήθεια όμως είναι, ότι η ανάκαμψη αυτή ούτε βέβαιη είναι, αλλά ούτε και μεγάλη. Οι πρόσφατες εξελίξεις στο Ντουμπάι είναι χαρακτηριστικές για το τι ενδεχομένως θα μπορούσε να ακολουθήσει.

Τα περί φούσκας των μετοχών, τα

ακούτε εδώ και πολύ καιρό. Οι «αρκούδες» προβληματίζονται έντονα για το πώς τα διεθνή χρηματιστήρια έχουν κάνει ένα τόσο γερό ράλι κατά τους τελευταίους μήνες, όταν τα μέχρι τώρα στοιχεία μιλούν για μια σχετικά ήπια, σταδιακή -και κατά πολλούς αμφίβολη- ανάκαμψη.

Έντονος προβληματισμός όμως, δεν υπάρχει μόνο για τις μετοχές, αλλά και για την αντίθετη επένδυση των μετοχών, τα κρατικά ομόλογα. Οι τιμές για παράδειγμα των κρατικών ομολογιακών τίτλων στις ΗΠΑ έχουν ανεβεί τόσο πολύ, έτσι ώστε κατά τις τελευταίες ημέρες να βλέπουμε κάτι που το είδαμε μόνο πέρυσι, κατά την κορύφωση της κρίσης:

Οι βραχυπρόθεσμες εκδόσεις τους να υπόσχονται μηδενικές, ή ακόμη και αρνητικές αποδόσεις!!! (yields).

Δηλαδή, όποιος αγοράζει έντοκα γραμμάτια του αμερικανικού δημοσίου δέχεται να μην πάρει καθόλου τόκους, ή ακόμη και να πληρώσει από την τσέπη του!!!

Δεν είναι λίγοι λοιπόν, που φοβούνται «φούσκα» και για την περίπτωση των ομολόγων.

Υπάρχουν επίσης εκείνοι που μιλάνε για φούσκα στο χρυσό, ενώ στην περίπτωση της Κύπρου δεν είναι λίγοι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι οι τιμές των ακινήτων έχουν ακόμη κάμποσο δρόμο προς τα κάτω.

Απέναντι λοιπόν σ' αυτή την ομιχλώδη συγκυρία, η κυπριακή Κυβέρνηση θα πρέπει να εγκαταλείψει την πολιτική της ήπιας προσαρμογής και να λάβει δραστικά μέτρα «εδώ και τώρα».

Η τύχη μας είναι στα χέρια μας

- ✓ **Με τη θέληση μας δεν δώσαμε ποτέ και ούτε τώρα θα δώσουμε γη και ύδωρ**
- ✓ **Μπορούμε να τους κλείσουμε το δρόμο προς την Ε.Ε. και πρέπει να τους τον κλείσουμε. Εδώ και τώρα. Τούτο το Δεκέμβρη**

H Κυπριακή Δημοκρατία ανακηρύχθηκε και έτυχε αναγνώρισης από τον ΟΗΕ το 1960. Απειλήθηκε με απόσχιση τημάτων της μετά από ανταρσία το 1963 αλλά η αναγνώριση της επιβεβαιώθηκε από τον ΟΗΕ με απόφαση του το 1964. Υπέστη την από αέρα πρώτη εισβολή την ίδια χρονιά, το 1964, μα και πάλι μέσω του ΟΗΕ επιβεβαιώσει την αναγνώριση της. Υπέστη τον Αττίλα και υφίσταται για

**Του
Ουράνιου
Ιωαννίδη**

Πρώην Υπουργού
Παιδείας και
Πολιτισμού

που μαζί με το δοτό σύνταγμα της τη συνοδεύουν (εγγυήσεις, βάσεις κλπ) κι αυτές που στη συνέχεια συνήψει (ένταξη στην Ε.Ε., ένταξη σε διεθνείς οργανισμούς, διμερείς συμφωνίες κλπ).

Αυτά είναι αναντίλεκτα, μη αναστρέψιμα εάν δεν αναστραφούν με υπογραφή μας και αντικατασταθούν από άλλα και είναι το έρεισμα ύπαρξης μας και αφετηρία των προσπαθειών μας για λύση του προβλήματος εισβολής, κατοχής και καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όσων άλλων καταστρηγήσεων του διεθνούς δικαίου (εκτοπισμός, σφετερισμός περιουσιών κλπ).

Σημειώνοντας και υπογραμμίζοντας ότι τούτα είναι αναντίλεκτα και αποτελούν την αφετηρία για τη λύση, απευθυνόμαστε σε όσους και όποιους εμπλέκονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο στην προσπάθεια για λύση και ιδιαίτερα στον κάθε πολίτη που θα πάρει την απόφαση για τη λύση. Και τούτο για να ξέρουν όλοι τι έχουμε τώρα ως όπλο, έρεισμα και ανάχωμα ύπαρξης και που δεν θα έχουμε αν με την υπογραφή μας απεμπολήσουμε ή νοθεύσουμε ή πα-

ραδώσουμε σε αμφιλεγόμενα κείμενα διπλών αναγνώσεων και εποικοδομητικών δήθεν ασαφειών. Πρέπει να γίνει κατανοητό και από τους πολίτες στη συντριπτική τους πλειοψηφία έγινε, ότι λύση ή διευθέτηση δεν μπορεί να υπάρξει και να γίνει αποδεκτή αν προνοεί ότι η Κυπριακή Δημοκρατία, πέραν από τον εδαφικό ακρωτηριασμό της κατοχής, θα υποστεί και νέον ακρωτηριασμό που να αφορά την διεθνή της αναγνώριση, την κυριαρχία της, την ίδια την υπόσταση της.

Και ας μη επισείεται ως παμπούλας ότι η Τουρκία δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία, γιατί τούτο είναι το μεγαλύτερο ψεύδος που φωνασκούν και λέγουν οι Τούρκοι ενώ γνωρίζουν ότι η αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι δεδομένη από αυτούς και θεωρητικά και πρακτικά, αδιάλειπτα από το 1960 και επιβεβαιώμενη και το 1964, το 1974 και το 2004. Οι φωνασκίες τους γίνονται για λαϊκή κατανάλωση. Και η αναγνώριση που τάχα δίνουν στο ψευδοκράτος είναι στον αέρα γιατί με βάση το διεθνές δίκαιο το ψευδοκράτος είναι ανύπαρκτο. Το πραγματικό γεγονός είναι η κατοχή και η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας και η λύση, είναι ο τερματισμός της κατοχής και η αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας. Όλα τα άλλα είναι εκ του πονηρού. Η Ε.Ε. όταν το 2004 ενέτασε την Κυπριακή Δημοκρατία στην Ένωση ως πλήρες και ισότιμο μέλος της με όλα τα εδάφη της δεν έκανε χαριστική μεταχείριση σ' αυτήν. Αντίθετα ανταποκρινόταν στις πρόνοιες του διεθνούς δι-

καίου και στις αποφάσεις και τα ψηφίσματα του ΟΗΕ που ως μόνιμο υποκείμενο του διεθνούς δικαίου στην νήσο Κύπρο αναγνώριζε και αποδεχόταν την Κυπριακή Δημοκρατία. Η Ε.Ε. για να διευκολύνει την Κυπριακή Δημοκρατία στην εναρμόνιση της με το κοινοτικό κεκτημένο, γνωρίζοντας την αδυναμία της ίδιας της Ε.Ε. να εφαρμόσει το διεθνές δίκαιο στην Κύπρο (τερματισμός της κατοχής) και κατά μείζονα λόγο της Κυπριακής Δημοκρατίας να το εφαρμόσει, κατοχύρωσε το δικαίωμα και την απάλλαξη από την υποχρέωση να εφαρμόσει το κοινοτικό δίκαιο στις περιοχές των εδαφών της στις οποίες δεν μπορούσε να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο. (λόγω βέβαια της κατοχής και των στρατευμάτων του Αττίλα).

Η Κυπριακή Δημοκρατία δεν μπορούσε να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο σε εδάφη της από το 1964 λόγω της Τουρκοανταρσίας και της δημιουργίας θυλάκων. Η περιοχή στην οποία δεν μπορεί να ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο επεκτάθηκε με την εισβολή του 1974 και την συνεχιζόμενη κατοχή.

Τούτο όμως το απαράδεκτο status quo ουδέποτε μπόρεσε να αναφέσει την οντότητα, την κυριαρχία, την διεθνή αναγνώριση και την υπόσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας, που αντίθετα επιβεβαιώθηκαν πανηγυρικά με την ένταξη της στην Ε.Ε. και τυπικά το 2004. Αυτή είναι και σήμερα η πραγματικότητα που ούτε από την Τουρκία σε κάποιο επίσημο βήμα αμφισβητήθηκε. Αμφισβητείται με κορώνες για λαϊκή κατανάλωση που προβάλλει κατά καιρούς με την

ανοχή των συνενόχων της και δυστυχώς σε κάποιες περιπτώσεις μετά από το 2004 με τη δική μας ανοχή ή διευκόλυνση (Αποδοχή έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων, αποφυγή αίτησης ένταξης στο συνεταιρισμό για την ειρήνη, το NATO και σε άλλους οργανισμούς).

Οι Τούρκοι θεωρούν ή προσπαθούν να επιβάλουν αφετηρία διαδικασίας επίλυσης του Κυπριακού τις ανυπόστατες για το διεθνές δίκαιο πραγματικότητες επί του εδάφους και φαίνεται ότι κάποιοι από εμάς συναινούν ή λόγω κόπωσης είναι έτοιμοι να συναινέσουν, αγνοώντας ότι η συντριπτική πλειοψηφία δεν συμφωνεί.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, με τα προσωρινά κατεχόμενα εδάφη της δεν είναι όμηρος της Τουρκίας. Όμηρος λόγω των επιλογών της, είναι η Τουρκία που για να ενταχθεί στην Ε.Ε. πρέπει να ξεπεράσει το εμπόδιο της θέσης της αναγνωρισμένης Κυπριακής Δημοκρατίας. Αποκλειστικά από εμάς εξαρτάται η λύση του κυπριακού και όχι από την Τουρκία ή οποιονδήποτε άλλο. Εκτός κι αν αρνηθούμε να ασκήσουμε τα αυτονόητα δικαιώματα μας και αποδεχθούμε όρους υποταγής. Να μην ξεχνούν όμως ότι εμείς με τη θέληση μας δεν δώσαμε ποτέ και ούτε τώρα θα δώσουμε γη και ύδωρ.

Ο Τούρκος πρωθυπουργός πριν λίγες μέρες ακόμα επανέλαβε για πολλοστή φορά ότι η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ε.Ε. ήταν λάθος. Λέγει ότι ήταν λάθος γιατί ακριβώς κατανοεί ότι η ένταξη στην Ε.Ε. αντέστρεψε την ομηρία. Εκεί όπου για τρεις δεκαετίες είχε όμηρο την Κυπριακή Δημοκρατία ανακάλυψε ότι είναι η Κυπριακή Δημοκρατία που έχει όμηρο την Τουρκία σε ότι αφορά τον μονόδρομο του μέλλοντος της που είναι ταυτισμένος με την ένταξη της στην Ε.Ε.

Τούτη την αλήθεια πρέπει να την κατανοήσουμε, να την χωνέψουμε και να την αξιοποιήσουμε για να τερματίσουμε την κατοχή και να αποκαταστήσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα των κυπρίων πολιτών.

Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συνεχίζεται ο εμπαιγμός να είναι ο θύτης και κατακτητής, η Τουρκία, στο απυρόβλητο, ενώ διατηρεί κατοχικά στρατεύματα σε μια ευρωπαϊκή χώρα, ενώ έχει εγκαταστήσει υποτελή διοίκηση στα κατεχόμενα εδάφη μας, ενώ συνεχίζει τον εποικισμό και την εθνοκάθαρση.

Πρέπει να διατρανώσουμε στεντόρεια τη φωνή ότι η συνέχιση της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας θα προχωρήσει μόνον εάν και όταν, όπως προβλέπουν τα ψηφίσματα και οι αποφάσεις του ΟΗΕ, τερματίσει την κατοχή, αποχωρήσουν τα κατοχικά στρατεύματα, αποκαταστήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι ελευθερίες

των Κυπρίων πολιτών. Σε τούτη τη θέση ουδείς μπορεί να αντιτάξει οποιοδήποτε σοβαρό επιχείρημα. Αντίθετα θα εκτεθεί ανεπανόρθωτα σε κάθε ευρωπαϊκό πολίτη και σε κάθε πολίτη.

Αν όμως συνεχίσουμε να συζητούμε πως και με ποιες προσφορές, εκπτώσεις και υποχωρήσεις, με ποιες ευφάνταστες προτάσεις και ποιες εφευρέσεις πολιτειακών συστημάτων θα τετραγωνίσουμε τον κύκλο, δηλαδή αφενός να αποενοχοποιηθεί η Τουρκία και να διατηρηθούν τα δοσμένα της εισβολής και αφετέρου να πεισθούν οι κύπριοι πολίτες ότι τερματίζεται η κατοχή και «επανενώνεται» το νησί χωρίς όμως να ελευθερώνεται, είτε είμαστε αιθεροβάμονες, είτε υποτιμούμε τη νοημοσύνη των πολιτών, είτε τέλος θέλουμε να επιβάλουμε στους πολίτες μια άλλη λογική για το τι είναι κράτος και ομοσπονδία πράγμα που είναι ανέφικτο. Μια τέτοια ενέργεια οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε μια κατάσταση που θα ακυρώσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα μας και θα δώσει πλεονέκτημα στην Τουρκία.

Σε ότι τέλος αφορά την εσωτερική πτυχή του Κυπριακού είναι απολύτως κατανοητό ότι όχι μόνο δεν θα στερηθεί το σύνοικο στοιχείο τα προνόμια που απέκτησε με το σύνταγμα της Ζυρίχης-Λονδίνου αλλά ότι θα πάρει και άλλα. Και αυτά είναι που πρέπει να τα διαπραγματεύσουμε. Μόνο αυτά όμως.

Ανατρέχοντας στα τελευταία 60 χρόνια και ξανακοιτάζοντας από πού ξεκινήσαμε και πού φτάσαμε, εύκολα συμπεραίνεται ότι υπήρξαμε ερασιτέχνες στην πολιτική σε σχέση με τους

επαγγελματίες αντιπάλους και εχθρούς μας. Χωρίς να γνωρίζουμε τις ατραπούς της κάθε καμαρύλας, τις προσωπικές ατζέντες των μεγαλόσχημων, τα εν κρυπτώ και παραβύστω τεκταινόμενα στην διεθνή σκακιέρα, μπήκαμε στον κυκεώνα των διεθνών συμφερόντων και όπως ήταν λογικό και αναμενόμενο χάσαμε. Όμως τίποτε δεν παραδεχόμαστε. Νομίζουμε ακόμα ότι μπορούμε να παιξούμε με τους μεγάλους χωρίς να κατανοούμε ότι εκείνοι αλλάζουν τους κανόνες και παίρνουν τις παρτίδες.

Κάναμε ένα επικό εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα το 55-59 κατ' εντολή των Ελλήνων της Κύπρου, που δόθηκε το 50 με το ενωτικό δημοψήφισμα με το ανεπανάληπτον «Αξιούμενην Ένωσην» και με μόνο οτόχο την Ένωση και μόλις λίγους μήνες μετά την έναρξη του βρεθήκαμε στη δίνη της άτυπης διεθνούς διπλωματίας και της υπόσκαψης του αγώνα και ιδιαίτερα του σκοπού του.

Όσοι δεν ήταν μυημένοι διοιλίσθησαν στο «Αυτοδιάθεση-Ένωση» και σταδιακά στο «Αυτοδιάθεση» χωρίς να γνωρίζουν ότι μεθοδεύσταν από τους Βρεττανούς η κολοβωμένη ανεξαρτησία. Ήδη από τον Αύγουστο του 55 οι Βρεττανοί οργάνωσαν την τριψερή διάσκεψη του Λονδίνου, Βρεττανία-Τουρκία-Ελλάδα, βάζοντας ως παράγοντα στο κυπριακό ξανά την Τουρκία.

Από το 56 άρχισαν τις συζητήσεις και την υποβολή προτάσεων, λύσεων-διευθετήσεων, που κάλυπταν τις ανάγκες τους. Υπέβαλαν στους Τούρκους να προβάλουν τη διχοτόμηση και άρχισαν να συζητούν τη τριχοτόμηση. Το 57 συναντήσαμε στην ανεξαρτησία που ήταν η πρώτη επιτυχία του σχεδιασμού τους. Μπήκε στο χρονοντούλαπο της Ιστορίας και η Ένωση και η Αυτοδιάθεση.

Άρχισε η διαπραγμάτευση του συντάγματος και των συνθηκών εγκαθίδρυσης και εγγυήσεων (και επεμβατικών δικαιωμάτων) και η δοτή και κολοβωμένη, διχοτόμηση (Βρεττανικές βάσεις) Κυπριακή Δημοκρατία με τα σπέρματα της τριχοτόμησης (ξεχωριστά δημαρχεία Τουρκοκύπριων) έγιναν πραγματικότητα. Τίποτε όμως ως ερασιτέχνες δεν καταλάβαμε από τα παιγνίδια των επαγγελματιών, ούτε το 63-64, ούτε το 74 ούτε το 2004.

Ζόυμε ακόμα με τη ψευδαίσθηση ότι με επαναλαμβανόμενους ερασιτεχνισμούς θα ανατρέψουμε τους σχεδιασμούς των επαγγελματιών. Καιρός λοιπόν να αναθεωρήσουμε και να αξιοποιήσουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα (Ενωμένη Ευρώπη). Μπορούμε να τους κλείσουμε το δρόμο προς την Ε.Ε. και πρέπει να τους τον κλείσουμε. Εδώ και τώρα. Τούτο το Δεκέμβρη.

Η ωμή οικονομική μας πραγματικότητα

Δεν είναι από προκατάληψη που επαναλαμβάνουμε κάποια πράγματα που αφορούν τον ευαίσθητο χώρο της οικονομίας. Ούτε από οίηση και αίσθημα ικανοποίησης ότι έχουμε επιβεβαιωθεί ή επαληθευθεί. Προκειμένου για την οικονομία δεν χωρούν ούτε απομικές προσεγγίσεις και φιλοδοξίες ούτε προσωπικές ατζέντες. Εκείνο που προεξάρχει και συνειδησιακά υπαγορεύεται είναι η αντικειμενική αποτίμηση και η ανεπιτρέαστη αξιολόγηση των οικονομικών δεδομένων και των οικονομικών προοπτικών. Με βάση αυτή την προσέγγιση και με

**Του Δρα.
Χριστόδουλου
Χριστοδούλου**

**Πρώην Υπουργού
Οικονομικών και
Εσωτερικών και
τέως Διοικητή
της Κεντρικής
Τράπεζας Κύπρου**

καθοδηγητή αυτή τη θεώρηση είναι που κρίνουμε και αξιολογούμε, εισηγούμαστε και προτείνουμε. Με έγνωση και αγωνία για το οικονομικό παρόν και το εθνικό, κοινωνικό και οικονομικό μέλλον του δύσμοιρου και ταλαίπωρου λαού και του πολυταλανισμένου τόπου μας. Δυστυχώς, οι εξελίξεις των τελευταίων τριών μηνών επιβεβαιώνουν όσα κατ' επανάληψη, εδώ και ένα περίπου χρόνο, τονίζουμε και υπογραμμίζουμε, εκτιμούμε και προβλέπουμε, iεραρχούμε και προτάσουμε για την κυπριακή οικονομία

αυτές για την κοριφαία οικονομία.
Από τότε, πριν ένα χρόνο, που ο Υπουργός των Οικονομικών και η κυβέρνηση κατάρτισαν τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2009. Από τότε, το Δεκέμβριο του 2008, που αστόχαστα και πρόχειρα, μετά από μια καλουπιασμένη και διαχρονικά πανομοιότυπη πολυσελίδη έκθεση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η Βουλή ψήφισε σε νόμο τον κρατικό προϋπολογισμό για το τρέχον έτος.

Ένα προϋπολογισμό που προκαλούσε την κοινή λογική καθενός που τύγχανε στοιχειωδώς μέτοχος και κοινωνός των εσωτερικών και διεθνών οικονομικών εξελίξεων και δεδομένων. Και αυτές οι εξελίξεις, δεδομένες και προοιωνιζόμενες, καθώς και τα συνηρητμένα και απότοκα δεδομένα, έδιναν ξεκάθαρο το μήνυμα και διέγραφαν ολοκάθαρη την εικόνα των επιπτώσεων κατης εξελικτικής πορείας και της δικής μας οικονομίας. Και ενώ όλες οι προβλέψεις και εκτιμήσεις

των διεθνών αξιολογικών οίκων και των καθηερωμένων έγκυρων αναλυτών προμήνυαν διεθνή οικονομική ύφεση με όλα τα δυσμενή επακόλουθα, οικονομικά και κοινωνικά, οι δικοί μας αρμόδιοι πολιτικοί και τεχνοκρατικοί ταγοί ζούσαν στα δικό τους κόσμο.

Και αποτίμουσαν ανελκιτικά τις εξελίξεις της κυπριακής οικονομίας. Και προέβλεπαν θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης γύρω στο 3,7% και δημοσιονομικό πλεόνασμα γύρω στο 1% και δημόσιο χρέος γύρω στο 49% και ανεργία γύρω στο 4%. Προβλέψεις και εκτιμήσεις πάνω στις οποίες εδράστηκαν όλες οι πρόνοιες του κρατικού προϋπολογισμού για το 2009. Προβλέψεις και εκτιμήσεις εκτός διεθνούς οικονομικής πραγματικότητας, η οποία εξεπειπτει ηχηρά εκτυφλωτικά μηνύματα και έντονα σήματα περί της επερχόμενης επιβράδυνσης και ύφεσης σε όλες τις εθνικές οικονομίες, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων.

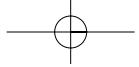
Δυστυχώς, στην περίπτωση της Κύπρου υπερίσχυσε η υπερφιάλη αντίληψη και ο πολιτικός πλεονασμός. Και επρατάνευσε η απερισκεψία καθοδικού σημασίας. Με αποτέλεσμα ο Προϋπολογισμός για το 2009, εκπνέοντος πλέον του έτους, να αποδειχθεί τραγικά εξωπραγματικός. Και να ερεπιώθει, κυριολεκτικά, από τις επακόλουθησασες οικονομικές εξελίξεις. Οι συγκρίσεις είναι αδυσώπητες. Και, βεβαίως, δεοντολογικά αναπόφευκτες. Μεταξύ των προνοιών του προϋπολογισμού που προαναφέρθηκαν και των

ενόψει τελικών αποτελεσμάτων

Έτσι, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας μας, αντί του προβλεφθέντος 3,7%, μορφοποιείται πλέον στο -3% περίπου, το δημοσιονομικό πλεόνασμα του 1% μεταβάλλεται τώρα σε έλλειψμα της τάξης του -3,5% μέχρι -4%, η ανεργία αντί 4% εκτιμάται πια περί το 6% και το δημόσιο χρέος αντί 49% υπολογίζεται τώρα στο 53%.

Δεν είναι υπερβολή ούτε εκτός πραγματικότητας να λεχθεί ότι, αντιπαραβάλλοντας και συνεκτιμώντας τα πιο πάνω θεμελιακά μακροοικονομικά δεδομένα, και με εξαίρεση μόνο το τραγικό έτος της βάρβαρης τουρκικής εισβολής του 1974, η απόκλιση μεταξύ προβλέψεων και αποτελεσμάτων του επήσιου κρατικού προϋπολογισμού είναι η μεγαλύτερη που σημειώθηκε από καταβολής της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960.

Και αυτά τα σοβαρά και ανησυχητικά στον ζωτικό τομέα της εθνικής μας οικονομίας συνέβησαν στον πρώτο ουσιαστικά προϋπολογισμό της διακυβέρνησης του Προέδρου Χριστόφια. Ο οποίος φέρει μέγιστη πολιτική ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση. Γιατί ενώ δεν είναι ούτε οικονομολόγος, ούτε εμπειρικά καλός γνώστης των οικονομικών, ανεμίχθη σ' αυτά ενεργώς, επέβαλε τις απόψεις και εκτιμήσεις του και εξουδετέρωσε κάθε αντίθετη προσγειωμένη άποψη και φωνή συνέσεως. Και επέβαλε στους υφιστάμενούς του, Υπουργούς και τεχνοκράτες, το περιώνυμο δόγμα περί του αλώβητου της κυπριακής οικονομίας. Και

εφάρμοσε την προεκλογικώς εξαγγελθείσα γενναιόδωρη κοινωνική παροχολογική πολιτική. Η οποία υπερέβαινε προδήλως και πασιδήλως τις δυνατότητες της κυπριακής οικονομίας, ακόμη και στις καλύτερές της ώρες.

Τεράστιες είναι, όμως, και οι ευθύνες του τεχνοκράτη Υπουργού των Οικονομικών. Ο οποίος όχι μόνο δεν διαφώνησε με τον πολιτικό του προϊστάμενο αλλά και συνετάχθη με αυτόν. Και πλειοδότησε. Ενώ δεν εστερέιτο δυνατοτήτων να αντιληφθεί την πραγματικότητα. Και να διαχωρίσει τη θέση του.

Και έχουμε, πέραν των κατά καιρούς ωραιολογιών του, και τις εντελώς πρόσφατες. Οι οποίες πραγματικά μας ανησυχούν. Γιατί ο κ. Χριστόφιας, αφού αντελήφθη την πλάνη του και τις ανάλογες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία, αίφνης εσίγησε. Και περί αλλά πλέον τυρβάζεται.

Εξαγγέλλει γενναιόδωρες παραχωρήσεις προς το σύντροφό του Ταλάτ. Του παραχωρεί την εκ περιτροπής προεδρία, τη σταθμισμένη ψήφο, τα ισότιμα συνιστώντα κρατίδια της συνομοσπονδίας, τις 50.000 εποίκους που προκαταβολικά δέχθηκε να μας μείνουν...

Και ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωζώνη

και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής σημειώνουν πλέον θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και εξέρχονται από την ύφεση και η δική μας οικονομία κατολισθαίνει διαρκώς σε ύφεση, με αυξανόμενα δημοσιονομικά ελλείμματα, χρέος και ανεργία, ο κ. Σταυράκης μας πληροφορεί ότι: «Τα πράγματα αυτή τη στιγμή δεν είναι στην καλύτερή τους μεριά, καθώς καμιά χώρα δεν μπορεί να ξεφύγει από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Σε σχετικούς ρυθμούς η Κύπρος είναι πολύ καλύτερη από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, λόγω της οικονομικής πολιτικής που ακολούθησε η κυβέρνηση» (!!) (τα θαυμαστικά δικά μου).

«Ακολουθήσαμε μια σωστή οικονομική πολιτική, είδαμε την κρίση και χαλαρώσαμε τα δημόσια οικονομικά, ακολουθώντας μια επεκτατική δημοσιονομική πολιτική για να στηρίξουμε την πραγματική οικονομία» (!) (και αυτά τα θαυμαστικά δικά μου).

Το ανησυχητικό δεν είναι η περιφρόνηση της μνήμης και της νοημοσύνης μας. Αφού ακόμα ηχούν σ' αυτιά μας οι δηλώσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας περί αλώβητου της κυπριακής οικονομίας και περί κινδυνολογίας όλων όσοι προειδοποιούσαμε για τα χειρότερα επερχόμενα στην

οικονομία μας. Το χειρότερο και πιο ανησυχητικό έγκειται στο γεγονός ότι, ενώ όλες οι προβλέψεις και οι κομπορρήμονες εκτιμήσεις των αρμόδιων, ότι η κυπριακή οικονομία θα έχει τις καλύτερες επιδόσεις στην Ευρωζώνη και την Ε.Ε. των 27, διαιψύδονται πλέον θεαματικά και τραγικά από τις πρόσφατες εξελίξεις. Ενώ η κυπριακή οικονομία βυθίζεται σε ύφεση και τα δημόσια οικονομικά κυριολεκτικά ασθμαίνουν, ο αρμόδιος Υπουργός εξακολουθεί να λειτουργεί παλινδρομικά και ετεροχρονισμένα.

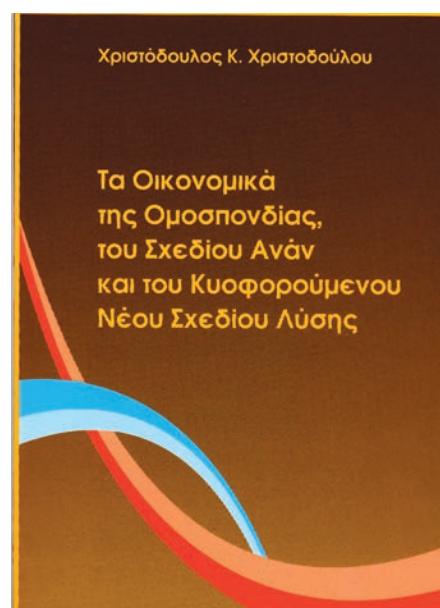
Πρέπει, δηλαδή, να ανήκει κάποιος στην αντιπολίτευση για να επισημάνει τις πιο πάνω επικίνδυνες κυβερνητικές πολιτικές και εξωπραγματικές εκτιμήσεις και συγκρίσεις; Και, βεβαίως, δεν μιλούμε για την αξιωματική αντιπολίτευση του Προέδρου του ΔΗΣΥ κ. Νίκου Αναστασιάδη, αφού ο άνθρωπος συμπολιτεύεται περισσότερο από τα συγκυβερνώντα κόμματα. Και, απλώς, τώρα πρεί κάποια επικριτικά προσχήματα, με καθυστέρηση που βγάζει μάτια, και ταυτόχρονα δεν συγχωρεί τα στελέχη του που κάνουν με συνέπεια την κριτική τους. Τον Αβέρωφ, το Λευτέρη, το Σωτήρη, τον Θεμιστοκλέους, την Ελένη... Πού θα του πάνε όμως κι αυτοί;

Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Χριστόδουλου Χριστοδούλου

Ένα νέο βιβλίο, το τρίτο στη διάρκεια του τρέχοντος έτους, εξέδωσε ο πρώην Υπουργός Οικονομικών και Εσωτερικών και τέως Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Δρ. Χριστόδουλος Χριστοδούλου. Το νέο του βιβλίο, σε μικρό, εύχρηστο μέγεθος, αποτελείται από εκατόν περίπου σελίδες και φέρει τον τίτλο: «Τα οικονομικά της Ομοσπονδίας, του Σχεδίου Ανάν και του Κυοφορούμενου Νέου Σχεδίου Λύσης».

Σχετικά με το περιεχόμενο του βιβλίου ο ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει στον πρόλογό του, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Το θέμα που πραγματεύεται η παρούσα μελέτη είναι επτάκαιρο. Άλλα και ζωτικής σημασίας για τον κυπριακό λαό ως σύνολο. Ιδιαίτερα, όμως, για τον κυπριακό Ελληνισμό. Αφορά, γενικότερα, την οικονομική πτυχή της ομοσπονδιακής λύσης, κατά πρώτο λόγο, τα οικονομικά της λύσης που διέγραφε το Σχέδιο Ανάν, κατά δεύτερο λόγο, και τέλος, τα οικονομικά της διαγραφόμενης νέας λύσης του κυπριακού προβλήματος, σύμφωνα με τις προτάσεις που έχουν ανταλλαγεί στις συνομιλίες μεταξύ των ηγετών των δύο πλευρών, του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κυρίου Δ. Χριστόφια και του Τουρκοκύπριου ηγέτη

κυρίου Μ. Ταλάτ... Οι δύο ηγέτες θεώρησαν ήδη από τον πρώτο γύρο των συνομιλιών τους, χωρίς δημόσια τεκμηρίωση, ότι το θέμα της οικονομίας της νέας λύσης έχει ουσιαστικά συμφωνηθεί και γι' αυτό αποφασίστηκε να τεθεί στο περιθώριο, αφού δεν αναμένεται να αποτελέσει εμπό-

διο για την εξεύρεση τελικής λύσης του κυπριακού προβλήματος. Είναι, όμως, έτσι τα πράγματα; Έχουν όντως επιλυθεί οι ουσιαστικές διαφορές στο θέμα της οικονομίας, που υπήρχαν και στο Σχέδιο Ανάν, του οποίου οι πρόνοιες αποτελούν, ουσιαστικά, πρόνοιες και της νέας κυοφορούμενης λύσης; Το ερώτημα είναι καίριας σημασίας. Και ζωτικού ενδιαφέροντος για το παρόν και το μέλλον του κυπριακού Ελληνισμού, που συναρτώνται άμεσα με την ύπαρξη μας λειτουργικής και βιώσιμης οικονομίας και ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσής του.

Η απάντηση στο ερώτημα δίνεται μέσα από το τρίτο και τελευταίο μέρος του παρόντος βιβλίου. Με αντικειμενικότητα, με τεκμηρίωση και υπευθυνότητα. Και, προ πάντων, χωρίς παρωπίδες. Και χωρίς επικίνδυνους ευσεβοποιημένους. Η παρουσίαση του βιβλίου στις 2 Νοεμβρίου, 2009, σε μεγάλη εκδήλωση που διοργάνωσε η «Κίνηση για Ελευθερία και Δικαιούση στην Κύπρο», στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιδρύματος Μακαρίου του Τρίτου. Στην εκδήλωση κύριος ομιλητής ήταν ο κ. Χριστοδούλου με θέμα: «Η Οικονομική Πτυχή της Λύσης του Κυπριακού Προβλήματος».

Το βιβλίο διατίθεται από τα κατά τόπους βιβλιοπωλεία και μέσω του τηλεφώνου 22 873400.

Συνέντευξη

Νώντας Μεταξάς, Γενικός Διευθυντής ΧΑΚ Η κρίση ανέδειξε τη σημασία του χρηματιστηριακού θεσμού

✓ **Το Χρηματιστήριο είναι ένας οργανισμός που έχει ανάγκη να είναι ιδιαίτερα ευέλικτος, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των καιρών. Οφείλω να πω ότι η κυβέρνηση το αναγνωρίζει αυτό και μας έχει παραχωρήσει μεγάλο βαθμό «αυτονομίας».**

✓ **Μακάρι να λυθεί το Κυπριακό και, σε μια τέτοια περίπτωση, γιατί να μην εξετάσουμε το ενδεχόμενο συμμετοχής μας στη συνεργασία που το Χρηματιστήριο Αθηνών διατηρεί με το Χρηματιστήριο Κωνσταντινούπολης;**

• Συνέντευξη στον Ανδρέα Αναστασίου

ΕΡ: Πόσο αποτελεσματικά διασφαλίζονται οι επενδυτές, ως προς την αξιοπιστία και φερεγγυότητα των εισηγμένων στο ΧΑΚ εταιριών, αλλά και των ΕΠΕΥ, από το σύστημα εποπτείας που εφαρμόζεται στην Κύπρο;

ΑΠ: Οι εταιρίες που είναι εισηγμένες πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, τόσο κατά την εισδοχή τους όσο και στη συνέχεια. Μία από τις προϋποθέσεις αυτές είναι να έχουν ικανοποιητικό κεφάλαιο κίνησης. Τα δημοσιεύσιμα στοιχεία των εταιριών ελέγχονται τακτικά και, εάν διαπιστωθεί ότι αυτό ή κάποιο άλλο κριτήριο δεν πληρείται, τότε λαμβάνουμε διάφορα μέτρα. Έτσι, λοιπόν, διασφαλίζεται ότι οι επενδυτές μπορούν να γνωρίζουν με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια την πραγματική οικονομική κατάσταση κάθε εταιρείας.

Η φερεγγυότητα, όμως, είναι κάτι διαφορετικό. Κάποιος μπορεί να έχει το ταμείο του γεμάτο, χωρίς αυτό να οδηγεί αυτομάτως και στο συμπέρασμα ότι είναι καλοπληρωτής. Εδώ στις ΗΠΑ, σε μία χώρα με μακρά χρηματιστηριακή και εποπτική παράδοση είχαμε καταρρεύσεις κολοσσών, όπως η Lehman Brothers, μέσα σε μια νύχτα. Το ΧΑΚ και οι εποπτικές αρχές κάνουν ό,τι μπορούν, στο πλαίσιο του νόμου, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η ακριβής και έγκαιρη ενημέρωση στους επενδυτές. Οι τελευταίοι, όμως, καλό είναι να λαμβάνουν ενη-

μέρωση και συμβουλές από κάθε άλλο αξιόπιστο κανάλι.

ΕΡ: Έχουν υπάρξει παραδείγματα στην Κύπρο εταιριών που ελέγχονταν απολύτως από οικογένειες ή ιδρυτικές ομάδες, οι οποίες εισήχθησαν στο ΧΑΚ, εισέπραξαν κεφάλαια από νεοεισελθόντες μετόχους μειοψηφίας, και στη συνέχεια αποσύρθηκαν από το Χρηματιστήριο, φυσικά με αρνητικές επιπτώσεις προς τους μικρομετόχους.

ΑΠ: Όταν υπάρχει μεγαλομέτοχος που ελέγχει την εταιρεία, υπάρχουν ανάλογες ευκαιρίες άλλα και ανάλογοι κίνδυνοι. Υπήρχαν και υπάρχουν μεγαλομέτοχοι, οι οποίοι -αξιοποιώντας την ευελιξία που τους παρέχει η θέση τους και τα κεφάλαια που αντλούν από το Χρηματιστήριο- παίρνουν την εταιρεία τους από χαμηλά και την ανεβάζουν ψηλά, εις όφελος και δικό τους και των μικρομετόχων. Υπάρχουν, όμως, και άλ-

λοι, που είτε δεν τα καταφέρνουν το ίδιο καλά είτε σε κάποια στιγμή κρίνουν ότι είναι προς το συμφέρον τους να αποσύρουν την εταιρεία από το Χρηματιστήριο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τους λοιπούς μετόχους. Πρέπει συνεπώς να γίνεται γνωστή σε συνεχή βάση η κατάσταση διασποράς για να γνωρίζει ο μικροεπενδυτής ανάλογα και να ακολουθούνται οι συνεχείς υποχρεώσεις κι' η Νομοθεσία πιστά. Το ΧΑΚ έχει υποβάλει, κατά καιρούς, εισηγήσεις για το όλο θέμα.

Πλείστα θέματα αφορούν καταστάσεις σχετικά με τις οποίες η Νομοθεσία του Χρηματιστηρίου, πέραν από ορισμένες ρυθμίσεις, προσπαθεί να διασφαλίζει διαφάνεια. Οι επενδυτικές αποφάσεις αφορούν τον ίδιο τον επενδυτή. Το ΧΑΚ και η εποπτική αρχή οφείλουν να πράττουν ό,τι ακριβώς τους ορίζουν οι νόμοι.

ΕΡ: Πώς έχει επιδράσει στο θεσμό του Χρη-

Συνέντευξη

ματιστηρίου η παγκόσμια οικονομική κρίση;

ΑΠ: Ως θεσμός, τα χρηματιστήρια όχι μόνο δεν έχουν πληγεί από την κρίση, αλλά αντιθέτως ακούμε πολλές φωνές στην Αμερική και στην Ευρώπη (και σωστά τις ακούμε), να λέγουν πόσο οι ρυθμιζόμενες, χρηματιστηριακές αγορές λειτούργησαν και λειτουργούν ως αντίθαρο και σ' αυτήν και σε άλλες κρίσεις. Τα χρηματιστήρια συνέβαλαν ώστε να αποφευχθούν τα χειρότερα. Με τη δομή και την κινητικότητά τους, προσέφεραν τρόπους εξόδου και τρόπους διαπραγμάτευσης σε επενδυτές που τους είχαν ανάγκη. Μπορούμε, λοιπόν, να πούμε ότι τα χρηματιστήρια ήταν από τους θεσμούς που κυρίως λειτούργησαν εκτονωτικά έναντι της κρίσης.

Δεν μιλώ, φυσικά, για το επίπεδο τιμών, την κεφαλαιοποίηση των εταιρειών και τον όγκο συναλλαγών. Μιλώ για την ύπαρξη ενός σοβαρού, αξιόπιστου και αποτελεσματικού μηχανισμού, που προστάτεψε πολλούς επενδυτές, οι οποίοι αλλιώς θα μπορούσαν να έχουν χάσει ολόκληρη την περιουσία τους. Κύριος ρόλος των χρηματιστηρίων είναι να διευκολύνει την είσοδο και έξοδο μετόχων προς και από τις εταιρείες. Τον ρόλο αυτόν, λοιπόν, τα χρηματιστήρια τον εξυπηρέτησαν σωστά και αποτελεσματικά. Βεβαίως, τα χρηματιστήρια δεν μπορούν να αναστρέψουν πορείες που έχουν χαραχτεί στο πεδίο της «πραγματικής οικονομίας», αλλά μόνο να τις αντανακλούν. Έτσι, δεν ήταν δυνατόν και κανείς δεν είχε τέτοιες προσδοκίες, ο θεσμός του Χρηματιστηρίου να αποτρέψει την επιδείνωση στις δραστηριότητες και τις επιδόσεις των εισιγμένων εταιρειών και της αγοράς ολόκληρης.

ΕΡ: Στην κερδοφορία του ΧΑΚ επέδρασε η

κρίση;

ΑΠ: Το ΧΑΚ ως οργανισμός παραμένει κερδοφόρο, πράγμα που εγώ θα το αποκαλούσα άθλο υπό τις δεδομένες συνθήκες. Οφείλω γι' αυτό να αναγνωρίσω την προθυμία με την οποία το σύνολο του προσωπικού συνεργάσθηκε, προκειμένου να κρατηθεί χαμηλά το κόστος λειτουργίας του Χρηματιστηρίου.

Σε ατμόσφαιρα πραγματικά συναδελφική, κάτι που δεν ξέρω αν θα συνέβαινε σε πολλούς άλλους παρόμοιους οργανισμούς, το προσωπικό του ΧΑΚ προσεφέρθη να υιοθετήσει μια ποικιλία τρόπων εξοικονόμησης πόρων, αρκετοί από τους οποίους μπορώ να πω ότι έθιγαν τα προσωπικά συμφέροντα των ιδίων που τα πρότειναν (π.χ. μη απαίτηση αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση), προκειμένου να εξυπηρετηθεί το γενικότερο συμφέρον του Χρηματιστηρίου.

ρίου και της κυπριακής οικονομίας. Αισθάνομα υποχρεωμένος προς το προσωπικό του ΧΑΚ και αυτό το έχω καταστήσει δημοσίως σαφές

ΕΡ: Ο εποπτεύων υπουργός, λοιπόν, πρέπει να είναι ικανοποιημένος από όλα αυτά.

ΑΠ: Θέλω να το πιστεύω αυτό. Άλλα πρέπει να πω ότι κι εμείς είμαστε πολύ ικανοποιημένοι από το επίπεδο της συνεργασίας τόσο με τον Υπουργό και τα στελέχη του Υπουργείου Οικονομικών όσο και με το Διοικητικό Συμβούλιο του ΧΑΚ. Είναι άνθρωποι με μεγάλη εμπειρία και τριβή στην αγορά και έχουν τη δυνατότητα να κατανοούν ακόμη και τις λεπτομέρειες των διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της δραστηριότητας του Χρηματιστηρίου, με επακόλουθη η εποπτεία τους και η συνεργασία με το προσωπικό του ΧΑΚ να είναι ορθολογική και αρμονική.

ΕΡ: Τόσο καλά που τα περιγράφετε, θα έλεγε κανείς ότι η ιδέα της ιδιωτικοποίησης του ΧΑΚ ίσως είναι άνευ αντικειμένου.

ΑΠ: Όχι, δεν είναι άνευ αντικειμένου ως θέμα αρχής καμία ιδέα και συζήτηση. Πράγματι λειτουργούμε πολύ καλά, αλλά δεν λέμε ότι δεν υπάρχει καλύτερο ή ότι δεν έχουμε κι εμείς κάποια προβλήματα που πρέπει να λύσουμε.

Ένα σημαντικό τέτοιο πρόβλημα, για παράδειγμα, είναι το θέμα των εκτάκτων υπαλλήλων του ΧΑΚ, οι οποίοι στην ουσία καθόλου έκτακτοι δεν είναι, αφού καλύπτουν πάγιες ανάγκες του οργανισμού και κάποιοι από αυτούς εργάζονται δίπλα μας επί δεκαπέντε χρόνια. Είναι περί τους 20 από το σύνολο των 80 συναδέλφων, οι οποίοι δεν μπορούν βάσει του υφισταμένου νομικού πλαισίου να μονιμοποιηθούν. Ενώ ακόμη και κάποια οργανική θέση αν θέλαμε να αλλάξουμε, η σχετική διαδικασία θα ήταν εξαι-

Συνέντευξη

ρετικά πολύπλοκη και χρονοβόρα.

Δεν είναι δική μου δουλειά να προτείνω την πολιτική που πρέπει να ασκηθεί στο θέμα της ιδιωτικοποίησης, αλλά αυτό που μπορώ να πω είναι ότι το Χρηματιστήριο είναι ένας οργανισμός που έχει ανάγκη να είναι ιδιαίτερα ευέλικτος, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των καιρών. Οφείλω να πω ότι η κυβέρνηση το αναγνωρίζει αυτό και μας έχει παραχωρήσει μεγάλο βαθμό «αυτονομίας». Ίσως, όμως, το γεγονός ότι καταφέρνουμε και είμαστε οικονομικά αυτοδύναμοι, να κάνει και την πολιτική ηγεσία να μας βλέπει με «καλύτερο μάτι». Αν αρχίζαμε κι εμείς να ζητούμε επιχορήγηση ίσως τα πράγματα να άλλαζαν.

ΕΡ: Πώς εξελίσσεται η υλοποίηση του σχεδιασμού που είχατε εξαγγείλει τον περασμένο Ιούνιο;

ΑΠ: Ό,τι έχουμε ανακοινώσει έχει γίνει μέσα στα χρονικά πλαίσια που είχαμε ορίσει. Υπάρχουν και ορισμένα ζητήματα τα οποία επίσης έχουν γίνει από εμάς, αλλά βρίσκονται σε εκκρεμότητα στα χέρια της νομοθετικής εξουσίας. Είχαμε πει, παραδείγματος χάριν, για το Παράγωγο σε συνεργασία με το Χρηματιστήριο Αθηνών, το οποίο έχει πράγματι γίνει. Είχαμε πει, επίσης, για τη Νέα Αγορά, που την έχουμε κάνει και ήδη περιμένουμε τις πρώτες εταιρείες να εγγραφούν.

ΕΡ: Η διασύνδεση με χρηματιστηριακές αγορές άλλων χωρών σε ποιο σημείο βρίσκεται;

ΑΠ: Είναι γνωστό ότι συμμετέχουμε από καρό στο σύστημα διασύνδεσης αποθετήριών Link Up, ενώ πιο πρόσφατα έχουμε ξεκινήσει, σε συνεργασία με το Χρηματιστήριο Αθηνών και τα δύο εγχειρήματα, το Xnet, που είναι σύστημα διασύνδεσης χρηματιστηριακών αγορών. Ξεκίνησαμε με χρηματιστήρια της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, και θα έλεγα ότι το εγχείρημα αυτό συνιστά επέκταση της Κοινής Πλατφόρμας των Χρηματιστηρίων Αθηνών και Κύπρου. Επίσης πως είναι σαφές ότι πρόθεσή μας είναι η περαιτέρω επέκταση της συνεργασίας και με άλλες αγορές της Δυτικής Ευρώπης.

ΕΡ: Δεδομένης και της Κοινής Πλατφόρμας Αθηνών - Λευκωσίας, πώς σκοπεύετε να κάνετε τις κυπριακές εισηγμένες περισσότερο γνωστές στο ελλαδικό επενδυτικό κοινό;

ΑΠ: Έχουμε ήδη ξεκινήσει επαφές με ΕΠΕΥ και άλλους ειδικούς επαγγελματίες στην Ελλάδα, προκειμένου να τις ενημερώσουμε και από κοινού να βρούμε τρόπους καλύτερης επικοινωνίας των εταιρειών του ΧΑΚ με το επενδυτικό κοινό της Ελλάδας, το οποίο είναι για εμάς

οπημαντικό, αλλά γνωρίζουμε ότι είναι και απαιτητικό και προβληματισμένο και περίπλοκο και δύσκολο. Πιστεύουμε, λοιπόν, όπως σας είπα, ότι είναι σωστότερο να το προσεγγίσουμε μέσω των ελλαδικών ΕΠΕΥ και άλλων επαγγελματιών.

Σπουδαίο, επίσης, είναι να σημειώσουμε ότι η πελατεία του Χρηματιστηρίου Αθηνών περιλαμβάνει -πέραν των Ελλαδιτών επενδυτών- και σημαντικούς, μακροπρόθεσμους διεθνείς επενδυτές, θεσμικούς, συνταξιοδοτικά ταμεία κ.λπ. Η Ελλάδα, είτε το αναγνωρίζουμε είτε όχι, έχει

καταστεί χρηματοοικονομικό κέντρο διεθνούς ενδιαφέροντος και αυτό το λέγω και ως τρίτος παραπομπής με αντικειμενικότητα.

ΕΡ: Το ΧΑ διατηρεί συνεργασία με το Χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης, με τάση μάλιστα να την διευρύνει. Σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού, πώς θα αντιμετωπίσατε το ενδεχόμενο συμμετοχής και του ΧΑΚ στη συνεργασία;

ΑΠ: Έχουμε πάρα πολλούς λόγους -βεβαίως όχι μόνο οικονομικούς- να ευχόμαστε τη λύση του Κυπριακού. Δεν έχω καμία αντίρρηση να προσθέσουμε και αυτό το ενδεχόμενο στις θετικές προοπτικές της ποθούμενης λύσης. Ακόμη και σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού, πάντως, οι δυνατότητες συνεργασίας θα είναι αρκετά περιορισμένες μέχρι η Τουρκία να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΕΡ: Άλλα σχέδια του ΧΑΚ για το εγγύς και μεσοπρόθεσμο μέλλον;

ΑΠ: Μελετάμε και σχετικά σύντομα θα καθιερώσουμε στην αγορά προϊόντα όπως τα ETFs και τα GDRs. Επίσης γίνονται σκέψεις και για Κυπριακά Παράγωγα, πέραν αυτού που αναπτύξαμε από κοινού με το ΧΑΚ, ενώ προσδοκίες έχουμε και για την ανάπτυξη κυπριακών Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

ΕΡ: Το τελευταίο δεν θα έπρεπε να αναμένουμε ότι θα το «πάρουν επάνω τους» οι κυπριακοί τραπεζικοί όμιλοι;

ΑΠ: Πράγματι, πιστεύω ότι θα το «πάρουν επάνω» τους, επειδή είναι σαφώς και προς το συμφέρον τους.

μήνες
62 τυχεροί κάθε μέρα
€250 ο καθένας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η εξέλιξη είναι στη φύση μας

Χαρείτε το!

Όταν μιλάει η Ελληνική... εσείς το χαίρεστε.

Κάντε σήμερα όλες τις αγορές σας με κάρτες της Ελληνικής Τράπεζας και γίνετε και σεις ένας από τους 6 τυχερούς της πημέρας, που θα λάβουν μήνυμα στο κινητό τους ότι κέρδισαν €250 στο άψε - σβήσε!

Οι ευκαιρίες είναι πολλές: 2 μήνες - 372 τυχεροί!

Σημειώσεις: • Ο διαγωνισμός θα διαρκέσει από 15/11/2009 έως 15/01/2010. • Στην κλήρωση θα συμμετέχουν όλοι οι κάτοχοι χρεωστικών και πιστωτικών καρτών (εξαιρούνται οι κάτοχοι προπληρωμένων καρτών). • Στην κλήρωση θα συμμετέχουν μόνο οι συνάλλαγμα για αγορές (όχι αναλήψεις μετρητών) που γίνονται στην Κύπρο, για τις οποίες ζητείται έγκριση. • Οι εκάστοτε τυχεροί θα εξαιρούνται επανα-συμμετοχής στις επόμενες κληρώσεις. • Οι τυχεροί θα δικαιούνται το δώρο εφόσον αποδεχθούν στις το όνομα και τη εικόνα τους θα προβληθεί μέσω των Μ.Μ.Ε. γι' αυτή την πρωθυπότική ενέργεια.

www.hellenicbank.com

γραμμή εξυπηρέτησης

γραμμή από εξωτερικό

8000 9999

+357 22 743843

Οικονομία

Έγειρη με διαφορά φάσης στην Κύπρο

✓ Ενώ για τις περισσότερες δυτικές χώρες φαίνεται ότι τα χειρότερα παρήλθαν και οι οικονομίες τους εξέρχονται πλέον από τη φάση της αρνητικής ανάπτυξης, η κρίση τώρα «αγκαλιάζει» την Κύπρο για τα καλά...

• Του Ανδρέα Αναστασίου

Ο Νοέμβριος είχε «πικρή γεύση» για τον υπουργό Οικονομικών Χαρίλαο Σταυράκη και, στην ουσία, για την οικονομία της Κύπρου, η οποία είχε αισθανθεί την κρίση περισσότερο μέσω των... δελτίων ειδήσεων παρά «στο πετσί της». Πραγματικότητα είναι, όμως, η σημαντική κάμψη που οι τουριστικές αφίξεις και δαπάνες είχαν το φετινό καλοκαίρι. Πραγματικότητα είναι και οι αμυντικές κινήσεις των εταιρειών, που φρόντισαν να περιορίσουν τους παράγοντες κόστους της δραστηριότητάς τους, με συνέπεια να πληγεί η απασχόληση και το εργατικό εισόδημα, γεγονός που -με τη σειρά του- επέδρασε στην κατανάλωση, με όλες τις εύλογες αλυσιδωτές αντιδράσεις.

Αποτέλεσμα όλων αυτών, που δεν θα έπρεπε να εκπλήσσει αλλά μάλλον να αναμένεται, ήταν η επίσημη καταγραφή των εξελίξεων, από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με τη μορφή στατιστικού μεγέθους. Ανακοινώθηκε, λοιπόν, στα μέσα του Νοέμβρη, ότι το τρίτο τρίμηνο του 2009 η οικονομία της Κύπρου συρρικνώθηκε κατά 1,4%, σε σχέση με το ρυθμό ανάπτυξης που είχε επιτευχθεί στο δεύτερο τρίμηνο του έτους. Από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, μόνο η Ελλάδα και η Ισπανία κατέγραψαν αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης, σε πολύ πιο περιορισμένο ποσοστό όμως (-0,3%). Όσον αφορά στις γενικότερες οικονομικές συνθήκες, μόνον η Κύπρος και η Ελλάδα έδειξαν να εξασθενούν, τη στιγμή που οι υπόλοιποι εταίροι αρχίζουν ήδη να ανακάμπτουν.

Ελπίδα σε δημόσια έργα και βρετανική ανάκαμψη

Όπως εξελίσσονται τα πράγματα, φαίνεται μάλλον αδύνατο, να επιβεβαιωθεί η πρόβλεψη του Υπουργείου Οικονομικών, περί συρρίκνωσης του ΑΕΠ του 2009 κατά 0,7%, αφού οι καταστάσεις έχουν ήδη ξεπεράσει αυτό το ποσοστό. Το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης, λοιπόν, προσβλέπει σε δύο παράγοντες για την αναθέρμανση της ζήτησης στην αγορά και την

Ο υπουργός Οικονομικών, Χ. Σταυράκης.

επαναφορά της οικονομίας σε αναπτυξιακή τροχιά:

Πρώτος παράγων είναι τα μεγάλα κατασκευαστικά έργα, που είχαν προβλεφθεί στον εφετινό προϋπολογισμό, πλην όμως καθυστέρησαν να εκκινήσουν. Οπότε και θα αποτελέσουν κινητήριο δύναμη το 2010, αφού θα παράγουν εισόδημα και ενισχυμένη αγοραστική δύναμη για διάφορους συντελεστές τους και, έτσι, θα έχουν ευεργετική επίδραση στην οικονομία.

Δεύτερος και σημαντικότερος παράγων είναι το διεθνές περιβάλλον, το οποίο δείχνει να βελτιώνεται. Με την ισχυροποίηση της οικονομίας του Ηνωμένου Βασιλείου, κυρίως, αλλά και άλλων χωρών προέλευσης των ταξιδιωτών προς την Κύπρο, η κυπριακή τουριστική αγορά και οι όμοροι και συμπληρωματικοί κλάδοι (σχεδόν οι πάντες στην Κύπρο, δηλαδή) θα έχουν πολύ καλύτερη από τη φετινή μοίρα.

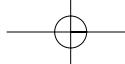
Γενικότερα, καθώς παρατηρήθηκε ήδη ότι η Κύπρος «υποδέχθηκε» την κρίση αρκετούς μήνες αργότερα από τότε που αυτή έπληξε τις περισσότερες δυτικές χώρες, και καθώς υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις, πλέον, ότι οι χώρες αυτές «βλέπουν φως στην άκρη του τούνελ», μπορεί κανείς να υποθέσει ότι με τη «διαφορά φάσης», με την οποία η κυπριακή οικονομία εισήλθε στην ίγεια, με αυτήν και θα εξέλθει. Μιλούμε, λοιπόν, για το 2010, με συγκράτηση ή και εξουδετέρωση των αρνητικών εξελίξεων

στο πρώτο εξάμηνο του και με ελαφρώς θετική στροφή στο δεύτερο. Άλλωστε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει συρρίκνωση για το 2009 και οριακή (μόλις κατά 0,1%) ανάκαμψη το 2010.

Δύσκολη διετία

Υπάρχουν, βεβαίως, και παράγοντες της οικονομικής ζωής που θεωρούν ότι όσα περιγράφηκαν μέχρι εδώ συνιστούν το αισιόδοξο σενάριο. Ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής του Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου, Ανδρέας Ηλιάδης, συζητώντας με δημοσιογράφους κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων εννεαμήνου της Τράπεζας στην Αθήνα, είπε ότι βλέπει ακόμη «αρκετές δυσκολίες για το 2010 και το 2011». Προσέχοντας, όμως, ώστε η εκτίμησή του να μην εκληφθεί ως κινδυνολογία, συμπλήρωσε: «Μπορούμε, όμως, να δούμε καθαρότερα. Με προσεκτικά και μετρημένα βήματα θα βγούμε από τη δύσκολη κατάσταση». Είναι σαφές ότι ο Α. Ηλιάδης αναφερόταν στα δρώμενα του Συγκροτήματος του οποίου ηγείται. Μία χροιά γενικότερης εκτίμησης, όμως, μπορούσε να γίνει αισθητή στα λεγόμενά του, ή - προκειμένου να μην βάλουμε δικά μας λόγια στο σώμα του- η δική μας αναγωγή παραπέμπει σε εκτιμήσεις συγκρατημένες και, άρα, αποφάσεις και κινήσεις στις οποίες θα πρατανεύει η σύνεση και η επιφυλακτικότητα.

Το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης δεν αρνείται ότι και το επόμενο έτος θα έχει δυσκολίες. Γ' αυτό και (όπως αναφέρεται σε ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομικών): «η Κυβέρνηση προγραμματίζει την προώθηση σημαντικών Νομοσχεδίων, με κυριότερο αυτό της πολεοδομικής αμνηστίας, ως μέτρου για ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών. Επίσης, θα επιδιωχθεί η συγκράτηση των λειτουργικών δαπανών, βελτίωση της φοροεισπρακτικής ικανότητας του κράτους και πάταξη της φοροδιαφύγης. Τα μέτρα αυτά έχουν σκοπό τον περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος, έτσι ώστε να απελευθερωθούν πόροι για την ενίσχυση της πραγματικής οικονομίας και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής». Παρ' όλα αυτά, ο υπουργός μοιάζει να θεωρεί υπερβολικές εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περί δημοσιονομικού ελλείμματος 3,5% εφέτος και 5,7% του χρόνου. Αποδίδει δε την εκτίμηση αυτή, με την οποία δεν συμφωνεί, στο γεγονός ότι η Κομισιόν έλαβε υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση, αλλά όχι και τις επιδράσεις που μπορεί να

έχουν οι κινήσεις με τις οποίες η κυβέρνηση θα προσπαθήσει να βελτιώσει τα δημόσια οικονομικά.

Άπαντες υπό επιτήρηση

Καθώς, σύμφωνα με τις προβλέψεις της για το έλλειψα, η ΕΕ αναμένει η Κύπρος να έχει σημαντική απόκλιση από τα καθορισμένα ως αποδεκτά επίπεδα, αρκετός λόγος έγινε περί θέσης της κυπριακής οικονομίας υπό κοινοτική επιτήρηση. Επ' αυτού, ο υπουργός Οικονομικών, Χ. Σταυράκης, διευκρίνισε ότι μια διαδικασία επιτήρησης θα εφαρμοσθεί προς όλες τις χώρες της Ευρωζώνης τον Ιανουάριο του 2010, καθώς η κρίση δεν επέτρεψε σε καμία να επιτύχει τους σχετικούς στόχους. Γύρω στο Μάρτιο, ανέφερε επίσης ο υπουργός, θα ληφθούν από την Κομισιόν οι οριστικές αποφάσεις κατά πόσον ή όχι η Κύπρος, μαζί με τις άλλες 16 χώρες θα τεθεί υπό επιτήρηση, για χρονικό διάστημα δύο ή τριών ετών, μέσα στο οποίο θα είναι υποχρεωμένη να προσαρμόσει καταλλήλως τα δημόσια οικονομικά της και να μειώ-

σει σταδιακά το έλλειψα της. Πεποιθηση του Χ. Σταυράκη, όμως, είναι ότι ακόμη και όταν γίνει αυτό, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η Κύπρος να έχει επιδόσεις τέτοιες ώστε να μην κριθεί απαράιτη να υπαχθεί στην εν λόγω διαδικασία.

Οι παραπάνω, βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις, όμως, δεν ήταν οι μόνες που σήμαιναν «συναγερμό» για τα δημόσια οικονομικά της Κύπρου. Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται στο ασφαλιστικό, επισημαίνοντας ότι ο κυπριακός πληθυσμός γηράσκει, οπότε το κράτος και οι οικονομικώς ενεργοί (φορολογούμενοι) πολίτες θα επιβαρύνεται ολοένα και περισσότερο για την πληρωμή συντάξεων, κάτι που χαρακτηρίζεται «απειλή» για την βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Κρίνοντας από τις υφιστάμενες συνθήκες και τις σήμερα διαφανόμενες τάσεις, προκύπτει ότι μετά από πέντε δεκαετίες το 17,7% του κυπριακού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος θα απορροφάται από τις πληρωμές συντάξεων, έναντι 6,9% που είναι το σημερινό αντίστοιχο ποσοστό.

Ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής του Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου, Ανδρέας Ηλιάδης

ΔΝΤ: Σταθερό το κυπριακό χρηματοοικονομικό σύστημα

Η κυπριακή οικονομία, όμως, και συγκεκριμένα ο χρηματοοικονομικός της τομέας τέθηκε υπό κρίση και μέσα από τον «φακό» του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), κλιμάκιο του οποίου επισκέφθηκε την Κύπρο κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2008, με βάση το Financial Sector Assessment Program (FSAP), καθώς και τον Ιούνιο του 2009, με βάση το Άρθρο IV 2009 (2009 Article IV Consultations). Η σχετική έκθεση αξιολόγησης της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου, που προέκυψε με βάση τα ευρήματα του ΔΝΤ, καταχωρίθηκε στις 3 Νοεμβρίου, 2009, στην ιστοσελίδα του ΔΝΤ υπό τον τίτλο «Cyprus: Financial Sector Assessment Program - Financial System Stability Assessment». Οι αξιολογήσεις που διενεργούνται από το ΔΝΤ με βάση το FSAP στοχεύουν στην αξιολόγηση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος μιας χώρας ως συνόλου και όχι των μεμονωμένων χρηματοοικονομικών ίδρυμάτων που λειτουργούν σ' αυτήν. Στην περίπτωση της Κύπρου, συντονιστικό ρόλο στο πλαίσιο της πιο πάνω αξιολόγησης διαδραμάτισε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Η συνολική αξιολόγηση του κλιμακίου ήταν θετική, παρά τις προκλήσεις που υπάρχουν. Συγκεκριμένα τα κύρια ευρήματα της εν λόγω αξιολόγησης ήταν τα ακόλουθα:

- Οι άμεσες επιπτώσεις της παγκόσμιας χρη-

ματοοικονομικής κρίσης στο τραπεζικό σύστημα της Κύπρου ήταν περιορισμένες. Η ρευστότητα των τραπεζών παραμένει ισχυρή λόγω του αυστηρού εποπτικού πλαισίου και της χρηματοδότησης των τραπεζών κυρίως από καταθέσεις πελατών.

• Εν όψει της συνεχιζόμενης παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης οι υφιστάμενες συντηρητικές εποπτικές απαιτήσεις για τη διατήρηση ρευστότητας παραμένουν ουσιαστικής σημασίας για την προστασία των τραπεζών. Γενικά οι τράπεζες διατηρούν σταθερή κεφαλαιακή επάρκεια και οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η κεφαλαιακή επάρκεια θα παραμείνει ισχυρή. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που αφορούν τον κίνδυνο ρευστότητας επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι οι τράπεζες είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν μια ενδεχόμενη σημαντική μείωση της ρευστότητας τους πριν να προκύψει η ανάγκη έκτακτης ενίσχυσή τους με επιπρόσθετη ρευστότητα.

• Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και η Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών έχουν επιτύχει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση του εποπτικού πλαισίου των πιστωτικών ίδρυμάτων.

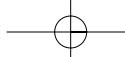
• Η Κύπρος διαθέτει ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την εποπτεία του επενδυτικού τομέα και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύ-

πρου φαίνεται να εκτελεί τα καθήκοντά της με αποτελεσματικό τρόπο.

• Οι εργασίες αναφορικά με το πλαίσιο διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων έχουν προχωρήσει με ικανοποιητικό ρυθμό αλλά πρέπει να ολοκληρωθούν. Διάφορες πρωτοβουλίες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και σε εθνικό επίπεδο βρίσκονται υπό εξέλιξη, περιλαμβανομένων της ενδυνάμωσης του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων (μεταξύ άλλων, με την αύξηση των πόρων του Ταμείου και του ποσού των καλυπτόμενων καταθέσεων), της ετοιμασίας κατευθυντήριων γραμμών για παροχή ρευστότητας προς τις τράπεζες σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης καθώς και της εφαρμογής ενός νομικού πλαισίου για τα καλυμμένα ομόλογα προς διευκόλυνση της αναχρηματοδότησης των τραπεζών μέσω της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

• Το εποπτικό πλαίσιο του χρηματοοικονομικού τομέα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω, μεταξύ άλλων, με (α) τη σύσταση ενιαίας εποπτικής αρχής για όλα τα πιστωτικά ίδρυμάτων και (β) την εφαρμογή ορισμένων πιο αυστηρών πρακτικών προληπτικής εποπτείας στον Ασφαλιστικό και Επενδυτικό Τομέα.

• Το μέγεθος των εργασιών εξωτερικού των τραπεζών καθιστά επιτακτική την ανάγκη για αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών της Κύπρου και των χωρών υποδοχής.

Τραπεζικά θέματα

Ηλεκτρονικός Συμψηφισμός Επιταγών: Νέα εκσυγχρονισμένη μέθοδος

Είναι γνωστό ότι μεγάλος όγκος επιταγών διακινείται καθημερινά μεταξύ των πιστωτικών οργανισμών με σκοπό το χρηματικό διακανονισμό τους. Ο μεγάλος αριθμός των επιταγών αυτών σε συνδυασμό με την παραδοσιακή μέθοδο ανταλλαγής του πρωτότυπου της επιταγής μεταξύ των τραπεζών έχει αποδειχθεί ότι καθιστούν τη διαδικασία συμψηφισμού και εκκαθάρισης χρονοβόρα και σε κάποιες περιπτώσεις αναποτελεσματική. Η ανάγκη για εκσυγχρονισμό των διαδικασιών διακίνησης και εκκαθάρισης των επιταγών άθισε πολλούς τραπεζικούς οργανισμούς στο εξωτερικό να υιοθετήσουν νέες ηλεκτρονικές διαδικασίες για την εκκαθάριση των επιταγών (cheque truncation), όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Ισπανία, στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στη Σιγκαπούρη, στο Χονγκ Κονγκ, στην Ινδία, στη Νιγηρία, στα Ε.Α.Ε. και σε πολλές άλλες χώρες. Τα συστήματα εκκαθάρισης επιταγών που έχουν εξελιχθεί σε αυτές τις χώρες ποικίλουν, από μοντέλα ηλεκτρονικής παρουσίασης της εικόνας της επιταγής όπως εφαρμόζεται στο Χονγκ Κονγκ, σε μοντέλα βασισμένα αποκλειστικά στην ηλεκτρονική παρουσίαση των στοιχείων της επιταγής (αριθμό λογαριασμού, αριθμό επιταγής, ποσό, ημερομνία έκδοσης, κλπ), όπως είναι το Διατραπεζικό Σύστημα ΔΙΑΣ Α.Ε. στην Ελλάδα. Με αυτό τον τρόπο, η ανταλλαγή των πρωτότυπων επιταγών σταματά να υφίσταται και οι επιταγές διακινούνται και εκκαθαρίζονται μέσω ηλεκτρονικών μηχανισμών, δημιουργώντας οφέλη στις τράπεζες και στους πελάτες τους.

Με βάση διεθνή στοιχεία φαίνεται ότι έχουν προκύψει σημαντικά πλεονεκτήματα και ωφελήματα όπως είναι η μείωση του λειτουργικού κόστους διακίνησης, επεξεργασίας και εκκαθάρισης, μείωση του κύκλου εκκαθάρισης των επιταγών και σε μερικές περιπτώσεις χρέωση των τραπεζικών λογαριασμών αυθημερόν, καθώς και μείωση των πιστωτικών κινδύνων και καλύτερη δυνατότητα άντλησης στατιστικών στοιχείων.

Ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου (ΣΤΚ) αξιολόγησε τα πιο πάνω οφέλη και ανέπτυξε μοντέλο σύμφωνα με τα πρότυπα και τις ανάγκες τις εγχώριας αγοράς, το οποίο έχει ονομαστεί 'Ηλεκτρονικός Συμψηφισμός Επιταγών (ΗΣΕ)'. Στο ΗΣΕ προτίθενται να συμμετάσχουν πέραν από τις τράπεζες-μέλη του Συνδέσμου και τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΣΠΙ). Στόχος είναι η ανάπτυξη ενός κέντρου εκκαθάρισης διατραπεζικών συναλλαγών προς οφελος του τραπεζικού συστήματος, των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και κατ'επέκταση της οικονομίας γενικότερα.

Για να καταστεί δυνατή η ηλεκτρονική παρουσίαση των επιταγών, τροποποιήθηκε το 2000 ο περί Συναλλαγματικών Νόμος καθώς και το Άρθρο 305Α του Ποινικού Κώδικα που σχετίζεται με τις επιστρεφόμενες επιταγές. Η τροποποίηση του πιο πάνω άρθρου κρίθηκε απαραίτητη ούτως ώστε να καταστεί εφικτή η ανταλλαγή των επιστρεφόμενων επιταγών σε ηλεκτρονική μορφή μεταξύ των τραπεζών. Η τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα ψηφίστηκε από τη Βουλή του Αντιπροσώπων το 2008. Αυτό έδωσε το ένασμα για την εφαρμογή του νέου ηλεκτρονικού συστήματος στην Κύπρο.

Πως λειτουργεί ο νέος μηχανισμός;

Υφιστάμενη πρακτική: Οι φυσικές επιταγές ανταλλάσσονται καθημερινά μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού (ΚΓΣ), το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Όλες οι επιταγές οι οποίες παρουσιάζονται στα υποκαταστήματα της τράπεζας, διαβι-

βάζονται σε ένα κεντρικό σημείο για επεξεργασία (Clearing Centre). Στη συνέχεια όλες οι επιταγές συσσωρεύονται και την επόμενη ημέρα παραδίνονται μέσω του ΚΓΣ στην Πληρώτρια Τράπεζα (τράπεζα επί της οποίας εκδίδεται επιταγή) για πληρωμή. Οι επιταγές εκκαθαρίζονται και τα χρήματα πιστώνονται στο λογαριασμό του δικαιούχου. Σε περίπτωση που μια επιταγή δεν μπορεί να εξαργυρωθεί για συγκεκριμένους λόγους, το πρωτότυπο της επιταγής επιστρέφεται στην τράπεζα μεταξύ 2-3 ημερών από την ημέρα παρουσίασης της στο ΚΓΣ.

Καινούργια πρακτική: Σε αντίθεση, μέσω του ΗΣΕ τα ουσιώδη στοιχεία και η εικόνα των επιταγών καταχωρούνται σε μηχανογραφικά αρχεία από την Αποστέλλουσα Τράπεζα (τράπεζα η οποία παρέλαβε την επιταγή για λογαριασμό της πελατείας της) και διαβιβάζονται ηλεκτρονικά την ίδια μέρα στην Πληρώτρια Τράπεζα. Η Πληρώτρια Τράπεζα λαμβάνει τα αρχεία και προχωρεί αμέσως στους απαραίτητους ελέγχους και διαδικασίες. Ακολουθεί η χρέωση και η αντίστοιχη πίστωση στον τραπεζικό λογαριασμό του εκδότη της επιταγής και του δικαιούχου. Με την ηλεκτρονική μέθοδο ο κύκλος εκκαθάρισης των επιταγών μειώνεται και οι πελάτες λαμβάνουν γρηγορότερα τα χρήματα τους.

Στην περίπτωση που μια επιταγή δεν μπορεί να πληρωθεί π.χ. λόγω ανεπαρκών κεφαλαίων, η εικόνα της επιταγής διαβιβάζεται ηλεκτρονικά την επόμενη ημέρα στην Αποστέλλουσα Τράπεζα μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος αναφέροντας τους λόγους που δεν κατέστη δυνατή η πληρωμή της επιταγής. Τόσο η τράπεζα όσο και ο πελάτης της ενημερώνονται γρηγορότερα, συγκριτικά με την παραδοσιακή μέθοδο, για την απλήρωτη επιταγή.

Το νέο ηλεκτρονικό σύστημα το οποίο δημιουργείται μετά από πρωτοβουλία του Συνδέσμου έχει ως στόχο την έναρξη της λειτουργίας του στις αρχές του 2010, κατόπιν ολοκλήρωσης μιας πειραματικής περιόδου. Αναμφίβολα θα υπάρξει ένα χρονικό διάστημα όπου η παραδοσιακή και η νέα διαδικασία θα λειτουργούν συγχρόνως, ο Σύνδεσμος όμως έχει τη πεποίθηση ότι όλοι οι τραπεζικοί οργανισμοί που λειτουργούν στην Κύπρο σύντομα θα υιοθετήσουν τις σύγχρονες μεθόδους προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των πελατών τους.

Του Δρ.
Μιχάλη Καρμά

Γενικού Διευθυντή
Συνδέσμου
Τραπεζών Κύπρου

© 2009 KPMG Limited, ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης εγγεγραμμένη στην Κύπρο και μέλος του δικτύου ανεξάρτητων Οίκων της KPMG που συνδέονται με το Διεθνή Οίκο KPMG, Ελβετικό Συνεταιρισμό. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.
Η επωνυμία της KPMG και το λογότυπο της KPMG είναι εγγεγραμμένα εμπορικά σήματα της KPMG International, Ελβετικό Συνεταιρισμού.

Οι Διοικητικοί Σύμβουλοι και το προσωπικό, σας εύχονται καλές γιορτές!

Λευκωσία

τηλ: +357 22209000
φαξ: +357 22678200
e-mail: nicosia@kpmg.com.cy

Λεμεσός

τηλ: +357 25829000
φαξ: +357 25363842
e-mail: limassol@kpmg.com.cy

Λάρνακα

τηλ: +357 24200000
φαξ: +357 24200200
e-mail: larnaca@kpmg.com.cy

Παραλίμνι

τηλ: +357 23820080
φαξ: +357 23820084
e-mail: paralimni@kpmg.com.cy

Πάφος

τηλ: +357 26943050
φαξ: +357 26943062
e-mail: paphos@kpmg.com.cy

Πόλις Χρυσοχούς

τηλ: +357 26322098
φαξ: +357 26322722
e-mail: paphos@kpmg.com.cy

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας:
www.kpmg.com.cy

Τράπεζα Κύπρου: Βελτίωση κερδοφορίας παρά τη διεθνή κρίση

✓ «Η Τράπεζα Κύπρου διαθέτει διεθνώς αξιοζήλευτους δείκτες ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας. Η κερδοφορία της ενισχύθηκε σημαντικά το γ' τρίμηνο, ενώ είναι κερδοφόρος σε όλες τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται.»

A. Ηλιάδης, Ανώτατος Εκτ. Διευθυντής

✓ «Η ισχυρή ρευστότητα, η ενισχυμένη κεφαλαιακή επάρκεια, η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και η πειθαρχημένη ανάπτυξη εργασιών θωράκισαν το Συγκρότημα από τη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση.»

Θ. Αριστοδήμου, Πρόεδρος ΔΣ

Από αριστερά: Γ. Σειραδάκης - Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Κύπρου Ελλάδος, Α. Ηλιάδης - Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου, Γ. Κυπρή - Πρώτος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου, Χ. Χατζημιτσής - Γενικός Διευθυντής Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου

«Αρκετές δυσκολίες ακόμη για το 2010 και το 2011» προβλέπει στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον ο Ανδρέας Ηλιάδης, Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, σύμφωνα με τις δηλώσεις που έκανε στην Αθήνα, κατά την πρόσφατη ανακοίνωση των αποτελεσμάτων ενεργημάτων 2009 της Τράπεζας. «Τουλάχιστον, όμως, μπορούμε να δούμε καθαρότερα τώρα. Οπότε, κάνοντας προσεκτικά και μετρημένα βήματα, να βγούμε από τη δύσκολη κατάσταση.»

**Του
Ανδρέα
Αναστασίου**

Σε αυτά τα «μετρημένα βήματα» έδωσε έμφαση ο κ. Ηλιάδης, τονίζοντας ότι στην Τράπεζα Κύπρου το μέτρο επικρατεί και στη διάρκεια των «εύκολων συνθηκών». «Το μήνυμα που θέλουμε να δώσουμε», είπε ακόμη ο ΑΕΔ του Συγκροτήματος, «είναι ότι οι σωατές εκτιμήσεις και η -σε ανύποπτο χρόνο- λήψη των κατάλληλων μέτρων έκαναν την Τράπεζα Κύπρου να μην αισθανθεί τους ίδιους κλυδωνισμούς που αισθάνθηκαν άλλες τράπεζες, επιχειρήσεις και οικονομίες.»

«Οι τράπεζες (πρέπει να) είναι επιχειρήσεις χαμηλού κινδύνου», τόνισε ακόμη ο κ. Ηλιάδης. «Γ' αυτό και δεν επενδύσαμε σε τίτλους υψηλού ρίσκου. Γ' αυτό, επίσης, ήμασταν και είμαστε προ-

σεκτικοί στη δανειοδοτική μας πολιτική. Έτσι, λοιπόν, κατορθώσαμε το προβληματικό μας χορηγητικό χαρτοφυλάκιο να είναι πολύ μικρό.»

Όσον αφορά στα αποτελέσματα του εννεαμήνου 1/1-30/9/2009, ο Ανδρέας Ηλιάδης είπε ότι τα κέρδη της Τράπεζας Κύπρου ήταν μεν λιγότερα από εκείνα της αντίστοιχης περιουσιανής περιόδου, πλην όμως το Συγκρότημα κατέγραψε κερδοφορία, γεγονός που οφείλει να θεωρηθεί πολύ θετικό, υπό τις συνθήκες που επικρατούν στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. «Τα περαιτέρω στρατηγικά βήματα της Τράπεζας είναι προσαρμοσμένα στο παραδοσιακό τραπεζικό μοντέλο», είπε ακόμη ο ΑΕΔ της ΤΚ, «το οποίο βασίζεται και στα δύο σκέλη του ισολογισμού. Ήτοι, τόσο στις καταθέσεις όσο και στις χορηγήσεις.»

Θετικό Γ' τρίμηνο σε όλες τις αγορές

Ο Γιάννης Κυριακός, Πρώτος Γενικός Διευθυντής του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, αναφέρθηκε αναλυτικότερα στα αποτελέσματα, επισημαίνοντας ότι στο Γ' τρίμηνο του έτους η κερδοφορία της Τράπεζας ήταν αυξημένη (σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι), και μάλιστα σε όλες τις αγορές στις οποίες αναπτύσσει δραστηριότητα η Τράπεζα Κύπρου. Για τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια, τα οποία αυξήθηκαν από 4,9%

στις 30/6/2009 σε 5,2% στις 30/9/2009, ο κ. Κυπρή σχολίασε ότι παραμένουν σε «υγιή επίπεδα», δεδομένου μάλιστα ότι ο ρυθμός αύξησής τους έχει επιβραδυνθεί. Υπογράμμισε δε ότι αυτά είναι καλυμμένα κατά 126%, συμπεριλαμβανομένων των εμπραγμάτων διασφαλίσεων, ή έστω κατά 113%, αληφθούν υπ' όψιν οι τιμές καταναγκαστικών πωλήσεων των υποθηκευμένων ακινήτων. Βάσει των ανωτέρω, λοιπόν, η διοίκηση της Τράπεζας Κύπρου διατηρεί τους ήδη διατυπωμένους στόχους κερδοφορίας για το σύνολο του έτους, θεωρώντας ότι βρίσκεται σε καλό δρόμο για να τους επιτύχει. Συγκεκριμένα, τα κέρδη του 2009 μετά τη φορολογία εκτιμάται ότι θα κυμαθούν μεταξύ 300 και 400 εκατομμυρίων ευρώ. Με αυτά τα δεδομένα, σταθερή παραμένει και η μερισματική πολιτική της Τράπεζας, η οποία προτίθεται να διανείμει προιμέρισμα 0,08 ευρώ ανά μετοχή. Ο σχεδιασμός της Τράπεζας Κύπρου προβλέπει, πάντως, και την παροχή δυνατότητας στους μετόχους να επανεπενδύσουν τα μερίσματά τους, αγοράζοντας κι άλλες μετοχές της Τράπεζας και ωφελούμενοι έκπτωση 10%.»

Κερδοφόρος η Uniastrum

Ιδιαίτερη μνεία και αρκετή συζήτηση, στη διάρκεια της εκδήλωσης παρουσίασης των αποτελεσμάτων στην Αθήνα, έγινε για τη ρωσική θυγα-

τρική του Συγκροτήματος, την Uniastrum Bank. Γι' αυτήν αναφέρθηκε ότι άρχισε πλέον να αποδίδει θετικά στην κερδοφορία του Συγκροτήματος, καθώς τα βήματα προσαρμογής των διαδικασιών και ενσωμάτωσης της τράπεζας στον οργανωτικό μηχανισμό του Ομίλου της Τράπεζας Κύπρου συνεχίζονται επιτυχώς και ικανοποιητικά.

Πρόκειται, όπως υπενθυμίστηκε, για την ένατη σε μέγεθος δικτύου καταστημάτων τράπεζας της Ρωσίας, ενώ τονίστηκε ότι η Uniastrum Bank μπορεί να τριπλασιάσει τον τίτλο της χωρίς να απαιτηθούν περαιτέρω επενδύσεις. Προκειμένου, μάλιστα, η κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην τοπική αγορά, ώστε να ελαχιστοποιηθούν και οι κίνδυνοι εξ αιτίας πιθανών συναλλαγματικών διακυμάνσεων, στόχος του Συγκροτήματος είναι η μελλοντική εισαγωγή της Uniastrum Bank σε ρωσικό χρηματιστήριο.

Σημαντική ανάκριψη στην κερδοφορία είχαν οι εργασίες του Συγκροτήματος στη Ρωσία. Τα κέρδη μετά τη φορολογία για το γ' τρίμηνο 2009 ανήλθαν σε 9 εκατ. ευρώ, ενώ τα κέρδη πριν από τις προβλέψεις ανήλθαν σε 14 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση 78% σε σχέση με το β' τρίμηνο 2009. Το Συγκρότημα ακολουθώντας συντρητική προσέγγιση τους προηγούμενους μήνες έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην αφομοίωση της Uniastrum Bank και στην ενδυνάμωση της υποδομής της μετά και την ολοκλήρωση της λειτουργικής συγχώνευσης των δραστηριοτήτων της με την Τράπεζα Κύπρου Ρωσίας. Το Συγκρότημα βρίσκεται τώρα σε θέση να επιταχύνει την ανάπτυξή του στη Ρωσία και το γ' τρίμηνο 2009 σημείωσε αύξηση 5% στα δάνεια. Οι εργασίες του Συγκροτήματος στη Ρωσία το εννεάμηνο 2009 σημείωσαν κέρδη πριν τις προβλέψεις 26 εκατ. ευρώ ενώ μετά τις αυξημένες προβλέψεις και τη φορολογία παρουσίασαν ζημιά 4 εκατ. ευρώ.

Το Συγκρότημα, αξιολογώντας τη μέχρι σήμερα επιτυχημένη συνεργασία με τους ιδρυτικούς μετόχους της Uniastrum Bank κ.κ. Piskov και

Zakaryan, υπέγραψε νέα πενταετή συμφωνία μετοχικής συνεργασίας με την οποία θα συνεχίσουν να ασκούν τα διοικητικά τους καθήκοντα και θα παραμείνουν μετόχοι στην Uniastrum Bank με ποσοστό 10% έκαστος. Το Συγκρότημα προτίθεται μεσοπρόθεσμα να προχωρήσει στην εισαγωγή της Uniastrum Bank σε ρωσικό χρηματιστήριο, η οποία υπολογίζεται να γίνει το 2014-2016. Η μελλοντική εισαγωγή της Uniastrum Bank σε ρωσικό χρηματιστήριο θα της προσδώσει αυξημένη ορατότητα, πρόσβαση σε περαιτέρω κεφάλαια σε ρωσικά ρούβλια και εδραίωσή της ως μία από τις σημαντικές τραπεζικές παρουσίες στη ρωσική αγορά.

Η έκτακτη εισφορά στην Ελλάδα

Απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με την έκτακτη εισφορά, την οποία η Τράπεζα Κύπρου (Ελλάδος) θα πρέπει να καταβάλει στο ελληνικό κράτος, στο πλαίσιο των μέτρων της νέας κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών προβλημάτων της χώρας, ο Ανδρέας Ηλιάδης απάντησε ότι «έχοντας συναίσθηση της δυσχερούς κατάστασης, δεν έχουμε αντίρρηση να συνεισφέρουμε κι εμεις», καθώς και ότι βλέπει το ζήτημα από τη θετική σκοπιά του. «Η Τράπεζα (είπε ο κ. Ηλιάδης) θέλει η οικονομία να πηγαίνει καλά. Αυτό είναι προς το συμφέρον της. Αν, λοιπόν, το μέτρο αποδώσει και η συνολική εικόνα στην αγορά και στην οικονομία βελτιωθεί, τότε και οι τραπεζικές εργασίες θα πάνε καλύτερα. Οπότε και εμεις θα αφελθούμε εμμέσως από την έκτακτη αυτή εισφορά, η οποία τελικώς -με τον ένα ή τον άλλο τρόπο- θα γυρίσει σε μας και στους μετόχους μας.»

Σε άλλη ερώτηση, αναφορικά με τα μέτρα προστασίας των υπερχρεωμένων δανειοληπτών, τα οποία προωθεί η ελλαδική κυβέρνηση, ο κ. Ηλιάδης απάντησε ότι αυτό που πρέπει να προσεχθεί είναι να μη γίνει αθέμιτη χρήση των σχετικών ρυθμίσεων από κακόβουλους καταναλωτές. Αυτό πρέπει να αποφευχθεί, είπε ο ΑΕΔ της Τράπεζα Κύ-

πρου, γιατί αλλιώς οι τράπεζες θα αναγκασθούν να προσαρμόσουν προς το αιστρητότερο τη δανειοδοτική πολιτική τους, κάτι που τελικώς θα αποβεί εις βάρος της αγοράς.

Διευκολύνσεις σε δανειολήπτες

Για όσους, λόγω των συνεπειών της κρίσης, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων που έχουν λάβει, ο κ. Ηλιάδης δήλωσε πως ίσως θα ήταν σωστό να συζητηθούν τρόποι προσωρινής, χρονικώς όχι ιδιαίτερα μακράς, διευκόλυνσής τους. Η Τράπεζα Κύπρου, ούτως ή άλλως, επιδεικνύει κατανόηση προσπαθεί να εξαντλεί κάθε δυνατότητα διευκόλυνσης των δανειοληπτών. Χαρακτηριστικά, μάλιστα, ανέφερε ότι -επί χιλιάδων δανείων που έχει χορηγήσει η Τράπεζα Κύπρου- αναγκάστηκε να καταφύγει στο μέτρο της ρευστοποίησης της εμπράγματης διασφάλισης σε μόνο δύο περιπτώσεις, τις οποίες θα ήθελε πολύ να έχει αποφύγει. Αυτό και επειδή είναι μία ανθρωπίνως δυσάρεστη διαδικασία, αλλά και επειδή δουλειά της τράπεζας δεν είναι να πουλάει ακίνητα.

Τέλος, για τη μερισματική πολιτική της Τράπεζας Κύπρου, ο Α. Ηλιάδης επιβεβαίωσε τη νουθεσία της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου, η οποία (όπως ολές οι κεντρικές τράπεζες αυτήν την περίοδο) θα ήθελε να ακολουθούνται μάλλον συντρητικές προσεγγίσεις. «Λάβαμε υπ' όψιν μας τη νουθεσία και την υιοθετήσαμε» είπε ο κ. Ηλιάδης, «χωρίς να τιμωρούμε, όμως, τους μακροπρόθεσμους μετόχους μας, οι οποίοι δεν κάνουν καμία συναλλαγή της μετοχής επί τέσσερα με πέντε χρόνια. Προσδοκούν, όμως, κάποια απόδοση που θα επιβραβεύει αυτήν την πίστη τους στην Τράπεζα. Άλλωστε, το μέρισμα που θα διανείμουμε, θα προστεθεί στο εισόδημα των μετόχων μας και θα τους διευκολύνει να κινηθούν με μεγαλύτερη άνεση στην αγορά. Επακόλουθο τούτου είναι ότι τα χρήματα αυτά θα ξαναμπούν στην οικονομία και θα την βοηθήσουν.»

Τραπεζικά θέματα

Συγκρότημα
Τράπεζας Κύπρου

Τα αποτελέσματα

Σημαντική βελτίωση παρουσίασαν τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου για το γ' τρίμηνο 2009, με θετική συνεισφορά στα κέρδη από όλες τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Η βελτίωση στην κερδοφορία και οι επιδόσεις του Συγκροτήματος για το εννεάμηνο 2009 δικαιώνουν τους αρχικούς στόχους του Συγκροτήματος για το έτος. Το συντηρητικό επιχειρηματικό μοντέλο που ακολουθεί το Συγκρότημα με τη διατήρηση ισχυρής ρευστότητας, την ενδυνάμωση της κεφαλαιακής επάρκειας, τη διαχείριση πιστωτικού κινδύνου και την πειθαρχημένη ανάπτυξη εργασιών υπήρξαν τα ερείσματα στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και αντικατοπτρίζονται στη συνεχίζομενη βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων και μεγεθών του Συγκροτήματος.

Τα κέρδη του Συγκροτήματος πριν από τις προβλέψεις για το γ' τρίμηνο 2009 ανήλθαν σε 190 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση 35% σε σχέση με το β' τρίμηνο 2009, ενώ τα κέρδη μετά τη φορολογία για το γ' τρίμηνο 2009 ανήλθαν σε 117 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση 38% έναντι του β' τριμήνου 2009. Τα κέρδη του Συγκροτήματος πριν από τις προβλέψεις και τα κέρδη μετά τη φορολογία για το εννεάμηνο 2009 ανήλθαν σε 446 εκατ. ευρώ και 265 εκατ. ευρώ αντιστοίχως.

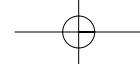
Παράλληλα με την αυξημένη κερδοφορία, το Συγκρότημα διατηρεί ισχυρά μεγέθη ισολογισμού έχοντας υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια (δείκτη βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων 7,9%), ισχυρή ρευστότητα (δείκτη δανείων προς καταθέσεις 87%) και ικανοποιητική ποιότητα χαρτοφυλακίου (ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων 5,2%).

Προμέρισμα 8 σεντ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα, την αναμενόμενη κερδοφορία για ολόκληρο το έτος, την

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- Τα καθαρά έσοδα από τόκους και τα έσοδα από προμήθειες βελτιώθηκαν περαιτέρω το γ' τρίμηνο 2009 και ανήλθαν σε 289 εκατ. ευρώ, επιβεβαιώνοντας έτσι τη δυναμική του Συγκροτήματος να πετυχάνει υψηλά επαναλαμβανόμενα έσοδα ακόμα και σε αντίξοες οικονομικές συνθήκες.
- Η σημαντική ανάκαμψη του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου του Συγκροτήματος συνεχίστηκε και το γ' τρίμηνο 2009 με τον δείκτη να αυξάνεται κατά 19 μονάδες βάσης και να ανέρχεται σε 2,55% έναντι 2,36% το β' τρίμηνο και 2,13% το α' τρίμηνο 2009.
- Διατηρήθηκε η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 87%. Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή ρευστότητα στις δύο κύριες αγορές που λειτουργεί με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις 87%. Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή ρευστότητα στις δύο κύριες αγορές που λειτουργεί με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις σε Κύπρο και Ελλάδα να ανέρχεται στις 30 Σεπτεμβρίου 2009 σε 80% και 86% αντίστοιχα.
- Το Συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με τον δείκτη κόστος προς έσοδα για το εννεάμηνο 2009 να συγκρατείται στο 52,6% παρά τις συνεχίζομενες αντίξοες συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον και την επέκταση του δικτύου στη Ρωσία, Ρουμανία, Ουκρανία και Ελλάδα κατά το 2008.
- Θετική συνεισφορά στα κέρδη του Συγκροτήματος είχαν οι εργασίες των δύο κύριων αγορών που λειτουργεί το Συγκρότημα, της Κύπρου και της Ελλάδας όπου τα κέρδη πριν τις προβλέψεις ανήλθαν σε 296 εκατ. ευρώ και 89 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.
- Θετική συνεισφορά στα κέρδη είχαν και οι εργασίες του Συγκροτήματος σε Ήνωμένο Βασίλειο και Αυστραλία όπου τα κέρδη μετά τη φορολογία για το εννεάμηνο 2009 ανήλθαν σε 7 εκατ. ευρώ και 2 εκατ. ευρώ αντίστοιχα. Στη Ρουμανία και την Ουκρανία τα κέρδη μετά τη φορολογία για το εννεάμηνο 2009 ανήλθαν σε 8 εκατ. ευρώ και 4 εκατ. ευρώ αντίστοιχως.

Η εμπιστοσύνη κερδίζεται!

PARTNERS / Y&R

Καταβολή πέραν των €519.000.000 σε πελάτες για εξαργυρώσεις, αφελήματα λήξης και απαιτήσεις σε συμβόλαια ζωής, υγείας και ατυχημάτων

Επενδυτικά Χαρτοφυλάκια που ξεπερνούν τα €502.000.000

Έμπρακτη στήριξη της κοινωνίας, του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής δραστηριότητας του τόπου

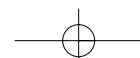
Ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη που μας δείχνετε.

Υποσχόμαστε να παραμείνουμε σταθεροί στις αξεσ μας. Με τη σταθερότητα και την αξιοπιστία μας θα συνεχίσουμε να σας προσφέρουμε ό,τι χρειάζεστε για να νιώθετε ασφαλείς σε κάθε στιγμή της ζωής σας.

Η δική σας προτίμος, μας καθιέρωσε στη συνείδηση του Κύπρου ασφαλισμένου και μας κάνει περήφανους που είμαστε πρώτη επιλογή για τη δική σας ασφάλεια.

20
ΧΡΟΝΙΑ ΖΩΗΣ

EuroLife
ασφάλεια

Τραπεζικά θέματα

 MARFIN LAIKI BANK

Marfin Popular Bank: Οικονομικά αποτελέσματα εννεαμήνου 2009

Οικονομική Ευρωστία Ρευστότητα-Κερδοφορία

Tα καθαρά επαναλαμβανόμενα κέρδη του Ομίλου αυξήθηκαν 32% σε τριμηνιαία βάση και ανήλθαν σε 66.4 εκατ. το γ' τρίμηνο 2009. Η βελτίωση προέρχεται από σημαντική αύξηση των εσόδων σε συνδυασμό με αποτελεσματική συγκράτηση των εξόδων και βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού. Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούν στους μετόχους (μετά την εκτιμώμενη έκτακτη φορολογική εισφορά) σημείωσαν άνοδο 7% το γ' τρίμηνο 2009 έναντι του β' τριμήνου 2009 και ανήλθαν σε 53.6 εκατ. Τα καθαρά κέρδη για το εννεάμηνο 2009 ανήλθαν σε 156.7 εκατ. πριν από τον έκτακτο φόρο και σε 143.9 εκατ. μετά τον έκτακτο φόρο σε σχέση με 323.3 εκατ. το εννεάμηνο 2008. Η Ελληνική κυβέρνηση έχει ανακοινώσει την επιβολή έκτακτης φορολογικής εισφοράς στην κερδοφορία των Ελληνικών εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών, για το φορολογικό έτος 2008, στα πλαίσια του προγράμματος ενίσχυσης κοινωνικής αλληλεγγύης για τη στήριξη πολιτών με ιδιαίτερα χαμηλό εισόδημα. Για τον Όμιλο της MPB η έκτακτη αυτή εισφορά έχει υπολογιστεί σε 12.8 εκατ. Η Διοίκηση, στα πλαίσια συνετής διαχείρισης, έλαβε την απόφαση να εγγράψει την ανα-

φερόμενη φορολογική εισφορά στις οικονομικές καταστάσεις του γ' τριμήνου του 2009. Η αύξηση των εσόδων κατά 4% σε τριμηνιαία βάση σε 290.7 εκατ. προήλθε τόσο από την κατά 4% αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους σε 170.0 εκατ. όσο και από την κατά 16% αύξηση των εσόδων από δικαιώματα και προμήθειες σε 60.7 εκατ. Τα παραπάνω είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της συνεισφοράς των καθαρών εσόδων από τόκους και των εσόδων από δικαιώματα και προμήθειες στα συνολικά έσοδα από εργασίες από 77% το β' τρίμηνο του 2009 σε 79% το γ' τρίμηνο του 2009. Αυτό με τη σειρά του, συνέβαλε στην περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των εσόδων. Κατά το εννεάμηνο 2009 τα συνολικά έσοδα μειώθηκαν κατά 5% σε ετήσια βάση και άγγιξαν τα 801.9 εκατ. Ο Όμιλος διατήρησε εύρωστη κεφαλαιακή βάση. Ο δείκτης βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας σημείωσαν βελτίωση από 9.5%(1) σε 9.8% και από 11.6%(1) σε 12.0% αντίστοιχα στο γ' τρίμηνο του 2009 έναντι του β' τριμήνου του 2009, ενώ ο δείκτης χορηγήσεων προς καταθέσεις παραμένει χαμηλότερα του 100%.

Pάρα τις συνεχιζόμενες αντίξεις οικονομικές συνθήκες σε όλες τις σημαντικές γεωγραφικές περιοχές που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, η MPB κατέφερε να βελτιώσει περαιτέρω την απόδοσή της σε τριμηνιαία βάση εκμεταλλευόμενη την ισχυρή κεφαλαιακή της θέση, την υψηλή της ρευστότητα και την εστιασμένη στρατηγική της. Ο κύριος πυλώνας της στρατηγικής του Ομίλου είναι η βελτίωση της κερδοφορίας σε συνδυασμό με συγκρατημένη αύξηση του ενεργητικού. Ο ρυθμός ανάπτυξης του ενεργητικού είναι αποτέλεσμα του χαμηλότερου ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, του δυσχερέστερου πιστωτικού περιβάλλοντος και των συνθηκών περιορισμένης ρευστότητας. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των αντίξεων συνθηκών για το εννεάμηνο 2009, το σύνολο του ενεργητικού του Ομίλου αυξήθηκε κατά 9% σε 40.2 δισ., με το σύνολο των χορηγήσεων να αυξάνεται κατά 6% και τις καταθέσεις να παραμένουν στα ίδια επίπεδα.

Η συνεχιζόμενη επιτυχία της τιμολογιακής πολιτικής του Ομίλου, που συνάδει με τις τρέχουσες συνθήκες του πιστωτικού συστήματος και της ρευστότητας, έχουν οδηγήσει σε περαιτέρω βελτίωση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου από 1.71% το β' τρίμηνο 2009 σε 1.79% το γ' τρίμηνο 2009. Παρόλο που το καθαρό περιθώριο επιτοκίου παρουσιάζει σημαντική μείωση

σε σχέση με 2.45% που ήταν το γ' τρίμηνο του 2008, έχει βελτιωθεί σημαντικά σε σχέση με τα χαμηλά επίπεδα που άγγιξε το α' τρίμηνο 2009. Η βελτίωση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου αποτέλεσε τον κύριο παράγοντα για την κατά 4% αύξηση σε τριμηνιαία βάση των καθαρών εσόδων από τόκους σε 170.0 εκατ. Κατά το εννεάμηνο 2009 τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε 455.9 εκατ. και ήταν μειωμένα κατά 18% σε ετήσια βάση.

Τα έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες αυξήθηκαν 16% για το γ' τρίμηνο, ως αποτέλεσμα της αυξημένης δραστηριότητας στις αγορές κεφαλαίου και στον τομέα διεθνούς τραπεζικής του Ομίλου στην Κύπρο, δύο τομείς στους οποίους η MPB διατηρεί ηγετική θέση στον Ελλαδικό χώρο. Για το εννεάμηνο 2009, τα έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες ανήλθαν σε 164.5 εκατ., σημειώνοντας μείωση 26% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2008. Τα χρηματοοι-

Ευθύμιος Μπουλούτας (Διευθύνων Σύμβουλος)

«Η περαιτέρω βελτίωση των λειτουργικών αποτελεσμάτων του Ομίλου κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου αντανακλά την επιτυχή υλοποίηση της στρατηγικής μας η οποία βασίζεται στη συνεπή διαχείριση του ενεργητικού, στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, καθώς και στη συνεπή στόχευση για επίτευξη υψηλής αποτελεσματικότητας και κερδοφορίας. Η βελτιόνωση ευρωστία του ενεργητικού κατά τη διάρκεια του γ' τριμήνου 2009 αποτυπώνεται σε ένα συνδυασμό υψηλών δεικτών ρευστότητας και ισχυροποίησης των επιπτικών κεφαλαίων. Ο δείκτης δάνειων προς καταθέσεις διατηρήθηκε κάτω από το 100%, ενώ τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια αυξήθηκαν στα 3.0 δισ. που αντιστοιχεί σε συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας 12.0% και δείκτη πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) 9.8%. Οι δείκτες ρευστότητας και κεφαλαιακής βάσης του Ομίλου συνεχίζουν να τον κατατάσσουν μεταξύ των πιο ισχυρών στον Ελλαδικό και στον ευρωπαϊκό τραπεζικό χώρο. Ο συνδυασμός αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνου και εισπράξεων καθυστερημένων οφειλών οδήγησε σε σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού δημιουργίας νέων καθυστερημένων οφειλών από τα 216 εκατ. κατά το β' τρίμηνο σε 74 εκατ.

κατά το γ' τρίμηνο. Αυτό σε συνδυασμό με την επαρκή λήψη προβλέψεων συνέβαλαν στη βελτίωση της κάλυψης από σωρευτικές προβλέψεις μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων από 50% σε 51%. Παρά το συγκρατημένο ρυθμό ανόδου των στοιχείων του ενεργητικού, τα καθαρά έσοδα από τόκους σημείωσαν αύξηση αντικατοπτρίζοντας τη βελτίωση του καθαρού περιθώριου επιτοκίου, που οφείλεται στην αποτελεσματική και στοχευμένη τιμολογιακή πολιτική. Η αύξηση των εσόδων από δικαιώματα και προμήθειες είναι αποτέλεσμα της αυξανόμενης δραστηριότητας των αγορών κεφαλαίου και της διεθνούς τραπεζικής. Η βελτίωση των εσόδων του Ομίλου επετεύχθη με παράλληλη συγκράτηση των λειτουργικών εξόδων αντικατοπτρίζοντας το αποτέλεσμα μιας σειράς στρατηγικών ενεργειών στα πλαίσια της συγχώνευσης που αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Απρίλιο του 2010. Η τρέχουσα δυναμική του Οργανισμού ενάντια στο δυσμενές οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον αναμένεται να συμβάλλει περαιτέρω στην επίτευξη των στρατηγικών μας στόχων για βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και επέκταση της πελατειακής μας βάσης, συνεισφέροντας έτσι στις μέσο-μακροπρόθεσμες προοπτικές του Ομίλου».

κονομικά και άλλα έσοδα ανήλθαν σε 60.0 εκατ. για το τρίμηνο, παρουσιάζοντας μείωση 5% έναντι του δεύτερου τριμήνου 2009, ενώ για το εννεάμηνο ανήλθαν σε 181.5 εκατ. παρουσιάζοντας αύξηση 196% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2008.

Τα συνολικά έσοδα από εργασίες αυξήθηκαν κατά 4% για το τρίμηνο και μειώθηκαν κατά 5% σε 801.9 εκ. για το εννεάμηνο 2009, σε σχέση με την αντίστοιχη περισσή περίοδο, παρά τις δυσχερείς συνθήκες που επικρατούσαν στην αγορά. Τα λειτουργικά έξοδα το γ' τρίμηνο 2009 αυξήθηκαν κατά 3% σε 152.7 εκατ. Τα λειτουργικά έξοδα αναπροσαρμοσμένα για την μη οργανική επέκταση του Ομίλου αυξήθηκαν κατά 6% το εννεάμηνο 2009. Η μειωμένη αύξηση των λειτουργικών εξόδων είναι αποτέλεσμα του προγράμματος αναδιάρθρωσης του Ομίλου με στόχο την αύξηση της αποδοτικότητας. Στις πρωτοβουλίες αυτού του προγράμματος συμπεριλαμβάνεται η συγχώνευση με απορρόφηση της Marfin Εγνατία Τράπεζας από την MPB. Το Διοικητικό Συμβούλιο της MPB ενέκρινε το κοινό σχέδιο διασυνοριακής συγχώνευσης δι' απορροφήσεως της Marfin Εγνατία Τράπεζα σε συνεδρίαση του στις 13 Νοεμβρίου 2009. Η σχέση ανταλλαγής των μετοχών των δύο εταιρειών, η οποία προτείνεται να εγκριθεί από τις Γενικές τους Συνελεύσεις, είναι 0.6726990008 νέες

κοινές μετοχές της MPB για κάθε μία παλαιά κοινή μετοχή της Marfin Εγνατία Τράπεζας. Με την ολοκλήρωση της συγχώνευσης, η οποία αναμένεται στα μέσα Απριλίου 2010, το εκδομένο κεφάλαιο της MPB θα αυξηθεί κατά 5,781,121 νέες κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας 0.85.

Η αύξηση των κερδών προ προβλέψεων κατά 5% σε 138.0 εκατ. για το τρίμηνο είναι αποτέλεσμα των αυξημένων εσόδων και των αποτελεσματικά συγκρατημένων εξόδων. Για το εννεάμηνο 2009, τα κέρδη προ προβλέψεων μειώθηκαν κατά 17% σε 359.0 εκατ.

Το αποτέλεσμα της υιοθέτησης μας σειράς επιτυχημένων πρωτοβουλιών τόσο στο τομέα διαχείρισης κινδύνου όσο και στις εισπράξεις καθυστερημένων οφειλών αντικατοπτρίζεται και στους βασικούς δείκτες του Ομίλου. Η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων μειώθηκε από 216 εκατ. το β' τρίμηνο 2009 σε 74 εκατ. το τρίτο τρίμηνο 2009. Ως αποτέλεσμα ο δείκτης καθυστερήσεων αυξήθηκε μόνο κατά 20 μονάδες βάσης σε 6.1% το γ' τρίμηνο 2009 έναντι 80 μονάδες βάσης το β' τρίμηνο 2009. Το κόστος δανεισμού μειώθηκε από 122 μονάδες βάσης το β' τρίμηνο 2009 σε 96 μονάδες βάσης το γ' τρίμηνο 2009. Η επιβράδυνση της αύξησης δανείων σε καθυστερηση, σε συνδυασμό με την επαρκή λήψη προβλέψεων απομείωσης, οδήγησε σε βελτίωση του δείκτη

κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων από 50% το β' τρίμηνο σε 51% το γ' τρίμηνο 2009 σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου για περαιτέρω ενίσχυση των σωρευτικών προβλέψεων. Κατά το εννεάμηνο 2009 ο δείκτης προβλέψεων ως ποσοστό του μέσου όρου των χορηγήσεων ανήλθε σε 99 μονάδες βάσης, περισσότερο από το διπλάσιο του αντίστοιχου δείκτη του εννεάμηνου 2008, ύψους 45 μονάδων βάσης. Από τον Σεπτέμβριο 2008 μέχρι τον Σεπτέμβριο 2009, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων αυξήθηκε από 4.2% σε 6.1% ενώ ο δείκτης κάλυψης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων μειώθηκε από 62% σε 51%.

Ο Ομίλος διατήρησε ισχυρή ρευστότητα με τον δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις να μεταβάλλεται από 94% τον Σεπτέμβριο 2008 σε 99% το Σεπτέμβριο 2009 και να διατηρείται κάτω από 100%. Στα μέσα Σεπτεμβρίου, η Τράπεζα πραγματοποίησε την έκδοση ομολόγου άνευ εξασφαλίσεων τριετούς διάρκειας και ύψους 500 εκατ. Παρά τις συνεχείς αντίξεις συνθήκες αγοράς η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου έχει ενδυναμωθεί περαιτέρω. Ο δείκτης βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) του Ομίλου και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας σημειώσαν βελτίωση από 9.5%(1) και 11.6%(1) τον Ιούνιο 2009 σε 9.8% και 12.0% τον Σεπτέμβριο 2009 αντίστοιχα.

Τραπεζικά θέματα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

Όμιλος της Ελληνικής: Εύρωστος και κερδοφόρος

- ✓ Κέρδη €22,0 εκ. πριν τη φορολογία
- ✓ Αύξηση κερδοφορίας κατά 146% σε σχέση με το εξάμηνο
- ✓ Ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια (13%)
- ✓ Πολύ ικανοποιητική ρευστότητα (75%)
- ✓ Διατήρηση των χορηγήσεων και καταθέσεων

Ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας διατηρεί την οικονομική ευρωστία του και ενισχύει την κερδοφορία του για την εννιαμηνία του 2009, αντιμετωπίζοντας με επιτυχία τις αρνητικές επιπτώσεις της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Τα αποτελέσματα της εννιαμηνίας 2009 παρουσιάζονται βελτιωμένα σε σύγκριση με τα αποτελέσματα της πρώτης εξαμηνίας του 2009. Η εννιαμηνία παρουσιάζει κέρδη πριν τη φορολογία, που ανέρχονται στα €22,0 εκ. σε σύγκριση με κέρδη €8,9 εκατ. που κατέγραψε η εξαμηνία. Σημειώνεται επίσης ότι τα κέρδη του Ομίλου πριν τη φορολογία κατά την τρίτη τριμήνια του 2009 ανήλθαν σε €13,1 εκ. σε σύγκριση με κέρδη ύψους €10,2 εκ. κατά την αντίστοιχη τριμηνία του 2008.

Ο Όμιλος διατηρεί ισχυρούς δείκτες ρευστότητας με το δείκτη μεικτών χορηγήσεων προς καταθέσεις να παραμένει στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 75% και ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου ανήλθε στο 13% σε σύγκριση με 11% κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008. Ο Όμιλος διατηρεί άνετη ρευστότητα, επωφελούμενος της υψηλής και σταθερής καταθετικής του βάσης τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τα οικονομικά δεδομένα που διαμορφώνονται, οι στρατηγικοί στόχοι του Ομίλου συνεχίζουν κατά το 2009 να επικεντρώνονται στη:

- Διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων.
- Διαφύλαξη των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας.
- Προσεκτική και ορθολογική ανάπτυξη με μόνιμο στόχο την κερδοφορία.
- Συνέχιση της διασφάλισης της υγιούς ρευστότητας.

Έσοδα

Το σύνολο των καθαρών εσόδων παρουσίασε μικρή μείωση της τάξης του 2%, εξαιτίας της μείωσης των επιτοκιακών εσόδων και ορισμένων μη επιτοκιακών εσόδων, φθάνοντας τα €203,0 εκ.

σε σύγκριση με €207,5 εκ. το Σεπτέμβριο του 2008. Η μείωση των καθαρών εσόδων από τόκους κατά 7% οφείλεται κυρίως στη χαμηλή απόδοση από τα ρευστά διαθέσιμα σε ξένο συναλλαγμα και στη σύνδεση των δανείων που είχαν παραχωρηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2008 με το βασικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Έξοδα

Το σύνολο των εξόδων αυξήθηκε κατά 10% σε σχέση με την αντίστοιχη περοσινή περίοδο κυρίως από αύξηση του μισθολογίου λόγω συμβατικών υποχρεώσεων. Τα έξοδα προσωπικού, τα οποία περιλαμβάνουν αυξημένο κόστος αφελημάτων αφυπηρέτησης προσωπικού, αποτελούν το 71% του συνόλου των εξόδων του Ομίλου σε σύγκριση με 70% το Σεπτέμβριο του 2008. Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης εξόδων προς έσοδα βρίσκεται στο 63,8% και είναι αυξημένος από τα επίπεδα του 56,9% της αντίστοιχης περοσινής περιόδου.

• Κερδοζημίες από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων

Η διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο σύνολο καθαρών εσόδων, διαφοροποιήθηκαν θετικά παρουσιάζοντας κέρδος €7,3 εκ. την εννιαμηνία αντί ζημιών την αντίστοιχη περίοδο του 2008. Περιλαμβάνουν κυρίως κέρδη που προήλθαν από τις θετικές επιπτώσεις στις αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων λόγω της ανόδου του δείκτη τιμών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου και των διεθνών αγορών κατά την περίοδο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2009.

Χορηγήσεις / Καταθέσεις

Οι συνολικές χορηγήσεις σε πελάτες παρουσίασαν αύξηση 5% και έχουν φθάσει τα €5,1 δισ. σε σύγκριση με €4,8 δισ. το Σεπτέμβριο του 2008. Οι καταθέσεις πελατών παρουσίασαν αύξηση 9%, φθάνοντας τα €6,7 δισ. σε σύγκριση με €6,2 δισ. το Σεπτέμβριο του 2008.

Ελλάδα

Η οικονομική κρίση και η βαθιά ύφεση που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία και η επιδεινωμένη γενικά του οικονομικού κλίματος είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου με αποτέλεσμα την αύξηση των προβλέψεων. Ο Όμιλος, σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο του για το Δίκτυο Καταστημάτων Ελλάδας (ΔΚΕ), συνεχίζει την αναδιοργάνωση και την ανάπτυξη του ΔΚΕ με επικεντρωση στις βασικές τραπεζικές εργασίες.

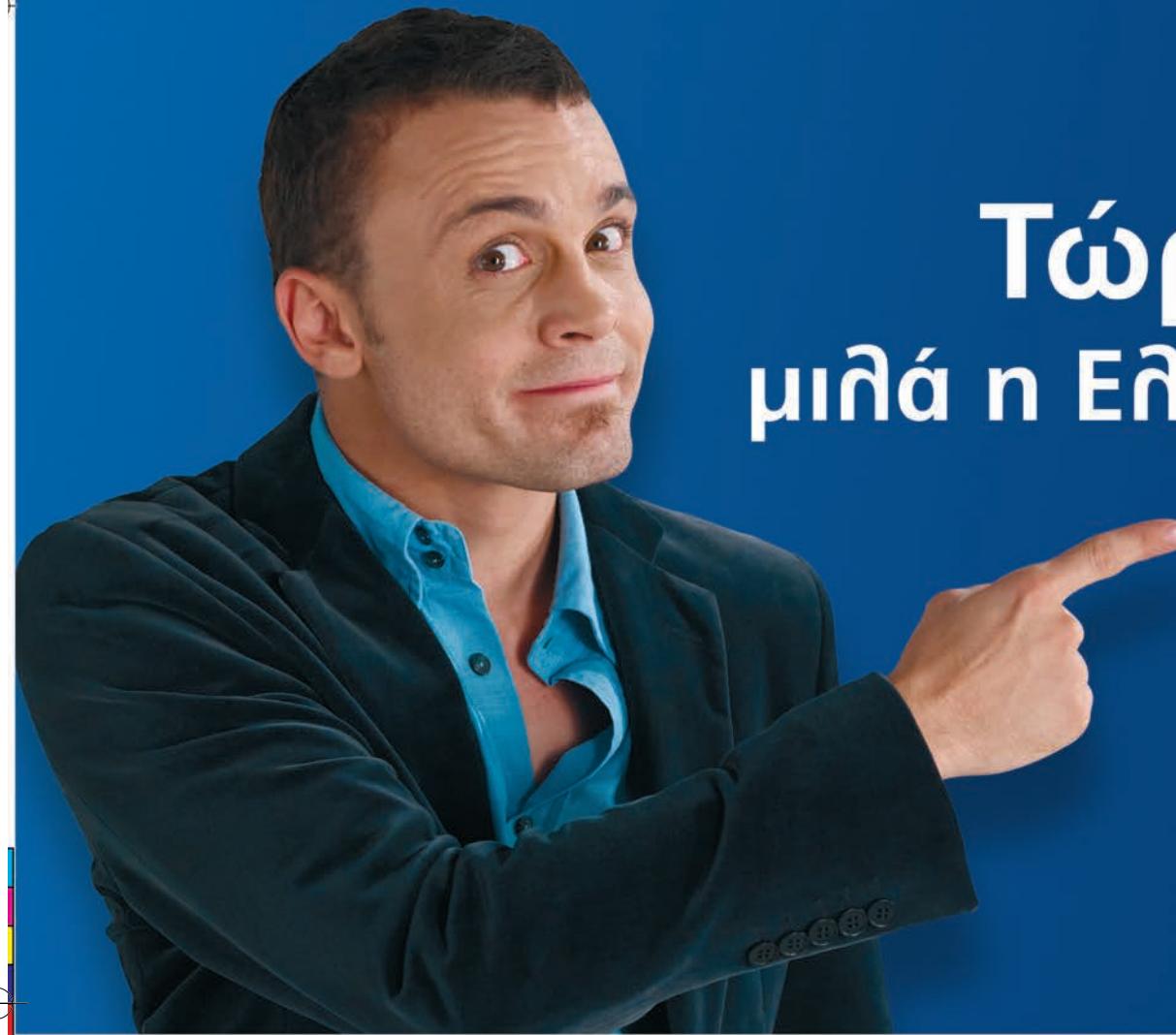
Ήδη, έχει προχωρήσει με αλλαγές στη διευθυντική διάρθρωση με την τοποθέτηση νέας Γενικής Διευθύντριας ΔΚΕ και νέου Οικονομικού Διευθυντή και άλλων στελεχών καθώς και σε λειτουργική αναδιάρθρωση.

Αθηνά Κυπριακή Δημόσια Εταιρεία

Μετά τη λήξη της Δημόσιας Πρότασης της Ελληνικής Τράπεζας για απόκτηση μέχρι 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Αθηνά Κυπριακή Δημόσια Εταιρεία Λτδ («Αθηνά») το Σεπτέμβριο του 2009, το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην «Αθηνά» αυξήθηκε σε 93,55%.

Προοπτικές

Η Διεύθυνση του Ομίλου συνεχίζει με προσοχή να αξιολογεί και να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση των δύσκολων οικονομικών συνθηκών και επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, που άρχισε να αποτυπώνεται και στους οικονομικούς δείκτες και την πραγματική οικονομία της Κύπρου. Ενεργώντας προληπτικά προχωρεί στις απαραίτητες διευθετήσεις έτσι ώστε να στηρίζει και να βοηθήσει τους πελάτες της και την Κυπριακή οικονομία γενικότερα. Έγκαιρα η Ελληνική Τράπεζα αναγνώρισε ότι το 2008 και το 2009 θα ήταν κρίσιμη περίοδος λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ενεργώντας προληπτικά κατάφερε με τα κατάλληλα μέτρα να παραμείνει ένας οικονομικά εύρωστος και κερδοφόρος οργανισμός.

Τώρα μιλά η Ελληνική!

Στεγαστικά Δάνεια

Η παράδοση της Ελληνικής Τράπεζας στα στεγαστικά δάνεια δεν είναι τυχαία γιατί ποτέ δεν μείναμε στα λόγια αλλά προχωράμε σε πράξεις.

Ακόμα μια φορά είμαστε δίπλα σας και σας προσφέρουμε το **καλύτερο** για να αποκτήσετε το δικό σας σπίτι.

Μειώσαμε τα επιτόκια:

- **Μείωση Βασικού επιτοκίου** σε στεγαστικά δάνεια με την εισαγωγή του Βασικού Επιτοκίου Στεγαστικών Δανείων
- **Μείωση και στο περιθώριο του επιτοκίου** στα στεγαστικά δάνεια που θα συναφθούν

Μηδενίσαμε τα έξοδα για τα πο πάνω στεγαστικά δάνεια που θα εγκριθούν μέχρι 31/12/2009:

- €0 έξοδα παραχώρησης δανείου
- €0 έξοδα νομικών εγγράφων
- €0 ασφάλιστρα κατοικίας (πυρός/σεισμού) τον 1ο χρόνο μέσω της Παγκυπριακής Ασφαλιστικής
- Ευνοϊκά ασφάλιστρα Ζωής & M.O.A. με τη Hellenic Alico Life

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η εξέλιξη είναι στη φύση μας

www.hellenicbank.com

γραμμή εξυπηρέτησης

8000 9999

γραμμή από εξωτερικό

+357 22 743843

Σημειώσεις: Απαραίτητη η λήψη ικανοποιητικών για την Ελληνική Τράπεζα εξασφαλίσεων αναλόγων του σχεδίου και σκοπού έκαστου δανείου. • Το επιτόκιο και η δύο αποπληρωμής του στεγαστικού δανείου δύνανται να τροποποιούνται από την Τράπεζα από καιρού εις καιρό. Για επιτόκια παρακαλούμε όπως προηγουμένως τον Οδηγό Επιτοκίων και Χρεώσεων από οποιδήποτε κατάστημα της Ελληνικής Τράπεζας, τη Γραμμή Εξυπηρέτησης 8000 9999 ή στο διαδίκτυο www.hellenicbank.com. • Για περισσότερες πληροφορίες και για τους πλήρεις όρους των σχεδίων των στεγαστικών δανείων παρακαλούμε απευθυνθείτε σε οποιοδήποτε κατάστημα της Ελληνικής Τράπεζας. • Η Ελληνική Τράπεζα Λτδ δύναται κατά την απόλυτη κρίση της να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση σύμφωνα με την εκάστοτε δανειοδοτική πολιτική της. • ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Διατρέχετε τον κίνδυνο να χάσετε την ακίνητη ιδιοκτησία σας αν δεν πληρώνετε κανονικά τις δόσεις της υποθήκης ή οποιουδήποτε άλλου δανείου το οποίο είναι εξασφαλισμένο με υποθήκη πάνω στην ακίνητη περιουσία σας.

Ασφαλιστικά θέματα

Η νέα εταιρική ταυτότητα της CNP - Marfin Insurance

Ασφάλιση υγείας μέσω του δικτύου της Marfin Laiki Bank και στην Κύπρο

Ο Όμιλος σχεδιάζει να καθιερώσει στην κυπριακή αγορά και το μικτό προϊόν, που συνδυάζει καταθετικό λογαριασμό και κάλυψη ιατρικής περίθαλψης σε συνεργασία με τη θεραπευτήρια του Ομίλου «Υγεία», όταν αυτά καλύψουν ευρύτερα την κυπριακή επικράτεια.

Προϊόντα ασφάλειας υγείας, ανάλογα αυτών που η Marfin Egnatia Bank ήδη διαθέτει με επιτυχία στην ελληνική αγορά, άρχισαν προσφάτως να διατίθενται και στην Κύπρο από το δίκτυο της Marfin Laiki Bank. Ο Όμιλος, μάλιστα, σχεδιάζει να καθιερώσει στην κυπριακή αγορά και το μικτό προϊόν, που συνδυάζει καταθετικό λογαριασμό και κάλυψη ιατρικής περίθαλψης σε συνεργασία με τη θεραπευτήρια του Ομίλου «Υγεία». Η τοποθέτηση του προϊόντος αυτού στην κυπριακή αγορά θα γίνει όταν τα θεραπευτήρια του Ομίλου Υγεία καλύψουν ευρύτερα την κυπριακή επικράτεια, καθώς η δραστηριότητα του Ομίλου στην Κύπρο έχει ξεκινήσει με παρουσία στη Λεμεσό και στην Πάφο, ενώ σε ενημερωτική εκδήλωση -που έγινε στη Λευκωσία την Τρίτη 17 Νοεμβρίου- κατέστη σαφές ότι θεραπευτήρια «Υγεία» θα δημιουργηθούν επίσης στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις της Κύπρου.

Η εν λόγω ενημερωτική εκδήλωση έγινε επί τη ευκαιρία παρουσίασης της εταιρικής ταυτότητας του νέου Ασφαλιστικού Ομίλου CNP - Marfin Insurance. Την παρουσίαση έκανε η Διεύθυνση του Ομίλου, ενώ παρόντα στην εκδήλωση ήταν κορυφαία διοικητικά στελέχη της Marfin Laiki Bank και του γαλλικού ασφαλιστικού κολοσσού CNP Assurance, που συνέπραξαν

στη δημιουργία του νέου ασφαλιστικού ομίλου, ο οποίος κατέχει ήδη ηγετική θέση στην κυπριακή αγορά με μερίδιο 21,5%.

Στη σχετική δημοσιογραφική διάσκεψη, μίλησαν για τη νέα ταυτότητα, το όραμα και τις προσδοκίες του νέου Ομίλου, ο Τάκης Φειδία, Πρώτος Εκτελεστικός Διευθυντής της CNP - Marfin Insurance Κύπρου, ο Pierre Nicolas Carissan, Managing Director International Business Development της CNP Assurance, και ο Παναγιώτης Κουνής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Κύπρου της Marfin Laiki Bank.

Στόχος του νέου Ομίλου CNP - Marfin Insurance, όπως τονίστηκε στην εκδήλωση, είναι η περαιτέρω ενίσχυση της ηγετικής θέσης στην κυπριακή αγορά και η εισαγωγή νέων, καινοτόμων προϊόντων, συνδυάζοντας την τεχνογνωσία της Marfin Laiki στον χρηματοοικονομικό τομέα. Στην ελληνική αγορά, ο Όμιλος στοχεύει σε σημαντική αύξηση του μεριδίου αγοράς ώστε να συνάρτει με το μερίδιο αγοράς που κατέχει η Marfin Egnatia Bank.

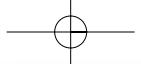
«Η στήριξη των δύο ισχυρών μετόχων προ-

σφέρει στους πελάτες μας τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια, σιγουρία και εμπιστοσύνη», ανέφεραν τα στελέχη του νέου Ομίλου, γεγονός που εκφράζεται στο νέο σλόγκαν της διαφημιστικής του εκστρατείας: 'Γιατί κανείς ποτέ πριν, δεν είχε τόση ασφάλεια'.

Το τηλεοπτικό μήνυμα της διαφημιστικής καμπάνιας ξεκίνησε να μεταδίδεται στην Κύπρο από την Τρίτη 17 Νοεμβρίου. Το λογότυπο του νέου Ομίλου CNP - Marfin Insurance, που παρουσιάσθηκε στους εκπροσώπους του Τύπου, συνδυάζει τα λογότυπα των δύο μετόχων, της CNP Assurance και της Marfin Laiki Bank. Ως γνωστόν, η CNP Assurance, που απέκτησε το 50,1% του νέου Ομίλου, είναι η μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρεία ζωής στη Γαλλία και από τις πέντε μεγαλύτερες στην Ευρώπη, με 22 εκατομμύρια πελάτες σε 14 χώρες.

Ο Όμιλος CNP - Marfin Insurance αποτελείται από τις ελληνικές εταιρείες Marfin Ζωής, Marfin Ασφαλιστική και Marfin Πρακτοριακή, καθώς και τις κυπριακές Laiki CypriLife και Laiki Ασφαλιστική.

Ο κ. Carissan, που μίλησε εκ μέρους του γαλλικού Ομίλου, μεταξύ άλλων είπε: «Η κύρια δραστηριότητά μας είναι σαφώς η τραπεζοασφάλεια (bancassurance). Το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων μας δημιουργείται μέσα από μακροχρόνιες συνεργασίες με τράπεζες και χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Οι κυριότεροι εταίροι μας στην Ευρώπη είναι η French Savings Bank και η Postal Bank, ο Όμιλος UniCredit στην Ιταλία, η Barclays Bank Plc στην Ισπανία και την Πορτογαλία και η Marfin Popular Bank στην Ελλάδα και την Κύπρο.»

great service...

great food...

excellent atmosphere...

γευστικές απολαύσεις

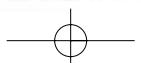
enjoyable flavours

bagatelle
GARDENS

COME
RELAX
AND
ENJOY...

THE GARDENS

16 Kyriakou Matsu Avenue,
1082 Nicosia
T: 22317870
www.bagatellegardens.com

Παραπλανητικές οι διαφημίσεις για χαμηλά στεγαστικά επιτόκια

Mειώθηκε η ζήτηση για δάνεια και οι τράπεζες άρχισαν και πάλι τις διαφημίσεις για στεγαστικά δάνεια με «ελκυστικά» επιτόκια. Οι διαφημίσεις όμως δεν είναι απλά μόνο ελκυστικές αλλά και παραπλανητικές. Στο όνομα του ανταγωνισμού, οι τράπεζες προσπαθούν να διαφοροποιηθούν και να προσφέρουν στους πελάτες τους κάτι το διαφορετικό, έτσι η κάθε τράπεζα έχει το δικό της πακέτο. Αν εξετάσει κανείς τα πακέτα των τραπεζών με προσοχή, διαπιστώνει όχι οιμοίητες αλλά και διαφορές μεταξύ τους, διαφορές που μπορεί να κάνουν τη διαφορά στην απόφαση για δάνειο.

Tou Mários
Maurydis

Καθηγητής Οικονομικών
European University
Cyprus

Σε όλες τις περιπτώσεις το στεγαστικό επιτόκιο αποτελείται από δύο μέρη, το βασικό επιτόκιο και το περιθώριο κέρδους. Οι τράπεζες διατηρούν το πάνω χέρι (όπως και πέρυσι) και μπορούν να μεταβάλουν είτε το βασικό είτε το περιθώριο κέρδους είτε το περιθώριο κέρδους έτσι που το όποιο επιπρόσθετο κόστος να μεταφέρεται στον πελάτη. Το βασικό επιτόκιο είναι συνήθως βασισμένο στο Euribor (όχι πάντοτε) το οποίο σήμερα είναι ιδιαίτερα χαμηλό λόγω της επιπρόσθετης ρευστότητας που διοχέτευσαν οι Κεντρικές Τράπεζες των μεγάλων οικονομιών προκειμένου να αποφευχθεί η κατάρρευση του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος. Είναι μια συγκυρία που δεν συμβαίνει συχνά και το Euribor δεν αναμένεται να είναι τόσο χαμηλά και στα επόμενα χρόνια.

Οι διαφημίσεις λοιπόν που δημοσιεύονται στα μέσα ενημέρωσης για φθηνά στεγαστικά επιτόκια έχουν μια δόση παραπλάνησης. Η παραπλανητική αφορά την πλειοψηφία των νοικοκυριών που επιθυμούν να πάρουν δάνειο για να αποκτήσουν την πολυπόθητη στέγη. Ας πάρουμε για παράδειγμα την Τράπεζα Κύπρου η οποία διαφημίζει στεγαστικό επιτόκιο 1.95% για τα πρώτα δύο χρόνια και στη συνέχεια το τρέχον Euribor 6 μηνών συν 2.45%. Το συνολικό ετήσιο ποσοστό επιβάρυνσης (ΣΕΠΕ) για δάνειο 20 ετών ανέρχεται στο 3.4% και η Τράπεζα Κύπρου το διαφημίζει με μεγάλα γράμματα. Το Euribor σήμερα κυμαίνεται γύρω στο 1.1%. Πόσοι όμως γνωρίζουν

τι σημαίνει Euribor και πόσοι γνωρίζουν ότι αυτό μεταβάλλεται στην πορεία του χρόνου; Το Euribor είναι το διατραπεζικό επιτόκιο με το οποίο μια τράπεζα δανείζει μια άλλη τράπεζα σε ώρα ανάγκης. Πριν από την χρηματοπιστωτική κρίση το Euribor κυμαίνοταν γύρω στο 3% ενώ κατά τη διάρκεια της κρίσης είχε ανεβεί μέχρι και 6.5% για να υποχωρήσει στο 1% μετά από τις δραματικές παρεμβάσεις των Κεντρικών Τραπεζών των μεγάλων οικονομικών, οι οποίες είχαν διοχετεύσει στην αγορά χρήματος δισεκατομμύρια ευρώ για να το μειώσουν και να διευκολύνουν την διατραπεζική αγορά και την οικονομία. Όταν όμως η κρίση περάσει το Euribor θα ανεβεί σε πιο φυσιολογικά επίπεδα, γύρω στο 3%. Δηλαδή, όταν κάποιος δανειολήπτης πάρει δάνειο σήμερα, θα το πάρει με χαμηλό επιτόκιο, αυτό όμως θα ισχύει για μια μικρή χρονική περίοδο, σίγουρα όχι για 20 χρόνια. Για τα περισσότερα χρόνια το επιτόκιο θα είναι γύρω στο 5.5%. Η παραπλάνηση έγκειται στο γεγονός ότι η τράπεζα θεωρεί ότι το Euribor θα παραμείνει 1.1% για 20 χρόνια. Αν εξετάσει κανείς την πορεία του Euribor 6 μηνών τα τελευταία χρόνια θα διαπιστώσει ότι αυτό μεταβάλλεται ανάλογα με την προσφορά και ζήτηση για κεφάλαια στη διατραπεζική αγορά. Μακροπρόθεσμα το Euribor κυμαίνεται γύρω στο 3% και όχι 1.1%.

Δηλαδή το ΣΕΠΕ θα κυμαίνεται πάνω από 5% και όχι 3.4% όπως δηλώνει η τράπεζα. Για όσους δεν γνωρίζουν, το ΣΕΠΕ είναι το ετήσιο επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρύνεται ο δανειζόμενος κατά τη διάρκεια του δανείου, είναι δηλαδή το πραγματικό κόστος του δανείου κάθε χρόνο, και το ΣΕΠΕ θα πρέπει να αναγράφεται σε κάθε διαφήμιση με μεγάλα γράμματα. Στην περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου, οι περισσότεροι πελάτες

θα νομίζουν ότι η πραγματική επιβάρυνση που θα υποστούν θα είναι 3.4% ενώ στην πραγματικότητα θα είναι πολύ μεγαλύτερη. Θα ήταν σοφότερο για την Τράπεζα Κύπρου να υπολογίσει το ΣΕΠΕ με βάση το μέσο Euribor των τελευταίων ετών και όχι το Euribor που επικρατεί σήμερα. Παρόμοια σχέδια έχουν και οι υπόλοιπες τράπεζες με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Η Marfin Laiki προσφέρει διάφορες επιλογές για στεγαστικά δάνεια, σταθερό επιτόκιο για 1, 3, 5, ή 10 χρόνια και στη συνέχεια Euribor συν 2.4% περιθώριο κέρδους. Προσφέρει επίσης και κυμαίνομενο επιτόκιο από την αρχή του δανείου. Η Alpha Bank προσφέρει βασικό επιτόκιο 3.4% συν 1.25% περιθώριο κέρδους. Το βασικό επιτόκιο δεν είναι άμεσα συνδεδεμένο με το Euribor, είναι όμως έμμεσα συνδεδεμένο καθώς όλα τα επιτόκια συνδέονται μεταξύ τους. Άλλωστε η τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει το βασικό είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω, αν και δεν υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω μείωση του.

Όπως και να έχουν τα πράγματα οι διαφημίσεις των τραπεζών για τα στεγαστικά δάνεια είναι αρκετά ελκυστικές όμως είναι και συνάμα παραπλανητικές. Δεν είναι δυνατόν άνθρωποι επαγγελματίες να προσπαθούν να παραπλανήσουν ή έστω να συγχύσουν τους πελάτες τους, αυτό σίγουρα είναι εκτός των πλαισίων των κανόνων δεontολογίας που διέπουν την καταναλωτική πίστη. Ο Νόμος Περί Καταναλωτικής Πίστης είναι ξεκάθαρος. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να υπολογίζουν την Συνολική Επήργατη Επιβάρυνση (ΣΕΠΕ) έτσι που ο πελάτης να μπορεί να συγκρίνει αντικειμενικά τα διάφορα πακέτα δανείων. Οι τράπεζες, προσπαθούν βεβαίως να τηρούν τη νομοθεσία αλλά προκαλούν σύγχυση στους πελάτες τους. Πιστεύω πως η Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή στο Υπουργείο Εμπορίου θα πρέπει να επιληφθεί του θέματος τάχιστα. Όμως και οι πελάτες θα πρέπει να μελετούν πολύ προσεκτικά τα διάφορα πακέτα στεγαστικών δανείων, και να παίρνουν επαγγελματικές συμβουλές από ανεξάρτητους συμβούλους πριν αποφασίσουν. Υπάρχουν τόσα πολλά που θα πρέπει να γνωρίζουν οι υποψήφιοι δανειολήπτες, δεν είναι δυνατόν να τα γνωρίζουν όλα, αν όμως δεν κάνουν την καλύτερη επιλογή, μπορεί να πληρώνουν περισσότερα από ότι πρέπει για δεκαετίες.

**Πληροφορίες/Δηλώσεις
Συμμετοχής:**

Ελένη Ανθίμου
Administrator PwC Academy
Τηλ. +357-22555161
Φαξ. +357-22555029
email: info@pwcacademy.com.cy

www.pwcacademy.com.cy

Βασισμένοι στις αρχές και αξίες του οργανισμού μας, για συνεχή εκπαίδευση και μετάδοση γνώσεων και εμπειριών στους πελάτες μας, στους συνεργάτες μας και όσους επιθυμούν να έχουν πρόσβαση στις πλέον επίκαιρες επαγγελματικές εξελίξεις και σύγχρονες πρακτικές συνεχίζουμε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της PwC Academy το οποίο έχουμε σχεδιάσει με γνώμονα τις ανάγκες του σύγχρονου επαγγελματία.

Ανακοινώνουμε πέντε νέα σεμινάρια:

Σεμινάριο	Ημερομηνία	Εκπαιδευτές
Η καλύτερη ομάδα είναι η δική μου	Τρίτη, 8 Δεκεμβρίου 2009 Akamantis Training Centre, Λευκωσίας	Μαρία Γεωργίου, Ανώτερος Διευθυντής - Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού
Ο νέος κώδικας ηθικής και το Διεθνές Πρότυπο Ποιοτικού Ελέγχου 1	Πέμπτη, 10 Δεκεμβρίου 2009 Ξενοδοχείο Hilton, Λευκωσίας	Κώστας Α Σεραφείμ, Επικεφαλής PwC Academy
Ενημερωτικό σεμινάριο IFRS	Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου 2009 Ξενοδοχείο Hilton, Λευκωσίας	Κώστας Α Σεραφείμ, Επικεφαλής PwC Academy Σάκης Φασουλιώτης, Director - F&A Grand Auditing and Consulting Ltd

Για τα πιο πάνω σεμινάρια, θα εκδοθούν πιστοποιητικά παρακολούθησης από την PwC Academy για σκοπούς CPD (Continuous Professional Development). Τα σεμινάρια θα διεξαχθούν στην Αγγλική γλώσσα.

Η PwC κοντά στους νέους

Εργαστήρι βιογραφικού σημειώματος και προσωπικής συνέντευξης	Τρίτη, 22 Δεκεμβρίου 2009 Akamantis Training Centre, Λευκωσίας	Χάρις Αναστασιάδου Διευθυντής - Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού
Εργαστήρι επαγγελματικού προσανατολισμού	Τετάρτη, 23 Δεκεμβρίου 2009 Akamantis Training Centre, Λευκωσίας	Χάρις Αναστασιάδου Διευθυντής - Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Τράπεζα Πειραιώς: Λανσάρει την πρωτοποριακή κάρτα Miles & More Visa

Tην πρωτοποριακή κάρτα Miles & More Visa, με πλήθος προνομίων για τους κατόχους της, έφερε στην κυπριακή αγορά η Τράπεζα Πειραιώς σε συνεργασία με το Miles & More, το πρόγραμμα τακτικών επιβατών της Lufthansa. Τη σημαντική αυτή εξέλιξη ανακοίνωσε στις 25 Νοεμβρίου ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ κ. Κωνσταντίνος Λοϊζίδης, παρουσιάζοντας ταυτόχρονα την ειδική προσφορά γνωριμίας:

- Όσοι αποκτήσουν και πραγματοποιήσουν μια αγορά με την κάρτα Miles & More Visa μέχρι τις 31 Ιανουαρίου του 2010 θα λάβουν αυτόματα 15.000 μιλια, ως δώρο, τα οποία μπορούν να εξαργυρώσουν με ένα αεροπορικό εισιτήριο για την Ευρώπη, μέσω της Lufthansa ή επιλεγμένους συνεργάτες της, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του σχεδίου Fly Smart.

Ο κ. Λοϊζίδης έδωσε ιδιαίτερη σημασία στη συνεργασία της Τράπεζας Πειραιώς με τη Γερμανική αεροπορική εταιρεία Lufthansa, τονίζοντας ότι το πρόγραμμα Miles & More είναι από τα πιο διαδεδομένα και αναγνωρισμένα διεθνώς με περισσότερα από 16 εκατομμύρια μέλη παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένων περίπου 40.000 μελών στην Κύπρο. Συνεχίζοντας ο κ. Λοϊζίδης είπε ότι η Τράπεζα Πειραιώς, όπως υποσχέθηκε από την αρχή της δραστηριοποίησής της στην Κύπρο, επιδιώκει την προσφορά αναβαθμισμένων προϊόντων και υπηρεσιών στην κυπριακή αγορά. Ο στόχος αυτός, πρόσθιεσε, υλοποιείται και με την εισαγωγή της Miles & More Visa σε συνεργασία με τη Miles & More.

Μέσα από την πρωτοβουλία αυτή, συμπλήρωσε, οι κάτοχοι της κάρτας θα έχουν ένα πλούσιο πακέτο αφελημάτων:

- Ανταμοιβή με 1 μιλι για κάθε 1 ευρώ αγορών.
- Επιπλέον μίλια με την επιλογή των υπηρεσιών και προϊόντων των συνεργατών του προγράμματος Miles & More.
- Εξαργύρωση των μιλών, εκτός από τη Lufthansa και σε περισσότερες από 40 αεροπορικές εταιρείες-συνεργάτες της Miles & More, για περισσότερους από 1.000 προορισμούς.
- Προσφορές σε περισσότερα από 700 ξενοδοχεία, εστιατόρια και καταστήματα σε όλη την Κύπρο, μέσω του σχεδίου «Enjoy More» της Τράπεζας Πειραιώς.

- Δωρεάν ταξιδιωτική ασφάλεια.

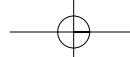
Στην παρουσίαση της νέας κάρτας παρευρέθηκε εκ μέρους της Lufthansa German Airlines ο κ. Paulo Yoshikawa, Γενικός Διευθυντής της Lufthansa για Ελλάδα και Κύπρο, ο οποίος εξέφρασε τη βαθιά ικανοποίηση του για τη συνεργασία που εγκανιάστηκε με την Τράπεζα Πειραιώς, αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι με την κίνηση αυτή επεκτείνεται η συνεργασία των εταιρειών με ένα προϊόν που αποδεικνύει την εμπιστοσύνη στις επιχειρηματικές δραστηριότητες στην Κύπρο ως μια σημαντική αγορά για τη Lufthansa και το πρόγραμμα Miles & More. Ο κ. Yoshikawa εξέφρασε την πεποίθησή του ότι η κάρτα Miles & More Visa, που θα εκδίδεται από την Τράπεζα Πειραιώς, θα ενισχύσει τη συνεργασία με την Κύπρο και θα προσφέρει αμοιβαία αφέλη, καθώς στοχεύει στην προσέλκυση νέων πελατών και για τις δύο εταιρίες και ταυτόχρονα στην προσφορά επιπλέον προνομίων στους ήδη υφιστάμενους πελάτες τους.

Όπως είναι γνωστό, η ίδια συνεργασία υφίσταται μεταξύ της Τράπεζας Πειραιώς και της Lufthansa στην Ελλάδα.

Οι ενδιαφερόμενοι για να αποκτήσουν τη νέα κάρτα μπορούν να απευθυνθούν σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς ή συμπληρώνοντας τη σχετική αίτηση ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας της Τράπεζας (www.piraeusbank.com.cy).

- Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Miles & More Visa, μπορείτε να απευθυνθείτε στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πελατών (800 11 800 ή +357 22 575 555 από εξωτερικό), 24 ώρες το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα, ή να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.piraeusbank.com.cy.
- Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα Miles & More είναι διαθέσιμες στο www.miles-and-more.com και www.lufthansa.com.

Global knowledge: Local expertise

With global insight and local knowledge, we provide industry-focused assurance, advisory, tax, global compliance and corporate support services to both local and international clients, operating in all sectors of business activity and range from private individuals to large multinational organisations. We use our network, experience, industry knowledge and business understanding to build trust and create value for our clients.

Please contact:

Christakis K Santis
Leader - Assurance

Stephos D Stephanides
Leader - Advisory

Panicos Kaouris
Leader - Tax Services

Costas L Mavrocordatos
Leader - Global Compliance Services

Angelos M Loizou
Leader - Corporate Support Services

PricewaterhouseCoopers Ltd
Julia House, 3 Themistocles Dervis Street,
CY-1066 Nicosia
Tel.: +357-22555000, Fax: +357-22555001

www.pwc.com/cy

PRICEWATERHOUSECOOPERS PW

Χάρος Θράσου Πρόεδρος ΑΗΚ

Αταλάντευτα σταθεροί στην εξυπηρέτηση των πελατών μας

Παρουσίαση των πεπραγμένων της ΑΗΚ για το 2008

✓ Επέκταση σε νέους τομείς

δραστηριοτήτων. Αφαλάτωση με την εγκατάσταση της Μονάδας στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού δυνατότητας παραγωγής 50 χιλιάδων τόνων νερού ημερησίως, Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), ενώ εξετάζεται και η περίπτωση να καταστεί η ΑΗΚ ουδέτερος παροχέας Τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (carriers carrier) που θα εξυπηρετεί όλους τους ενδιαφερόμενους.

Είναι πολύ πιθανό σε μερικά χρόνια, η ΑΗΚ να είναι ένας διαφορετικός Οργανισμός από αυτόν που γνωρίζει ο Κύπριος πολίτης, αφού στο νέο ελευθεροποιημένο περιβάλλον που διαμορφώνεται δεν θα είναι ο αποκλειστικός παροχέας ηλεκτρικής ενέργειας ενώ η ίδια η Αρχή θα επεκταθεί και σε νέους τομείς δραστηριοτήτων. Αυτό όμως που δεν θα αλλάξει ποτέ, είναι ο διαχρονικός στόχος του Οργανισμού, που δεν είναι άλλος από την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του Κύπριου καταναλωτή σε θέματα ηλεκτρικής ενέργειας.

Η σαφέστατη αυτή τοποθέτηση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ Χάρος Θράσου που έγινε στην παρουσίαση των πεπραγμένων της ΑΗΚ για το 2008, την Παρασκευή 27 Νοεμβρίου σε ξενοδοχείο της πρωτεύουσας, δίνει και το στίγμα των προθέσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διεύθυνσης της ΑΗΚ να κρατήσουν αταλάντευτα σταθερό τον Οργανισμό στην πορεία του, που καθορίζεται από τη σύσταση του ως Οργανισμός Δημόσιας Ωφελείας.

Η ΑΗΚ, στο νέο ελευθεροποιημένο περιβάλλον θα αξιοποιήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την τεχνογνωσία αλλά και τον τεχνικό εξοπλισμό που ήδη υπάρχουν στον Οργανισμό, με επέκταση σε νέους τομείς δραστηριοτήτων. Τέτοιοι τομείς, όπως τόνισε ο κ. Θράσου, είναι η αφαλάτωση με την εγκατάσταση της Μονάδας στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού

δυνατότητας παραγωγής 50 χιλιάδων τόνων νερού ημερησίως, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), ενώ εξετάζεται και η περίπτωση να καταστεί η ΑΗΚ ουδέτερος παροχέας τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (carriers carrier) που θα εξυπηρετεί όλους τους ενδιαφερόμενους.

Ένας τομέας που η ΑΗΚ έχει δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα είναι και αυτός που αφορά την έλευση του Φυσικού Αερίου, αφού με την υλοποίηση του έργου αυτού, θα πετύχουμε την απεξάρτηση μας από το πετρέλαιο και τα παράγαγα του σε ότι αφορά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Ο Πρόεδρος της ΑΗΚ χαρακτήρισε την εξάρτηση αυτή ως το μεγαλύτερο ίσως πρόβλημα

του Οργανισμού. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι μέσα στο 2008 το κόστος για τα καύσιμα ανήλθε στο 65% περίπου των συνολικών εξόδων του Οργανισμού, ποσοστό που θεωρείται ιδιαίτερα ψηλό. Ο κύριος Θράσου τόνισε ότι η εξάρτηση αυτή ήταν αποτέλεσμα διαχρονικά λανθασμένων αποφάσεων της Πολιτείας.

Η έλευση του Φυσικού Αερίου στην Κύπρο θα επιφέρει και την απεξάρτηση της ΑΗΚ από το πετρέλαιο, όπως ανέφερε ο Πρόεδρος της ΑΗΚ, επισημαίνοντας ότι αυτό θα γίνει πραγματικότητα μέσα στο 2014. Η Πολιτεία ανέθεσε στην ΑΗΚ την ευθύνη της δημιουργίας του τερματικού υγροποιημένου Φυσικού Αερίου, μέσω της σύστασης κοινοπραξίας μεταξύ ΑΗΚ και έμπειρου στρατηγικού συνεργάτη. Η απόφαση αυτή λήφθηκε μόλις στις 31 Μαρτίου 2009 και όπως τόνισε ο κύριος Θράσου, η ΑΗΚ προχωρεί με ταχύτατους ρυθμούς. Η ΑΗΚ θα είναι σύντομα σε θέση να επιλέξει το στρατηγικό συνεργάτη της που μαζί του θα προχωρήσει στην κατασκευή του τερματικού και όλης της αναγκαίας υποδομής για την απούγροποίηση και αποθήκευση του Φυσικού Αερίου. Ως γνωστό η εισαγωγή και διάθεση του Φυσικού Αερίου θα γίνεται από τη Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ).

Ιδιαίτερη αίσθηση προκάλεσε η επισήμανση του Προέδρου της ΑΗΚ για τα πολύ χαμηλά κέρδη της ΑΗΚ μέσα στο 2008. Το κέρδος πριν όσο και μετά τη φορολογία, σημείωσε μείωση 50% περίπου. Το κέρδος μετά τη φορολογία ανήλ-

θε το 2008 στα € 20,3 εκατομμύρια. Με τόσο χαμηλά επήσια πλεονάσματα δεν είναι δυνατή η υλοποίηση του αναπτυξιακού προγράμματος της ΑΗΚ. Αναφέρθηκε χαρακτηριστικά ότι το ύψος του ποσού που απαιτείται για την υλοποίηση του αναπτυξιακού προγράμματος της ΑΗΚ για την περίοδο (2009-2018) ανέρχεται σε € 3 δισεκατομμύρια. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει μόνο τις δαπάνες για τα συστήματα παραγωγής, μεταφοράς και διανομής, και όχι τις δαπάνες που απαιτούνται για την έλευση του Φυσικού Αερίου. Το 2008 η ΑΗΚ δαπάνησε € 472 εκατομμύρια για αγορά καυσίμων σε σύγκριση με € 302 εκατομμύρια τον προηγούμενο χρόνο, σημειώθηκε δηλαδή μια επήσια αύξηση 56% στη δαπάνη του καυσίμου.

Ενδιαφέροντα ήταν τα στοιχεία που αφορούσαν τις διατιμήσεις του ηλεκτρικού ρεύματος που η ΑΗΚ διατήρησε σταθερές από το 1983 μέχρι και πρόσφατα. Οι διατιμήσεις αυτές ήταν δομημένες με τέτοιο τρόπο, έτσι που να επιτρέπουν ένα ελάχιστο ποσοστό πλεονάσματος ικανού απλά για την υλοποίηση του αναπτυξιακού προγράμματος του Οργανισμού. Στη δόμηση των διατιμήσεων δεν λήφθηκε υπόψη η καταβολή φόρου εισοδήματος και μερίσματος προς την Κυβέρνηση. Με τα πιο πάνω οικονομικά δεδομένα ο κ. Θράσου χαρακτήρισε αναγκαία τη μικρή αύξηση στις διατιμήσεις της ΑΗΚ που πρόσφατα ενέκρινε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου.

Δεσπόζουσα θέση στην Έκθεση των πεπραγμένων της ΑΗΚ για το 2008, είχε και η καθολική διαπίστωση ότι η ΑΗΚ, για μία ακόμα χρονιά, κατάφερε και ανταποκρίθηκε πλήρως στον κυρίως στόχο της, που είναι η απρόσκοπτη ηλεκτροδότηση του τόπου. Ο ψηλός βαθμός αξιοπιστίας στην παροχή ηλεκτρισμού και η χωρίς προβλήματα ηλεκτροδότηση του τόπου είναι κάτι που σε ελάχιστες χώρες συμβαίνει. Η ΑΗΚ πετυχαίνει το στόχο αυτό εδώ και πολλά χρόνια,

παρά το γεγονός ότι το ηλεκτρικό μας σύστημα είναι απομονωμένο κάτι που επιδρά αρνητικά στην αξιοπιστία. Ο κ. Θράσου έκανε επίσης ιδιαίτερη αναφορά στα μέτρα που η ΑΗΚ εδώ και χρόνια προωθεί για αύξηση της παραγωγικότητας, όπως η εισαγωγή αυτοματοποιημένου συστήματος καταγραφής μετρητών, το νέο τηλεφωνικό κέντρο εξυπηρέτησης Πελατών με το οποίο ο πελάτης θα μπορεί τηλεφωνικά να διεξάγει πλείστες εργασίες που τώρα απαιτούν επίσκεψη στα Γραφεία της ΑΗΚ, κ.α.

Ενδιαφέροντα ήταν και τα στοιχεία στην Έκθεση του 2008 που αφορούν την επέκταση και αναβάθμιση του ηλεκτρικού συστήματος παραγωγής, μεταφοράς και διανομής. Τα έργα αυτά στο σύνολο τους αναβαθμίζουν την αξιοπιστία παροχής ηλεκτρικής ενέργειας.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΑΗΚ, δεν παρέλειψε να ενημερώσει και για τις κοινωνικές εκδηλώσεις που επιχορηγεί ή και διοργανώνει η ΑΗΚ σε τομείς όπως ο Πολιτισμός, ο Αθλητισμός και η Παιδεία στα πλαίσια του προγράμματος εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Οργανισμού.

Κλείνοντας τον όλο σχολιασμό των πεπραγμένων της ΑΗΚ για το 2008, ο κ. Θράσου ευχαρίστησε τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημο-

κρατίας και όλους εκείνους τους φορείς και αξιωματούχους της Κυβέρνησης με τους οποίους η ΑΗΚ συνεργάζεται στενά και αρμονικά για το καλό του τόπου.

Την παρουσίαση της Επήσιας Έκθεσης της ΑΗΚ για το 2008 τίμησε με την παρουσία του και χαιρέτησε ο έντιμος Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, κ. Αντώνης Πασχαλίδης. Στο χαιρετισμό του ο Υπουργός χαρακτήρισε την ΑΗΚ ως ένα καθ' όλα επιτυχημένο Ημικρατικό Οργανισμό που για δεκαετίες δίδει δυναμικά το παρόν του στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του τόπου μας και τόνισε ότι το ενδιαφέρον του Υπουργείου για την ΑΗΚ είναι συνεχές και έντονο και αφορά όλα τα σοβαρά θέματα τα οποία επηρεάζουν όχι μόνο το μέλλον του Οργανισμού, αλλά και τα συμφέροντα των καταναλωτών. Διαβεβαίωσε επίσης, ότι πρωταρχικός στόχος του Υπουργείου είναι η πλήρης συνεργασία τόσο με την ΔΕΦΑ όσο και με την ΑΗΚ για την όσο το δυνατό γρηγορότερη έλευση του φυσικού αερίου στην Κύπρο. Ο κ. Πασχαλίδης έκανε επίσης ιδιαίτερη αναφορά στην πρόσφατη υιοθέτηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση του 3ου Πακέτου για την Εσωτερική Αγορά Ενέργειας.

Επίκαιρα Θέματα

ΟΕΒ: Βραβεία Κοινωνικής Αριστείας 2009

H Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ), στα πλαίσια των προσπαθειών της για προώθηση καινοτόμων πρακτικών για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής καθώς και για βελτίωση της θέσης της γυναικάς στην αγορά εργασίας, διοργάνωσε για δεύτερη χρονιά την τελετή απονομής του Κυπριακού Βραβείου Κοινωνικής Αριστείας. Το Κυπριακό Βραβείο Κοινωνικής Αριστείας απονέμεται σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν καινοτόμες πρακτικές και συμβάλλουν στην προώθηση ίσων ευκαιριών με βάση το φύλο και στη διευκόλυνση της εισόδου και παραμονής στην απασχόληση προσώπων με οικογενειακές υποχρεώσεις και ιδίως γυναικών. Η απονομή των Βραβείων Κοινωνικής Αριστείας 2009 έγινε από την Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων κα Σωτηρούλα Χαραλάμπους και τον Πρόεδρο της ΟΕΒ Δρ. Αντρέα Πίττα σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 24 Νοεμβρίου, 2009 σε Ξενοδοχείο της Λευκωσίας.

Οι εταιρίες που βραβεύθηκαν είναι:

- Μεγάλες Επιχειρήσεις: X.A. Παπαέλληνας & Σία Λτδ
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις: Lois Builders Ltd
- Καινοτόμες Πρακτικές: PricewaterhouseCoopers "PWC" Ltd

Ενδεικτικά μέτρα που εφάρμοσαν οι πιο πάνω επιχειρήσεις:

- Εύλικτο ωράριο εργασίας: Παροχή ευέλικτου ωραρίου εργασίας όσον αφορά την ώρα προσέλευσης και αποχώρησης από την εργασία, ώστε να εξισορροπείται καλύτερα η επαγγελματική με την προσωπική ζωή των εργαζομένων.
- Επέκταση περιόδου μητρότητας στους έξι μήνες, αντί στις 18 εβδομάδες όπως προνοεί ο Νόμος: Αποβλέπει στην περαιτέρω στήριξη του θεσμού της οικογένειας. Οι εργαζόμενες μητέρες διαθέτουν περισσότερο χρόνο με τα νεογέννητα τους πριν επανέλθουν στην εργασία τους.
- Τηλεργασία: Υπάρχει επιλογή εργασίας από το σπίτι για κάποιες ώρες της ημέρας, με επιχορηγημένη από την εταιρεία εγκατάσταση διαδικτυακής γραμμής.
- Πλήρης επιχορήγηση διδάκτρων για απόκτηση ακαδημαϊκών προσόντων μελών του προσωπικού.
- Υιοθέτηση πρακτικής της συμπιεσμένης εβδομάδας εργασίας: Εφαρμογή τετραήμερης εβδομάδας εργασίας για νεαρές μητέρες οι οποίες

εξ χρειάζονται περισσότερο χρόνο στο σπίτι με τα παιδιά τους.

- Επίσια έρευνα μεταξύ του προσωπικού που αφορά τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος. Τα αποτελέσματα της έρευνας οδηγούν στην εφαρμογή πολιτικών που προάγουν τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και στην προώθηση ίσων ευκαιριών με βάση το φύλο.

Βραβευθείσα Καινοτόμα πρακτική στη PWC:

Συγκρότηση Επιπροπής που έχει σκοπό να αντιμετωπίσει θέματα ισότητας στον εργασιακό χώρο και να βοηθήσει τις γυναίκες της PWC στην εφαρμογή μέτρων συμφιλίωσης της εργασιακής και προσωπικής τους ζωής. Ο στρατηγικός στόχος είναι η δημιουργία ενός εργασιακού περιβάλλοντος το οποίο να βοηθά στην προσέλκυση και διατήρηση ταλαντούχων στελεχών στον Οργανισμό, τόσο αντρών όσο και γυναικών.

Η Επιπροπή επικεντρώνεται σε πέντε βασικούς τομείς:

1. Αντιμετώπιση θεμάτων συμφιλίωσης ζωής και εργασίας.
2. Επαγγελματική και προσωπική καθοδήγηση.
3. Αύξηση του βαθμού ενημέρωσης σε σχέση με τη διαφορετικότητα.
4. Επαγγελματική ανέλιξη.
5. Ανάπτυξη δικτύου επαφών.

• Αποσάσματα από την ομιλία του Προέδρου της ΟΕΒ Δρ. Αντρέα Πίττα.

Κοινωνική Αριστεία είναι η επιβράβευση της προσπάθειας για κοινωνική προσφορά μέσα από την υλοποίηση προγραμμάτων που πρωθυΐνη τη βελτίωση της θέσης της γυναικάς στην αγορά εργασίας και την συμφιλίωση επαγγελματικής και οι-

κογενειακής ζωής. Μια συνειδητοποιημένη κοινωνικά επιχείρηση είναι αυτή που αναγνωρίζει ένα κοινωνικό πρόβλημα και χρησιμοποιεί καινοτόμες αρχές για να οργανώσει, να δημιουργήσει και να υλοποιήσει αλλαγές και δράσεις που θα το αντιμετωπίζουν επιτυχώς. Σε αντίθεση με όσες επιχειρήσεις έχουν αποκλειστικό σκοπό τους την επίτευξη κέρδους, οι κοινωνικά άριστες επιδιώκουν ταυτόχρονα και παράλληλα το καλό του κοινωνικού συνόλου, ιδιαίτερα δε των ιδίων των εργαζομένων τους.

Η συμμετοχή στο διαγωνισμό για το Βραβείο Κοινωνικής Αριστείας είναι ιδιαίτερα σημαντική αυτή την χρονική περίοδο που η Κυπριακή οικονομία, όπως και οι οικονομίες όλων των χωρών του κόσμου, βρίσκεται σε άσχημη κατάσταση και οι επιχειρήσεις μας προσπαθούν να ανακάψουν από το πλήγμα που δέχθηκαν από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στον διαγωνισμό παρά το ότι σε μικρό ή μεγάλο βαθμό έχουν κι αυτές πληγεί από την κρίση, επέλεξαν να υλοποιήσουν νέες πρακτικές για συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και για ενίσχυση της γυναικείας παρουσίας και προσοπικής. Το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων για συμμετοχή στο θεσμό του Βραβείου Κοινωνικής Αριστείας, αποτελεί για την ΟΕΒ ισχυρό κίνητρο για συνέχιση της προσπάθειας.

Σκοπός του Βραβείου Κοινωνικής Αριστείας δεν είναι μόνο η επιβράβευση των επιχειρήσεων που ακολουθούν πρακτικές που βοηθούν στην συμφιλίωση της εργασίας με την οικογενειακή ζωή. Σκοπός του είναι επίσης και η παροχή κινήτρων σε άλλες επιχειρήσεις ώστε να προχωρήσουν και αυτές στον προγραμματισμό και εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών.

Με τα φάκοι μας

Γενική μείωση κερδών στο εννιάμηνο

Βουτιά στα κέρδη τους κατέγραψαν το εννιάμηνο του 2009 οι πλεύστες εισηγμένες στο ΧΑΚ εταιρείες, αφού η εγχώρια οικονομική ύφεση άρχισε να αποτυπώνεται στους λογαριασμούς τους. Το μούδιασμα των νοικοκυριών

και των επιχειρήσεων περιόρισε τα έσοδα των εταιριών, το κοστολόγιο αυξήθηκε και η λίστα των κακών χρεωστών μεγάλωσε. Στον αντίποδα, η βελτίωση του κλίματος στις διεθνείς αγορές έφερε κέρδη από επενδύσεις και από συνάλλαγμα. Σύμφωνα με συγκεντρωτικά στοιχεία, τα καθαρά κέρδη 20 εταιρειών της κύριας και παραλληλής αγοράς που ανακοίνωσαν εννιαμηνιαία απο-

τελέσματα, μειώθηκαν στα €455,1 εκ. σε σχέση με €864,3 εκ. το εννιάμηνο του 2008, παρουσιάζοντας υποχώρηση 47,4%. Από τις 20 εταιρείες, 12 παρουσίασαν μείωση των κερδών τους ενώ 2 κατέγραψαν ζημιές έναντι κερδών πέρσι. Ο τόρος των 20 εταιρειών ανήλθε στα €3120,5 εκ. από €3103,8 εκ. πέρσι, σημειώνοντας οριακή αύξηση 0,5%.

SFS - Aspis

H SFS περιόρισε τα έσοδα της στο €0,5 εκ. από €18,65 εκ. από πέρσι. Η μείωση αποδίδεται στο κέρδος που αναγνωρίστηκε το 2008 από την πώληση των πέντε πλοιοκτητριών εταιρειών της Lemissoler Shipping Group PCL, που απέφερε στον Όμιλο κέρδος €12,0 εκ. Η Aspis Holdings κατέγραψε ζημιές €26,76 εκ. έναντι κερδών €28,99 εκ. το 2008. Η σημαντική απόκλιση στα αποτελέσματα αποδίδεται από το Διοικητικό της Συμβούλιο στον τερματισμό ενοποίησης της σουηδικής θυγατρικής εταιρείας Aspis Liv Fosrakings AB από την 1η Οκτωβρίου 2008. Όμως το πρόβλημα με την Aspis είναι διαχρονικό τόσο σε Κύπρο όσο και σε Ελλάδα.

Το Δημόσιο να δώσει πρώτα το παράδειγμα

Ανησυχίες για το κόστος των συνταξιοδοτικών και μισθολογικών απολαβών του ευρύτερου δημοσίου τομέα εκφράζει για μία ακόμη φορά ο επιχειρηματικός κόσμος, θεωρώντας αδόκιμη τη συζήτηση για λιτότητα χωρίς τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για περιορισμό τους. Σε ανακοίνωση της Η

OEB αναφέρει ότι εδώ και πολλά χρόνια έχει εντοπίσει το μέγεθος και το βάθος του προβλήματος με τα συνταξιοδοτικά ταμεία των Ημικρατικών Οργανισμών και έχει υποδειξεί ότι επειγόντως η λήψη αποτελεσματικών μέτρων για αποτροπή του κινδύνου δημιουργίας μη αναστρέψιμων ελλειψμάτων. Η Κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα της Κύπρου δεν είναι ακόμη έτοι-

μη για μεγάλες τομές στο δημόσιο κουρβανά για ψηφιοθρησκούς κυρίως λόγους. Στην Ελλάδα γίνονται σκέψεις για δραστική μείωση στο κρατικό μισθολόγιο αρχής γενομένης από τη μη παραχώρηση 13ου και 14ου μισθού. Σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες γίνονται σκέψεις για μείωση 10-15% των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων.

Ανεργία

Σε νέο ιστορικό ρεκόρ καλπάζει η ανεργία στην Κύπρο, εντείνοντας τις ανησυχίες για νέο μαζικό κύμα απολύσεων στις επιχειρήσεις. Τα νέα στοι-

χεία που δημοσίευσε πρόσφατα η Eurostat, δείχνουν ότι το ποσοστό των ανέργων έφθασε τον Οκτώβριο στο 6% των εργαζόμενων, παρουσιάζοντας αύξηση 0,1% σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο και 2,4 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με τον περσινό Οκτώβριο. Η ΣΕΚ επανέφερε το αίτημα της για σταδιακή επέκταση του ανεργιακού επιδόματος, σε πρώτο στάδιο στους 9 μήνες και σε δεύτερο στους 12 μήνες. Ωστόσο, παρά την αυξητική τάση της ανεργίας στην Κύπρο, το ποσοστό είναι χαμηλό σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου έφθασε το 9,3% από 9,2% το Σεπτέμβριο και 7,3% τον περσινό Οκτώβριο.

Tsokkos Hotels

Στα €3,9 εκ. ανήλθε το καθαρό κέρδος της εταιρείας Tsokkos Hotels το εννιάμηνο του 2009 έναντι ζημιών €1,1 εκ. πέρσι. Παρά τη μείωση του

κύκλου εργασιών, η εταιρεία επωφελήθηκε από την αποδυνάμωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας ελβετικού φράγκου με το Ευρώ στις 30 Σεπτεμβρίου 2009, νόμισμα στο οποίο έχει σημαντικό δανεισμό το συγκρότημα, ενώ κατέγραψε κέρδη και από επενδύσεις έναντι ζημιών πέρσι. Ο καθαρός κύκλος εργασιών του Συγκροτήματος μειώθηκε στα €32,1 εκ. σε σύγκριση με €35,6 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2008 σημειώνοντας μείωση της τάξης του 10%. Ο κυριότερος λόγος της μείωσης ήταν η αρνητική απόδοση του τομέα ανάπτυξης γης καθώς και η οικονομική κρίση.

Xenos Travel

Ο μήνας Νοέμβριος 2009 ήταν σημαδιακός για τον Βάσο Χατζηθεοδοσίου, πρόεδρο της Salamis Tours. Λύθηκε η δικαστική διαμάχη μεταξύ CLR και Xenos και την ίδια σχεδόν μέρα ανακοινώθηκε η πώληση των μετοχών της Salamis που κατείχε στην Xenos στην εταιρεία Sostrom Services Ltd. Παρεμπιπόντως θα δύο νέα αφεντικά της Xenos Travel θα είναι οι Κλεάνθης Δημοσθένους και Γιάννος Κασουλίδης, οι οποίοι υπέβαλαν και δημόσια πρόταση στους μικρομετόχους για αγορά του 100% των μετοχών.

Το τουουνάμι του Ντουπάι

δεν αγγίζει την Κύπρο

Το τουουνάμι ή αλλιώς η γρίπη Ντουπάι δεν φαίνεται να βρίσκει πρόσφορο έδαφος στην Κύπρο. Μετά από ένα μικρό σοκ τη μαύρη Πέμπτη 26 Νοεμβρίου, η χρηματαγορά μας επανήλθε στα φυσιολογικά της επίπεδα. Με πρώτη και καλύτερη την Marfin Laiki. Σε αυτό συνέτειναν και οι δύο καθηγαστικές ανακοινώσεις του Ομίλου MIG και του Ομίλου Marfin Laiki.

Ελλαδικά Θέματα

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ιδιωτικά Νοσοκομεία

Ένας δυναμικός κλάδος με μεγάλες προοπτικές

Μελέτη της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Τα μαιευτήρια είναι ένας από τους πιο κερδοφόρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας

✓ **Δυναμική ανάπτυξη, υψηλής κερδοφορία και προσπτικές επέκτασης στο εξωτερικό είναι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τον κλάδο**

Ο κλάδος των υπηρεσιών ιδιωτικής υγείας στην Ελλάδα παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, η οποία αντανακλάται στη συνεχή και δυναμική αύξηση των συνολικών δαπανών υγείας ως ποσοστό του ΑΕΠ (από 6½% το 1990 σε 9½% το 2007), ξεπερνώντας το αντίστοιχο μερίδιο για τις χώρες του ΟΟΣΑ κατά ½ ποσοστοιαία μονάδα. Παράλληλα, τα ιδιωτικά νοσοκομεία κερδίζουν μερίδιο αγοράς έναντι των δημοσίων (27% το 2008 από 13% το 2000), κυρίως λόγω των δυσλειτουργιών στις υπηρεσίες δημόσιας υγείας. Λόγω της ανελαστικής ζήτησης, ο κλάδος είναι πιο κερδοφόρος από τους περισσότερους κλάδους δραστηριότητας στην Ελλάδα - με τα περιθώρια κέρδους του σε επίπεδο παρόμοιο με το διεθνή μέσο όρο του κλάδου. Τέλος, οι μεγάλοι παίκτες έχουν δηλαφυρήσει ομίλους, μέσω των οποίων επεκτείνονται στη ΝΑ Ευρώπη και την Τουρκία και έτσι ενισχύουν την κερδοφορία τους. Στη μελέτη μας, αρχικά εξετάζεται η ανοδική πορεία της αγοράς ιδιωτικών νοσοκομειακών υπηρεσιών και οι πυλώνες κερδοφορίας του κλάδου, και στη συνέχεια, εκπιμάται η χρηματοοικονομική εικόνα των ιδιωτικών νοσοκομείων τα επόμενα έτη βάσει των ευκαιριών επέκτασης αλλά και των κινδύνων που ελλοχεύουν.

✓ **Πρώτος πυλώνας ανάπτυξης: Η ισχυρή ανάπτυξη των δαπανών υγείας**

Ένας βασικός παράγοντας δυναμικής των ιδιωτικών νοσοκομείων στην Ελλάδα είναι η ανοδική πορεία του κλάδου υγείας. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες για υπηρεσίες υγείας έχουν αυξηθεί 4,5% κ.μ.ο. επτά ώρες σε πραγματικούς όρους τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Σημειώνουμε ότι το ποσοστό δαπανών υγείας στο ΑΕΠ είναι σχετικά υψηλό για το επίπεδο του κατά κεφαλήν εισοδήματος στην Ελλάδα. Κρίσιμος παράγοντας είναι το αυξημένο ποσοστό της ιδιωτικής δαπάνης που προσεγγίζει το 47% (έναντι 27% κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ). Οι δαπάνες νοσοκομειακής περιθαλψης αποτελούν ένα σταθερό ποσοστό των δαπανών υγείας τα τελευταία χρόνια (της τάξης του 35-40% - πο-

Ιούνιος 2003, το ζεύγος Κώστας και Νατάσα Καραμανλή εξέρχονται από το μαιευτήριο ΙΑΣΩΝ με τα δύο νεογέννητα δίδυμά τους.

σοστό παρόμοιο με των χωρών του ΟΟΣΑ).

Οι κύριοι παράγοντες που ωθούν τη ζήτηση για υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθοι:

- Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ διεθνώς έχει έντονη θετική συσχέτιση με τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας (με συντελεστή συσχέτισης της τάξης του 85%). Υπενθυμίζουμε ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ έχει αυξηθεί κατά 75% στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία (σε σχέση με 48% για τις χώρες του ΟΟΣΑ), και ότι ακόμα υπολείπεται από το μέσο όρο των χωρών της ευρωζώνης κατά 13%.
- Τα τελευταία 20 χρόνια, ο Έλληνες έχουν προσθέσει πάνω από 3 έπτη στο προσδόκιμο της ζωής τους. Συνεπώς, ο πληθυσμός άνω των 65 ετών έχει αυξηθεί από 1,4 εκατ. το 1991 σε 2,1 εκατ. το 2008 και αναμένεται να προσεγγίσει τα 3,5-4,0 εκατ. ως το 2050 (32,5% του συνολικού πληθυσμού έναντι 29,9% για τις χώρες του ΟΟΣΑ κ.μ.ο.).
- Το ποσοστό των τακτικών καπνιστών στο σύνολο του ενήλικου πληθυσμού προσεγγίζει το 40% (έναντι 24% για τις χώρες του ΟΟΣΑ κ.μ.ο.), ενώ το 58% των ενηλίκων θεωρούνται υπέρβαροι ή παχύσαρκοι

(έναντι 49% για τις χώρες του ΟΟΣΑ κ.μ.ο.).

• Η τεχνολογική πρόοδος στον τομέα της ιατρικής αυξάνει τις δυνατότητες διάγνωσης και αντιμετώπισης ασθενειών, με αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού εξετάσεων και θεραπειών και συνεπώς των δαπανών υγείας.

• Οι υγειονομικοί οργανισμοί και το ιατρικό προσωπικό έχουν πλεονεκτική πληροφόρηση για τις πραγματικές ανάγκες των ασθενών, την σκοπιμότητα κάθε επέμβασης καθώς και την ποιότητα των υπηρεσιών. Ως κύρια αιτία της τεχνητής ζήτησης διαφένεται το γεγονός ότι το πλήθος των ιατρών στην Ελλάδα αιξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς και είναι σημαντικά υψηλότερο από το ευρωπαϊκό μέσο όρο. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των ιατρών ανά 1.000 κατοίκους έχει αυξηθεί από 1,6 το 1970 σε 5 το 2007 (έναντι 3,1 στις χώρες του ΟΟΣΑ).

Επιχειρώντας να ποσοτικοποιήσουμε τις παραπάνω επιδράσεις στη ζήτηση, εκτιμήσαμε ένα υπόδειγμα προσδιορισμού των δαπανών υγείας για την Ελλάδα για την περίοδο 1980-2008, με ερμηνευτικές μεταβλητές το κατά κεφαλήν διαθέσιμο εισόδημα σε πραγματικούς

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ελλαδικά Θέματα

όρους, το επίπεδο υγείας του πληθυσμού (ως σταθμισμένος δείκτης των παραμέτρων γήρανσης, παχυσαρκίας και καπνίσματος) και το λόγο του αριθμού ιατρών ως προς το συνολικό πληθυσμό (ως ένδειξη τεχνητής ζήτησης). Το εμπειρικό μας υπόδειγμα ερμηνεύει σε μεγάλο βαθμό την πορεία της ζήτησης του κλάδου (δείτε πίνακα).

Βάσει των προβλέψεων μας για (i) πτώση του κατά κεφαλήν διαθέσιμου εισοδήματος σε πραγματικούς όρους κατά -1,2% επησώς τη διετία 2009-2010 (λόγω της παρούσας αρνητικής συγκυρίας) και άνοδο 1,5-2% τη διετία 2011-2012,

(ii) συνέχιση των μεσοπρόθεσμων τάσεων επιδείνωσης του επιπέδου υγείας (με το μέσο επήσιο ρυθμό δεκαετίας της τάξης του 2%) και

(iii) άνοδο του αριθμού ιατρών (με μέσο επήσιο ρυθμό δεκαετίας της τάξης του 3%), αναμένουμε οι δαπάνες υγείας σε πραγματικούς όρους να παραμείνουν σχεδόν στάσιμες τη διετία 2009-2010 και να αυξηθούν κατά 2-2,5% επησώς τη διετία 2011-2012.

✓ **Δεύτερος πυλώνας ανάπτυξης: Τα ιδιωτικά νοσοκομεία κερδίζουν μεριδίο αγοράς έναντι των δημοσίων**

Ο κλάδος της ιδιωτικής υγείας στην Ελλάδα έχει ευνοηθεί από τα προβλήματα των υπηρεσιών δημόσιας υγείας, με αποτέλεσμα το μεριδίο αγοράς των ιδιωτικών νοσοκομείων να καλύπτει το 27% των συνολικών εσόδων του κλάδου το 2008 (από 13% το 2000). Παράλληλα, ο ιδιωτικός τομέας παροχής νοσοκομειακών υπηρεσιών εστιάζει σε niche αγορές και επιλέγει κυρίως «προσοδοφόρες» χειρουργικές περιπτώσεις σύντομης νοσηλείας.

Συγκεκριμένα, η στρατηγική ανάπτυξης των ιδιωτικών νοσοκομείων στηρίζεται σε τρία ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα έναντι των δημοσίων:

- υψηλού επιπέδου υπηρεσίες φροντίδας
- μικρού χρόνου αναμονής
- μηχανήματα σύγχρονης τεχνολογίας

Είναι χαρακτηριστικό ότι το 90% των ιδιωτικών επενδύσεων στοχεύουν στην ιατρική τεχνολογία, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο ΕΣΥ (το οποίο εστιάζει στην κατασκευή αποδομών) δεν ξεπερνά το 30%. Συγκεκριμένα, τα ιδιωτικά εστιάζουν τις επενδύσεις τους σε μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας που σχετίζονται με συχνές και προσοδοφόρες θεραπείες (όπως εγχειρίσεις καρδιάς, ορθοπεδικές ή ογκολογικές).

Υπό αυτές τις συνθήκες, το μεριδίο των ιδιωτικών νοσοκομείων σε σχέση με το σύνολο εκτιμάμε ότι θα συνεχίσει να ανεβαίνει με ρυθμούς τουλάχιστον αντίστοιχους της τελευταίας δεκαετίας (σε 31% το 2012 από 27% το 2008).

✓ **Τα ιδιωτικά νοσοκομεία (κυρίως τα μαιευτήρια) είναι ένας από τους πιο κερδοφόρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας**

Ενώ ο κλάδος στις αρχές της δεκαετίας του '80 χαρακτηρίζοταν από μικρές ιδιωτικές κλινικές οι οποίες

Ο αντιπρόεδρος του Ομίλου MIG Ανδρέας Βγενόπουλος με τον Τούρκο ομόλογό του X. Οζτούρκ στην τελετή υπογραφής της συμφωνίας των δύο μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων της υγείας, του επιχειρηματικού ομίλου ΥΓΕΙΑ στην Ελλάδα και Σαφάκ στην Τουρκία, το Σάββατο 14 Φεβρουαρίου 2009, στην Κωνσταντινούπολη. Την ίδια ημέρα σημασία της συνεργασίας δύο μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων της υγείας τόνισαν ο τότε υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δημήτρης Αβραμόπουλος και ο Τούρκος υπουργός αρμόδιος για τις σχέσεις με την ΕΕ Εγκεμένη Μπαγίς.

ανήκαν σε ιατρούς, σήμερα πρωταγωνιστούν μεγάλα επιχειρηματικά σχήματα. Δύο κυρίων είναι οι παραγόντες που δρουν ενισχυτικά στην διατήρηση της ολιγοπλαισικής δομής του κλάδου:

- Τα εμπόδια εισόδου στον κλάδο είναι σημαντικά, κυρίως λόγω:

- (i) του μεγάλου κόστους αρχικής επένδυσης (το υψηλό σταθερό κόστος δημιουργεί σημαντικές οικονομίες κλίμακας και προσδίδει συγκριτικό πλεονέκτημα στους πρωτεισερχόμενους στην αγορά (first mover advantage))
- (ii) της χαμηλής διαθεσιμότητας μεγάλων και εύκολα προσβάσιμων χώρων για την δημιουργία νέων νοσοκομειακών μονάδων (π.χ. κοντά σε κεντρικές οδικές αρτηρίες), καθώς και
- (iii) των υψηλών ποιοτικών προδιαγραφών που απαιτούνται για την αδειοδότηση νέων ιδιωτικών κλινικών.

- Καθώς οι ασθενείς συνήθως επιλέγουν πρώτα ιατρό και στη συνέχεια κατευθύνονται στο νοσοκομείο που συνεργάζεται, η δημιουργία ζήτησης για τις υπηρεσίες του νοσοκομείου απορρέει από την προσέλκυση γνωστών και ικανών ιατρών. Υπό αυτό το πρίσμα, η προσωπική σχέση των ασθενών με τους ιατρούς τους, σε συνδυασμό με την κοινή πρακτική της συνεργασίας γνωστών ιατρών με συγκεκριμένα ιδιωτικά νοσοκομεία, λειτουργεί ως ανάχωμα για τις ανταγωνιστικές πιέσεις στον κλάδο. Η κατάσταση αυτή είναι εντονότερη στα μαιευτήρια, καθώς η σχέση των γυναικών με τον γυναικολόγο-μαιευτήρα τους είναι εξαιρετικά ισχυρή.

Παράλληλα, είναι γενικώς αποδεκτό ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ του ποσοστού των άμεσων ιδιω-

τικών πληρωμών και της δυνατότητας υψηλής τιμολόγησης των νοσοκομείων - επίδραση που ενισχύεται καθώς η πλειονότητα των ιδιωτικών δαπανών στην Ελλάδα είναι άμεσες πληρωμές χρηστών και δεν διενεργείται μέσω ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών. Το ποσοστό της ιδιωτικής χρηματοδότησης των νοσοκομειακών δαπανών στην Ελλάδα είναι 18% έναντι 14% στις χώρες του ΟΟΣΑ. Επιπλέον σημειώνεται ότι.

Οι προαναφερθείσες συνθήκες οδηγούν σε ένα περιθώριο λειτουργικής κερδοφορίας της τάξης του 15% (επίπεδο κοντά στο διεθνή μέσο όρο). Ωστόσο, η εικόνα αυτή δεν είναι ομοιόμορφη για το σύνολο του κλάδου, καθώς τα γενικά νοσοκομεία φαίνεται να υστερούν σε όρους κερδοφορίας - με τα περιθώρια λειτουργικού κέρδους να υπολείπονται σημαντικά έναντι εκείνων για τα μαιευτήρια (12% έναντι 33% αντίστοιχα στο διάστημα 2001-2007). Το γεγονός αυτό εν μέρει εξηγείται από:

- τις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες μπορούν σε ένα βαθμό να συγκρατήσουν το ύψος των νοσηλιών (σε αντίθεση με τα μαιευτήρια όπου οι πληρωμές γίνονται απευθείας από τους ασθενείς). Ως αποτέλεσμα το περιθώριο κέρδους ανά κλίνη είναι σχεδόν διπλάσιο στα μαιευτήρια (28% σε σχέση με 16,5%).
- το χαμηλό βαθμό κάλυψης των διαθεσιμών κλινιών των ελληνικών γενικών νοσοκομείων (55-60%, έναντι 70-75% στα μαιευτήρια).
- την ύπαρξη μικρών κλινικών που εξαρτώνται από τα κρατικά ασφαλιστικά ταμεία.
- ✓ **Η κρίση δεν ακυρώνει - απλά καθυστερεί - την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου**

Βάσει των προβλέψεών μας για την πορεία των δα-

Ελλαδικά Θέματα

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

πανών υγείας και του μεριδίου αγοράς του ιδιωτικού τομέα, ο κύκλος εργασιών των ιδιωτικών νοσοκομείων εκτιμάται ότι θα αυξηθεί με μέσο ετήσιο ρυθμό 3,5% στο διάστημα 2009-2010 και 8,5% στη συνέχεια έως το 2012. Όσον αφορά τα περιθώρια λειτουργικής κερδοφορίας, αναμένουμε μικρή επιβράδυνση το 2009 έναντι του 2008, στο βαθμό που αυτή έχει ήδη εντοπισθεί στα αποτελέσματα εξαμήνου των μεγαλύτερων εταιρειών του κλάδου, υπό την επίδραση κυρίως της συγκράτησης των τιμών για ιατρικές υπηρεσίες, καθώς και των αυξημένων εξόδων λόγω λειτουργίας νέων κλινικών. Για την περίοδο 2010-2012, εκτιμάμε ότι η αύξηση της πληρότητας των γενικών νοσοκομείων θα αντισταθμισθεί εν μέρει από τη μεωρένη πληρότητα και τιμολόγηση των μαιευτηρίων (λόγω της εισόδου νέων παικτών) με αποτέλεσμα οι δείκτες κερδοφορίας και πληρότητας να βελτιωθούν σε μικρό βαθμό. Μακροπρόθεσμα, ωστόσο, η ωρίμανση του κλάδου (μετά την τρέχουσα περίοδο αναδιάρθρωσης) αναμένεται να αυξήσει σταδιακά την πληρότητα. Για παράδειγμα, άνοδος της πληρότητας σε 70% από 60-65% το 2012 εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε άνοδο του περιθώριου λειτουργικού κέρδους κοντά στον μακροχρόνιο μέσο όρο (17% έναντι 15% σήμερα).

✓ Οι μεγάλοι όμιλοι στρέφονται και σε άλλες δραστηριότητες

Οι μεγάλοι όμιλοι του κλάδου έχουν επεκταθεί και σε άλλους τομείς τόσο οριζόντια (γεωγραφικά) όσο και κάθετα (σε συνδεδεμένες δραστηριότητες). Συγκεκριμένα, το 15% του κύκλου εργασιών τους πραγματοποιείται μέσω των παρακάτω δραστηριοτήτων:

(i) διαγνωστικά κέντρα, κέντρα αποκατάστασης και μονάδες βλαστοκυττάρων και (ii) ιδιωτικά νοσοκομεία στην Τουρκία και σε βαλκανικές χώρες. Η συνεχής μεγέθυνση των νοσοκομειακών ομίλων σε Ελλάδα και εξωτερικό αντικατοπτρίζεται σε ένα βαθμό στην έντονη αύξηση του κύκλου εργασιών την τελευταία τετραετία κατά 21%, η οποία ξεπερνά εκείνη των εταιρειών του κλάδου (αύξηση 17% στο αντίστοιχο διάστημα). Η επεκτατική πολιτική κρίνεται θετική, καθώς η κερδοφορία των ομίλων παραμένει υψηλότερα από εκείνη των εταιρειών στο διάστημα 2004-2008, με περιθώριο λειτουργικού κέρδους 17% για τους ομίλους και 14,5% για τις εταιρείες του κλάδου. Ωστόσο, η έντονα επεκτατική πολιτική των ομίλων προσωρινά δημιουργεί παράλληλες πιέσεις στη χρηματοοικονομική εικόνα τους, λόγω αυξημένης μόχλευσης και χαμηλής ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού.

Όσον αφορά τη σύγκριση με το εξωτερικό, οι ελληνικοί νοσοκομειακοί όμιλοι φαίνεται να υπερτερούν λίγο σε όρους περιθωρίων λειτουργικού κέρδους (18% έναντι 16% διεθνώς) και καθαρού κέρδους (4,3% έναντι 3,8% διεθνώς για το 2008). Ο περιορισμένος ρόλος της ιδιωτικής ασφάλισης (και αντίστοιχα ο αυξημένος ρόλος των ιατρών) λειτουργούν ως ανάχωμα στις ανταγωνιστικές πιέσεις στον κλάδο στη χώρας μας -

εξασφαλίζοντας έτσι υψηλότερα περιθώρια κέρδους. Από την άλλη πλευρά, η ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού των ελληνικών ομίλων είναι μόλις 0,4 το 2008, έναντι 0,57 για τους διεθνείς ομίλους, αντικατοπτρίζοντας εν μέρει τα χαμηλότερα επίπεδα πληρότητας. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η χαμηλή πληρότητα είναι σε ένα βαθμό το βραχυπρόθεσμο τίμημα της αλματώδους επέκτασης των ομίλων. Σημειώνεται ότι οι ελληνικοί όμιλοι είναι λιγότερο δανεισμένοι σε σχέση με το διεθνή μέσο όρο - γεγονός, ωστόσο, που συγκρατεί το ROE σε χαμηλότερα από τα διεθνή επίπεδα.

Μετά το πάγωμα των επενδυτικών σχεδίων λόγω της παρούσας αρνητικής συγκυρίας, οι όμιλοι τα επόμενα χρόνια εκτιμάται ότι θα κατευθυνθούν πάλι προς τη δημιουργία μονάδων σε γειτονικές χώρες (π.χ. HYGEIA TIRANA). Λαμβάνοντας υπόψη μόνο τις αναγγελθείσες επενδύσεις, το μερίδιο των νοσοκομείων στην NA Ευρώπη και Τουρκία στον κύκλο εργασιών των ομίλων αυξάνεται σε 13% το 2012 από 6% το 2009. Υπό αυτό το πρίσμα και βάσει των προβλέψεων μας για την πορεία του κλάδου στην Ελλάδα, ο κύκλος εργασιών των ομίλων αναμένεται να αυξηθεί κατά 7% το 2009 και 10% κ.μ.ο. επησώς στο διάστημα 2010-2012 (υψηλότερα από τον εγχώριο κλάδο, όπου οι αντίστοιχοι ρυθμοί ανάπτυξης είναι 1% το 2009 και 8% το 2010-2012). Αν και η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων των ομίλων οδηγεί σε συρρίκνωση των περιθωρίων κέρδους βραχυπρόθεσμα (με το ROE κοντά στο 6% το 2012), οι δείκτες αποδοτικότητας των ομίλων μεσοπρόθεσμα εκτιμάται ότι θα είναι υψηλότεροι σε σχέση με του εγχώριου κλάδου, καθώς οι νέες επενδύσεις θα έχουν αρχίσει να ωριμάζουν. Συγκεκριμένα, αναμένουμε το ROE των ομίλων να προσεγγίσει σταδιακά το διεθνή μέσο όρο (8%-9% έναντι 6% για τον εγχώριο κλάδο).

✓ Μακροπρόθεσμα, διαφαίνονται σημαντικές προοπτικές...

Κρίσιμη εξέλιξη για την πορεία του κλάδου αποτελείται στη στρατηγική επέκταση προς τομείς με σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης:

• Επέκταση στις αγορές της NA Ευρώπης

Οι χώρες της NA Ευρώπης και η Τουρκία έχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης του κλάδου ιδιωτικών νοσοκομείων, καθώς τα επόμενα χρόνια αναμένεται

- (i) σημαντική αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το οποίο είναι χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου κατά 25%
- (ii) αύξηση των δαπανών υγείας ως ποσοστού του ΑΕΠ, το οποίο είναι σχεδόν το 1/2 του ευρωπαϊκού μέσου όρου
- (iii) αύξηση των κλινών ως ποσοστού του πληθυσμού, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις οι υπάρχουσες κλίνες δεν καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων ενώ μερικό ποσοστό αποτελούν οι ιδιωτικές κλίνες.

• Προώθηση του τουρισμού υγείας στην Ελλάδα και στις θυγατρικές εξωτερικού

Δυνητική αγορά αποτελούν οι τουρίστες υγείας, οι οποίοι αναζητούν νοσοκομειακές υπηρεσίες εκτός της χώρας τους. Ο νοσοκομειακός τουρισμός άγγιξε διεθνώς τα \$60 δις. το 2006 και εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει τα \$100 δις. το 2012 (McKinsey & Company estimates), με κινητήριες δυνάμεις το κόστος των επεμβάσεων και την αποφυγή του μεγάλου χρόνου αναμονής.

Πέρα από τις χώρες αυτές με συγκριτικό πλεονέκτημα χαμηλού κόστους (όπως η Τουρκία), τα ιδιωτικά νοσοκομεία στην Ελλάδα μπορούν να προσελκύσουν αλλοδαπούς ασθενείς που επιζητούν προσιτές τιμές σε συνδυασμό με ποιοτικές υπηρεσίες και κορυφαίους ιατρούς - κυρίως για πλαστικές επεμβάσεις και εξωσωματική γονιψοποίηση.

• Δημιουργία ειδικευμένων νοσοκομείων ή τμημάτων νοσοκομείων

Σύμφωνα με στοιχεία ασφαλιστικών εταιρειών, το 20% των Ελλήνων που κατευθύνονται σε νοσοκομεία του εξωτερικού αφορούν νοσηλεύες αποκατάστασης (π.χ. ορθοπεδικά και φυσιοθεραπείες) και άλλο ένα 20% ογκολογικά περιστατικά.

✓ Ωστόσο, ελλοχεύουν και κίνδυνοι

Ωστόσο, τα περιθώρια κέρδους ενδέχεται να δεχτούν συστατικές πιέσεις υπό την επίδραση των παρακάτω παραγόντων:

- της επικείμενης εισόδου νέων παικτών στον κλάδο
- των υψηλών ελεγχμάτων των δημόσιων ασφαλιστικών ταμείων (λόγω αυστηρότητας στη χορήγηση παροχών)
- της αυξανόμενης διείσδυσης των ιδιωτικών ασφαλιστικών οργανισμών

Το πλήρες κείμενο της ειδικής μελέτης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για τα ιδιωτικά νοσοκομεία μπορεί να ανευρεθεί στην ειδική ιστοσελίδα: <http://www.nbg.gr/> Ανακοινώσεις-Εκδόσεις / Δημοσιεύματα-Εκδόσεις / Κλαδικές Μελέτες

Blue Island

...η φρεσκάδα της θάλασσας!

Στις ψαραγορές Blue Island όταν λέμε φρέσκα θαλασσινά δεν εννοούμε μόνο φρέσκα ψάρια αλλά και ολοζώντανα οστρακοειδή!
Έτοιμα για ψάρεμα!

Εσείς τα διαλέγετε...
Εμείς; Απλά σας τα ψαρεύουμε!

Τα πιο εκλεκτά οστρακοειδή τώρα ζωντανά στην ψαραγορά σας: Αστακοί, καραβίδες, μύδια, στρείδια, κυδώνια και άλλα εκλεκτά οστρακοειδή.

Αλιευμένα στις πιο καθαρές θάλασσες τώρα στα ειδικά ενυδρεία / εξυγειαντήριά μας σε όλες τις πόλεις.

Τα φιλοξενούμε, τα φροντίζουμε στις εγκαταστάσεις μας και σας τα παραδίδουμε σε άριστη φυσική κατάσταση!

Ολοζώντανα, υγιεινά, στις πιο εξαιρετικές γεύσεις.

Blue Island ...η φρεσκάδα της θάλασσας!
Σας περιμένουμε στις ψαραγορές μας και στους εκλεκτούς συνεργάτες μας σε όλη την Κύπρο.

Ο Σεφ θροτείνει...

Αστακούς
Στρείδια
Μύδια
Γυαλιστερές
Κυδώνια

...μόνο αυτό τις ψαραγορές
Blue Island!

KATASTHMATA BLUE ISLAND PLC

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Λεωφόρος Αθαλάσσας 86
Στρόβολος - Λευκωσία
Τηλ. 22428559 / 22316243

Λεωφ. Αρχαγγέλου 41 Ε
Περιοχή Παρισσιού - Λευκωσία
Τηλ. 22354726

Ιφιγενείας 48
Ακρόπολη - Λευκωσία
Τηλ. 22314273

Κυρηνείας 119 Θ
Πλατύ Αγλαντζιάς - Λευκωσία
Τηλ. 22341434

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Πολύφημου 10, Βιομ. Περιοχή Στροβόλου
Τ.Κ. 26073, 1666 Λευκωσία | Τηλ: 22 516555, Φαξ: 22 518044
e-mail: info@blue-island.com.cy | www.blue-island.com.cy

Πουλίου Καποτά 19
Παλλούριώτισσα - Λευκωσία
Τηλ. 22345863

25ης Μαρτίου & Μιστρά 2
Έγκωμη - Λευκωσία
Τηλ. 22777147

ΛΕΜΕΣΟΣ

Σπύρου Κυπριανού 36Β
Ποταμός Γερμασόγειας
Λεμεσός | Τηλ. 25316396

Λεωφόρος Αρχ. Μακαρίου 51
Λατσιά - Λευκωσία
Τηλ. 22486106

Κυκλάδων & Κομνηνού 37Α
Στρόβολος - Λευκωσία
Τηλ. 22319404

Αγίας Φιλάδελφεως 238 Η,Θ,Ι
Άννα Κύρτ, Λεμεσός
Τηλ. 25339075

Τσερίου 45
Στρόβολος - Λευκωσία
Τηλ. 22513559

ΠΑΡΑΛΙΜΝΗ
Παύλου Βαλδασερίδη 28Β
Λάρνακα | Τηλ. 24651066

ΠΑΡΑΛΙΜΝΗ

1ης Απριλίου 103
Παραλίμνη | Τηλ. 23829690

Οικονομία

Στο 6% το έλλειμμα μέχρι το 2011 Σήμα κινδύνου εξέπεμψε ο Ορφανίδης

Σοκ, απογοήτευση και τρόμο προκάλεσαν οι προβλέψεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Αθανάσιου Ορφανίδη για την πορεία της οικονομίας. Τα όσα ανέφερε ο Διοικητής ενώπιον της επιτροπής οικονομικών της βουλής άφησαν άφωνους ακόμη και τους πιο αισιόδοξους αφού ουδείς ανέμενε ή τουλάχιστον ουδείς τολμούσε να αναφέρει ότι η οικονομία ουσιαστικά βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση. Οι προβλέψεις του Διοικητή κατέρριψαν για άλλη μια φορά τα όποια αισιόδοξα σημεία επιχειρούσε να προβάλει ο υπουργός οικονομικών Χαρίλαος Σταυράκης, που πριν από λίγους μόνο μήνες ούτε καν δεχόταν πως μπορούσε η Κύπρος να σημειώσει έλλειμμα πέραν του 3%.

Τα χειρότερα έπονται

Τα χειρότερα λοιπόν έπονται με τα θεμέλια της οικονομίας μας να τρέμουν επικίνδυνα. Το 2010 η Κύπρος όπως φαίνεται θα βρίσκεται στο μάτι του κυκλώνα με την οικονομική κρίση να μας κτυπά ανελέητα. Ο Αθ. Ορφανίδης υπογράμμισε ότι τα επόμενα χρόνια η κυπριακή οικονομία θα βρίσκεται υπό την επιτήρηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με διαχρονικά ελλείμματα και αυξανόμενα χρέος. Σημειώσεις παράλληλα ότι έχουν επιβεβαιωθεί οι χειρότερες προβλέψεις του και ότι σύμφωνα με τα νέα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας, τα οποία θα δοθούν στη δημοσιότητα τις επόμενες ημέρες, το έλλειμμα για το 2009 θα ξεπεράσει σημαντικά το όριο του 3%, ενώ το 2010 θα ξεπεράσει το 5,75% και το 6% το 2011. Ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται θα μειωθεί πέραν του 1% το 2009 ενώ το 2010 θα υπάρχει οριακή μόνο αύξηση. Υπέδειξε ότι το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η επιδείνωση αυτή είναι δομικής φύσης και αναπόφευκτα θα οδηγήσει τη χώρα μας σε διαχρονικά ψηλά ελλείμματα, αλλά και υπό την επιτήρηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παράλληλα, επεσήμανε ότι η ανεργία θα εξακολουθήσει να αυξάνεται σημαντικά και τον επόμενο χρόνο.

Αυξάνονται οι ανησυχίες

Ο κ. Ορφανίδης σημείωσε ότι η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο, ιδιαίτερα κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους, καταγράφεται τη σπιγμή που στη ζώνη του ευρώ παρατηρείται βελτίωση του οικονομικού κλίματος. Υπογράμμισε ότι αυτό που θα πρέπει να ανησυχεί περισσότερο εί-

ναι η σημαντική επιδείνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, ιδιαίτερα από το 2010 και μετά αφού εκεί οι ρυθμοί αυξάνονται επικίνδυνα.

Σε ότι αφορά τον κρατικό προϋπολογισμό, είπε ότι θα πρέπει να βασίζεται σε δύο βασικές αρχές, τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη δημοσιονομική ευελιξία. Η δημοσιονομική πειθαρχία, εξήγησε, είναι σημαντική για την αξιοπιστία και την ικανότητα χάραξης μακροοικονομικής πολιτικής και η οποία συμβάλλει στον περιορισμό του μακροπρόθεσμου κόστους χρηματοδότησης και της αύξησης της παραγωγικότητας. Από την άλλη, σημείωσε ότι η δημοσιονομική ευελιξία είναι απαραίτητη για τη διαχείριση του μακροπρόθεσμου δανεισμού στο οικονομικό περιβάλλον, όπως ακριβώς η σημερινή ύφεση. Ο Διοικητής δεν δίστασε να επιφρίψει την ευθύνη στην κυβέρνηση για τον αργό ρυθμό μείωσης των επιτοκίων.

«Δυστυχώς οι βραχυπρόθεσμες κινήσεις της κυβέρνησης για άντληση ρευστότητας από την ΕΚΤ είχαν ως αποτέλεσμα να δυσκολευτούν οι τράπεζες οι οποίες δεν μπορούσαν μέσα στο αρέβατο κλίμα που επικρατούσε να αυξήσουν το δανεισμό και να μειώσουν τα επιτόκια».

Ταυτόχρονα, επανέλαβε με σαφήνεια ότι οι τράπεζες δεν αντιμετωπίζουν πρόβλημα ρευστότητας, αλλά πρόβλημα με την πλεονάζουσα ρευστότητα τους λόγω της πτώσης του ρυθμού αύξησης των δανείων.

«Εάν το Υπουργείο Οικονομικών προέβαινε σε έγκαιρους σχεδιασμούς τα επιτόκια θα ήταν κατά

μια ποσοστιαία μονάδα από το καλοκαίρι πιο χαμηλά», επεσήμανε.

Εξέφρασε ωστόσο την εκτίμηση ότι μετά την εισροή από τον επόμενο μήνα στην αγορά της ρευστότητας από την έκδοση των ειδικών τριετών κυβερνητικών χρεογράφων ύψους 3 δισ., θα μειωθούν περαιτέρω τα επιτόκια.

Αναφερόμενος ωστόσο στην απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών για σμίκρυνση του χρόνου είσπραξης του ΦΠΑ, ο Διοικητής εκτίμησε ότι ένα τέτοιο γεγονός θα προκαλέσει πιέσεις στον δημόσιο τομέα για επιπλέον δανεισμό έτσι ώστε να αντεπεξέλθει, ενώ θα έχει επιπώσεις και στην ανεργία, παραδεχόμενος ωστόσο ότι η επιπτάχυνση του χρόνου είσπραξης του ΦΠΑ θα βοηθήσει στην εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών ενώ θα μειώσει το δανεισμό της κυβέρνησης για ένα χρόνο. Τέλος, μιλώντας για τις κινήσεις της κυβέρνησης ως προς τη βιωσιμότητα του ΤΚΑ, ο κ. Ορφανίδης ανέφερε ότι εκτιμά την προσπάθεια για τη βελτίωση που έχει υπάρξει προς αυτήν την κατεύθυνση, αλλά «δεν είναι αρκετή», όπως είπε, τονίζοντας την ανάγκη διαλόγου από τις πολιτικές παρατάξεις για διάσωση του ΤΚΑ.

Αγκάθι το κρατικό μισθολόγιο

Στο σημείο αυτό, ο κ. Ορφανίδης τάχθηκε κατά των περικοπών των αναπτυξιακών έργων, τονίζοντας ότι η ευελιξία της κυβέρνησης θα έπρεπε να επικεντρωνόταν σε αναπτυξιακά έργα. «Η προώθηση του αναπτυξιακού προϋπολογισμού προ-

σφέρει μακροπρόθεσμα οφέλη ενώ συγκρατεί και την ανεργία», είπε. Τάχθηκε όμως υπέρ της μείωσης των δημόσιων δαπανών φέροντας ως παράδειγμα την Ιρλανδία η οποία μείωσε κατά 10% τους μισθούς και τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων της ώσπου να βρουν τα πόδια τους, είπε χαρακτηριστικά. Αντίθετα από τις άλλες χώρες, τόνισε ότι στην Κύπρο το κρατικό μισθολόγιο αυξήθηκε 4,5%.

Όσον αφορά τις κινήσεις που έχει κάνει η κυβέρνηση για τη βιωσιμότητα του ΤΚΑ, σημείωσε ότι εκτιμά την προσπάθεια για βελτίωση που έχει γίνει για τη βιωσιμότητα δεν είναι όμως αρκετό, ούτε κοντά στο αρκετό, είπε χαρακτηριστικά.

Αποκαρδιωτική η εικόνα

Ως αποκαρδιωτική χαρακτήρισε ο πρόεδρος της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, Νικόλας Παπαδόπουλος, την εικόνα που έδωσε ο Διοικητής της Κεντρικής Αθανάσιος Ορφανίδης. Σε δηλώσεις μετά το τέλος της συνεδρίας, ο Πρόεδρος της Επιτροπής, βουλευτής του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος ανέφερε πως όλες οι πολιτικές δυνάμεις μακριά από σκοπιμότητες θα πρέπει να βρουν τους τρόπους για να βγει η κυπριακή οικονομία από τα αδειέδα της οικονομικής κρίσης. Είπε πως παρά το γεγονός ότι η κατάσταση της κυπριακής οικονομίας σήμερα είναι καλή σε σύγκριση με τις οικονομίες των υπόλοιπων χωρών της ΕΕ, εντούτοις οι προβλέψεις της ΕΕ για το 2010 αναφέρουν πως σε αντίθεση με τις οικονομίες των περισσότερων χωρών της ΕΕ οι οποίες προβλέπεται να παρουσιάσουν σημεία ανάκαμψης η κυπριακή οικονομία ενδεχομένως να συνεχίσει την πορεία της επιβράδυνσης.

ΑΚΕΛ: Δεν είναι όλα μαύρα

Από την πλευρά του, ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Σταύρος Ευαγόρου είπε πως τα πράγματα στην κυπριακή οικονομία μπορεί να μην είναι ρόδινα και να υπάρχουν σύννεφα, ωστόσο, δεν είναι ούτε μαύρα. Ο κ. Ευαγόρου ανέφερε ακόμη ότι το ΑΚΕΛ συμφωνεί με τις εκτιμήσεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας για την ανάγκη δημοσιονομικής και οικονομικής εξυγίανσης, αλλά και με το συμπέρασμα ότι αυτό το οποίο επείγει είναι οι τομές και οι διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία.

Ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου ανέφερε πως ο ΔΗΣΥ συμμερίζεται απόλυτα την τοποθέτηση του Διοικητή πως όλοι πρέπει να συνεργαστούν, παραμερίζοντας ιδεολογικές προσεγγίσεις και μικροκομματικές διαφορές, για να γίνουν οι απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές για το καλό της οικονομίας και πρόσθεσε ότι «δηλώνουμε έτοιμοι να αναλάβουμε να στηρίξουμε και να προχωρήσουμε σε τομές και διαρθρωτικές αλλα-

γές». Ο πρόεδρος του ΕΥΡΩΚΟ Δημήτρης Συλλούρης έκανε λόγο για δύσκολες οικονομικές πραγματικότητες, με το δημοσιονομικό έλλειμμα να αυξάνεται, τη βιωσιμότητα του ΤΚΑ να είναι αμφίβολη και το χειρότερο απ' όλα να υπάρχουν σοβαρά δομικά προβλήματα. Ο Χαρίλαος Σταυράκης κληθείς να σχολιάσει την εκτίμηση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Αθανάσιο Ορφανίδη ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα θα ανέλθει στο 6%, είπε ότι δεν σχολιάζει ποτέ δηλώσεις του Διοικητή της ΚΤ "διότι οποιοδήποτε σχόλιο μπορεί να θεωρηθεί έμμεσα ή άμεσα υπονόμευση της ανεξαρτησίας του", προσθέτοντας ότι "είναι εξαιρετικά σεβαστές οι απόψεις του Διοικητή της ΚΤ τις οποίες ακούμε με πολύ προσοχή, όπως και τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Οικονομικών".

Διαχρονικό δομικό πρόβλημα

Πάντως στην κοινή διαπιστώση ότι υπάρχει ένα διαχρονικό δομικό πρόβλημα όσον αφορά τα δημόσια οικονομικά της Κύπρου, με τις δαπάνες διαχρονικά να αυξάνονται με μεγαλύτερο ρυθμό σε σχέση με τα έσοδα, κατέληξαν σε συνάντηση τους ο Υπουργός Οικονομικών και εκπρόσωποι των κοινοβουλευτικών κομμάτων. Ο Χαρίλαος Σταυράκης σε δηλώσεις, ύστερα από τη σύσκεψη είπε ότι "Στις δυόμιση αυτές ώρες έχουμε καταλήξει σε κοινές διαπιστώσεις. Έχουμε συμφωνήσει στους γενικούς αριθμούς, στις δομικές αδυναμίες, που βρίσκονται τα μεγάλα κόστη και οι μεγάλες δαπάνες και πού θεωρητικά μπορούν να γίνουν οι σημαντικές εξοικονομήσεις", πρόσθεσε ο Υπουργός Οικονομικών.

Μέτρα για την κρατική μηχανή

Σε σχέση με τις στρατηγικές επιλογές, ο κ. Σταυράκης είπε ότι αυτές είναι "η μείωση του κόστους λειτουργίας της κρατικής μηχανής, η κα-

λύτερη στάχευση των κοινωνικών παροχών για να πηγαίνουν σε εκείνους που έχουν πραγματική ανάγκη, η μείωση της φοροδιαφυγής, η προσπάθεια είσπραξης παλαιών οφελόμενων φόρων, η μείωση των λειτουργικών δαπανών του κράτους και κάποια" προτεραιότητα σε αναπτυξιακές δαπάνες. Σε παραπήρηση ότι αυτά τα έχει εξαγγείλει από προηγουμένων, ο κ. Σταυράκης είπε ότι "αυτή τη στιγμή μπαίνουν πλέον συγκεκριμένες προτάσεις, κατά κατηγορία, με το ακριβές κόστος και τις εξοικονομήσεις για τα επόμενα λίγα χρόνια, για να μπορέσουμε όλοι να μιλούμε πλέον με τους ίδιους αριθμούς". Ερωτηθείς αν οι πολιτικές δυνάμεις έχουν διαβεβαιώσει ότι θα στηρίξουν οποιαδήποτε μέτρα για περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος, ο κ. Σταυράκης είπε ότι "οι αποφάσεις είναι εξαιρετικά δύσκολες", καθώς "υπάρχει οικονομικό και πολιτικό κόστος σε κάθε απόφαση, η οποία θα ληφθεί".

"Τουλάχιστον, σήμερα έχουμε καταλήξει σε κοινές διαπιστώσεις που είναι εξαιρετικά σημαντικό", είπε ο κ. Σταυράκης, προσθέτοντας ότι "σύγουρα παραμένουν κάποιες διαφορές σε θέματα φιλοσοφίας με κάποια κόμματα, αλλά είναι κοινή η προσπάθεια να βρεθούν κάποιες συναινετικές λύσεις ούτως ώστε, ιδεωδώς όλες οι πολιτικές δυνάμεις να στηρίξουν κάποια μέτρα, τα οποία θα βελτιώσουν τα δημόσια οικονομικά". Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, "αν δεν βελτιωθούν τα δημόσια οικονομικά, τα χέρια της Κυβέρνησης παραμένουν δεμένα για να στηριχθεί η πραγματική οικονομία". Σε ερώτηση κατά πόσον η Κυβέρνηση θα ζητήσει από την ΕΕ χρονικό περιθώριο για επαναφορά του ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ, ο κ. Σταυράκης είπε ότι "δεν έχουμε μπει σε επιπήρηση όπότε δεν υπάρχει τέτοιο ενδεχόμενο", προσθέτοντας ότι "ζητάς παράταση της προσαρμογής σου μετά που επίσημα μια οικονομία μπαίνει σε επιπήρηση".

Ελλαδικά Θέματα

Ο Αντώνης Σαμαράς, νέος πρόεδρος της ΝΔ «Αναλαμβάνω να οδηγήσω την παράταξη σε νέους αγώνες»

Πρώτες δηλώσεις αμέσως μετά την εκλογή του

Ο Αντώνης Σαμαράς είναι ο νέος πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας με 50,28% έναντι 39,7% της Ντόρας Μπακογιάννη, ενώ ακολουθεί ο Π. Ψωμιάδης με 10,6%. Ο νικητής των εκλογών για την ανάδειξη της νέας ηγεσίας της Νέας Δημοκρατίας και νέος πρόεδρος της κ. Αντώνης Σαμαράς, ευχαρίστησε τους νεοδημοκράτες που του έδωσαν την εντολή να αναλάβει την τιμή και ευθύνη για να οδηγήσει τη Νέα Δημοκρατία σε νέους αγώνες, όπως είπε. Ο κ. Σαμαράς έκανε λόγο για μια καθαρή, αδιαμφισβήτητη και μεγάλη νίκη. «Ο λαός μίλησε. Έδωσε μια εντολή αδιαμφισβήτητη και αναλαμβάνω την ευθύνη να οδηγήσω την παράταξη σε νέους αγώνες» είπε ο νέος πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας και τόνισε απευθυνόμενος στους νεοδημοκράτες ότι «πριν από ένα μήνα μίλησα για ελπίδα. Τα ρυάκια έγιναν ποτάμια κι εσείς λαοθάλασσα που σάρωσε ότι μας πήγε πίσω». Επεσήμανε ότι ξεκινά μια νέα εποχή για την δημοκρατία και τη Νέα Δημοκρατία, και τόνισε για όσους δεν τον ψήφισαν ότι «δεν είμαστε πια αντίπαλοι, μας ενώνουν οι μεγάλες προσδοκίες».

Ανέφερε ακόμα ότι θα μιλήσει με την Ντόρα Μπακογιάννη, τον Παναγιώτη Ψωμιάδη και τον Κώστα Καραμανλή λέγοντας «και θα είμαστε μαζί σε όλους τους μεγάλους αγώνες». Ο κ. Σαμαράς εξήρε την ανάγκη ενότητας στο κόμμα και ανέφερε ότι ξεχνάει ότι ειπώθηκε μέχρι τώρα. «Τα ξεχνάω όλα. Σφουγγάρι» είπε χαρακτηριστικά, αλλά προειδοποίησε ότι «δεν θα ανεχθώ υπονόμευση της ενότητας της παράταξης». Ευχαρίστησε όλους όσους τον στήριξαν στον αγώνα του, την οικογένειά του, τον Δημήτρη Αθραμπόπουλο που ξεκίνησε το θέμα της εκλογής από τη βάση, όπως είπε, και τα στελέχη του κόμματος που βρέθηκαν δίπλα του.

Ανήγγειλε επίσης συνέδριο θέσεων και αρχών, για τομές που θα οδηγήσουν την παράταξη σε αναγέννηση, όπως είπε, και κάλεσε όλους τους νεοδημοκράτες «να συμμετέχουν στη μεγάλη γιορτή της δημοκρατίας». «Η δημοκρατική επανάσταση που έγινε απόψε, αφορά όλους μας. Αυτούς που μας ψήφισαν και αυτούς που δεν μας ψήφισαν. Τώρα πρέπει να ασκήσουμε δυναμική και αξιοπιστή αντιπολίτευση να διεκδικήσουμε τη διακυβέρνηση

της χώρας. Το πρώτο βήμα έγινε, πάμε για τα επόμενα και σημαντικότερα βήματα» ανέφερε και κατέληξε λέγοντας ότι «πάμε για την Ελλάδα της ελπίδας, και για την ελπίδα της Ελλάδας».

Ντόρα Μπακογιάννη:

«Θα είμαστε όλοι παρόντες»

Η Ντόρα Μπακογιάννη δήλωσε ότι η βάση της Νέας Δημοκρατίας εξέλεξε νέο αρχηγό του κόμματος και η απόφαση είναι απολύτως σεβαστή. Η πρώην υπουργός Εξωτερικών ευχαρίστησε τους νεοδημοκράτες που συμμετείχαν στη διαδικασία και επικοινώνησε με τον κ. Σαμαρά και τον συνεχάρη για την εκλογή του όπως και με τον κ. Ψωμιάδη για τον αγώνα του. «Ευχαριστώ τους εκατοντάδες χιλιάδες νεοδημοκράτες που με τίμησαν με τη ψήφο τους καθώς και όλους όσους με στήριξαν σ' αυτή τη διαδικασία. Τους βουλευτές, τους πολιτευτές, τα κομματικά στελέχη, τα στελέχη της Τ.Α, τους συνδικαλιστές, τους ονυεδίτες και όλα τα άλλα στελέχη που στάθηκαν δίπλα μου» είπε, σημειώνοντας πως η στήριξή τους τη συγκίνησης και είναι για την ίδια τιμητική. «Ξεκινά ένα νέο κεφάλαιο για τη Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία πρέπει να προχωρήσει μπροστά και να γίνει σύγχρονο κεντροδεξιό, ισχυρό κόμμα. Στην

προσπάθεια αυτή θα είμαστε όλοι παρόντες», κατέληξε.

Παναγιώτης Ψωμιάδης:

«Καθαρή και δίκαιη η επικράτησή του»

Τα συγχαρητήρια στον Αντώνη Σαμαρά για την εκλογή του στη θέση του προέδρου της Νέας Δημοκρατίας έκφρασε ο υποψήφιος πρόεδρος του κόμματος Παναγιώτης Ψωμιάδης, ενώ παράλληλα συγχάρηκε και τη Ντόρα Μπακογιάννη για την ενωτική της στάση. Σε δήλωση του ο κ. Ψωμιάδης αναφέρει: «Θέλω να συγχαρώ από τα βάθη της καρδιάς μου τον καλό φίλο και άξιο αγωνιστή Αντώνη Σαμαρά για την καθαρή και δίκαιη επικράτησή του. Επίσης, αξιζουν πολλά συγχαρητήρια και στη Ντόρα Μπακογιάννη για την ενωτική στάση που κράτησε σ' αυτήν την πρωτόγυνη για το κόμμα μας διαδικασία. Πρωστικά, σ' αυτόν τον αγώνα μέτρησα τους φίλους μου. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των κομματαρχών να με ισοπεδώσουν, από σήμερα ο απλός νεοδημοκράτης θα έχει πλέον πιο δυνατή φωνή. Θέλω να ευχαριστήσω όσους άντεξαν στις πιέσεις των τελευταίων εβδομάδων αλλά και όσα συνέβησαν κατά τη δύσκολη ημέρα των εκλογών.

Έδωσα μόνος μου έναν ωραίο, τίμιο και ηθικό

αγώνα. Να είστε βέβαιοι πως και την επόμενη ημέρα ο Παναγιώτης Ψωμάδης δεν πρόκειται να σωπάσει, θα είμαι παρών στις εξελίξεις, σταθερά απέναντι σε αλαζονικές συμπεριφορές που θα υποθηκεύουν το αύριο της παράταξης και του τόπου. Η Νέα Δημοκρατία κέρδισε την πρώτη μάχη στη μεγάλη προσπάθεια να ανακτήσει τη χαμένη της αξιο-

πιστία. Είναι τώρα η ώρα, να «καθαρίσουμε» το σπίτι μας, να διώξουμε τα «παράσιτα», να ανασυνταχτούμε για να φέρουμε τη Νέα Δημοκρατία ξανά στη θέση που της αρμόζει. Η Νέα Δημοκρατία δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να καταντήσει κόμμα δύο ταχυτήων. Ή όλοι μαζί ενωμένοι θα κάνουμε την ανατροπή και θα κερδίσουμε τις επόμενες εκλο-

γες, ή αλλιώς δεν πρόκειται να ξαναδούμε κυβέρνηση.

Εύχομαι ο νέος πρόεδρος να κάνει πράξη τις δεσμεύσεις του, να ξαναβάλει το κόμμα μέσα στην κοινωνία ώστε να συνταχθούμε όλοι στο πλευρό του και να αγωνιστούμε για τη νίκη της Νέας Δημοκρατίας».

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΝΤΩΝΗ ΣΑΜΑΡΑ

Ημερομηνία Γέννησης: 23/5/1951

Τόπος Γέννησης: Ελάς, Στερεά Ελλάδα, Νομός Αττικής, Αθήνα

Οικογενειακή Κατάσταση: Έγγαμος, Γεωργία Κρητικού, μία κόρη, ένας γιος

Σπουδές: Οικονομικές Επιστήμες Πανεπιστήμιο Αμχερστ (Amherst), Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ (Masters)

Επάγγελμα: Οικονομολόγος

Γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά

Εγγονός του πατιού βουλευτή Θεσσαλονίκης Αλέξανδρου Ζάννα και ανηψιός του πρώην βουλευτή Μεσσηνίας της ΕΡΕ Γεωργίου Σαμαρά. Από το γένος της μητέρας του Ελένης Ζάννα δισέγγονος της συγγραφέως Πηγελόπης Δέλτα.

Το 1969, αποφοίτησε από το Κολλέγιο Αθηνών και στη συνέχεια σπούδασε οικονομικά στο αμερικανικό πανεπιστήμιο Αμχερστ και Διοίκηση Επιχειρήσεων στο Χάρβαρντ.

Το 1974, ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή του με θέμα "Σχέσεις Πολυεθνικών Εταιρειών και Κυβερνήσεων".

Το 1976, υπήρξε υπεύθυνος του Σπουδαστικού Τμήματος και μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΟΝΝΕΔ.

Το 1977, σε ηλικία 26 ετών, εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής Μεσσηνίας με το ψηφοδέλτιο της ΝΔ. Έχει διατελέσει μέλος στις Ομάδες Κοινοβουλευτικού Έργου της ΝΔ για θέματα σχετικά με το υπουργείο Εξωτερικών και το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

Στις 8 Δεκεμβρίου 1989, στις εκλογές που διεξήγαγε η Κοινοβουλευτική Ομάδα για την ανάδειξη των βουλευτών που θα πλαισίωναν την Κεντρική Επιτροπή της ΝΔ, εξελέγη πρώτος με 95 ψήφους.

Τον Ιούλιο του 1989, ανέλαβε για πρώτη φορά κυβερνητικό αξίωμα ως υπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση Τζαννή Τζαννετάκη.

Στις 26 Μαΐου 1990, παντρεύτηκε στην Πύλο τη Γεωργία Κρητικού.

13 Απριλίου 1992, ο πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης, τον απέπειψε από το αξίωμα του υπουργού Εξωτερικών, εκτιμώντας ότι η αδιάλλακτη στάση του σχετικά με την αναγνώριση της ΠΓΔΜ, διασπούσε την ενιαία γραμμή της κυβέρνησης και

έπληττε τη διαπραγματευτική της ικανότητα.

Στις 21 Οκτωβρίου 1992, μετά τη σύνοδο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της ΝΔ, παραιτήθηκε από βουλευτής λόγω της διαφωνίας του με την κυβερνητική πολιτική στο θέμα της ΠΓΔΜ και αντικαταστάθηκε από τον πρώτο αναπληρωματικό βουλευτή Μεσσηνίας, Π. Φωτέα.

Στις 30 Ιουνίου 1993, ίδρυσε το νέο πολιτικό φορέα "Πολιτική Άνοιξη" (ΠΟΛΑΝ), ο οποίος σύμφωνα με τη διακήρυξή του εξέφραζε την υπέρβαση του διπολισμού στην πολιτική ζωή της χώρας και άνοιγε μια νέα σελίδα στην αξιοποίηση των δυνάμεων του ελληνικού έθνους πέρα από τεχνητά ιδεολογικά σύνορα.

Στις εκλογές που διεξήχθησαν στις 10 Οκτωβρίου 1993, πήρε μέρος ως αρχηγός της ΠΟΛΑΝ η οποία συγκέντρωσε 4,88% και εξέλεξε 10 βουλευτές.

Στις βουλευτικές εκλογές στις 22 Σεπτεμβρίου 1996, πήρε μέρος για δεύτερη φορά ως αρχηγός της ΠΟΛΑΝ, αλλά το κόμμα του δεν συγκέντρωσε το απαραίτητο όριο 3% και έμεινε εκτός Κοινοβουλίου.

Την 1η Ιουνίου 1997, στο 1ο συνέδριο της ΠΟΛΑΝ, επανεξελέγη δια βοής πρόεδρος του κόμματος.

Τον Ιανουάριο του 1998, ως αρχηγός της Πολι-

τικής Άνοιξης, υπήρξε συνιδρυτής του ευρωπαϊκού κόμματος "Ενωση για την Ευρώπη" μαζί με τους αρχηγούς άλλων τεσσάρων ευρωπαϊκών κομμάτων (Φιλίπ Σενγκέν-Γαλλικό Κοιλικό Κόμμα, Σύλβιο Μπερλουσκόνι-Φόρτσα Ιταλία, Μπέρτις Αχέρν-Φιαρτζ Φαϊλ, Μανούέλ Μοντέρο-Πορτογαλλικό Λαϊκό Κόμμα).

Στις 18 Φεβρουαρίου 2000, ανακοίνωσε ότι η "Πολιτική Άνοιξη" θα απόσχει από τις εκλογές της 9ης Απριλίου του 2000, αλλά θα συνέχιζε να υπάρχει και να παρεμβαίνει στην πολιτική ζωή του τόπου.

Στις εκλογές του Μαρτίου του 2004 με δήλωσή του υποστήριξε την ψήφο στη ΝΔ και στις 13 Μαΐου του ίδιου χρόνου, ανακοίνωσε την αναστολή λειτουργίας της Πολιτικής Άνοιξης. Λίγες ημέρες μετά την αναστολή της λειτουργίας της Πολιτικής Άνοιξης, επανεντάχθηκε στη ΝΔ και στις ευρωεκλογές του Ιουνίου, εξελέγη για πρώτη φορά ευρωβουλευτής.

Υπήρξε μέλος της Επιτροπής Ελέγχου των Προϋπολογισμών και της Επιτροπής Προϋπολογισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αναπληρωματικό μέλος της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων και μέλος της Αντιπροσωπείας στην Επιτροπή Κοινοβουλευτικής Συνεργασίας ΕΕ-Ρωσίας.

Τον Ιανουάριο του 2008, ανέλαβε κυβερνητικό αξίωμα, -ύστερα από περίπου δεκαεπτά χρονια-, ως υπουργός Πολιτισμού στην κυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή.

Κυβερνητικά Αξιώματα

Υπ. Οικονομικών 02/07/1989 - 12/10/1989

Υπ. Εξωτερικών 23/11/1989 - 16/02/1990

Υπ. Εξωτερικών 11/04/1990 - 08/08/1991

Υπ. Εξωτερικών 08/08/1991 - 14/04/1992

Υπ. Πολιτισμού 08/01/2009 - 07/10/2009

Ευρωεκλογές

13/06/1999 ΠΟΛΑΝ

13/06/2004 ΝΔ

Σημ.: την 1η Οκτωβρίου 2007, παραιτήθηκε από ευρωβουλευτής, επειδή εξελέγη βουλευτής στο εθνικό κοινοβούλιο και αντικαταστάθηκε από τον Μαργαρίτη Σχοινά.

Ελλαδικά Θέματα

«Άκραία περίπτωση» η ελλαδική οικονομία

Μόνη λύση η σύλληψη της φοροδιαφυγής

✓ Οι 750.000 ελεύθεροι επαγγελματίες δηλώνουν μέσο ετήσιο εισόδημα 10.500 ευρώ. Εμφανίζονται, δηλαδή, ούτε λίγο ούτε πολύ ως η γενιά των... 875 ευρώ!

✓ Οι Ελλαδίτες καταναλωτές διαθέτουν ένδεκα εκατομμύρια πιστωτικές κάρτες, ενώ το συνολικό χρέος των δανειοληπτών υπερβαίνει τα 250 δισ. ευρώ.

• Του Ανδρέα Αναστασίου

Kατάφερε η Ελλάδα και εξάντλησε και αυτήν ακόμη τη... «γαλατική ευγένεια» του επί κεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ζαν Κλοντ Τρισέ, ο οποίος -σχολιάζοντας τα δημόσια οικονομικά της- τη χαρακτήρισε «άκραία περίπτωση με καθόλου φυσιολογικό έλλειψμα». Προϊδέασε δε, για υπαγωγή της ελληνικής οικονομίας σε μια εξαιρετικά αυστηρή επιτήρηση, παρόμοια με αυτή που θα συνόδευε προσφυγή της Ελλάδας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η παροχή μη αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων, είπε ο πρόεδρος της ΕΚΤ, θέτει σε κίνδυνο την καλή λειτουργία του Συμφώνου Σταθερότητας. Τάχθηκε, δε, υπέρ μιας πλήρως ανεξάρτητης στατιστικής υπηρεσίας, ενώ υπέδειξε πην ανάγκη εφαρμογής ενός σοβαρού σχεδίου ανάταξης της οικονομίας.

Οι διαφρωτικές μεταρρυθμίσεις, λοιπόν, τίθενται επειγόντως και επιτακτικώς επί τάπητος, αφού ο -επί των οικονομικών και νομισματικών- επιτρόπος Χοακίν Αλμούνια κατέστησε σαφές ότι τα έκτακτα, εισπρακτικά μέτρα (τα οποία, άλλωστε, η σημερινή κυβέρνηση απέριπτε ως αντιπολίτευση) μοιάζουν με ασπιρίνη που προσπαθεί να αντιμετωπίσει βαρύτατο νόσημα. Το νυστέρι βαθιά, λοιπόν, ζητούν οι κοινοτικοί εταίροι (και εκ των πραγμάτων προϊστάμενοι) μας, απαιτώντας τη μόνιμη και δραστική περιστολή παγίων κρατικών δαπανών.

Ο υπουργός Οικονομικών, Γιώργος Παπακωνσταντίνου, λοιπόν, δεν μπορούσε παρά να δεσμευθεί (βάσει, μάλιστα, αυστηρού χρονοδιαγράμματος) για το άνοιγμα του Ασφαλιστικού μέσα στο 2010, κυρίως με την εξίσωση των

Ο υπουργός Οικονομικών κ. Γιώργος Παπακωνσταντίνου με το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Γιώργο Προβόπουλο.

ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών, την οποία άλλωστε επιτάσσει σχετική καταδικαστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Πάλι υπό επιτήρηση

Την ίδια ώρα διδασκόμεθα (ή μάλλον εμπεδώνουμε) ότι: έλλειψις χρημάτων, στάσις... προεκλογικών υποσχέσεων. Για το ύψος των επικουρικών συντάξεων, λοιπόν, και τις ευνοϊκές ρυθμίσεις για τις μητέρες ανηλίκων, που προνοούσε και ο νόμος Πετραλιά, αλλά και για πρόνοιες του νόμου Αλογοσκούφη για τα Ταμεία των τραπεζών, η κυβέρνηση σηκώνει τα χέρια ψηλά και αποσύρει τα σχετικά μέτρα, προκειμένου να εξοικονομήσει πόρους και κλείσει καμιά «τρύπα».

Άλλη σημαντική δέσμευση του Γ. Παπακωνσταντίνου είναι η απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων, καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πιέζει για την κατάργηση περιορισμών και εμποδίων στην άσκηση επαγγελμάτων. Επίσης, ο υπουργός Οικονομικών είπε στον κ. Αλμούνια ότι εντός του πρώτου εξαμήνου του 2010 θα έχει προχωρήσει η ενιαία αρχή πληρωμών στο Δημόσιο, η ανεξαρτητοποίηση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ) και η κατάθεση του νέου φορολογικού νομοσχεδίου.

Στο πλαίσιο της αυστηρότερης επιτήρησης της ελληνικής οικονομίας (η Ελλάδα υπάγεται ήδη στο άρθρο 104, παράγραφος 8 της Συνθήκης και μέχρι τον Ιανουάριο του 2010 αναμένεται να υπαχθεί στο 104, παρ. 9), η Κομισιόν θα ελέγχει ανά τρίμηνο την πορεία του προϋπολογισμού και ουσιαστικά θα έχει καθοριστικό ρόλο στην οικονομική πολιτική. Στις 3 Δεκεμβρίου, στο Ecofin, οι υπουργοί θα αποφασίσουν αν τα μέτρα της ελληνικής κυβέρνησης είναι επαρκή και αν η διόγκωση του ελλείμματος οφείλεται στην επιδείνωση της οικονομικής κρίσης. Η διαπραγμάτευση για το χρονοδιάγραμμα μείωσης του ελλείμματος θα ξεκινήσει από το 2010 και η Ελλάδα ελπίζει σε τετραετή παράταση της προθεσμίας. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα υπάγεται για δεύτερη φορά στο άρθρο 104, παράγραφος 9, τελευταίο στάδιο του Συμφώνου Σταθερότητας. Σε περίπτωση που η Ελλάδα δεν καταφέρει να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις της, τότε κινδυνεύει να μεταφερθεί στην παράγραφο 11, όπου προβλέπεται η επιβολή προστίμου και η αναστολή των χρηματοδοτήσεων από το Ταμείο Συνοχής.

«Κλειδί» η φοροδιαφυγή

Τη μείωση του ελλείμματος, κυρίως μέσω της περιστολής της κρατικής σπατάλης, συνι-

στά και ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), Γιώργος Προβόπουλος. Ο κ. Προβόπουλος τονίζει ότι τα περιθώρια συγκράτησης των δαπανών είναι σημαντικά, καθώς το 30% εξ αυτών σπαταλάται χωρίς να προσφέρονται αντίστοιχες υπηρεσίες προς τους πολίτες. «Αυτό που υποστηρίζουμε βασιζόμενοι στη διεθνή εμπειρία είναι ότι η προσαρμογή που επικεντρώνεται κυρίως στον περιορισμό και τον εξορθολογισμό των δαπανών έχει περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας μακροπρόθεσμα» δήλωσε ο κ. Προβόπουλος στην Καθημερινή της Κυριακής. «Γι' αυτό» συνεχίζει ο διοικητής της ΤτΕ «έχω προτείνει η δημοσιονομική προσαρμογή, σε βάθος χρόνου, να προέλθει περίπου κατά τα δύο τρίτα από την πλευρά των δαπανών και κατά το ένα τρίτο από την πλευρά των εσδόδων, δηλαδή από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και την αντιμετώπιση της φοροοδιαφυγής».

Ο διοικητής της Τετραπόλεως πρέπει να μειωθεί κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες την πρώτη διετία με μέτρα μόνιμου χαρακτήρα, προκειμένου να μεταδοθεί το μήνυμα στις αγορές ότι η Ελλάδα είναι προστλαμβόντη στον στόχο της δημοσιονομικής εξυγίανσης. Μέσω της εξάλειψης της σπατάλης και της φοροδιαφυγής, το έλλειμμα μπορεί να μειωθεί έως και κατά 2,2% του ΑΕΠ ετησίως, αφήνοντας περιθώρια για στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων, αλλά και για τη μείωση των φοροολογικών συντελεστών.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι, λοιπόν, υποδεικνύουν την πάταξη της φοροδιαφυγής ως το «κλειδί» της υπόθεσης. Το κλειδί που, στην θεωρητική περίπτωση κατά την οποία εντοπιζόταν και αξιοποιείτο στο σύνολό του, θα έσβηνε διά μιας το πρόβλημα «δημόσιο χρέος», καθώς το συνολικό ύψος της εκτιμάται ότι το υπερ-καλύπτει. Βλέπετε, οι 750.000 ελεύθεροι επαγγελματίες της χώρας (από υδραυλικούς της γειτονιάς μέχρι «επωνύμους» γιατρούς των βορείων προαστίων) δηλώνουν ετήσιο εισόδημα, κατά μέσον όρο, 10.500 ευρώ. Εμφανίζονται, δηλαδή, ούτε λίγο ούτε πολύ ως η γενιά των... 875 ευρώ! Αν, μάλιστα, κανείς υπολογίσει ότι αρκετοί από αυτούς (οι άνω του μέσου όρου) θα πρέπει να δηλώνουν μέχρι και πολλαπλάσια εισόδημα, προκύπτει ότι υπάρχουν και πολλοί εν ενεργείᾳ ελεύθεροι επαγγελματίες (τεχνίτες, δημοσιο-

γράφοι, καλλιτέχνες κ.λπ.) που «ζουν» με 500 ευρώ το μήνα ή και λιγότερα! Χωρίς να αποκλείεται ότι κάποιοι επαγγελματίες περιστασιακώς περιέρχονται σε τέτοια κατάσταση, δεν θα ήταν σοβαρό αν υποστήριζε κανείς πως ο αριθμός τους συνιστά μεγάλο μέρος των 750.000.

Το Υπουργείο Οικονομικών, ως εκ τούτου, δεν μπορεί παρά να προχωρήσει στο αυτονόητο (αν και όχι απλούστατο στην εφαρμογή του) μέτρο του «πόθεν έσχες», αλλά και στην (επανα)καθιέρωση τεκμηρίων διαβίωσης, με την ελπίδα ότι ο «πτωχός» επαγγελματίας, που ζει σε βίλα στην Πολιτεία και διαθέτει κότερο και αυτοκίνητα πολυτελείας, θα δυσκολευθεί να εξηγήσει πώς τα καταφέρνει όλα αυτά με εισόδημα 1.000 ή 2.000 ή και 3.000 ευωρώ το μήνα.

«Πόθεν ἐσχες» στα... σοβαρά

Η εφορία ή άλλη ειδική υπηρεσία του Υπουργείου, λοιπόν, θα έχει πρόσβαση, θα ελέγχει και θα αντιπαραβάλλει τις φορολογικές μας δηλώσεις με τις καταθέσεις μας στις τράπεζες, τους λογαριασμούς μας των πιστωτικών καρτών και άλλα συναφή στοιχεία. Επισημαίνεται ότι οι Ελλαδίτες καταναλωτές διαθέτουν σήμερα ένδεκα εκατομμύρια πιστωτικές κάρτες, ενώ το συνολικό χρέος των δανειοληπτών στις τράπεζες υπερβαίνει τα 250 δισ. ευρώ.

Σε συνέτευξή του στο «Έθνος της Κυριακής», ο υπουργός Οικονομικών αναφέρεται σε ένα σύγχρονο σύστημα διασταύρωσης και εντοπισμού της φορολογητέας ύλης, υπογραμμίζοντας την ανάγκη διεύσυνσης και αποτελεσμα-

τικότερης εφαρμογής του «πόθεν έσχες», μέσω ενιαίου εντύπου δήλωσης, που τώρα σχεδιάζεται και θα καθιερωθεί από το ερχόμενο έτος.

Σχετικά με την πάταξη της φοροδιαφυγής, κάνει λόγο για ανάγκη ανασυγκρότησης και βελτίωσης του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), αντικειμενικοπόιηση του συστήματος ελέγχων με σύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα διασταυρώσεων στοιχείων και παροχή κινήτρων συμμόρφωσης. Ειδικά για τις μικρότερες, αλλά πάρα πολλές, περιπτώσεις εκούσιας ή ακούσιας φοροδιαφυγής, αναφέρει ότι προωθείται η λειτουργία point system, «που δίνει δευτερη συκαιρία συμμόρφωσης, χωρίς κατ' αρχάς επιβολή σημαντικών κυρώσεων».

Η αναθεωρημένη φορολογική κλίμακα «θα είναι ενιαία για τα εισοδήματα από εργασία και από μερίσματα, προοδευτική, ώστε οι φορολογούμενοι να συνεισφέρουν ανάλογα με τη φοροδοτική τους ικανότητα, θα υπάρχει τιμαριθμοποίηση, ώστε να προστατεύονται τα εισοδήματα από τον πληθωρισμό». Ο υπουργός, πάντως, καθιστά σαφές ότι «δεν θα αυξηθεί ο ανώτερος συντελεστής, ενώ θα υπάρχει ελάφρυνση των χαιριπλών εισοδημάτων».

Για τη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας, τονίζει ότι από το επόμενο έτος -με το νέο σύστημα, που θα αντικαταστήσει το Ενιαίο Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΕΤΑΚ)- θα επιβαρύνονται περισσότερο οι μεγάλες περιουσίες, ενώ θα περιλαμβάνει ρύθμιση για τα ακίνητα των υπερακτίων (off-shore) εταιρειών. Επίσης, υπογραμμίζει ότι «θα υπάρχει αφορολόγητο όριο και δεν πρόκειται να επιβαρυνθούν οι μικρές και οι μεσαίες ακίνητες περιουσίες».

μεσαίες ακινήτες περιουσίες». Για την εκκλησιαστική περιουσία δηλώνει ότι «θα φορολογηθούν τα ακίνητα τα οποία υπόκεινται σε εμπορική εκμετάλλευση, ενώ με το νομοσχέδιο για το έκτακτο επίδομα και η Εκκλησία θα συνεισφέρει στην έκτακτη εισφορά από τη μεγάλη ακίνητη περιουσία της». Τονίζει δε ότι οι μόνιμεσοι φόροι που θα ξεθουνέν είναι στα τοιγάρα και τα ποτά, «ώστε να μπορέσουν να χρηματοδοτηθούν σημαντικές πολιτικές για τους πολίτες, όπως η αύξηση του νοσηλευτικού προσωπικού στα δημόσια νοσοκομεία».

Τραπεζικά θέματα

Αποτελέσματα 3ου τριμήνου

Συνεχίζεται ο δρόμος αντοχής για τις ελλαδικές τράπεζες...

• Από την ελλαδική εφημερίδα «Μέτοχος»

Mε απώλειες που ξεπερνούν το 20% στη διάρκεια του μήνα, αλλά με ισχυρά κέρδη από τις αρχές του έτους, που ξεπερνούν το 60% στο ταμπλό του Χ.Α., υποδέχτηκε η αγορά τα αποτελέσματα του γ' τριμήνου του έτους. Στο μικροσκόπιο των αναλυτών τα αποτελέσματα αυτού του διαστήματος μπορούν να θεωρηθούν πυξίδα για το τι θα πρέπει να περιμένουν οι επενδυτές όσον αφορά τόσο στα κέρδη όσο και στους κινδύνους για το επόμενο έτος. Τα αποτελέσματα σε επίπεδο κερδοφορίας δεν ήταν εντυπωσιακά. Από την άλλη πλευρά, τα έσοδα από συναλλαγές ώθησαν τα μεγέθη, ενώ η υποχώρηση των νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί σημαντική θετική εξέλιξη.

Το γεγονός, πάντως, ότι οι αναλυτές δεν προχώρησαν σε αυξήσεις ούτε στις τιμές-στόχους ούτε στις εκτιμήσεις τους για τα κέρδη ανά μετοχή (EPS) δείχνει πως τα προβλήματα δεν έχουν ξεπεραστεί πλήρως και μερικές μάλιστα σημαντικές δυσκολίες βρίσκονται μπροστά μας.

Εθνική Τράπεζα

Τα καθαρά κέρδη της Εθνικής Τράπεζας διαμορφώθηκαν στα 301 εκατ. ευρώ για το γ' τρίμηνο, καταγράφοντας μείωση 23% σε σχέση με το β' τρίμηνο, ενώ για το εννεάμηνο διαμορφώθηκαν στο 1.010 δισ. ευρώ σημειώνοντας κάμψη 17% σε σχέση με πέρυσι. Στα θετικά συμπεριλαμβάνονται τα αυξημένα έσοδα από τόκους, το υψηλό καθαρό επιτοκιακό περιθώριο και οι μειωμένες προβλέψεις, ενώ στα αρνητικά είναι τα αυξημένα εν συγκρίσει με το προηγούμενο τρίμηνο μη εξυπηρετούμενα δάνεια, η σημαντική άνοδος του δείκτη εσόδων προς κόστος στο 51% από 43% στο β' τρίμηνο και τέλος τα μειωμένα σε ποσοστό 23% λειτουργικά κέρδη στα 608 εκατ. ευρώ από 790 εκατ. ευρώ στο β' τρίμηνο. Από την άλλη πλευρά, θετικό είναι το γεγονός πως ο δείκτης κόστους κινδύνου (cost of risk) διαμορφώθηκε μόλις στις 143 μονάδες βάσης (μ.β.) από 157 μ.β. στο β' τρίμηνο του 2009. Πλέον, οι προβλέψεις για τα κέρδη της Εθνικής για το 2009 ανέρχονται στα 1.227 εκατ.

ευρώ, ήτοι σε P/E 10 φορές τα εκτιμώμενα κέρδη του 2009.

Συνολικά, προς το θετικό χαρακτηρίζουν οι αναλυτές σε επίπεδο βασικών τραπεζικών δραστηριοτήτων τα αποτελέσματα τριμήνου της Εθνικής Τράπεζας, επισημαίνοντας τα καλύτερα από τα αναμενόμενα καθαρά έσοδα από τόκους και τις χαμηλότερες προβλέψεις. Ωστόσο, σε αντίθεση με προηγούμενα τρίμηνα, δεν υπήρξε αύξηση των εκτιμήσεων για τα κέρδη ή την τιμή-στόχο για τη μετοχή.

EFG Eurobank

Τα καθαρά κέρδη της EFG Eurobank διαμορφώθηκαν στα 111 εκατ. ευρώ στο γ' τρίμηνο, σημειώνοντας αύξηση σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, της τάξεως του 26%, ενώ στο εννεάμηνο τα κέρδη διαμορφώθηκαν στα 280 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 56,7% εν συγκρίσει με το εννεάμηνο του 2008. Στα θετικά στοιχεία αυτού του διαστήματος περιλαμβάνονται η αύξηση των δανείων, η βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού, η συγκράτηση του κόστους αλλά και η σημαντική επιβράδυνση στα νέα επισφαλή δάνεια σε σχέση με τα προηγούμενα τρίμηνα, τα οποία σε συνδυασμό με τις

υψηλές προβλέψεις δημιουργούν σχετική ασπίδα ασφάλειας για την τράπεζα. Στον αντίποδα, η άνοδος στον δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων από 4,2% στο β' τρίμηνο του 2009 διαμορφώθηκε στο 4,9% στο γ' τρίμηνο του 2009, ενώ οι προβλέψεις έφτασαν στα 303 εκατ. ευρώ, 5,4% υψηλότερα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Ο δείκτης κόστους κινδύνου κινείται στις 214 μ.β. εναντί 204 μ.β. στο δεύτερο τρίμηνο του 2009 και είναι ο υψηλότερος μεταξύ των μεγάλων ελληνικών και κυπριακών τραπεζών. Η σημαντική μείωση των νέων επισφαλών δανείων δημιουργεί θετικό περιβάλλον για την τράπεζα, αφού σταδιακά θα οδηγήσει σε μειωμένο δείκτη κόστους κινδύνου, άρα και σε χαμηλότερες προβλέψεις. Για την EFG η μέση εκτίμηση των κερδών του 2009 διαμορφώθηκε στα 328 εκατ. ευρώ, με P/E στις 14 φορές.

Οι αναλυτές τόνισαν την επιβράδυνση στα νέα επισφαλή δάνεια, τα χαμηλότερα των εκτιμήσεων καθαρά έσοδα και τη μικρότερη φορολογική δαπάνη, ενώ επισημάνθηκε η βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού στο γ' τρίμηνο. Περιορισμένες ήταν οι θετικές αναθεωρήσεις από τους αναλυτές τόσο στα κέρδη όσο και στην τιμή-στόχο.

Τραπεζικά Θέματα

Alpha Bank

Ο όμιλος της Alpha Bank στο τρίτο τρίμηνο του έτους εμφάνισε κέρδη 130 εκατ. ευρώ έναντι 129 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο του 2009, ενώ στο εννεάμηνο τα κέρδη σημειώσαν πτώση 39,3% σε ετήσια βάση, στα 344,65 εκατ. ευρώ. Στο τρίτο τρίμηνο του 2009 τα νέα δάνεια αυξήθηκαν σημαντικά έναντι του δευτέρου τριμήνου του 2009, ενώ οι προβλέψεις παρέμειναν στα ίδια σχεδόν επίπεδα με το προηγούμενο τρίμηνο, στα 170 εκατ. ευρώ από 169 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης cost of risk της Alpha Bank παραμένει χαμηλά σε σχέση με τις άλλες τράπεζες, στις 130 μ.β. Σημαντικό στοιχείο είναι η υποχώρηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ωστόσο τη μεγάλη διαφορά στα μεγέθη την προκάλεσαν τα ισχυρά έσοδα από συναλλαγές και οι συγκρατημένες προβλέψεις. Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις συνέχισε την ανοδική του πορεία στο 125% από 122% στο β' τρίμηνο του 2009. Για το σύνολο του τρέχοντος έτους, η μέση εκτίμηση αναφορικά με τα καθαρά κέρδη της Alpha Bank είναι στα 381 εκατ. ευρώ, ενώ ο δείκτης τιμής προς κέρδη υπολογίζεται στις 11,5 φορές.

Οι αναλυτές χαρακτήρισαν ικανοποιητικά τα αποτελέσματα και υποστήριξαν πως δεν έκρυψαν εκπλήξεις. Αρκετές ήταν οι θετικές αναθεωρήσεις όσον αφορά στα κέρδη ανά μετοχή, αφού η μέση εκτίμηση διαμορφώθηκε στο 0,80 ευρώ ανά μετοχή από 0,76 ευρώ προηγουμένως.

Τράπεζα Πειραιώς

Για την Τράπεζα Πειραιώς, τα καθαρά κέρδη

μετά φόρων του τρίτου τριμήνου άγγιξαν τα 90 εκατ. ευρώ έναντι 76 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο του 2009, παρουσιάζοντας αύξηση 18%, ενώ τα κέρδη του εννεάμηνου διαμορφώθηκαν στα 219 εκατ. ευρώ σημειώνοντας μείωση 50% σε σχέση με το εννεάμηνο του 2008. Οι προβλέψεις στο β' τρίμηνο μειώθηκαν οριακά στα 124 εκατ. ευρώ έναντι 126 εκατ. ευρώ στο αμέσως προηγούμενο. Ο δείκτης cost of risk σε μέσο όρο δανείων στο τρίτο τρίμηνο του 2009 κινήθηκε πτωτικά στις 129 μ.β. ενώ στο προηγούμενο βρισκόταν στις 131 μ.β. Σημαντικό για την τράπεζα ήταν το γεγονός πως τα νέα δάνεια κινήθηκαν σε θετικό έδαφος έπειτα από

δύο τρίμηνα πτώσης, ενώ τα έσοδα από συναλλαγές βοήθησαν την αύξηση των συνολικών εσόδων. Η συγκράτηση στο κόστος ενίσχυσε τα λειτουργικά κέρδη. Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις εξακολουθεί να κινείται στο 120% για το γ' τρίμηνο του 2009, ενώ μικρή βελτίωση παρουσιάσαν τα νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Η μέση εκτίμηση για τα καθαρά κέρδη της Τράπεζας Πειραιώς φτάνει στα 224 εκατ. ευρώ, ενώ ο πολλαπλασιαστής κερδών υπολογίζεται στις 13,6 φορές τα καθαρά κέρδη του 2009.

Οι αναλυτές σημείωσαν πως τα έσοδα από συναλλαγές ήταν ισχυρά και υψηλότερα των προβλέψεων και επίσης τόνισαν πως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια επιβραδύνθηκαν.

Marfin P.B.

Τα καθαρά κέρδη της Marfin Popular Bank στο γ' τρίμηνο του 2009 αυξήθηκαν στα 53,6 εκατ. ευρώ από 50,3 εκατ. ευρώ στο αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, ενώ τα επαναλαμβανόμενα καθαρά κέρδη (αναπροσαρμοσμένα για την έκτακτη φορολογική εισφορά) αυξήθηκαν κατά 32% σε τριμηνιαία βάση και ανήλθαν σε 66,4 εκατ. ευρώ στο γ' τρίμηνο.

Τα καθαρά κέρδη για το εννεάμηνο του 2009 ανήλθαν σε 143,9 εκατ. ευρώ από 323,3 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο 2008. Η αύξηση των εσόδων κατά 4% σε τριμηνιαία βάση σε 290,7 εκατ. ευρώ προήλθε τόσο από την αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους όσο και από την κατά 16% αύξηση των εσόδων από δικαιώματα και προμήθειες.

Στα θετικά, ο δείκτης προβλέψεων ως πο-

Τραπεζικά θέματα

συστό του μέσου όρου των χορηγήσεων μειώθηκε από 122 μονάδες βάσης το β' τρίμηνο του 2009 σε 96 μονάδες βάσης το γ' τρίμηνο, ενώ ο ρυθμός δημιουργίας μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκε από 80 μονάδες βάσης το β' τρίμηνο του 2009 σε 20 μονάδες βάσης το γ' τρίμηνο.

Στην αντίθετη πλευρά, τα νέα δάνεια του ομίλου ήταν αρνητικά, ενώ από τον Σεπτέμβριο του 2008 μέχρι τον αντίστοιχο μήνα του 2009 ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων έχει αυξηθεί από το 4,2% στο 6,1% και ο δείκτης κάλυψης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων μειώθηκε από το 62% στο 51%. Πάντως η Marfin Popular Bank διατήρησε ικανοποιητική ρευστότητα, με τον δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις να μεταβάλλεται από 96,5% το β' τρίμηνο του 2009 σε 99,1% τον Σεπτέμβριο του 2009, ενώ η κεφαλαιακή επάρκεια του ομίλου έχει ενισχυθεί από τρίμηνο σε τρίμηνο αφού ο δείκτης Tier I και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας σημείωσαν βελτίωση και από 9,5% και 11,6% ανήλθαν σε 9,8% και 12% τον συγκεκριμένο μήνα αντίστοιχα.

Τράπεζα Κύπρου

Για την Τράπεζα Κύπρου το γ' τρίμηνο του έτους ήταν εμφανώς καλύτερο από τα προηγούμενα. Τα καθαρά κέρδη εμφανίστηκαν αυξημένα σε ποσοστό περίπου 38% σε σχέση με το β' τρίμηνο του 2009, στα 117 εκατ. ευρώ από 85 εκατ. ευρώ στο β' τρίμηνο, ενώ στο εννεά-

μηνο τα κέρδη κινήθηκαν στα 265 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 23%. Στο γ' τρίμηνο του έτους οι προβλέψεις παρέμειναν στα επίπεδα των 60 εκατ. ευρώ από 61 εκατ. ευρώ στο προηγούμενο τρίμηνο, ενώ ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων από 4,9% στο τέλος του β' τριμήνου κινήθηκε υψηλότερα στο 5,2%, αλλά τα νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ήταν μειωμένα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο βελτιώθηκε και ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις

παρέμεινε σταθερός. Αναφορικά με τον δείκτη εξόδων προς έσοδα, παρουσίασε πτώση στο 47% από 54% το προηγούμενο τρίμηνο. Η μέση εκτίμηση των αναλυτών για το σύνολο του 2009 κινείται πλέον στα 320 εκατ. ευρώ, με τον μέσο δείκτη P/E να υπολογίζεται στις 8,5 φορές.

Οι αναλυτές προχώρησαν σε σημαντικές αυξήσεις τόσο στα κέρδη ανά μετοχή όσο και στην τιμή-στόχο λόγω της βελτίωσης των εσόδων. Η μέση τιμή-στόχος διαμορφώνεται πλέον στα 6,49 ευρώ από 5,96 ευρώ προηγουμένων.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ: Η ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2009

ΠΗΓΗ: ΔΗΜΟΔΟΥΜΕΝΑ ΙΣΤΟΧΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΜΕΤΕΟΡΟΣ	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	Β' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	Α' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	Β' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	Α' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	Β' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	Α' ΤΡΙΜΗΝΟ '09	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ												
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΟΝ	69.877	68.474	67.551	2,0%	56.879	56.400	56.300	0,8%	52.563	52.245	52.152	0,6%
ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ	1.403	923	1.337	52,0%	479	100	-988	379,0%	318	261	93	21,8%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	69.939	70.624	68.994	-1,0%	47.394	47.034	45.919	0,8%	41.919	42.846	41.019	-2,2%
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	112.240	110.481	107.349	1,6%	84.263	84.454	82.128	-2,0%	68.806	73.985	67.409	-7,0%
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	9.116	7.226	6.154	26,2%	4.467	3.972	3.643	12,5%	4.413	4.225	3.037	4,4%
ΞΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	990	968	945	2,3%	599	590	544	1,5%	460	442	403	4,0%
ΞΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ	170	175	166	-2,9%	130	120	149	8,3%	95	98	93	-3,2%
ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΞΟΔΑ	1.246	1.396	1.228	-10,7%	777	751	725	3,5%	634	626	541	1,4%
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΑΝ ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	301,0	391,0	317,0	-23,0%	111	88	81	26,1%	130	129	85	0,8%
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	240	260	235	-7,7%	303	287	263	5,4%	170	169	157	0,6%
ΔΑΝΕΙΑ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	97,0%	94,0%	95,0%	3,0%	118,3%	119,9%	119,9%	-1,6%	125%	122%	127%	3,4%
ΚΑΘΑΡΟ ΞΟΔΟ ΤΟΚΩΝ/ΜΕΣΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (MARGIN)	4,03%	4,03%	4,10%	0,0%	2,78%	2,83%	2,65%	-0,1%	2,60%	2,50%	2,43%	0,1%
ΤΑΚΤΙΚΑ ΞΟΔΑ/ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΙΣΟΔΑ	51,0%	43,0%	46,0%	8,0%	48,3%	48,0%	50,0%	0,3%	46,8%	46,7%	51,5%	0,1%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΗ ΕΣΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	4,90%	4,40%	3,70%	0,5%	4,90%	4,20%	3,20%	0,7%	5,20%	4,80%	4,30%	0,4%
COST OF RISK (% M.O. ΔΑΝΕΙΩΝ)	1,43%	1,57%	1,44%	-0,1%	2,14%	2,04%	1,89%	0,1%	1,30%	1,30%	1,21%	0,0%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ												
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΟΝ	38.335	38.272	38.575	0,2%	23.094	24.051	23.875	-4,0%	25.604	25.312	25.227	1,2%
ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ	63	-303	-441	-120,8%	-957	175	448	-646,9%	292	85	90	243,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	31.410	31.778	31.023	-1,2%	24.647	24.919	25.296	-1,1%	28.576	28.586	28.055	0,0%
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	52.252	53.961	53.757	-3,2%	36.851	41.989	40.697	-12,2%	37.194	37.388	36.327	-0,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	3.749	3.114	3.058	20,4%	3.512	3.478	3.391	1,0%	2.359	2.199	2.023	7,3%
ΞΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	285	272	255	4,8%	170	163	123	4,0%	229	207	181	10,6%
ΞΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ	54	51	50	5,9%	61	52	52	15,8%	61	57	57	5,9%
ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΞΟΔΑ	449	433	347	3,8%	291	279	232	4,1%	366	314	269	16,7%
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΑΝ ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	90,0	76,0	51,8	18,4%	53,6	50,3	40,0	6,6%	117	85	63	38,4%
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	124	126	81	-1,6%	60	75	49	-19,6%	60	61	35	-1,6%
ΔΑΝΕΙΑ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	120,4%	122,0%	124,0%	-1,6%	99,1%	96,5%	94,4%	2,6%	90%	89%	90%	1,1%
ΚΑΘΑΡΟ ΞΟΔΟ ΤΟΚΩΝ/ΜΕΣΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (MARGIN)	2,73%	2,60%	2,42%	0,1%	1,79%	1,71%	1,35%	0,0%	2,55%	2,24%	2,00%	0,3%
ΤΑΚΤΙΚΑ ΞΟΔΑ/ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΙΣΟΔΑ	49,0%	50,0%	57,0%	-1,0%	52,5%	53,1%	61,2%	2,2%	47,0%	53,5%	57,9%	-6,5%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΗ ΕΣΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	4,80%	4,50%	4,09%	0,3%	6,10%	5,90%	5,10%	0,2%	5,20%	4,90%	4,30%	0,3%
COST OF RISK (% M.O. ΔΑΝΕΙΩΝ)	1,29%	1,31%	0,83%	0,0%	0,96%	1,2%	0,8%	-0,3%	0,95%	0,96%	0,55%	0,0%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ												
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΟΝ	38.272	38.575	38.335	0,2%	23.094	24.051	23.875	-4,0%	25.604	25.312	25.227	1,2%
ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ	-303	-441	-38.272	-120,8%	-957	175	448	-646,9%	292	85	90	243,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	31.778	31.023	31.410	-2,1%	24.647	24.919	25.296	-1,1%	28.576	28.586	28.055	0,0%
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	53.961	53.757	52.252	-0,3%	36.851	41.989	40.697	-12,2%	37.194	37.388	36.327	-0,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	3.114	3.058	3.749	10,4%	3.512	3.478	3.391	1,0%	2.359	2.199	2.023	7,3%
ΞΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	51	50	285	4,8%	170	163	123	4,0%	229	207	181	10,6%
ΞΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ	57	50	54	5,9%	61	52	52	15,8%	61	57	57	5,9%
ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΞΟΔΑ	314	279	449	3,8%	291	279	232	4,1%	366	314	269	16,7%
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΑΝ ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	85	63	90,0	18,4%	53,6	50,3	40,0	6,6%	117	85	63	38,4%
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	35	33	124	-1,6%	60	75	49	-19,6%	60	61	35	-1,6%
ΔΑΝΕΙΑ/ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	63	61	120,4%	-1,6%	99,1%	96,5%	94,4%	2,6%	90%	89%	90%	1,1%
ΚΑΘΑΡΟ ΞΟΔΟ ΤΟΚΩΝ/ΜΕΣΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (MARGIN)	33	31	2,73%	0,1%	1,79%	1,71%	1,35%	0,0%	2,55%	2,24%	2,00%	0,3%
ΤΑΚΤΙΚΑ ΞΟΔΑ/ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΙΣΟΔΑ	35	33	49,0%	50,0%	57,0%	50,0%	53,1%	2,2%	47,0%	53,5%	57,9%	-6,5%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΗ ΕΣΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	35	33	4,80%	4,50%	4,09%	0,3%	6,10%	5,90%	5,10%	5,20%	4,90%	4,30%
COST OF RISK (% M.O. ΔΑΝΕΙΩΝ)	0,55%	0,55%	1,29%	0,0%	0,96%	1,2%	0,8%	-0,3%	0,95%	0,96%	0,55%	0,0%

ΠΩΛΕΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

NEO

ΑΛΗΘΙΝΗ ΓΕΥΣΗ ESPRESSO

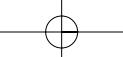

ΑΠΟ 100% ΚΑΦΕ ARABICA
ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΦΕ ΑΠΟ ΤΟ 1933

issimo

Επίκαιρα Θέματα

Ντουμπάι:

Η ακτινογραφία της κρίσης

- ✓ **Ποιο είναι το κρατίδιο των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων που πρόσφατα τρόμαξε το παγκόσμιο σύστημα**

Tο Ντουμπάι, το κρατίδιο των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων που υφίσταται σοβαρές οικονομικές δυσκολίες προκαλώντας «ρίγη» σε όλο τον πλανήτη, προσπαθεί να αντεπεξέλθει σε χρεωστικές υποχρεώσεις που ανέρχονται σύμφωνα με υπολογισμούς στα 80 δισ. δολάρια. Η κυβέρνηση δήλωσε ότι θα ζητήσει από τους πιστωτές δύο κορυφαίων επιχειρήσεων του Εμιράτου, την Dubai World και την κατασκευαστική Nakheel, να παγώσουν τις αποτιληρωμές, όσο όταν αναδιοργανώνει τον Όμιλο. Οι εξελίξεις αυτές προκάλεσαν κάθετη πτώση στα χρηματιστήρια από το Τόκιο μέχρι το Λονδίνο και όλα τα «ριψοκίνδυνα» επενδυτικά ενεργητικά, καθώς προκάλεσαν φόβους επανάληψης ενός «ντόμινο» ανάλογου με την ασιατική κρίση.

Διεθνείς αξιωματούχοι και πολλές δυτικές τράπεζες έσπευσαν να καθησυχάσουν τους επενδυτές, με τους Ευρωπαίους ηγέτες να δηλώνουν ότι η παγκόσμια οικονομία είναι πλέον αρκετά δυνατή ώστε να αντεπεξέλθει σε ένα ενδεχόμενο «σοκ» από τα Εμιράτα.

Το αποτέλεσμα ήταν η θετική αντίδραση στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια και η γενικότερη «εκτόνωση» στις μεγάλες πιέσεις στις διεθνείς αγορές. Μια «ευκαιρία» να δούμε ψύχραιμα κάποια ενδιαφέροντα και σημαντικά στοιχεία για τον επιχειρηματικό χάρτη του εμιράτου, ένα «Who is Who» των επιχειρήσεων του Ντουμπάι, όπως το περιγράφει το πρακτορείο Reuters.

Ποιος κυβερνά;

Καθένα από τα εππά εμιράτα κυβερνάται από τη δική του οικογενειακή εξουσία, τα περισσότερα μέλη της οποίας έχουν σημαντικά επιχειρηματικά συμφέροντα. Το Ντουμπάι κυβερνά η οικογένεια Al Maktoum και η γραμμή ανάμεσα στην ατομική περιουσία των κυβερνώντων και στα «κρατικά» ενεργητικά δεν είναι πάντα σαφής.

Ποιοι είναι οι μεγάλοι όμιλοι;

Η κυβέρνηση του Ντουμπάι κατέχει τρεις μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους: Την Dubai Holding που διοικεί ο Mohammed Al Gergawi, την Dubai World του Sultan bin Sulayem και την Investment Corporation of Dubai (ICD).

Ποιες εταιρείες κατέχουν;

Η Dubai World, το επενδυτικό όχημα του σεΐχη al-Maktoum, περιλαμβάνει τον ναυτιλιακό κολοσσό DP World και την κατασκευαστική Nakheel, η οποία κατασκεύασε μεταξύ άλλων το διάσημο νησιωτικό σύμπλεγμα του «Φοίνικα». Η Dubai Holding περιλαμβάνει τις κατασκευαστικές Sama Dubai, Dubai Properties και Tatweer, που όλες έχουν συγχωνευτεί με την Emaar, η οποία αποτελεί τμήμα της ICD. Η ICD αγκαλιάζει κρίσιμες επιχειρήσεις που εμπλέκονται στη λειτουργία του εμιράτου, όπως η δημόσια επιχείρηση ηλεκτρισμού και υδρεσης και η επιχείρηση οδικών δικτύων και μεταφορών, καθώς και η Dubai Aluminum (Dubal) και ο εθνικός αερομεταφορέας Emirates.

Υπάρχει πρόβλημα υποχρεώσεων;

Τα περισσότερα χρέη του Ντουμπάι, τα οποία εξέθεσε η χρηματοπιστωτική κρίση, προκύπτουν από την Dubai World. Η τρέχουσα κρίση προκλήθηκε όταν ο όμιλος ζήτησε καθυστέρηση αποτιληρωμάτις ισλαμικού ομολόγου 3,5 δισ. δολ. που λήγει στις 14 Δεκεμβρίου.

Τι έκανε το Αμπού Ντάμπι;

Το Αμπού Ντάμπι, το οποίο κυβερνά η οικογένεια Al Nahayan, δεν παρενέβη απευθείας προς διάσωση του Ντουμπάι, γιατί αυτό θα μπορούσε να έχει άμεσες πολιτικές επιπτώσεις στην ελευθερία κινήσεων του Ντουμπάι, το οποίο αποτελεί ανεξάρτητο μέλος των HAE. Η ομοσπονδιακή κεντρική τράπεζα, που έχει έδρα

στο Αμπού Ντάμπι, έχει αγοράσει 10 δισ. δολ. από το ομολογιακό πρόγραμμα 20 δισ. δολ. που ανακοίνωσε η κυβέρνηση του Ντουμπάι στις αρχές του έτους. Την κρίσιμη Πέμπτη, 26 Νοεμβρίου, που χαρακτηρίστηκε και Μαύρη Πέμπτη, δύο τράπεζες του Αμπού Ντάμπι αγόρασαν επιπλέον ομόλογα αξίας 5 δισ. δολ.

Σε τι κατάσταση είναι η οικονομία του Αμπού Ντάμπι;

Το Αμπού Ντάμπι βρίσκεται εκεί όπου υπάρχουν τα μεγαλύτερα αποθέματα πετρελαίου των Εμιράτων. Τα HAE, με πληθυσμό μικρότερο των 5 εκατομμυρίων, είναι ο τρίτος ισχυρότερος εξαγωγέας πετρελαίου στον κόσμο και ελέγχει το μεγαλύτερο sovereign wealth fund του πλανήτη, το Abu Dhabi Investment Authority. Τα ενεργητικά του εκτιμάται ότι αποτιμώνται στα 500 - 700 δισ. δολάρια.

Τρέχουσες εξελίξεις

Το Αμπού Ντάμπι, πρωτεύουσα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και ένας από τους μεγαλύτερους στον κόσμο εξαγωγείς πετρελαίου θα επιλέξει και θα αποφασίσει με ποιο τρόπο θα βοηθήσει το γειτονικό Ντουμπάι που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες, ανακοίνωσε ανώτερος αξιωματούχος του Αμπού Ντάμπι.

«Θα δούμε τις υποχρεώσεις του Ντουμπάι και θα τις εξετάσουμε μία προς μία. Δεν σημαίνει ότι το Αμπού Ντάμπι θα εγγυηθεί όλα τα χρέη του», τόνισε προς το πρακτορείο Róiter o

Επίκαιρα Θέματα

κυβερνητικός αξιωματούχος που αρνήθηκε να αποκαλύψει το όνομά του επειδή δεν ήταν εξουσιοδοτημένος να μιλήσει προς τα ΜΜΕ.

«Μερικές από τις οντότητες του Ντουμπάι είναι εμπορικές, ημικυβερνητικές. Το Αμπου Ντάμπι θα επιλέξει και θα αποφασίσει πότε και που θα βοηθήσει», πρόσθεσε.

Η Κεντρική Τράπεζα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (HAE) υπογράμμισε ότι θα στηρίξει τόσο τις εγχώριες όσο και τις ξένες τράπεζες που τυχόν θα αντιμετωπίσουν προβλήματα λόγω της Dubai World.

Σε ανακοίνωσή της η τράπεζα δημοσιοποίησε τη δημιουργία ειδικής «πιστωτικής πηγής» από την οποία μπορούν να δανειστούν οι τράπεζες, καταβάλλοντας επιτόκιο μόλις 0,5% από το επιτόκιο τριψήνου που ισχύει.

Η ανακοίνωση έγινε δεκτή με θετικά σχόλια από στελέχη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), τα οποία τόνισαν (ανώνυμα): «Εξακολουθούμε να παρακολουθούμε την όλη υπόθεση και μάλιστα στενά. Όμως η οικονομία των HAE είναι ισχυρή, ενώ το πρόσφατο μέτρο είναι προς τη σωστή κατεύθυνση».

Από την πλευρά τους, οι αναλυτές υπογραμμίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο η Κεντρική Τράπεζα των HAE θέλει να στείλει το μήνυμα πως οι αγορές της περιοχής είναι λειτουργικές, ενώ υπάρχει πρόσβαση σε ρευστότητα τόσο για τις τοπικές όσο και για τις διεθνείς τράπεζες.

- Οι πρόσφατες εξελίξεις στο Dubai δεν επηρεάζουν την MIG και την MARFIN POPULAR BANK. Ακολουθούν οι δύο ανακοινώσεις ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 2009.

A-MIG

1. Η MIG δεν έχει καμία κοινή επένδυση ή καμία συνεργασία σε εταιρικό επίπεδο με το κράτος του Dubai ή με οποιαδήποτε εταιρεία του Dubai. Συνεπώς ουδεμία επίπτωση μπορεί

να υπάρξει στα αποτελέσματα της MIG από οποιαδήποτε εξέλιξη στο Dubai.

2. Δεν έχουμε καμία επίσημη πληροφόρηση για τις πλήρεις προθέσεις της «Dubai Financial Group» περί μερικής ή ολικής αποεπένδυσής της από τις μετοχές της MIG.

3. Άλλοι στρατηγικοί μέτοχοι της MIG έχουν εκφράσει τις κατ' αρχήν προθέσεις τους να αγοράσουν τις μετοχές της «Dubai Financial Group» σε περίπτωση που αποφασίσει να προχωρήσει σε μερική ή ολική αποεπένδυση. Οι προθέσεις αυτές έχουν ήδη κοινοποιηθεί στην «Dubai Financial Group» και αναμένεται απάντησή της.

Εν όψει των ανωτέρω είναι σαφές ότι οι πρόσφατες εξελίξεις στο Dubai δεν επηρεάζουν την πορεία της MIG.

B-MARFIN POPULAR BANK

1. Η Marfin Popular Bank δεν έχει δώσει καμία πιστωτική διευκόλυνση ή δάνειο οποιασδήποτε μορφής στο κράτος του Dubai ή σε οποιαδήποτε εταιρεία του Dubai. Συνεπώς ουδεμία επίπτωση μπορεί να υπάρξει στα αποτελέσματα της Τράπεζας από οποιαδήποτε εξέλιξη στο Dubai.

2. Δεν έχουμε καμία επίσημη πληροφόρηση για τις πλήρεις προθέσεις της «Dubai Financial Group» περί μερικής ή ολικής αποεπένδυσής της από τις μετοχές της Marfin Popular Bank.

3. Άλλοι στρατηγικοί μέτοχοι της Τράπεζας έχουν εκφράσει τις κατ' αρχήν προθέσεις τους να αγοράσουν τις μετοχές της «Dubai Financial Group» σε περίπτωση που αποφασίσει να προχωρήσει σε μερική ή ολική αποεπένδυση. Οι προθέσεις αυτές έχουν ήδη κοινοποιηθεί στην «Dubai Financial Group» και αναμένεται απάντησή της.

Εν όψει των ανωτέρω είναι σαφές ότι οι πρόσφατες εξελίξεις στο Dubai δεν επηρεάζουν την πορεία της Τράπεζας.

Οικονομία

Ο «Γόρδιος Δεσμός» των ομολόγων

✓ Τα διαχρονικά προβλήματα, το χάος που άφησε η Νέα Δημοκρατία και οι γκάφες της νέας κυβέρνησης

Φταίνε οι δηλώσεις κάποιων υπευθύνων, ή μήπως φταίνε κάποιοι κερδοσκόποι που θέλουν να τα οικονομήσουν στην αγορά ομολόγων σε βάρος της Ελλάδας; Όσο προσπαθούμε να διώξουμε τις ευθύνες από πάνω μας και να τις μεταθέσουμε σε τρίτους, τόσο φεύγουμε από το στόχο μας και την ουσιαστική αντιμετώπιση του προβλήματος.

Του
Στέφανου
Κοτζαμάνη

βόπουλος, όσο και ο ίδιος ο πρωθυπουργός, ο Γιώργος Παπανδρέου. Ο δεύτερος λόγος, μετά τη δημοσιονομική εκτροπή, είναι η χαρακτηριστική αναξιοπιστία της χώρας στο εξωτερικό, σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της στοιχεία (βλέπε «Greek statistics»), σε συνδυασμό με μια έντονη καχυποψία των παραγόντων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι σχεδόν πάντα, άλλα λέμε και άλλα κάνουμε. Μέχρι εδώ λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχουν ευθύνες της νέας κυβέρνησης για την τρέχουσα συγκυρία στην αγορά ομολόγων, καθώς άλλωστε ούτε δύο μήνες δεν έκλεισε στην εξουσία.

Σημαντικά λάθη

Δυστυχώς όμως, υπάρχουν και κυβερνητικές ευθύνες στην υπόθεση, οι οποίες έρχονται να επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο την όλη κατάσταση. Η κυριότερη εξ' αυτών μάλιστα, εστιάζεται στο γεγονός ότι συντάχθηκε ένας προϋπολογισμός, ο οποίος προσπάθησε να ισορροπήσει μεταξύ των ομολογιούχων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από τη μια πλευρά, και του «βαθέως ΠΑΣΟΚ» και των προεκλογικών του εξαγγελιών, από την άλλη. Και φυσικά, δεν ικανοποίησε καμιά από τις δύο πλευρές, προκαλώντας διπλό πρόβλημα στην κυβέρνηση.

Στην ουσία δηλαδή, ο προϋπολογισμός του 2010 δεν περιείχε -σύμφωνα πάντα με τους παραγόντες της αγοράς- κανένα από τα σοβαρά

διαρθρωτικά μέτρα που θα έπρεπε να ληφθούν από μια χώρα, η οποία βρίσκεται κοντά στην χρεοκοπία... Αντίθετα, οι όποιες κυβερνητικές πρωτοβουλίες για διαρθρωτικά μέτρα (ασφαλιστικό, φορολογικό, κ.λπ.) τεθήκαν σε δημόσια διαβούλευση και πολύ δύσκολα θα έχουμε αποφάσεις πριν από το επόμενο εξάμηνο. Στο φλέγον μάλιστα ζήτημα του ασφαλιστικού, η κυβέρνηση ξεκίνησε το διάλογο με «τρία ΔΕΝ» αντί - όπως θα περίμενε η αγορά - να ξεκινήσει με τρία «ΘΑ»... Δεν είναι λοιπόν παράλογο που οι Ευρωπαίοι και οι ομολογιούχοι φοβούνται ότι πίσω από τον υπουργό Οικονομικών κ. Γιώργο Παπακωνσταντίνου, θα συναντήσουν έναν ακόμη Γιώργο Αλογοσκούφη, ή έναν ακόμη Γιάννη Παπαθανασίου. Δηλαδή, ανθρώπους που από τη μια πλευρά έδειχναν «ζεστοί» για το συμμάζεμα των δημόσιων οικονομικών και από την άλλη, έπρατταν πολύ λιγότερα απ' όσα έπρεπε προς αυτή την κατεύθυνση.

Πέραν αυτού βέβαια, η κυβέρνηση έχει υποπέσει και σε άλλα σφάλματα, μικρότερης φυσικά σημασίας. Γνωστός επιχειρηματίας ότι από την πρώτη ημέρα διακυβέρνησης είδε την αλλαγή στις δομές των υπουργείων, προβληματίστηκε: «Τα πρώτα δείγματα δεν είναι καλά. Όταν έχεις μπροστά σου να αντιμετωπίσεις μια μεγάλη φουρτούνα, δεν ξεκινάς να στρίψεις το καράβι»... Τέτοιες «στροφές καραβιού» επίσης, είχαμε και σε άλλα θέματα, όπως για παράδειγμα στον τρόπο επιλογής των γενικών

γραμματέων των υπουργείων, μια διαδικασία που ακόμη δεν έχει πλήρως ολοκληρωθεί, παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση έχει ορκιστεί από τις αρχές Οκτωβρίου.

Παρόμοια εξέλιξη είχαμε και με την αντικατάσταση του διοικητή της Εθνικής Τράπεζας κ. Τάκη Αράπογλου, ενός ανθρώπου της αγοράς με επιτυχέμένο έργο στο μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό όμιλο της χώρας, μέσα στην καρδιά της κρίσης στο μέτωπο των ομολόγων. Θυμίζουμε ότι η παρέμβαση του κ. Αράπογλου ως πρόεδρος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών ήταν η θετικότερη παρέμβαση αξιωματούχου κατά την εβδομάδα της αναταραχής στο μέτωπο των κρατικών ομολόγων.

Κανείς φυσικά στην αγορά δεν υποτιμά την εμπειρία και την αξία των διαδόχων του κ. Αράπογλου, ωστόσο αυτό που σχολιάστηκε δυσμενώς ήταν το timing της επιλογής, αλλά και ο «άκομψος» τρόπος για έναν manager που η ιστορία θα τον κατατάξει στους πλέον επιτυχημένους.

Η επόμενη μέρα

Η επόμενη μέρα τώρα για την κυβέρνηση θα πρέπει να είναι προς την εμπέδωση ενός κλίματος που θα δείχνει την ελληνική κυβέρνηση να είναι αποφασισμένη στη λήψη σοβαρών διαρθρωτικών μέτρων. Πολύ πιθανόν να χρειαστεί να συγκρουστεί με μέρος του κομματισμού μηχανισμού του ΠΑΣΟΚ, ή ακόμη και με τις προεκλογικές εξαγγελίες του ίδιου του σημερινού πρωθυπουργού.

Θα πρέπει επίσης να γίνουν οι κατάλληλοι χειρισμοί, προκειμένου να υποκατασταθούν σε σημαντικό βαθμό τα κεφάλαια των τραπεζών που προέρχονται ουσιαστικά από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τελικά κατέληγαν σε τίτλους του ελληνικού δημοσίου. Υπάρχουν προτάσεις για την έκδοση λαϊκών ομολόγων, πλην όμως κάτι τέτοιο δεν φαίνεται να επιλέγεται από την κυβέρνηση, λόγω των προβλημάτων που θα επιφέρει στις τράπεζες και κατά συνέπεια στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων.

Μια άλλη σκέψη είναι η άντληση κεφαλαίων από χώρες με πλεονάσματα, όπως για παράδειγμα η Κίνα, όπου όμως τέτοιες συμφωνίες δεν υπάρχουν, τουλάχιστον έως σήμερα. Άλλωστε, ας φανταστούμε πόσο καλή εντύπωση κάναμε στην Κίνα ως ευνομούμενη χώρα, όταν έχουν ήδη την εμπειρία της COSCO στο λιμάνι του Πειραιά.

Cyta Ελλάδος: Από τη Θεσσαλονίκη «βλέπει» και την... Αθήνα

✓ Τα προϊόντα που θα συνεχίσει να προσφέρει η Cyta στην ελλαδική αγορά θα είναι σταθερή τηλεφωνία και ίντερνετ, ενώ προς το παρόν δεν σκέφτεται την παροχή υπηρεσιών ψηφιακής τηλεόρασης, παρά το γεγονός ότι η τεχνογνωσία και οι υποδομές της στην Ελλάδα της το επιτρέπουν.

✓ «Στην Ελλάδα ήδη ξεπεράσαμε τους αρχικούς στρατηγικούς μας στόχους, γεγονός που μας ενθαρρύνει να διεκδικήσουμε με αξιώσεις μια θέση ανάμεσα στους πρώτους. Πιστεύουμε ότι η ελληνική αγορά, αν και ώριμη, έχει σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης.»

Mε εντατικούς ρυθμούς θα συνεχιστεί και την επόμενη χρονιά η επέκταση της Cyta στην ελληνική αγορά. Ήδη η εταιρεία ξεκίνησε τη δραστηριότητα της στη Θεσσαλονίκη καθώς μέχρι τώρα η ανάπτυξη της αφορούσε αποκλειστικά στην περιφέρεια. Η αγορά της Θεσσαλονίκης αναμένεται να αποτελέσει σταθμό για την περαιτέρω εξέλιξη της εταιρείας σύμφωνα με τη διοίκηση της καθώς με την κίνηση αυτή στοχεύει να ξεπεράσει τους 100.000 πελάτες μέσα στο 2010 από περίπου 45.000 που είναι σήμερα.

Από το 2011 η Cyta σχεδιάζει να εισέλθει και στην αγορά της Αττικής ενώ στο τέλος του ίδιου έτους υπολογίζεται να έχει θετικό πρόστιμο σε ότι αφορά τα αποτελέσματα EBITDA. Η μέχρι τώρα επένδυση της εταιρείας στην ελληνική αγορά έχει ξεπεράσει τα 65 εκατ. ευρώ, ενώ πρόκειται να επενδυθούν άλλα 80 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2011. Τα προϊόντα που θα συνεχίσει να προσφέρει η Cyta θα είναι σταθερή τηλεφωνία και ίντερνετ, ενώ προς το παρόν δεν σκέφτεται την παροχή υπηρεσιών ψηφιακής τηλεόρασης παρά το γεγονός ότι η τεχνογνωσία και οι υποδομές της στη χώρα μας της το επιτρέπουν.

Ειδικότερα, προχωρώντας σε ένα σύντομο απολογισμό για το 2009, ο κ. Αχιλλέως επεσήμανε τα εξής:

Ξεπεράστηκαν οι στόχοι

«Η χρονιά που διανύουμε θεωρούμε ότι υπήρξε ενδεικτική όσον αφορά στη μελλοντική μας πορεία στην Ελλάδα. Με την ανάληψη του έργου της Κοινωνίας της Πληροφορίας αντιμετωπίσαμε προκλήσεις στις οποίες ανταποκριθήκαμε δυναμικά και με αίσθημα ευθύνης απέναντι στον πολίτη. Σε αυτόν τον ένα χρόνο εμπορικής λειτουργίας δοκιμαστήκαμε, αντέξαμε, υλοποιήσαμε τις δεσμεύσεις μας και κυρίως, αποδείξαμε τις δυνάμεις μας. Με τους συνδρομητές μας να υπερβαίνουν σήμερα τους 45.000 και με ρυθμό ανάπτυξης σε νέες συνδέσεις από τους υψηλότερους στην αγορά, μπορούμε να υπερηφανεύομαστε ότι η μάρκα μας σημαίνει κάτι για τον καταναλωτή. Πιστεύω ότι αυτό είναι αποτέλεσμα τόσο της επένδυσής μας σε ιδιόκτητες υποδομές και ποιοτικές υπηρεσίες, όσο και της τακτικής μας να φροντίζουμε τη σχέση μας με τον πελάτη και μετά την πώληση. Την τεχνογνωσία που αποκτήσαμε στην ελληνική αγορά την αξιοποιούμε ήδη στη Θεσσαλονίκη, το δεύτερο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της χώρας, όπου επεκτείνουμε το δίκτυο μας. Πιστεύουμε ότι η ειλικρίνειά μας, η σκληρή δουλειά και οι εντατικές προσπάθειες για διαρκή βελτίωση των υπηρεσιών μας θα πείσουν και το κοινό της Θεσσαλονίκης να μας εμπιστευθεί». Με αφορμή την είσοδο στο νομό, τόσο ο Πρόεδρος της

Cyta, κ. Στάθης Κιττής, όσο και ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της εταιρείας κ. Φώτης Σαββίδης, στάθηκαν στη σοβαρότητα της παρουσίας της Cyta στην ελληνική αγορά και στις άριστες προδιαγραφές που διαθέτει για ένα ανεξάρτητο και κερδοφόρο μέλλον στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα, ο κ. Κιττής υπογράμμισε: «Οι βάσεις της μητρικής και η απόλυτη στήριξη της τόσο σε τεχνογνωσία όσο και σε οικονομικούς πόρους υπήρξε το εφαλτήριο για να κτιστεί αυτό για το οποίο σήμερα, ένα μόλις χρόνο μετά, νιώθουμε όλοι υπερήφανοι. Σε μια αγορά εξαιρετικά ανταγωνιστική την οποία χαρακτηρίζει η έντονη τάση συγχωνεύσεων και εξαγορών στο χώρο αποδείξαμε ότι μία εταιρεία μπορεί, όταν γνωρίζει πως, να σταθεί μόνη της δίπλα στους υπόλοιπους παρόχους».

Ο κ. Σαββίδης συμπλήρωσε με τη σειρά του ότι η Cyta Κύπρου έχει παράδοση στην επιτυχία, γεγονός που αποτελεί εγγύηση για την πολύ καλή πορεία της και στην Ελλάδα: «Στην Κύπρο είμαστε ο κορυφαίος πάροχος. Στην Ελλάδα ήδη ξεπεράσαμε τους αρχικούς στρατηγικούς στόχους, γεγονός που μας ενθαρρύνει να διεκδικήσουμε με αξιώσεις μία θέση ανάμεσα στους πρώτους. Συνεχίζουμε να πιστεύουμε ότι η ελληνική αγορά, αν και ώριμη, παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης».

Τουρκία - Ε.Ε.

Ελλαδίτης καθηγητής ερευνά την τουρκική πολιτική κουλτούρα

Ζητείται πολιτική βούληση για ελληνοτουρκική προσέγγιση

✓ Όταν η ένταξη της Κύπρου συνεζητείτο στην ΕΕ, ελληνοκυπριακό επιχείρημα ήταν ότι η μη επίλυση του Κυπριακού δεν θα έπρεπε να εμποδίσει την αποδοχή της ως πλήρους μέλους, επειδή κάτι τέτοιο θα καθιστούσε τους Ελληνοκυπρίους ομήρους μιας κατάστασης για την οποία ευθυνόταν η Τουρκία. Την εποχή εκείνη, το επιχείρημα θεωρήθηκε ισχυρό, σύντομα, όμως, τα πράγματα πήραν διαφορετική τροχιά. Τα τελευταία χρόνια, υπάρχουν περισσότεροι Έλληνες που μαθαίνουν την τουρκική γλώσσα ή που επισκέπτονται συχνά την Κωνσταντινούπολη και άλλα μέρη της Τουρκίας, προσπαθώντας να μορφωσουν δική τους γνώμη για ό,τι ισχύει εκεί. Αυξανόμενη, επίσης, στην Ελλάδα είναι και η άποψη ότι η γνώση της τουρκικής γλώσσας συνιστά επαγγελματικό εφόδιο.

• Του Ανδρέα Αναστασίου

Hενταξιακή πορεία της Τουρκίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταστήσει την πολιτική κουλτούρα της χώρας περισσότερο φιλελεύθερη απ' όσο οποτεδήποτε στο παρελθόν, υποστηρίζει ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης, Ελλαδίτης επίκουρος καθηγητής πολιτικών επιστημών στο Πανεπιστήμιο Bilkent της Άγκυρας, το προσφάτως εκδοθέν βιβλίο του οποίου έχει τίτλο: «Δοκιμές εξευρωπαϊσμού: η τουρκική πολιτική κουλτούρα και η Ευρωπαϊκή Ένωση». Με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου του, ο καθηγητής έδωσε συνέντευξη στην αγγλόφωνη τουρκική εφημερίδα «Hürriyet Daily News & Economic Review», στην οποία εξηγεί ότι η μελέτη του της τουρκικής πολιτικής σε σχέση με την ΕΕ εκτείνεται σε μία περίοδο δέκα ετών, αρχίζοντας από τη σύνοδο του Ελσίνκι το 1999, οπότε η Τουρκία έλαβε το καθεστώς υποψήφιας για ένταξη χώρας. Στη διάρκεια της δεκαετίας αυτής, ο ερευνητής καταγράφει τις μεταβολές που επήλθαν στα πεδία της εθνικής ταυτότητας, της κοινωνίας

των πολιτών και των σχέσεων κοινωνίας - κράτους. «Παρατηρείται μία διευρυνόμενη φιλελευθεροποίηση της τουρκικής πολιτικής κουλτούρας», λέει ο I. Γρηγοριάδης, «η συζήτηση για θέματα που στο παρελθόν ήταν ταμπού γίνεται πλέον πιο ανοικτά».

Από το 1999 και εντεύθεν, η τουρκική κοινωνία των πολιτών έγινε πιο δραστήρια, ενώ οι πολίτες συμμετέχουν στα κοινά με συγκριτικά πιο άμεσο και ανοικτό τρόπο. «Υπάρχουν, βεβαίως, ακόμη προκλήσεις προς αντιμετώπιση, αλλά είναι σαφές ότι κάποια πρόσδος έχει επιτευχθεί. Δεν ισχυρίζομαι ότι τα πράγματα έχουν γίνει καλά σε πολλούς τομείς, αλλά πάντως ότι έχουν γίνει καλύτερα. Μπορώ (λέει ο I. Γρηγοριάδης), να αναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα θετικής εξέλιξης, την οποία μάλιστα θεωρώ ότι -στο μεγαλύτερο μέρος της- δεν μπορεί πλέον να αντιστραφεί».

Τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε εξέλιξη στην Τουρκία μία δημόσια κοινωνική - πολιτική διαμάχη, με αντικείμενο την κοσμικότητα του κράτους και την εφαρμογή που αυτή η αρχή οφείλει να έχει. Η διαμάχη αυτή, που έχει επιφέρει πόλωση στην τουρκική κοινωνία, έχει συντελέσει στο να τεθεί ως πολιτικό ζήτούμενο η φιλελευθεροποίηση της (παραδοσιακά αυταρχικής, με θεματοφύλακα το στρατό) κοινωνίας. Υπάρχει, παραδείγματος χάριν, η μεγάλη διαμάχη σχετικά με την ισλαμική μαντήλα, την οποία η μία τάση επι-

θυμεί να καθιερώσει, ενώ η άλλη να απαγορεύσει. Στο ζήτημα αυτό, ο Γρηγοριάδης θεωρεί ότι θα μπορούσε να επιτευχθεί συναίνεση, υπό την έννοια ότι καμία από τις δύο πλευρές δεν θα προσπαθεί να επιβάλει τις προτυπώσεις της στην άλλη. «Το σημείο κλειδί (λέει ο συγγραφέας) είναι ότι οι θρησκευόμενοι δεν θα προσδοκούν όλες οι γυναίκες να φορούν μαντήλα, ενώ οι κοσμικοί δεν θα απαιτούν από τις θρησκευόμενες να τη βγάλουν».

Δικαιώματα των μειονοτήτων

Στο πεδίο των δικαιωμάτων των μειονοτήτων υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος, υποδεικνύει ο συγγραφέας, καθώς η όποια πρόσδος είναι πολύ μικρή. Το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου αυτού καταλαμβάνει, φυσικά, το κουρδικό ζήτημα, στο οποίο προσφάτως έχουν εκδηλωθεί νέες πρωτοβουλίες, τόσο από την πλευρά της κυβέρνησης όσο και από αυτήν του Κουρδικού Εργατικού Κόμματος (PKK). Είναι νωρίς ακόμη, όμως, για να γνωρίζουμε πόσο μακριά θα φθάσουν αυτές οι πρωτοβουλίες και πόσο ανοικτά και αποτελεσματικά θα αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που ο κουρδικός πληθυσμός της Τουρκίας θεωρεί σημαντικά. «Υπάρχουν, όμως, και άλλα μειονοτικά ζητήματα, τα οποία αναμένουν να τεθούν επί τάπτης: Θέματα σχετικά με τα δικαιώματα των Αλεβίτων και των μη-μουσουλμανικών μειονοτήτων είναι σημαντικά, παραμένουν ανοικτά

και ζητούν τη διευθέτησή τους. Μάλιστα, καθώς η Κωνσταντινούπολη του χρόνου θα γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, θα είναι πολύ σημαντικό για την Τουρκία αν παράσχει απέξις αποδείξεις ότι σέβεται και τιμά την πολυπολιτισμική και πολυθρησκευτική ιστορία και παράδοση της Πόλης, σπεύδοντας να επιλύσει τα ευαισθητά αυτά ζητήματα τώρα και όχι στο μέλλον».

Ρητορεία περί «ειδικής σχέσης»

Ο Γρηγοριάδης επικρίνει τον πολιτικό κόσμο της Γαλλίας και της Γερμανίας, για τη ρητορική τους περί «ειδικής σχέσης» της Τουρκίας με την ΕΕ, ως εναλλακτικής της πλήρους ένταξης της χώρας στην Ένωση, επισημαίνοντας ότι η τακτική αυτή πλήγτει την αξιοπιστία της ΕΕ έναντι γειτονικών προς την Τουρκία χωρών. «Η Τουρκία οφείλει να εναρμονισθεί με τα δεδομένα της ΕΕ, αλλά και η ΕΕ οφείλει να στείλει σαφή μηνύματα, περί του ότι η Τουρκία θα κριθεί με τρόπο ισότιμο προς οποιανδήποτε άλλη υποψήφια χώρα, οπότε θα κληθεί να γίνει πλήρες μέλος της Ένωσης όταν πλήρως τα κριτήρια της Κοπεγχάγης», δηλώνει ο καθηγητής, ο οποίος συμπληρώνει επίσης: «Οι σχετικές δηλώσεις της Γαλλίας και -σε μικρότερο βαθμό- της Γερμανίας πλήγουν σοβαρά τη διαδικασία εκδημοκρατισμού της Τουρκίας».

Προτεραιότητα η Κύπρος

Παρά την εστίασή του στην τουρκική πολιτική κουλτούρα, ο Γρηγοριάδης λέει επίσης ότι το Κυπριακό οφείλει να αποτελεί προτεραιότητα στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ, δεδομένης και της δυνατότητας αρνησικυρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαδικασιών. Άλλος λόγος για τον οποίο Τουρκία και ΕΕ πρέπει να συμβάλουν σοβαρά στην επίλυση του Κυπριακού είναι επειδή το ζήτημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί προσχηματικά από άλλα μέλη της Ένωσης, τα οποία στην πραγματικότητα έχουν δικούς τους, εντελώς διαφορετικούς λόγους να αντιτίθενται στην ένταξη της Τουρκίας. Για τους λόγους αυτούς, ο Γρηγοριάδης υποδεικνύει το Κυπριακό ως τη μέγιστη προτεραιότητα στην ατζέντα εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ. Κατά την άποψή του, η αποτυχία κατάληξης σε λύση του Κυπριακού το 2004 ήταν κάτι το εξαιρετικά αυτοχές. «Όταν η ένταξη της Κύπρου συνεζητείτο στην ΕΕ, ελληνοκυπριακό επιχείρημα ήταν ότι η μη επίλυση του Κυπριακού δεν θα έπρεπε να εμποδίσει την αποδοχή της ως πλήρους μέλους, επειδή κάτι τέτοιο θα καθιστούσε τους Ελληνοκυπρίους ομήρους μιας κατάστασης για την οποία ευθυνόταν η Τουρκία. Την εποχή εκείνη, το επιχείρημα θεωρήθηκε ισχυρό, καθώς

ο Ελληνοκύπριος ηγέτης Γλαύκος Κληρίδης πιστωνόταν με την καλή διάθεση να πρωθήσει τη λύση, ενώ ο Τουρκοκύπριος Ραούφ Ντενκτάς χρεωνόταν την αδιαλλαξία και τον τορπιλισμό κάθε απόπειρας λύσης».

Σύντομα, όμως, τα πράγματα πήραν διαφορετική τροχιά. Υπήρξε μία στροφή 180 μοιρών στους κύκλους της Ευρώπης, καθώς -υπό τη νέα γενεσία της, του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ- η τουρκοκυπριακή πλευρά είχε φανεί ως πιο δεκτική, ενώ η ελληνοκυπριακή -υπό τον Τάσσο Παπαδόπουλο- ως η απορριπτική. Το γεγονός έκανε πολλά μέλη της ΕΕ να μην αισθάνονται ευτυχή με το επακόλουθο που ήταν η Ένωση να έχει στους κόλπους της την Κύπρο με το μεγάλο πρόβλημά της άλυτο. «Η κατάσταση αυτή έδωσε το μήνυμα στην

ελληνοκυπριακή πλευρά ότι θα μπορούσε να διατηρηθεί το Κυπριακό άλυτο επ' αόριστον. Υπήρχαν, φυσικά, εύλογες ανησυχίες σχετικά με το συγκεκριμένο σχέδιο που απέρριψαν οι Ελληνοκύπριοι (συμπληρώνει ο Γρηγοριάδης). Τα ζητήματα των ξένων εγγυήσεων και της παρουσίας ξένων στρατιωτικών δυνάμεων, για παράδειγμα, θα μπορούσαν να έχουν διευθετηθεί αλλιώς, χωρίς την τουρκοκυπριακή πλευρά να έχει προς τούτο κάποια σημαντική απώλεια».

Άλλες δημοσιεύσεις

Το συγγραφικό έργο του Ι. Γρηγοριάδη, στο εγγύς μέλλον, θα περιλαμβάνει μία συγκριτική μελέτη για τις σχέσεις ΗΠΑ-Τουρκίας και τον αντιαμερικανισμό στην Τουρκία, ενώ άλλη πρόσφατη δημοσιεύση του ήταν άρθρο σχετικά με το ρόλο της Εκκλησίας της Ελλάδος στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Το ερευνητικό έργο του καθηγητή αυτήν την περίοδο έχει αντικείμενο τα κεντρο-αριστερά κόμματα στην Ελλάδα και την Τουρκία, θέμα το οποίο διεκπεραιώνει σε συνεργασία με τον Ziya Öni_, Τούρκο καθηγητή διεθνών σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Κος της Κωνσταντινούπολης. Μέσα από την έρευνα, οι δύο καθηγητές θα συγκρίνουν την εξέλιξη του Λαϊκού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος (CHP) και του Πα-

νελλήνιου Σοσιαλιστικού Κινήματος (ΠαΣοΚ), από τη δεκαετία του 1970 μέχρι σήμερα. «Ενώ τα δύο αυτά κόμματα έμοιαζαν αρκετά παρόμοια στη δεκαετία του '70, έχουν στη συνέχεια ακολουθήσει πολύ διαφορετικούς δρόμους», υποστηρίζει ο Γρηγοριάδης.

Σχέσεις καλής γειτονίας

Οι σεισμοί του 1999 σε Τουρκία και Ελλάδα σηματοδότησαν μία νέα εποχή στις σχέσεις των δύο γειτονικών χωρών. Ο Γρηγοριάδης, πάντως, σχολιάζει ότι επί κεφαλής της διπλωματίας των δύο χωρών ευρίσκονταν οι κατάλληλοι άνθρωποι, που έσπευσαν να εκμεταλλευθούν θετικά το αρνητικό γεγονός των τραγικών συνεπειών των σεισμών: ο Γάρωγος Παπανδρέου και ο Ισμαήλ Τζεμ. «Οι δύο υπουργοί ήσαν έτοιμοι», λέει ο καθηγητής. «Αυτό που έλειπε ήταν μια αφορμή που θα προσέφερε θετικό κίνητρο στην κοινή γνώμη των δύο χωρών, η οποία μέχρι τότε ήταν εξαιρετικά αρνητική έναντι μιας ενδεχόμενης προσέγγισης. Οι σεισμοί έπαιξαν αυτόν τον ρόλο και μας έφεραν εδώ που βρισκόμαστε σήμερα». Πράγματι, την τελευταία δεκαετία το ενδιαφέρον διαφόρων τμημάτων της ελληνικής κοινωνίας για τις τουρκικές υποθέσεις, από σκοπιά όχι μόνο επικριτική, βαίνει αυξανόμενο.

«Υπάρχει μία τάση, η οποία ενισχύεται και από τις διευρυνόμενες οικονομικές σχέσεις. Υπάρχουν περισσότεροι Έλληνες που μαθαίνουν την τουρκική γλώσσα ή που επισκέπτονται συχνά την Κωνσταντινούπολη και άλλα μέρη της Τουρκίας, προσπαθώντας να μορφώσουν δική τους γνώμη για ότι ισχύει εκεί. Αυξανόμενη, επίσης, στην Ελλάδα είναι και η άποψη ότι η γνώση της τουρκικής γλώσσας συνιστά επαγγελματικό εφδίο».

Αν και οι επαφές μεταξύ πολιτών, επιχειρηματιών και ακαδημαϊκών από τις δύο χώρες είναι στενότερες απ' όσο ήταν στο παρελθόν, έχακολουθεί να υφίσταται ανάγκη για στενές επαφές και σε υψηλότερο, πολιτικό επίπεδο. Η προσέγγιση και η σύσφιγξη των διμερών σχέσεων μάλλον χαλάρωσε τα τελευταία λίγα χρόνια, επιστρέμαντε ο Γρηγοριάδης, ο οποίος ολοκλήρωνε την παράθεση των απόψεων του επανερχόμενος στο Κυπριακό: «Η δυνατότητα επίλυσης του Κυπριακού το 2004 ήταν μια μεγάλη ευκαιρία. Θα παρείχε δυναμική για τη διευθέτηση και άλλων διμερών διαφορών, όπως οι διαφωνίες για ζητήματα σχετικά με το Αιγαίο». Ο Ι. Γρηγοριάδης καταλήγει: «Υπάρχει ανάγκη για ισχυρή πολιτική βιούληση και στις δύο πλευρές. Όμως, λόγω λαϊκίστικων πιέσεων και μεταβολών στην κοινή γνώμη, είναι σημαντικό η θετική πολιτική βιούληση να εκδηλώνεται ταυτόχρονα στην Ελλάδα και στην Τουρκία».

Συνέντευξη

George W. Greer: Head of Consumer Credit & Charge Products, MasterCard Worldwide

Υπηρεσίες à la carte σε premium πελάτες

- ✓ Η σειρά World MasterCard περιλαμβάνει αρκετές παραλαγές, καθώς δεν θεωρούμε ότι -στο σημερινό οικονομικό περιβάλλον- μπορεί να ισχύσει η λογική του «ενός μεγέθους που ταιριάζει σε όλους». Οι κάρτες World, λοιπόν, ακολουθούν «κάθετη» ιεράρχηση, αναλόγως του συνολικού όγκου της χρήσης τους: Gold, Platinum και World Signia, αλλά και «οριζόντια» ταξινόμηση, με κριτήρια τις διαφορετικές ανάγκες και καταναλωτικές συνήθειες των χρηστών.
- ✓ Παρέχουμε στις συνεργαζόμενες τράπεζες τη δυνατότητα να διαφοροποιούνται, συνθέτοντας τα δικά τους πακέτα ανταμοιβών και εξυπηρετήσεων, ή ακόμα και παρέχοντας στους premium πελάτες τους υπηρεσίες à la carte.
- ✓ Ο χρήστης της premium MasterCard μπορεί να συμβουλευτεί τους εξειδικευμένους συνεργάτες μας ακόμη και για ποιο κρασί να επιλέξει σε κάποιο συγκεκριμένο εστιατόριο!

• **Συνέντευξη στον Ανδρέα Αναστασίου**

ΕΡ.: Ποια η σημασία των προϊόντων premium στο πλαίσιο του προϊοντικού μείγματος της MasterCard;

ΑΠ.: Το τμήμα των καταναλωτών με ευρεία οικονομική επιφάνεια αποτελεί προτεραιότητα για την MasterCard. Ιδιαίτερα σε εποχές σαν την σημερινή, όπου επικρατεί αβεβαιότητα, από το τμήμα αυτό μπορεί κανείς να προσδοκά ότι θα έχει μεγαλύτερη άνεση να καταναλώνει προϊόντα και υπηρεσίες.

ΕΡ.: Σε εποχές τέτοιες, όμως, παρατηρείται και το φαινόμενο σχετικά αδύναμοι καταναλωτές να καταφεύγουν στις πιστωτικές κάρτες, για να καλύψουν βασικές ανάγκες τους, κάποτε μάλιστα αντιμετωπίζοντας δυσκολία στην αποπληρωμή των υποχρεώσεών τους.

ΑΠ.: Δεν θα έλεγα ότι το φαινόμενο αυτό καταλαμβάνει μεγάλο μέρος του συνολικού όγκου συναλλαγών με τις κάρτες μας. Ισχυρό χαρακτηριστικό της MasterCard είναι ότι παρέχει ποικιλία επιλογών, καθώς τα διάφορα προϊόντα της απευθύνονται σε καταναλωτές με διαφορετικές ανάγκες και δυνατότητες. Επιτρέψτε μου, μάλιστα, να υπογραμμίσω ότι η δραστηριότητά μας δεν εστιάζει στη χορήγηση πιστώσεων (κάτι που αφορά τις επί μέρους τράπεζες), αλλά στην παροχή διευκολύνσεων προς τους καταναλωτές, μέσω ενός ευρύτατου, παγκόσμιου δικτύου, και μέσω μιας σειράς καρτών: χρεωστικών, πιστωτικών, εταιρικών, ταξιδιωτικών, co-branded, προπτηριωμένων και άλλων. Η εταιρεία μας, πάντως, δεν έρχεται σε απ' ευθείας επαφή με τον τελικό καταναλωτή - χρήστη της κάρτας, οι σχέσεις με τον οποίο-λόγω και των διαφορών που υφίστανται από τόπο σε τό-

πο- είναι δουλειά των τοπικών τραπεζών. Εμείς παρέχουμε στις τράπεζες (και μέσω αυτών στον τελικό πελάτη) τη διασύνδεση με ένα δίκτυο 25 εκατομμυρίων σημείων παγκοσμίως και ένα μεγάλο εύρος υπηρεσιών και δυνατοτήτων, τέτοιο που καμία μεμονωμένη τράπεζα δεν θα μπορούσε να παράσχει στην πελατεία της.

ΕΡ.: Στις κάρτες σας, λοιπόν, δεν επικρατεί το στοιχείο του δανεισμού...

ΑΠ.: Ακριβώς. Αυτοί που χρησιμοποιούν τις κάρτες μας με σχετικά μεγαλύτερη συχνότητα, είναι καταναλωτές που δεν έχουν ανάγκη δανεισμού. Έχουν, όμως, ανάγκη εξοικονόμησης χρόνου ή διευκόλυνσης, με το να μην είναι αναγκασμένοι να έχουν επάνω τους μεγάλα ποσά σε μετρητά, ή

άνεσης επιλογών, όταν κάτι μη αναμενόμενο προκύπτει, ή ασφάλειας, όταν ταξιδεύουν στο εξωτερικό, ή ευελιξίας, αφού η κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε ώρα του εικοσιτετράωρου, κ.λπ.

ΕΡ.: Προβάλλετε, λοιπόν, το στοιχείο της διευκόλυνσης, ως κύριο πλεονέκτημα των καρτών σας.

ΑΠ.: Πράγματι. Άλλα μαζί με αυτό παρέχουμε και ποικιλία παράλληλων εξυπηρετήσεων και οφέλων. Για παράδειγμα θα ανέφερα τα μίλια πτήσεων, που οδηγούν σε δωρεάν αεροπορικά εισιτήρια, ή πιστωτικές μονάδες, που προσφέρουν επί πλέον υπηρεσίες ή δωρεάν ημέρες διαμονής σε ξενοδοχεία, και πολλές παρόμοιες δυνατότητες,

Συνέντευξη

που εξασφαλίζονται σε συνεργασία με διάφορες επιχειρήσεις. Σύντομα, μάλιστα, πιστεύω ότι θα είμαστε σε θέση να ανακοινώσουμε μια σημαντική τέτοια συνεργασία με μεγάλη εταιρεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων.

ΕΡ.: Έχετε παρατηρήσει μεταβολές στις συνήθειες χρήσης των καρτών MasterCard, εξ αιτίας της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης; Ή, εν πάσῃ περιπτώσει, μπορείτε να κάνετε συσχετισμό μεταξύ των γενικότερων οικονομικών συνθηκών και της χρήσης του «πλαστικού χρήματος»;

ΑΠ.: Έχουν, όντας, καταγραφεί -στις έρευνες που συμβουλευόμαστε- κάποιες μεταβολές στις συνήθειες χρήσης των καρτών, τα τελευταία δύο χρόνια, κατά τα οποία η χρηματοπιστωτική κρίση είχε επιπτώσεις σε πολλούς τομείς της αγοράς και της οικονομικής δραστηριότητας. Δεν θα έλεγα, όμως, ότι οι μεταβολές αυτές είναι θεματικές.

Αυτό που έχει ενδιαφέρον σίναι να παρατηρήσει κανείς τις διαφορές κουλτούρας, που υπάρχουν από τόπο σε τόπο. Για παράδειγμα, βλέπουμε ότι στη Ρωσία, οι περισσότεροι κάτοχοι χρεωστικών καρτών -ενώ έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν την κάρτα τους για αγορές σε χιλιάδες καταστήματα- προτιμούν να αποσύρουν χρήματα από το ATM και να κάνουν τις αγορές τους με μετρητά. Άλλοι καταναλωτές χρησιμοποιούν την κάρτα μόνο για πληρωμές σχετικά μεγάλων ποσών και όχι, ας πούμε, στο σούπερ μάρκετ. Σε άλλες χώρες, αντιθέτως, βλέπουμε ότι πολλοί καταναλωτές έχουν σχεδόν ολοσχερώς να χρησιμοποιούν μετρητά, προτιμώντας την ευκολία της κάρτας.

ΕΡ.: Πού αποδίδετε αυτές τις διαφορές;

ΑΠ.: Στην κουλτούρα, όπως είπα, και στους διαφορετικούς βαθμούς εξοικείωσης με τις κάρτες. Υπάρχουν χώρες στις οποίες οι κάρτες χρησιμοποιούνται ευρέως για περισσότερα από 40 χρόνια, και άλλες στις οποίες οι κάρτες έχουν ακόμη περιορισμένη διείσδυση. Δική μας δουλειά είναι να συμβάλλουμε στην «εκπαίδευση» αυτών των καινούργιων ή σε δινάμει των κάρτών μας.

ΕΡ.: Μπορείτε να αναφερθείτε σε διαφορές μεταξύ της Κύπρου, της Ελλάδας και των γειτονικών της χωρών;

ΑΠ.: Η χρήση των καρτών στην Κύπρο είναι πολύ πιο διαδεδομένη απ' ότι είναι στην Ελλάδα. Πιο διαδεδομένη απ' όσο στην Ελλάδα είναι η χρήση και στην Τουρκία. Αυτό μάλλον οφείλεται και στο ότι σχεδόν όλοι οι τύποι καρτών συνοδεύονται από προγράμματα ανταμοιβής των χρηστών τους. Οι καταναλωτές έχουν λόγους να προτιμούν τη χρήση καρτών από τη χρήση μετρητών, καθώς βγαίνουν κερδισμένοι από την επιλογή τους αυτή. Η τουρκική αγορά είναι πολύ ανεπτυγμένη και καινοτόμος στον τομέα των πιστωτικών και χρεωστι-

κών καρτών. Ευρύτατη χρήση των καρτών μας - μεταξύ των χωρών της ευρύτερης περιφέρειάς σας- γίνεται, επίσης, και στο Ισραήλ. Στις βαλκανικές αγορές η χρήση των καρτών αποτελεί σχετικά νέο στοιχείο, οπότε τα περιθώρια επεκτασής της είναι μεγάλα. Προτεραιότητά μας στις χώρες αυτές είναι η εκπαίδευση του κοινού, αλλά ακόμη και του συνεργαζομένου δικτύου, τραπεζών και καταστηματαρχών, καθώς και αυτοί δεν έχουν μακρά ιστορία χρήσης τέτοιων προϊόντων.

ΕΡ.: Υπάρχουν άλλες διαφορές μεταξύ κατηγοριών καταναλωτών και επί τη βάσει ποίων κριτηρίων;

ΑΠ.: Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στις επιλογές και τη συμπεριφορά διαφορετικών ομάδων του πληθυσμού, με κριτήρια κατηγοριοποίησης τον τόπο όπου ζουν, το εισόδημά τους, το επάγγελμα, την ηλικία τους κ.ά.

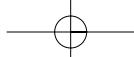
Έχει ενδιαφέρον να αναφερθεί κανείς στο ηλικιακό κριτήριο, καθώς το κοινό των καρτών επεκτείνεται και προς τις δύο κατευθύνσεις. Προς το νεαρότερο τμήμα, το οποίο διενεργεί συναλλαγές στο διαδίκτυο, οπότε οι γονείς τους προτιμούν να τους δώσουν μία ασφαλή και εύκολα ελεγχόμενη, προτιληρωμένη κάρτα. Άλλα και προς το πιο ηλικιωμένο, το οποίο καθώς απελευθερώνεται από τις υποχρεώσεις της καθημερινής φροντίδας των παιδιών τους ή της εργασίας και όντας σε καλή φυσική κατάσταση, κάνει ένα δεύτερο ξεκίνημα υλοποίησης στόχων και ονείρων, που μπορεί να έχει σχέση με ταξίδια ή άλλες ασχολίες, στις οποίες η χρήση καρτών είναι απολύτως ενδικυνόμενη. Μεγάλο τμήμα αυτής της κατηγορίας καταναλωτών μπορούν να εξυπηρετηθούν σημαντικά από τα premium προϊόντα μας, ενώ πληρούν και τα κριτήρια για την απόκτηση τους.

ΕΡ.: Ποια είναι αυτά τα προϊόντα, τι προνόμια παρέχουν και με τι κριτήρια χορηγούνται;

ΑΠ.: Τα premium προϊόντα της MasterCard είναι αυτά της σειράς World. Η σειρά περιλαμβάνει αρκετές παραλλαγές, καθώς δεν θεωρούμε ότι - στο σημερινό οικονομικό περιβάλλον- μπορεί να ισχύσει η λογική του «ενός μεγέθους που ταιριάζει σε όλους». Οι κάρτες World, λοιπόν, ακολουθούν «κάθετη» ιεράρχηση, αναλόγως του συνολικού όγκου της χρήσης τους: Gold, Platinum και World Signia, τα χαρακτηριστικά και οι υπηρεσίες της οποίας έχουν προσφάτως ανανεωθεί σημαντικά. Ακολουθούν, όμως, και «οριζόντια» ταξινόμηση, με κριτήρια τις διαφορετικές ανάγκες και καταναλωτικές συνήθειες των χρηστών, όπως αν ταξιδεύουν συχνά ή αν έχουν άλλες κάποιες άλλες ανάγκες που η MasterCard μπορεί να καλύψει.

ΕΡ.: Τι ανάγκες μπορεί να είναι αυτές;

ΑΠ.: Μπορεί να είναι η ανάγκη ταξιδιωτικής ασφάλισης, ξενπρέπησης στα αεροδρόμια, εξεύρεσης ξενοδοχείου ή αυτοκινήτου προς ενοικίαση... Οι υπηρεσίες «ρεσεψιόν ξενοδοχείου» ή «γραμματέως» (concierge service) που προσφέρουμε περιλαμβάνουν, παραδείγματος χάριν, διευκολύνσεις όπως αγορά εισιτηρίων και κράτηση θέσεων σε χώρους ψυχαγωγίας και εστιατόρια, αποστολής δώρων, αλλά και συμβουλών επί μεγάλης ποικιλίας θεμάτων που μπορεί να απασχολήσουν τον πελάτη στον τόπο διαμονής του ή σε τόπο τον οποίο επισκέπτεται. Μπορεί, ας πούμε, ο χρήστης της premium MasterCard να συμβουλευτεί τους εξειδικευμένους συνεργάτες μας ακόμη και για ποιο κρασί να επιλέξει σε κάποιο συγκεκριμένο εστιατόριο! Σημειώστε ότι έχουμε οργανώσει με τέτοιο τρόπο τις υπηρεσίες μας ώστε παρέχουμε στις συνεργαζόμενες τράπεζες τη δυνατότητα να διαφοροποιούνται, συνθέτοντας τα δικά τους πακέτα ανταμοιβών και εξυπηρετήσεων, ή ακόμα και παρέχοντας στους premium πελάτες τους υπηρεσίες à la carte.

Επιτυχής διοργάνωση του πρώτου Oracle Day στη Λευκωσία

Tο πρώτο Oracle Day διοργανώθηκε στη Λευκωσία στις 17 Νοεμβρίου στο Hilton Park με μεγάλη επιτυχία. Συμμετείχαν περισσότεροι από 250 πελάτες και συνεργάτες της Oracle Κύπρου οι οποίοι ενημερώθηκαν από υψηλόβαθμα στελέχη των Oracle EMEA, EE & CIS, Ελλάδος και Κύπρου σχετικά με τη στρατηγική της εταιρείας για την τεχνολογία και των επιχειρηματικών εφαρμογών, ενώ, σε παράλληλες συνεδρίες παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν οι λύσεις τεχνολογίας της Oracle καθώς και οι κάθετες λύσεις για τους τομείς του Δημοσίου, των Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών και των Τηλεπικοινωνιών.

Ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιώργος Βασιλείου, τίμησε την εκδήλωση με την παρουσία του ως ένας από τους κεντρικούς ομιλητές. Εκ μέρους του τμήματος Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών παρευρέθηκε η κα Νόρμα Κλίπη Βεκρή, ενώ πελάτες της Oracle παρουσίασαν τις εμπειρίες τους από τις επιτυχείς υλοποιήσεις λύσεων της.

Το πρώτο μέρος της εκδήλωσης έκλεισε ο κ. Στέλιος Χαραλαμπάκης, Αναλυτής της IDC.

Παράλληλα, λειτούργησε εκθεσιακός χώρος όπου οι συνεργάτες της Oracle Κύπρου και χορηγοί της εκδήλωσης: Αλγόριθμός, Cosine, Cyta Mobile/Vodafone, Dynamic Works, GCC, Hellenic Technical Enterprises, Iron Trust, Logicom Solutions, Newcytech, NetU, Printec, Softecon Enterprise και Sprintal, είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τις λύσεις τους και να συνομιλήσουν με τα στελέχη της κυπριακής αγοράς.

Η Oracle στην Κύπρο & τον Κόσμο Σήμερα

Στην εναρκτήρια ομιλία του, ο κ. Αντώνης Σκούλλος, Διευθύνων Σύμβουλος της Oracle Κύπρου και οικοδεσπότης της εκδήλωσης, παρουσίασε τα βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την πλήρη, ανοιχτή και ολοκληρωμένη στρατηγική της Oracle, και τα οποία την κάνουν, σήμερα, τη μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγής επιχειρηματικού λογισμικού στον κόσμο. Τόνισε ότι σε περιόδους δύσκολων οικονομικών συγκυριών, η Πληροφορική αποτελεί σημαντικό εργαλείο και οι επενδύσεις σε αυτή βοηθούν τους οργανισμούς που είναι αποφασισμένοι να βγουν νικητές. Κλείνοντας, ο κ. Σκούλλος έκα-

νει μια σύντομη ιστορική αναδρομή, παρουσίασε την επιτυχημένη πορεία της Oracle και στην Κύπρο, η οποία ξεκίνησε πριν 21 χρόνια με την πρώτη εγκατάσταση συστήματός της και συνεχίστηκε μέσω γενικού αντιπροσώπου, εκτεταμένου δικτύου συνεργατών, και από το 2003, πλέον, και με την επίσημη παρουσία θυγατρικής στη χώρα.

Η Κύπρος Κέντρο Εισαγωγής Νέων Τεχνολογιών

Ο πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου διαδέχτηκε τον κ. Σκούλλο στο βήμα για να παρουσιάσει το άραμα της Κύπρου σχετικά με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, το οποίο έχει αναπτύξει και υποστηρίζει ενεργά ο ίδιος. «Οι οικονομικές συνθήκες είναι δύσκολες και το 2010 θα είναι μια δύσκολη χρονιά και για την Κύπρο που στηρίζεται στις υπηρεσίες, τον τουρισμό και την οικοδομή. Θα πρέπει όμως να καταλάβουμε ότι η αξιοποίηση της Πληροφορικής επιδρά στην ανάπτυξη και την οικονομία του τόπου. Είναι επιτακτική ανάγκη να γίνουμε ακόμα καλύτεροι και πιο ανταγωνιστικοί και για αυτό χρειαζόμαστε, περισσότερο από ποτέ, τις σύγχρονες λύσεις Πληροφορικής» τόνισε ο κ. Βασιλείου και συνέχισε «Θα επιβιώσουν αυτοί που ο σχεδιασμός και η πολιτική τους βασίζεται σε γεγονότα και δεδομένα. Κανείς δεν μπορεί να επαναπαυτεί,

γι' αυτό και καλούμαστε όλοι να εφαρμόσουμε και αξιοποιήσουμε λύσεις Πληροφορικής. Αν θέλουμε να πάμε μπροστά, δεν αρκεί να περιμένουμε μόνο από την Κυβέρνηση να πάρει πρωτοβουλίες. Έχει και ο ιδιωτικός τομέας τεράστιο καθήκον να επενδύσει και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που θα κάνουν την Κύπρο πρωτοπόρο στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών». Κλείνοντας τόνισε «Η Κύπρος πρέπει και μπορεί να γίνει το Κέντρο Νέων Τεχνολογιών της Ευρώπης και τόσο η Κυβέρνηση όσο και ο επιχειρηματικός κόσμος πρέπει να βοηθήσουν σε αυτό».

Πλήρης, Ανοιχτή και Ολοκληρωμένη Στρατηγική

Στη συνέχεια, δύο υψηλόβαθμα στελέχη της Oracle EE & CIS οι κ.κ. Alain Ozan, VP Technology και Tim Naylor, Senior Director ERP Sales & Applications Presales παρουσίασαν τη στρατηγική της Oracle για τις λύσεις τεχνολογίας και επιχειρηματικών εφαρμογών.

Ο κ. Ozan τόνισε «Αποστολή μας είναι η μείωση της πολυπλοκότητας των συστημάτων και η αύξηση της παρεχόμενης επιχειρηματικής αξίας. Η πλήρης, ανοιχτή και ολοκληρωμένη στρατηγική της Oracle στοχεύει στη μείωση του συνολικού κόστους κτήσης (TCO) και βοηθάει τους οργανισμούς να επενδύσουν στην προτυποποίηση και την απλοποίηση των συστημάτων

Επίκαιρα Θέματα

ORACLE

τους». Ο κ. Taylor από την πλευρά του τόνισε σχετικά με τις επιχειρηματικές εφαρμογές «Η προστασία των επενδύσεων των πελατών μας είναι βασική μας προτεραιότητα για αυτό και η Oracle έχει δεσμευτεί να συνεχίσει να εμπλουτίζει και να εξελίσσει όλες τις λύσεις, δικές της ή από εξαγορές, μέσω του προγράμματος Applications Unlimited. Υποστηρίζουμε την επιλογή των πελατών μας να περάσουν στις νέες και αναβαθμισμένες εκδόσεις, χωρίς κόστος, στο χρόνο και με το ρυθμό που επιθυμούν ώστε να αυξήσουν την αξία που λαμβάνουν και να μειώσουν την πολυπλοκότητα και τον κίνδυνο».

Συνεχείς Επενδύσεις σε Εθνικές Υποδομές

Εκπροσωπώντας το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών, η κα Νόρμα Κλίππη Βεκρή παρουσίασε το βήμα που έχει ακολουθήσει το Υπουργείο ακολουθώντας τις επιταγές του οράματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να αναπτυχθούν οι εθνικές υποδομές και να αναπτυχθούν οι παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες που οι πολίτες της Κύπρου μπορούν να χρησιμοποιήσουν. «Η ολοκλήρωση των έργων συνεχίζεται, τα περισσότερα έχουν ήδη παραδοθεί και η προσπάθεια του Υπουργείου για να έρθουν όλα τα συστήματα σε επαφή με όλο τον κόσμο συνεχίζεται με αμείωτους ρυθμούς» τόνισε η κα Κλίππη Βεκρή.

Αύξηση των δεικτών Πληροφορικής της Κύπρου

Για το κλείσιμο της πρωινής ολομέλειας, στο βήμα ανέβηκε ο κ. Στέλιος Χαραλαμπάκης, Research Analyst IT Markets της IDC για την Ελλάδα, την Κύπρο και τη Μάλτα. Η παρουσίασή του εστιάστηκε στα ευρήματα ερευνών της IDC

σχετικά με τις επενδύσεις σε Πληροφορική στην Κύπρο και τις προβλέψεις για το επόμενο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, ο κ. Χαραλαμπάκης τόνισε ότι οι προτεραιότητες εστιάζονται σε τρεις βασικούς τομείς: την Επιχειρηματική Ευφυΐα, την Ασφάλεια και το Virtualization. Τόνισε σχετικά ότι, «Σήμερα, χρειάζεται να ξέρουμε όσο το δυνατόν περισσότερα, να διαθέτουμε ασφαλή συστήματα και δεδομένα και χρησιμοποιούμε τους πόρους μας αποτελεσματικά, προκειμένου να μειώσουμε τα κόστη, να μπορούμε να αντιδρούμε έγκαιρα στις απαιτήσεις της αγοράς, να διατηρούμε τους πελάτες μας και να διαχειρίζομαστε τους πιθανούς κινδύνους».

Κορυφαίες Εξειδικευμένες λύσεις ανά τομέα

Στο πλαίσιο των τεσσάρων απογευματινών παράλληλων συνεδριών έγιναν λεπτομερείς παρουσιάσεις των λύσεων της Oracle για τις βάσεις

δεδομένων, το middleware και τους τομείς του Δημοσίου, των Τηλεπικοινωνιών και των Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών.

Ειδικότερα στην παράλληλη συνεδρία για τα στελέχη του τομέα των Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών, ο κ. Bob Hroch, Business Development Director της Oracle EE&CIS παρουσίασε τη στρατηγική και τις λύσεις της Oracle για τον απαιτητικό αυτό κλάδο. Για τον ταχύ, ευέλικτο και αποδεδειγμένα επιτυχημένο δρόμο προς την αποτελεσματική τραπεζική μίλησε ο κ. Στέλιος Λαζάκης, Senior Presales Manager της Oracle Financial Services. Τις λύσεις Διαχείρισης Πελατειακών σχέσεων, Επιχειρηματικής Απόδοσης και Επιχειρηματικής Ευφυΐας, ειδικά για τον κλάδο των Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών, παρουσίασαν τα ανώτερα στελέχη της Oracle Ελλάς με ευθύνη για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη κ.κ. Ράπτης, Δεληγιαννάκης και Μιχαηλίδου.

Εκδηλώσεις

Νέο Αεροδρόμιο Λάρνακας:

Εγκαίνια, δώρα και εκπλήξεις στους πρώτους επιβάτες

Mε πλήρη επιτυχία στέφθηκε η ιστορική έναρξη της λειτουργίας του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας με πτήσεις των Κυπριακών Αερογραμμών στις 10 Νοεμβρίου 2009, γεγονός για το οποίο εκφράζεται απόλυτη ικανοποίηση.

Τιμώντας την πρεμιέρα του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας οι Κυπριακές Αερογραμμές επεφύλαξαν μεγάλες εκπλήξεις και μοίρασαν δώρα στους επιβάτες που ταξίδεψαν στις δύο πρώτες ιστορικές πτήσεις. Συγκεκριμένα πρόσφεραν 154 δωρεάν εισιτήρια στους 154 επιβάτες της πρώτης αναχώρησης με την πτήση CY322 για την Αθήνα στις 8.00 το πρωί. Επίσης μοίρασαν δώρα ενθύμια στους επιβάτες που συμμετείχαν τόσο στην πρώτη άφιξη

Εκδηλώσεις

(CY403 από Αμάν), όσο και στην πρώτη αναχώρηση. Εξάλλου, τέθηκε σε ισχύ η προσφορά των ΚΑ για ολοήμερα ταξίδια στην Αθήνα (Τρίτη και Σάββατο) με τιμές από 125 ευρώ.

Οι κυβερνήτες καλωσόρισαν τους επιβάτες τόσο της πτήσης από το Αμάν, όσο και προς την Αθήνα, με τις οποίες οι Κυπριακές Αερογραμμές, άνοιξαν την αυλαία του Νέου Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας. «Είναι με τιμή και περιφάνια που πραγματοποιούμε σήμερα εμείς ως Κυπριακές Αερογραμμές αυτές τις πρώτες πτήσεις, από και προς το Νέο Αερολιμένα, ο οποίος ανοίγει νέους ορίζοντες στον τομέα των αερομεταφορών της χώρας μας και προσφέρει υποδομές για πιο ποιοτική και άνετη εξυπηρέτηση στο ταξιδιωτικό κοινό» ανέφεραν.

Ευχήθηκαν επίσης από καρδιάς να είναι καλορίζικος και καλοτάξιδος ο Νέος Διεθνής Αερολιμένας Λάρνακας.

Ιδιαίτερα κολακευτικά ήταν τα σχόλια των επιβατών των Κυπριακών Αερογραμμών οι οποίοι για πρώτη φορά χρησιμοποίησαν τη Νέα Αίθου-

σα Διακεκριμένων Επιβατών (Executive Lounge) που είναι εντελώς αναβαθμισμένη και προσφέρει όλες τις σύγχρονες ανέσεις. Βρίσκεται στον τρίτο όροφο του Αεροδρομίου και καλύπτει χώρο 600 τετραγωνικών μέτρων.

- **Οι παριστάμενοι συγχάρηκαν την Εταιρεία για το εξαιρετικό μπουφέ και την φιλοξενία που πρόσφερε**

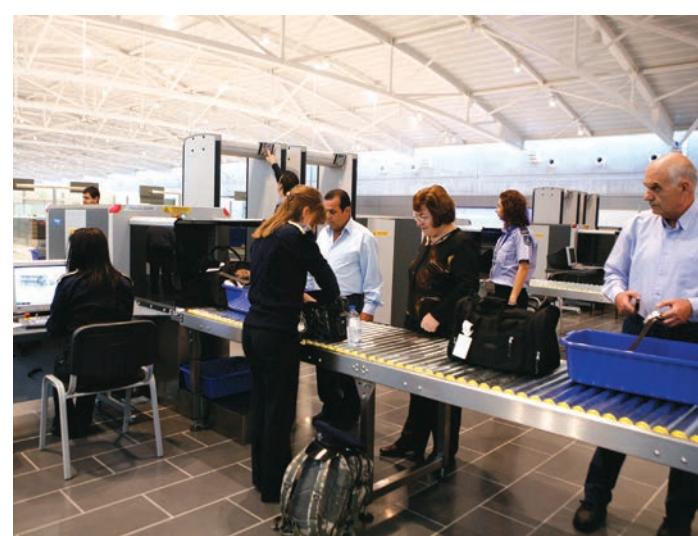
Τις καλύτερες εντυπώσεις άφησε η παρουσία των Κυπριακών Αερογραμμών στην τελετή των επίσημων εγκαινίων του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας. Τιμώντας το ιστορικό γεγονός της απόκτησης σύγχρονων εγκαταστάσεων και νέων υποδομών για τη διεξαγωγή των αερομεταφορών στη χώρα μας, οι Κυπριακές Αερογραμμές ως ο μεγαλύτερος χρήστης του νέου Αεροδρομίου, έβαλαν τη δική τους σφραγίδα στη μεγάλη γιορτή, συμβάλλοντας στη λαμπρότερη δυνατή επιτυχία της.

Το πλήθος των καλεσμένων έμεινε κατενθουσιασμένο με τα εδέσματα και τα ποτά της δεξιώσης που προσφέρθηκαν ευγενώς από το

Τμήμα Τροφοδοσίας των Κυπριακών Αερογραμμών. Πολλοί ήταν αυτοί που ένιωσαν την ανάγκη να συγχαρούν θερμά την Εταιρεία και όσους εργάστηκαν για να παρουσιάσουν το άριστο σε ποιότητα και ποικιλία εδεσμάτων μπουφέ της δεξιώσης. Πολλές από τις νοστιμίες αυτές που άρεσαν τόσο πολύ στο κοινό, θα περιληφθούν σύντομα στα νέα μενού που ετοιμάζει το Τμήμα Τροφοδοσίας για τις πτήσεις των ΚΑ προς διάφορους προορισμούς.

Κολακευτικά ήταν εξάλλου τα σχόλια πολλών καλεσμένων για τις δημιουργίες της γνωστής σχεδιάστριας υψηλής ραπτικής FANI XENOPHONTOS.

Η καταξιωμένη Κύπρια δημιουργός μόδας έντυσε με δικά της σχέδια αεροσυνοδούς και συνοδούς εδάφους των Κυπριακών Αερογραμμών, οι οποίες με κομψότητα και χαμόγελο υποδέχονταν τους καλεσμένους στο χώρο της δεξιώσης. Οι στολές προσφέρθηκαν ευγενώς από την ίδια ειδικά για τη λαμπρή τελετή των εγκαινίων.

Συνέντευξη

Χαράλαμπος Ξυλούρης: Διευθύνων Σύμβουλος Sprider Stores

Σταθερή ανάπτυξη και μέσα κρίση

- ✓ **Μπορώ να υποσχεθώ ότι θα συνεχίσουμε να έχουμε μια νοικοκυρεμένη και «καθαρή» εταιρεία, η οποία θα εφαρμόζει ένα μοντέλο που θα είναι βιώσιμο για τα επόμενα χρόνια, οπότε -από χρόνο σε χρόνο- θα πετυχαίνει σημαντική οργανική ανάπτυξη και αξιόλογη αύξηση της κερδοφορίας της.**
- ✓ **Στο εξωτερικό η κρίση «συμμαζεύεται», όμως στην Ελλάδα τα πράγματα σκληραίνουν. Αν η νέα κυβέρνηση έχει το θάρρος να πάρει σωστές και δύσκολες αποφάσεις ώστε να δώσει λύσεις σε χρόνια προβλήματα της χώρας, μπορεί κάτι να γίνει. Αν όχι, τότε και το 2010 θα είναι πολύ δύσκολο.**

• **Συνέντευξη στον Ανδρέα Αναστασίου**

Ο Χαράλαμπος Ξυλούρης σπούδασε σχεδιαστής μόδας αρχικά στην Ελλάδα, όπου ξεκίνησε την επαγγελματική σταδιοδρομία του στο χώρο του υφάσματος. Στη συνέχεια μετακινήθηκε στη Γερμανία, όπου μετεκπαιδεύτηκε και δούλεψε σε μεγάλες εταιρείες του χώρου της ένδυσης επί 27 χρόνια. Την εμπειρία του αυτή μεταφέρει εδώ και λίγα χρόνια στην Sprider, η οποία έχει εδραιωθεί και αναπτύσσεται δυναμικά στην Ελλάδα και σε άλλες αγορές. Στην Κύπρο λειτουργούν ήδη δύο Sprider Stores: στη Λεμεσό, Αγίου Ανδρέου 172, και στη Λευκωσία, Minos Plaza - Ευαγόρου Α' 20. Τη διεύθυνση των καταστημάτων έχει ο κ. Πέτρος Ιωάννου, ενώ υποδιευθύντρια για το κατάστημα Λευκωσίας είναι η κα Λουπία Ντεληγιαννίδη.

ΕΡ.: Πώς συγκρίνονται επί ίδιων όρων τα μεγέθη του πρώτου εξαμήνου 2009 με τα αντίστοιχα του 2008;

ΑΠ.: Στα αποτελέσματα εξαμήνου εμφανίσαμε αύξηση κερδών κατά 16,8%, η οποία οφειλόταν κυρίως στην επέκταση του δικτύου μας, που φέτος διαθέτει περισσότερα σημεία πώλησης. Με όρους «like to like» τα κέρδη μας βρίσκονται περίπου στα ίδια επίπεδα με πέρυσι.

ΕΡ.: Ποιες είναι οι βασικές στρατηγικές σας κινήσεις, που θα εξασφαλίσουν την αναπτυξιακή αυτή πορεία και στο μέλλον;

ΑΠ.: Η στρατηγική αυτή δεν θα αλλάξει, καθώς βλέπουμε ότι η ελληνική αγορά μας δίνει περιθώρια ανάπτυξης. Αυτό που αλλάζει λίγο είναι το μοντέλο των καταστημάτων μας, τα οποία έχουν ήδη αρχίσει να εμπλουτίζονται με την προσθήκη νέα κατηγορίας εμπορευμάτων, αυτής των ειδών οικιακής χρήσης και των ειδών δώρων. Στο πλαίσιο της διεύρυνσης αυτής των δραστηριοτήτων μας, μεγαλώνουμε λίγο τα καταστήματά μας. Από 1.500 τ.μ. τα κάνουμε 1.800 με 2000 τ.μ. Το μοντέλο αυτό έχει δοκιμαστεί ήδη σε 15 καταστή-

ματα και βλέπουμε ότι κινείται με πολλή επιτυχία, αφού ο κόσμος αγοράζει τα προϊόντα μας. Αυτό δείχνουν και οι 6,5 εκατομμύρια αποδείξεις που οι ταμειακές μηχανές μας έκοψαν πέρυσι, ενώ φέτος υπολογίζουμε ότι θα είναι περισσότερες. Προσθέτουμε, επίσης, και τμήμα παπουτσιού, κάτι που έχει ήδη γίνει σε ένα αριθμό καταστημάτων, ενώ θα περιληφθεί σταδιακά και σε όλα τα άλλα, καθώς θα δημιουργούνται νέα ή τα υφιστάμενα θα ανακινίζονται.

ΕΡ.: Το παλιό μοντέλο της εταιρείας, το οποίο περιελάμβανε κάποιες αντιπροσωπείες, έχει εγκαταλειφθεί τελείως;

ΑΠ.: Ναι, έχουμε προχωρήσει στην πλήρη εφαρμογή του νέου μοντέλου, καταργώντας τους μεσαζόντες και αναλαμβάνοντας ολόκληρη την ευθύνη της παραγωγής στα χέρια μας. Αυτό βέβαια προϋποθέτει μια μεγαλύτερη ομάδα για να το υποστηρίξει, αλλά έτσι έχουμε και καλύτερο αποτέλεσμα. Έχουμε την ποιότητα στα χέρια μας και την ελέγχουμε άμεσα, ενώ έχουμε και το περι-

θώριο κέρδους στα χέρια μας. Εφαρμόζουμε αυτό το μοντέλο επί πέντε χρόνια και βλέπουμε ότι αποδίδει καρπούς.

ΕΡ.: Νομίζετε, όμως, ότι και αυτό το μοντέλο θα φθάσει κάποτε σε σημείο κορεσμού; Υπάρχουν σκέψεις για περαιτέρω τροποποίηση του;

ΑΠ.: Όχι. Επί του παρόντος βλέπουμε ότι τα περιθώρια του είναι μεγάλα. Βλέπουμε, μάλιστα, ότι είναι τόσο πετυχημένο και βρίσκει τέτοια απήχηση στο καταναλωτικό κοινό, ώστε αρκετός κόσμος μετακινεί τις αγοραστικές συνήθειές του από άλλα καταστήματα προς εμάς. Το αποτέλεσμα είναι ότι κάποιοι δεν αντέχουν τον ανταγωνισμό και βγαίνουν από την αγορά, με το μερίδιο αυτό της αγοράς να το κερδίζουμε σε μεγάλο ποσοστό του εμείς. Η εξαφάνιση χιλιάδων μικρών καταστημάτων λιανικής, που έχει συμβεί εδώ και χρόνια στην ευρωπαϊκή αγορά, θα συμβεί τώρα και στην Ελλάδα.

ΕΡ.: Παρ' ότι η συνολική ζήτηση στην αγορά έχει υποχωρίσει, η ζήτηση στα Sprider είναι

Συνέντευξη

αυξημένη. Πώς έτσι;

ΑΠ.: Πέρυσι είχαμε πουλήσει 8 εκατομμύρια τεμάχια, ενώ φέτος φθάνουμε τα 11 εκατομμύρια. Έτσι, το μερίδιό μας στην αγορά διευρύνεται από το 4% που ήταν στο 6,5%. Βέβαια, αυτό δεν μεταφέρεται όλο σε χρήμα με τους ίδιους με πέρυσι όρους, καθώς φέτος έχουμε μειώσει λίγο τις τιμές μας και έχουμε κάνει μεγαλύτερες προσφορές. Ενώ, λοιπόν, οι πωλήσεις μας εκφρασμένες σε τεμάχια είχαν αύξηση κατά 40%, σε χρηματικούς όρους η αύξηση ήταν της τάξης του 20%.

ΕΡ.: Η κρίση έκανε άλλα τμήματα της αγοράς, και συγκεκριμένα τα καταστήματα που διαθέτουν ακριβότερα, επώνυμα ρούχα, να αντιμετωπίζουν πρόβλημα φέτος...

ΑΠ.: Και θα αντιμετωπίσουν κι άλλο πρόβλημα, καθώς πλέον ο κόσμος αναζητεί και έχει τη δυνατότητα να βρει πολύ καλή ποιότητα σε πολύ συμφέρουσες τιμές. Στόχος και στρατηγική της εταιρείας μας είναι να προσφέρει πολύ καλή ποιότητα, πάρα πολύ καλή εξυπηρέτηση, πολύ όμορφο κατάστημα, ώστε ο πελάτης να ευχαριστείται να μπαίνει σ' αυτό, αλλά και να αισθάνεται πάλι ευχαριστημένος όταν βγαίνει από αυτό, νιώθοντας ότι αυτό που έχει πληρωσει έχει πιάσει τόπο. Αυτή είναι η λογική μας: αυτό που προσφέρουμε να ανταποκρίνεται απολύτως σε αυτό που ο πελάτης μας παρέχει ως αντάλλαγμα.

Δείτε το κοστούμι που φοράω, για παράδειγμα. Είναι κοστούμι που κοστίζει 109 ευρώ και είναι ολόμαλλο, ενώ με 99 ευρώ μπορείτε να πάρετε ένα 100% λινό κοστούμι. Την υψηλή ποιότητα του υφάσματος σας την εγγυώμαι προσωπικά εγώ, γιατί συμμετέχω ως ιδιοςχειρίτης των υλικών που αγοράζουμε, ενώ η ραφή του έχει γίνει στο ίδιο εργοστάσιο που ράβονται τα ρούχα μιας από τις διασημότερες παγκόσμιες μάρκες ρούχων, που πουλάει τα κοστούμια της 300 ευρώ. Το ίδιο συμβαίνει σε όλα τα επίπεδα. Ένα τζιν που σε μας έχει τιμή 39, 49 ή 49 ευρώ, αλλού πουλιέται 129, 139 ή 149 ευρώ. Κι αυτό το κατέφρενουμε επειδή έχουμε ένα μεγάλο δίκτυο πλέον, έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε μεγάλες αγορές και έτσι να πιέσουμε τις τιμές, αλλά και να φέρουμε την ποιότητα που θέλουμε.

ΕΡ.: Τι μέτρα λαμβάνετε εν όψει της προοπτικής ενός δύσκολου 2010;

ΑΠ.: Αυτό που κάνουμε εμείς είναι να συμμαζευτούμε από πλευράς εξόδων, χωρίς πάντως να σταματήσουμε την ανάπτυξη μας. Μέχρι το τέλος του έτους θα έχουμε ανοίξει γύρω στα 10 νέα καταστήματα, τα οποία ήταν και ο στόχος μας, ενώ και του χρόνου θα συνεχίσουμε να επεκτείνουμε το δίκτυό μας με άλλα 10-15 καταστήματα. Στόχος μας είναι η ανάπτυξη μας να είναι της τάξης του

15% επησίως σε όλα τα επίπεδα.

ΕΡ.: Υπάρχουν δυνατότητες περαιτέρω πίεσης των παραγόντων κόστους, ώστε να διευρύνετε το περιθώριο κέρδους;

ΑΠ.: Υπάρχουν και έχουν σχέση με ένα νέο σύστημα εφοδιαστικής αλυσίδας που εφαρμόζουμε, το οποίο έχει τη δυνατότητα να μας εξασφαλίσει καλύτερο κόστος σε όλα τα στάδια, από τον παραγωγό μέχρι την αποθήκη και μέχρι το κατάστημα. Το νέο σύστημα θα μας εξοικονομήσει χρόνο σε πολλά κομμάτια της αλυσίδας και ο χρόνος αυτός θα μεταφραστεί σε χρήμα. Έχουμε αναθέσει την οργάνωση της εφοδιαστικής αλυσίδας σε μια εξειδικευμένη γερμανική εταιρεία, η οποία μας συμβουλεύει για λύσεις σε κάθε τμήμα της, από την αρχική παραγγελία μέχρι τον ανεφοδιασμό των καταστημάτων, την αντικατάσταση των εμπορευμάτων μέσα σ' αυτά, ακόμη και την κατάλληλη διαχείριση των επιστροφών. Τα αποθέματά μας είναι τα λεφτά μας. Αν τα χειρίζόμαστε σωστά, εξοικονομούμε κόστος και βοηθάμε τα κέρδη μας.

ΕΡ.: Η επέκταση στο εξωτερικό θα συνεχισθεί;

ΑΠ.: Μετά την κρίση σίγουρα. Έχουμε αποκτήσει πολύ χρήσιμη εμπειρία από τη δραστηριότητά μας στις χώρες της Βαλκανικής και της ανατολικής Ευρώπης. Θα αποφύγουμε τα μεγάλα ανοίγματα όσο διαρκούν οι επιπτώσεις της κρίσης, αλλά θα προχωρήσουμε αναπτυξιακά στη συνέχεια.

ΕΡ.: Μόνο στα Βαλκάνια ή και αλλού;

ΑΠ.: Θα αναπτυχθούμε πρώτα στις αγορές που ήδη γνωρίζουμε. Μετά βλέπουμε. Τα σύνορα, όμως, με άλλες χώρες πέρα απ' αυτές δεν είναι τόσο μακριά. Το μοντέλο μας, πάντως, μπορεί να σταθεί παντού. Οπότε δεν αποκλείω τίποτα.

ΕΡ.: Πόσα καταστήματα Sprider χωράει η Ελλάδα και σε πόσο χρόνο σκοπεύετε να τα φτιάξετε;

ΑΠ.: Σήμερα έχουμε 84 καταστήματα και πιστεύουμε ότι μπορούμε να φτάσουμε τα 140 ή

150. Εμείς συνεχίζουμε την ανάπτυξη μας ακόμη και με δύσκολες συνθήκες στην οικονομία. Αν βέβαια η γενικότερη κατάσταση βελτιωθεί, τότε ο ρυθμός μας θα επιταχυνθεί, οπότε σε περίπου τρία χρόνια θα έχουμε πετύχει το στόχο μας.

ΕΡ.: Πώς κινούνται τα Sprider Stores στην Κύπρο και πόσα ακόμη καταστήματα θα ανοίξετε στο νησί;

ΑΠ.: Πηγαίνουμε καλά στην Κύπρο, όπου ανοίξαμε το πρώτο κατάστημα μας το 2007 και το δεύτερο το 2008. Πιστεύω ότι η κυπριακή αγορά χωράει 5-6 Sprider Stores ακόμη.

ΕΡ.: Θα επεκταθείτε και στο ηλεκτρονικό εμπόριο;

ΑΠ.: Ναι, το έχουμε κατά νου και θα το κάνουμε αφού ολοκληρώσουμε την εγκατάσταση του νέου συστήματος διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας. Υπάρχουν θέματα που πρέπει να μελετηθούν και να αντιμετωπισθούν, όπως ας πούμε η διαχείριση των επιστροφών, οι οποίες στις πωλήσεις μέσω διαδικτύου μπορεί να ανέλθουν μέχρι και στο 40% των πωλήσεων. Βλέπετε, ο πελάτης του καταστήματος μπορεί να πάρει δέκα κομμάτια στο δοκιμαστήριο και τελικά να αγοράσει τέσσερα. Στο ηλεκτρονικό εμπόριο, ο πελάτης το κάνει αυτό από το σπίτι του. Θα τα λύσουμε, όμως, αυτά τα ζητήματα και θα προχωρήσουμε, επειδή το internet δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχει μέλλον.

ΕΡ.: Ένα μήνυμα προς τους μετόχους;

ΑΠ.: Για την πορεία της μετοχής δεν μπορώ, βεβαίως, να πω τίποτα. Για την πορεία της επιχείρησης, όμως, μπορώ να υποσχεθώ ότι θα συνεχίσουμε να έχουμε μια νοικοκυρεμένη και «καθαρή» εταιρεία, η οποία θα εφαρμόζει ένα λειτουργικό και αποτελεσματικό μοντέλο, που θα είναι βιώσιμο για τα επόμενα χρόνια. Οπότε και θα πετυχαίνει σημαντική οργανική ανάπτυξη και αξιόλογη αύξηση της κερδοφορίας της από χρόνο σε χρόνο.

Ευρωπαϊκά θέματα

Περιουσιακό: Ενημέρωση για τις τελευταίες εξελίξεις στο ΕΔΑΔ

Tο υπό εξέταση θέμα θεωρείται εκ των πραγμάτων, εκ της φύσεως και εκ του ρόλου του κορυφαίο ζήτημα σε οποιαδήποτε αναφορά στο Κυπριακό Πρόβλημα. Οι προεκτάσεις του καλύπτουν διάφορους και συνάμα διαφορετικούς τομείς δημοσίου ενδιαφέροντος και άπτονται κυρίως και πρωτίστως πλείστων όσων νομικών και πολιτικών θεμάτων. Αξίζει, νομίζω, να σημειώσει και να υπογραμμίσει κανείς ότι στο προκείμενο θέμα υπάρχει μια ιδιαίτερη σχέση μεταξύ των δύο πτυχών - της πολιτικής και της νομικής θεμελίωσης και υποστήριξης: Οι οποιεσδήποτε εξελίξεις στη νομική πτυχή της εξισώσης μπορούν να επηρεάσουν και επηρεάζουν πραγματικά, σε συνάρτηση με άλλες ενέργειες, την πολιτική πτυχή του Κυπριακού που αφορά στο περιουσιακό θέμα. Και οι οποιεσδήποτε εξελίξεις στην πολιτική πτυχή της εξισώσης που ασχολείται με το περιουσιακό, μπορούν να επηρεάσουν και επηρεάζουν αντιστοίχως, σε συνάρτηση με άλλες ενέργειες και παρενέργειες, τη νομική πτυχή του θέματος.

Εκούσια ή ακούσια και σωστά ή λανθασμένα η Ελληνοκυπριακή πλευρά έχει επιλέξει την πολιτική επίλυση του Κυπριακού προβλήματος, η οποία προσδιορίζεται εν τούτοις ψυχρά και άτεγκτα και καθορίζεται προκλητικά και αφόρητα από την Τουρκική εισβολή του 1974 και την συνεχιζόμενη κατοχή του 36,2% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι εξελίξεις, βεβαίως, που ακολούθησαν και ακολουθούν και θα συνεχίσουν να ακολουθούν σχεδόν «φυσιολογικά» την πιο πάνω επιλογή, έχουν υπερκεράσει ή, κατά κυριολεξίαν, έχουν παρακάμψει, κατά τη γνώμη μου, τις «εκ των ων ουκ άνευ» ενδεδειγμένες πολιτικές παραμέτρους επίλυσης του Προβλήματος και ακόμα έχουν αναμειχθεί ή, για να ακριβολογούμε, έχουν συμπυκθεί εντελώς αφύσικα με τις νομικές πτυχές οι οποίες αφορούν στη διεκδίκηση των περιουσιών των 160,000 και πλέον χιλιάδων προσφύγων στα κατεχόμενα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας, τις αποζημιώσεις για την απώλεια χρήσης των περι-

ουσιών και διάφορες άλλες γενικές αποζημιώσεις που προκύπτουν από τις νομικές υποθέσεις ενώπιον δικαστηρίων.

Επιπρόσθετα, η ανάμειξη αυτή - ο τέτοιος συγκερασμός δηλαδή, ακούσια ή εκούσια, ηθελημένα ή άθελα, λανθασμένα ή ορθά της πολιτικής πτυχής με τη νομική - έχει οδηγήσει και συνεχίζει να οδηγεί σε εξελίξεις που επηρέασαν αρνητικά και συνεχίζουν να επηρεάζουν πλέον και τις δυο παραμέτρους. Η δημιουργία, για παράδειγμα, της Επιτροπής Αποζημιώσεων στα κατεχόμενα και η προσπάθεια για αναβάθμισή της ως «επαρκούς εσωτερικού ενδίκου μέσου», συγκεκριμένες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιώματων (ΕΔΑΔ) που αργά αλλά σταθερά απομακρύνονται από την πεπατημένη οδό, η παρούσα διαδικασία συνομιλιών και οι διάφορες αναφορές στην πολιτική επίλυση του περιουσιακού προβλήματος - όλα αυτά και πιο πολλά άλλα, δημιουργούν μια πολύπλοκη και περίπλοκη κατάσταση η οποία εγκυμονεί και γεννοβιόλα δυσκολίες και προβλήματα και προκαλεί σύγχυση, ένθεν και ένθεν, αλλά και πέραν και ολούθε της γραμμής αντιπαράταξης.

Η νομική πτυχή του περιουσιακού

Το Κυπριακό περιουσιακό πρόβλημα προέκυψε, σε απομικ επίπεδο, ως εκ των πραγμάτων αφού η Τουρκία αποδέχτηκε την υποχρεωτική δικαιοδοσία (compulsory jurisdiction) του ΕΔΑΔ στις 22 Ιανουαρίου 1990, μετά την πάροδο 15 χρόνων από την Τουρκική εισβολή του 1974. Η πρώτη απομικ προσφυγή κατατέθηκε από την Τιτίνα Λοϊζίδου

στις 22 Ιουλίου 1989 ενώπιον της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η υπόθεση αυτή έχει σημαίνουσα αξία για την Κύπρο, στο θέμα του περιουσιακού, και όλες οι υπόλοιπες προσφυγές στηρίχτηκαν, σε μεγάλο βαθμό, στην απόφαση του ΕΔΑΔ στην υπόθεση Λοϊζίδου v. Τουρκίας. Αναλύοντας την υπόθεση αυτή, αναφέρουμε ενδεικτικά ότι ο σκοπός της προσφυγής ήταν να κριθεί ένοχη η Τουρκία για παραβίαση των περιουσιακών δικαιωμάτων της αιτήτριας στην βάση των Άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου 1 της ΕΣΑΔ (προστασία της ιδιοκτησίας) και του Άρθρου 8 της Σύμβασης (δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής).

Η υπόθεση της Τιτίνας Λοϊζίδου έθιξε με ιδιαίτερο τρόπο τα προβλήματα που απορρέουν από την Τουρκική εισβολή και κατοχή του βορείου τμήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Έφερε επίσης στην επιφάνεια τις δυσκολίες που προκύπτουν από τη διεκδίκηση των νόμιμων δικαιωμάτων των προσφύγων όσον αφορά στις περιουσίες τους και τα οποία προκύπτουν από την στάση της Τουρκίας στο όλο θέμα.

Η τελική απόφαση του Δικαστηρίου στην ουσία της υπόθεσης εκδόθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1996 και αποτέλεσε (και αποτελεί) ορόσημο στη νομική αποτύπωση και εξέταση του περιουσιακού προβλήματος στην Κύπρο. Όπως ορθότατα το είχε θέσει ο Ελβετός Δικαστής Wildhaber, με τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου του ΕΔΑΔ, Νορβηγού Δικαστή Ryssdal σε ξεχωριστή δίλωση, το ΕΔΑΔ στη συγκεκριμένη υπόθεση είχε να αντιμετωπίσει ένα αιτητή ο οποίος ισχυρίζεται παραβίαση συ-

Ευρωπαϊκά Θέματα

γκεκριμένων δικαιωμάτων που διασφαλίζονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (δικαίωμα στην περιουσία - ειρηνικής της απόλαυσης - δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής), την εναγόμενη Τουρκία για την οποία ζητείται το Δικαστήριο να αποφασίσει κρατική ευθύνη για τις παραβάσεις των δικαιωμάτων που αναφέρει η αιτήτρια και η οποία Τουρκία ισχυρίζεται ότι η 'ΤΔΒΚ' είναι ανεξάρτητη και έχει ενεργήσει, με την 'ανακήρυξη' της σε 'κράτος' στα πλαίσια του υποτιθέμενου δικαιώματος αυτοδιάθεσης των Τουρκοκυπρίων και μια διεθνή κοινότητα η οποία αρνείται να αναγνωρίσει την οντότητα στα κατεχόμενα ως ανεξάρτητο κράτος, έχων το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

Επιπρόσθετα, το Δικαστήριο είχε να αντιμετωπίσει τους ισχυρισμούς της Τουρκίας ότι το περιουσιακό ζήτημα αποτελεί το αντικείμενο συνομιλιών για την συνολική πολιτική λύση του Κυπριακού προβλήματος και η οποία απόφαση ή ακόμη ενασχόληση του Δικαστηρίου με την πτυχή αυτή θα πλήξει, ουσιαστικά, τις συνομιλίες. Η διαχρονική αυτή αναφορά ισχύει και σήμερα, σε ακόμη ίσως μεγαλύτερο βαθμό και με μεγαλύτερη, ίσως, σημασία από ποτέ άλλοτε.

Η γενική εκτίμηση είναι ότι ο τεράστιος αριθμός των προσφυγών που πήραν το δρόμο του ΕΔΑΔ, όπως ήταν φυσικό και αναμενόμενο, έλαβε ξαφνικά τέτοιες διαστάσεις, ώστε να δημιουργούνται επιπλοκές στη διαδικασία της ορθής απονομής της δικαιοσύνης από το Δικαστήριο στα

πλαίσια του σεβασμού, της προστασίας και πρώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1950. Παράλληλα, οι συνεχίζομενες προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος στην ολόττητά του επηρέασε και τη νομική πτυχή του προβλήματος. Στην διαδικασία αυτή άνοιξε ο δρόμος για την νομιμοποίηση της Επιπροπής Αποδημιώσεων των Κατεχόμενων ως ικανοποιητικού εσωτερικού ένδικου μέσου, που με τη συνέχεια του θα διευκολύνει το δρόμο για τη νομιμοποίηση του Τουρκοκυπριακού Ανώτερου Διοικητικού Δικαστηρίου και κατ'επέκταση τη νομιμοποίηση της παρανομής αποστέρησης της περιουσίας των προσφύγων μας. Αποτιμώντας και εκτιμώντας τις τελευταίες εξελίξεις στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε δυο άλλες, σημαντικότατες, εξελίξεις που έχουν λάβει χώραν:

Πρώτον, την απόφαση του ΕΔΑΔ στην υπόθεση Φωκά v. Τουρκίας, που αφορούσε στο θέμα των περιουσιών των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και άπτεται πολλών άλλων ζητημάτων που μας αφορούν άμεσα.

Δεύτερον, την υπόθεση Μελέτη Αποστολίδη v. Όραμας, η οποία αφού πέρασε μέσα από την δικαστική διαδικασία απονομής δικαιοσύνης των Κυπριακών Δικαστηρίων, κατέληξε, μέσω Λουξεμβούργου και Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (του ανωτάτου δικαστικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της οποίας η Κύπρος απο-

τελεί πλήρες μέλος από την 1η Μαΐου 2004), στην Αγγλική Βουλή των Λόρδων, η απόφαση της οποίας αναμένεται, εναγωνίως, από όλους στην Κύπρο. Αν και η απάντηση του προδικαστικού ερωτήματος από το ΔΕΚ ήταν διδιάτερα σημαντική για τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων ιδιοκτητών γης στα κατεχόμενα και για την Κυπριακή Δημοκρατία γενικότερα στο θέμα του σφετερισμού των περιουσιών μας, η Τουρκία, διά μέσου των αντιπροσώπων της, επικαλείται τώρα την πολιτική διαδικασία επιλυσης του Κυπριακού προβλήματος η οποία θα επηρεαστεί, κατ'ισχυρισμόν της από τυχόν αρνητική για αυτήν απόφαση στην συγκεκριμένη υπόθεση. Απλά για την ιστορία, να αναφέρουμε ότι η ίδια ακριβώς διαλεκτική τέτοιων επιχειρημάτων αποτειράθηκε να επηρεάσει και την κρίση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση της Τιτίνας Λοϊζίδου. Το ΕΔΑΔ όμως αποφάσισε τότε ότι δεν έχει σημασία αν το θέμα του περιουσιακού συζητείται στις διακοινοτικές συνομιλίες. Ούτε το ότι συζητείται αποτελεί ελαφρυντικό ή δικαιολογητικό της συνεχίζομενης παραβάσης των νομικών δικαιωμάτων που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις θεμελιώδεις Ελευθερίες και αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην προστασία του δικαιώματος της περιουσίας, της ιδιοκτησίας και της γενικότερης εφαρμογής και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όλων ανεξαιρέτως των κατοίκων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου δεξιώθηκε τους οικονομικούς συντάκτες

 ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου προσκάλεσε πρόσφατα σε κοκτέιλ πάρτι τους οικονομικούς συντάκτες των έντυπων και ηλεκτρονικών ΜΜΕ. Η ευχάριστη αυτή εκδήλωση έγινε σε γνωστό μπαράκι της Μακαρίου στη Λευκωσία και εντάσσεται στα πλαίσια της από καιρού εις καιρό συνάντησης τους με δημοσιογράφους του οικονομικού ρεπορτάζ, μακριά από τις τυπικότερες και τα πρωτόκολλα. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν εκ μέρους του Συνδέσμου ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Βάσος Σιαρλής, ο Γενικός Διευθυντής κ. Μιχάλης Καμμάς και υπηρεσιακά στελέχη του Συνδέσμου.

Τραπεζικά νέα

Πρωτοποριακή κάρτα «WOMAN'S CARD» για τη σύγχρονη γυναίκα του σήμερα

Πραγματικά πρωτοπορώντας για μια ακόμη φορά στο χώρο των καρτών, η Marfin Laiki Bank έχει εισαγάγει από εδώ και λίγο καιρό, τη νέα πιστωτική κάρτα "Woman's Card", την κάρτα που φτιάχτηκε για τη σύγχρονη γυναίκα, την πρώτη κάρτα στην Κύπρο που απευθύνεται αποκλειστικά στις γυναίκες.

Η εισαγωγή της "Woman's Card" ανακοινώθηκε (29 Οκτωβρίου) σε μία πολύ διαφορετική και δημιουργικά σχεδιασμένη εκδήλωση - fashion show στο ξενοδοχείο Χλοτον στη Λευκωσία. Προσεκτικά σχεδιασμένη, η «Woman's Card» συνδυάζει όλα τα πλεονεκτήματα μιας κανονικής πιστωτικής κάρτας Visa και ταυτόχρονα προσφέρει μοναδικά προνόμια και επιβραβεύει τις γυναίκες με βαθμούς που εξαργυρώνονται με δωροεπιταγές για αγορές από καταστήματα συνεργατών που συμμετέχουν στο σχέδιο.

Οι 65 συνεργάτες-καταστήματα που συμμετέχουν στο σχέδιο βαθμών της Woman's Card έχουν επιλεγεί με γνώμονα τις ανάγκες της σύγχρονης γυναίκας και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων υπεραγορές και πολυκαταστήματα και καταστήματα ρούχων, παπούτσιών, αξεσουάρ, παιγνιδιών παιδικών ειδών, καλλυντικών, πρωσωπικής περιποίησης, κοσμημάτων, ρολογιών, τσαντών, είδη σπιτιού, ειδή δώρων, ηλεκτρικά είδη, οπτικά, ταξιδιωτικά γραφεία, βενζινάδικα κ.ά. Αξίζει να σημειωθεί ότι για κάθε Ευρώ αγοράς με τη Woman's Card στην Κύπρο ή το εξωτερικό, η κάτοχος της κάρτας παίρνει ένα βαθμό ενώ για αγορές από τους συμμετέχοντες συνεργάτες-καταστήματα, η κάτοχος θα παίρνει ολόχρονα διπλούς βαθμούς.

Μοναδικό ωφέλημα υγείας που επίσης μόνο η Woman's Card προσφέρει είναι το δωρεάν τεστ μαστογραφίας ή οστεοπόρωσης, αμέσως με την απόκτηση της κάρτας.

Επιπλέον, η κάρτα αυτή προσφέρει όλα τα πλεονεκτήματα πιστωτικών των καρτών της Marfin Laiki Bank και επιπλέον προσφέρει:

- Ταξιδιωτική Ασφάλεια
- Ασφάλεια Προστασίας Αγορών
- Συμμετοχή στο σχέδιο «Card & Save» που προσφέρει μόνιμες εκπτώσεις σε άνω των 150 επιχειρήσεων παγκύπρια
- Πρωτοποριακές μηνιαίες προσφορές

Ακόμα, εξοικονομεί πολύτιμο χρόνο, αφού μόνο με ένα τηλεφώνημα, προσφέρει υπηρε-

σίες κατ' οίκον εξυπηρέτησης όπως πληρωμές λογαριασμών, ψώνια από υπεραγορά, προσωπικές αγορές ή αγορές δώρων, διευθέτηση εξειδικευμένων υπηρεσιών όπως ηλεκτρολόγους, υδραυλικούς συνεργεία καθαρισμού και οτιδήποτε άλλο χρειάζεται η γυναίκα για να διευκολύνει τη ζωή της. Ως σύγχρονη γυναίκα της Κύπρου, για να αποκτήσετε τη δική σας «Woman's Card» ή για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να επισκεφθείτε οποιοδήποτε κατάστημα της Λαϊκής ή να τηλεφωνήσετε στην Τηλετράπεζα στο τηλέφωνο 8000 2000 ή να επισκεφθείτε το www.laiki.com

Το ΧΑΚ ανοίγει ΝΕΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

N.E.A.

Νεοαναπτυσσόμενων Εταιρειών Αγορά
νέες ευκαιρίες

- **ΜΕ ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ**
- **ΜΕ ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ**
- **ΜΕ ΧΑΜΗΛΑ ΚΟΣΤΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

CYPRUS STOCK EXCHANGE

Λεωφόρος Λόρδου Βύρωνος 71-73, 1309 Λευκωσία
Τηλ.: +357 22712300, Φαξ: +357 22570308
www.cse.com.cy, e-mail: info@cse.com.cy

Για περισσότερες
πληροφορίες
απευθύνεστε στο ΧΑΚ

Same brightness

Standard bulbs are being phased out.

Σύμφωνα με κοινοτική οδηγία της Ε.Ε. (8/12/08) στην προσπάθεια για εξοικονόμηση ενέργειας, οι παραδοσιακοί λαμπτήρες πυράκτωσης ή λαμπτήρες "Edison" μια παρωχημένη τεχνολογία 130 χρόνων αποσύρονται σταδιακά μέχρι και το 2016, με τους λαμπτήρες άνω των 100W να έχουν ήδη αποσυρθεί από την αγορά το Σεπτέμβριο του 2009. Το μέτρο αυτό έχει θεσπιστεί, στα πλαίσια της προσπάθειας να προληφθεί η κλιματική αλλαγή στον πλανήτη μας και να προωθηθεί η εξοικονόμηση ενέργειας με την εφαρμογή της νέας τεχνολογίας λαμπτήρων φθορισμού.

asimpleswitch.com

...less energy!

Switch on to energy saving today.

Με τους νέους λαμπτήρες φθορισμού επιτυγχάνεται χαμηλότερη κατανάλωση μέχρι και 80% & μέσος όρος ζωής του λαμπτήρα 8 χρόνια. Εφαρμόζουν σε όλους τους τύπους φωτιστικών λόγω του μικρού τους μεγέθους και των πολλών επιλογών σε στυλ και σχέδια. Εκτιμάται ότι μειώνουν το κόστος ηλεκτρικού ρεύματος κατά €12 περίπου τον χρόνο ανά λαμπτήρα, δηλαδή στη μέση κατοικία με 15 λαμπτήρες €180 το χρόνο!

Οι οικονομικοί λαμπτήρες PHILIPS Genie & Tornado πωλούνται σε όλες τις υπεραγορές & καταστήματα DIY Παγκύπρια. PHILIPS - Σέβεται το περιβάλλον!

PHILIPS
sense and simplicity

Η Κύπρος, το Κυπριακό και η Ευρωπαϊκή Ένωση: Ευθύνες και Προκλήσεις

Ο Όμιλος Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας μας (ΟΠΕΚ) και το Γραφείο του Ευρωκοινοβουλίου στην Κύπρο διοργάνωσε δημόσια συζήτηση με θέμα: «Η Κύπρος, το Κυπριακό και η Ευρωπαϊκή Ένωση: Ευθύνες και Προκλήσεις». Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 26 Νοεμβρίου στην στις 7:00 μ.μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων «Σόλων Τριανταφυλλίδης» της Τράπεζας Κύπρου. Η δημόσια συζήτηση σημείωσε μεγάλη επιτυχία με τη συμμετοχή πολλών προσκεκλημένων από το πολιτικό, οικονομικό και επιχειρηματικό κόσμο του τόπου μας.

Ομιλητές ήταν ο κ. Άντρος Κυπριανού, Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ, με θέμα «Το κυπριακό και οι Ευρωτουρκικές Σχέσεις», ο κ. Φερντί Σογιέρ, Πρόεδρος του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος ΡΤΚ με θέμα «Λύση το συντομότερο ως πραγματική πολιτική για την ΕΕ» και η κα Μέχιτλ Ρόττε, τέως Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με θέμα «Οι προοπτικές μιας επανενωμένης Κύπρου σε μια Ενωμένη ΕΕ».

Εισαγωγή στην εκδήλωση έκανε ο πρόεδρος του ΟΠΕΚ κ. Λάρκος Λάρκου. Στη συνέχεια απεύθυνε χαιρετισμό ο κ. Τάσος Γεωργίου, Διευθυντής του Γραφείου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο. Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο κοινωνιολόγος Νίκος Περιστιάνης από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

Μετά τις ομιλίες ακολούθησαν πάμπολλες ερωτήσεις από τους παρευρισκόμενους. Το περιοδικό EUROKEΡΔΟΣ παρευρέθηκε στην εκδήλωση από όπου και τα στιγμιότυπα.

• Πιο κάτω παραθέτουμε αποσπάσματα από

την ομιλία του Γενικού Γραμματέα της Κ.Ε. ΑΚΕΛ κ. Άντρου Κυπριανού.

Η ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους σταθμούς στη σύγχρονη ιστορία του τόπου. Όλα τα πολιτικά κόμματα του Τόπου, εκτιμήσαμε ότι η ένταξη, μαζί με το ενδιαφέρον της Τουρκίας για ένταξη, συνιστούσαν δύο παράγοντες που μπορούσαν, με τη σωστή αξιοποίησή τους και την ανάλογη βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση, να συμβάλουν στην επίλυση του Κυπριακού.

Τυχόν επίλυση του Κυπριακού, στη σωστή βάση, θα οδηγήσει στην ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα στο Νησί. Είναι ο μόνος τρόπος για να επιτευχθούν η ευημερία και η πρόοδος για το σύνολο του Κυπριακού λαού: Έλληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους. Η λύση λοιπόν

υπήρξε και παραμένει, η πρωταρχική μας επιδίωξη με την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ταυτόχρονα όμως έχουμε θέσει και ως παράλληλο στόχο όπως, στο μέτρο του εφικτού, όλοι οι Κύπριοι πολίτες, να μπορέσουν να απολαμβάνουν όσα αφελήματα προσφέρει η ένταξη. Αυτό παρά τις αντιξούτητες που δημιούργησε και συνεχίζει να δημιουργεί η Τουρκική κατοχή.

Όπως έχω ήδη αναφέρει εκτιμούμε πως η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να επηρεάσει θετικά την πορεία επίλυσης του Κυπριακού. Θα ήθελα όμως προτού επεκταθώ περαιτέρω, να αναφερθώ, με αφορμή και την παρουσία του φίλου Φερντί, στο ρόλο που έχουμε να διαδραματίσουμε κι εμείς οι ίδιοι, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, προκειμένου να οδηγηθούμε σε λύση. Παρόλο που ο ρόλος της Τουρκίας θάναι

καθοριστικός για τη λύση, οι δύο κοινότητες στην Κύπρο έχουν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο.

Αποφασιστικό παράγοντα για την επίτευξη δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο κυπριακό πρόβλημα αποτελεί η επαναπροσέγγιση. Συνιστά επίσης ακρογωνιαίο λίθο και για την εφαρμογή της. Οι καλές σχέσεις μεταξύ ΑΚΕΛ και Τουρκικού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος αποτέλεσαν σε μεγάλο βαθμό το προζύμι για την επανένταρη των απευθείας διαπραγματεύσεων. Θα συνεχίσει να αποτελεί την ασπίδα και το δόρυ για την εξάλειψη της όποιας καχυποψίας προκάλεσαν ο εθνικισμός- σοβινισμός και που συντρέεται με τη συνεχιζόμενη κατοχή. Είναι μαζί Έλληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι που θα κληθούμε να στηρίξουμε τη λύση. Είναι κοινή η ευθύνη να μην επιτρέψουμε να συρθεί η αγαπημένη μας πατρίδα σε μόνιμη διχοτόμηση που θα επιφέρει πολλά κακά.

Το 1964, ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ, είχε πει: «Πρέπει να μάθουμε να ζούμε μαζί ως αδέλφια ή θα αφανιστούμε μαζί ως ανότοι» [We must learn to live together as brothers or perish together as fools (speech at St Louis, 22 March 1964)]. Τον ίδιο χρόνο που στην άλλη πλευρά

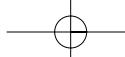
του ατλαντικού εκατομμύρια άνθρωποι αγωνίζονταν ενάντια στο ρατσισμό, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την αδικία, στην Κύπρο ο εθνικισμός- σοβινισμός, ως αποτέλεσμα και ξένων παρεμβάσεων, θέριζε τις ζωές ανθρώπων που για αιώνες ζούσαν ως αδέλφια. Κρυμμένες πίσω από ένα λανθάνων πατριωτισμό, ακραίες εξτρεμιστικές ομάδες Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων, προσέφεραν με την προδοτική τους δράση την αφορμή που επιζητούσε η Τουρκία για να επέμβει στην Κύπρο. Με τη δράση τους, που δεν συνοψίζεται μόνο στο πραξικόπημα του '74 ή στις δολοφονίες που διέπραξε η ΤΜΤ, προσπάθησαν να υψώσουν μόνιμο συρματόπλεγμα ανάμεσα στις δύο κοινότητες της Κύπρου. Βέβαια, η στήριξη που μπορεί να υπάρχει από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού δεν εξαντλείται σε μέτρα οικονομικής στήριξης ή στήριξης πρωτοβουλιών για επαναπροσέγγιση των δύο κοινοτήτων. Θεωρούμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρει ένα πλαίσιο αρχών, κεκτημένου και βασικών ελευθεριών, από τα οποία καμία λύση δεν πρέπει να εκφεύγει προκειμένου να είναι λειτουργική και βιώσιμη.

Μια εξίσου σημαντική πτυχή του θέματος εί-

ναι το ενδιαφέρον της Τουρκίας για ενταξη στην Ένωση. Η θέση της Κυπριακής Κυβερνησης διαχρονικά και του ΑΚΕΛ είναι θέση στήριξης αυτής της διαδικασίας. Αν η Τουρκία μετατραπεί σε σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα αυτό θα εξυπηρετήσει και τους στόχους του συνόλου του κυπριακού λαού. Μια Τουρκία που θα συμπεριφέρεται στη βάση των ευρωπαϊκών αρχών, ο' ότι αφορά σχέσεις καλής γειτονίας, θα μπορούσε να συμβάλει αποφασιστικά στην επίτευξη δίκαιης, υπό τις περιστάσεις, λειτουργικής και βιώσιμης λύσης.

Από την αρνητική στάση που επιδεικνύει η Τουρκία ζητιανεί και η ίδια η Ένωση. Η Τουρκία συνεχίζει να επωφελείται από τις βελτιωμένες σχέσεις και τα κονδύλια της διεύρυνσης, ενώ σημαντικά κεφάλαια που ενδιαφέρουν περισσότερο και την ίδια την Ένωση δεν μπορούν να προχωρήσουν. Υπάρχει το παράδειγμα του κεφαλαίου της ενέργειας, το οποίο θα ήταν παράλογο να σταματήσει να μπλοκάρει η Κυπριακή Δημοκρατία, ενώσα η Τουρκία συνεχίζει να απειλεί και να παρενοχλεί πλοία που διενεργούν έρευνες στην αποκλειστική οικονομική της ζώνη αλλά και ενόσω δεν υλοποιεί τις δεσμεύσεις της.

Τουρισμός

ΚΟΤ: Άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις στο Λονδίνο

Mε κύριο θέμα τη γαστρονομία και οινοποιία της Κύπρου ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία εκδήλωση στο Λονδίνο. Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Kensington Roof Gardens του Κεντρικού Λονδίνου παρέστησαν τουριστικοί πράκτορες, οργανωτές συνεδρίων, Άγγλοι δημοσιογράφοι και άλλα ΜΜΕ της Παροικίας.

Σύντομο χαιρετισμό στους φιλοξενούμενους απέτυχεν ο Δρ. Αλέξης Σαβεριάδης, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΟΤ, ο οποίος τόνισε ότι κύριος σκοπός της συγκέντρωσης ήταν η έμπρακτη γνωριμία με την πλούσια ποικιλία του Κυπριακού φαγητού, κρασιού και βοτάνων, προσθέτοντας ότι η Μεσογειακή δίαιτα βοηθά στην πρόληψη ορισμένων ασθενειών. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού πρόσθεσε ο Δρ. Σαβεριάδης έχει δημιουργήσει 6 διαδρομές κρασιού σε μια προσπάθεια να βοηθήσει τους επισκέ-

πες να επισκεφθούν περιοχές όπου παράγονται μοναδικές ποικιλίες θαυμάζοντας το υπέροχο τοπίο, ανακαλύπτοντας περισσότερα για τον τρόπο παραγωγής και δοκιμάζοντας από την πηγή μια πλούσια ποικιλία κρασιών. Ο κ. Σαβεριάδης είπε « ότι πάνω απ' όλα μέλημα μας είναι να διατηρήσουμε τη θερμή μας υποδοχή και αυθεντική μας φιλοξενία». Η ενίσχυση της υποδομής, πρόσθεσε ο Δρ. Σαβεριάδης, με δύο νέα αεροδρόμια, με γήπεδα γκολφ και μαρί-

νες, η περαιτέρω ανάπτυξη του αγροτουρισμού, όπως και του τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων και διάφορες άλλες ιδέες βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του ΚΟΤ. Όλοι οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να γευτούν εκλεκτά εδέσματα της Κυπριακής γαστρονομίας, ενώ γινόταν παράλληλα ενημέρωση για τα μυστικά της κουζίνας μας και επί τόπου παρασκευή χαλουμπού τεμπούρα. Την ίδια ώρα γινόταν γευσιγνωσία διαφόρων

ποικιλιών κυπριακού κρασιού καθώς και παρουσίαση μοναδικών ειδών τσαγιού με θεραπευτικά βότανα όπως η σπατζά. Καταπληκτικό θέαμα πρόσφερε η κατασκευή πήλινων αντικειμένων με ένα πρωτότυπο τρόχο. Επιστέγασμα της εκδήλωσης ήταν η παρουσία της βραβευμένης ομάδας Ελληνοκυπρίων του Λονδίνου στο δημοφιλές πρόγραμμα Britain's Got Talent "Stavros Flatley" η οποία με τη δεξιοτεχνία και το χιούμορ της διασκέδασε το ακροατήριο. Από την Κύπρο συμμετείχαν η Εταιρεία Αγροτουρισμού, οι Εταιρείες Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής των περιφερειών Πάφου, Λεμεσού, Τροιζού και Αμμοχώστου, ο Σύνδεσμος Συνεδρίων και Ταξιδίων Κινήτρων καθώς και ο Σύνδεσμος Ειδικών Ενδιαφερόντων και Πολιτιστικού Τουρισμού. Ο ΚΟΤ απευθύνει τις ευχαριστίες του προς όλους τους συμμετέχοντες για την συμβολή τους στην εξαιρετική επιτυχία της εκδήλωσης και την επίτευξη των στόχων του Οργανισμού.

Συναντήσεις ΚΟΤ για ανάπτυξη του τουρισμού

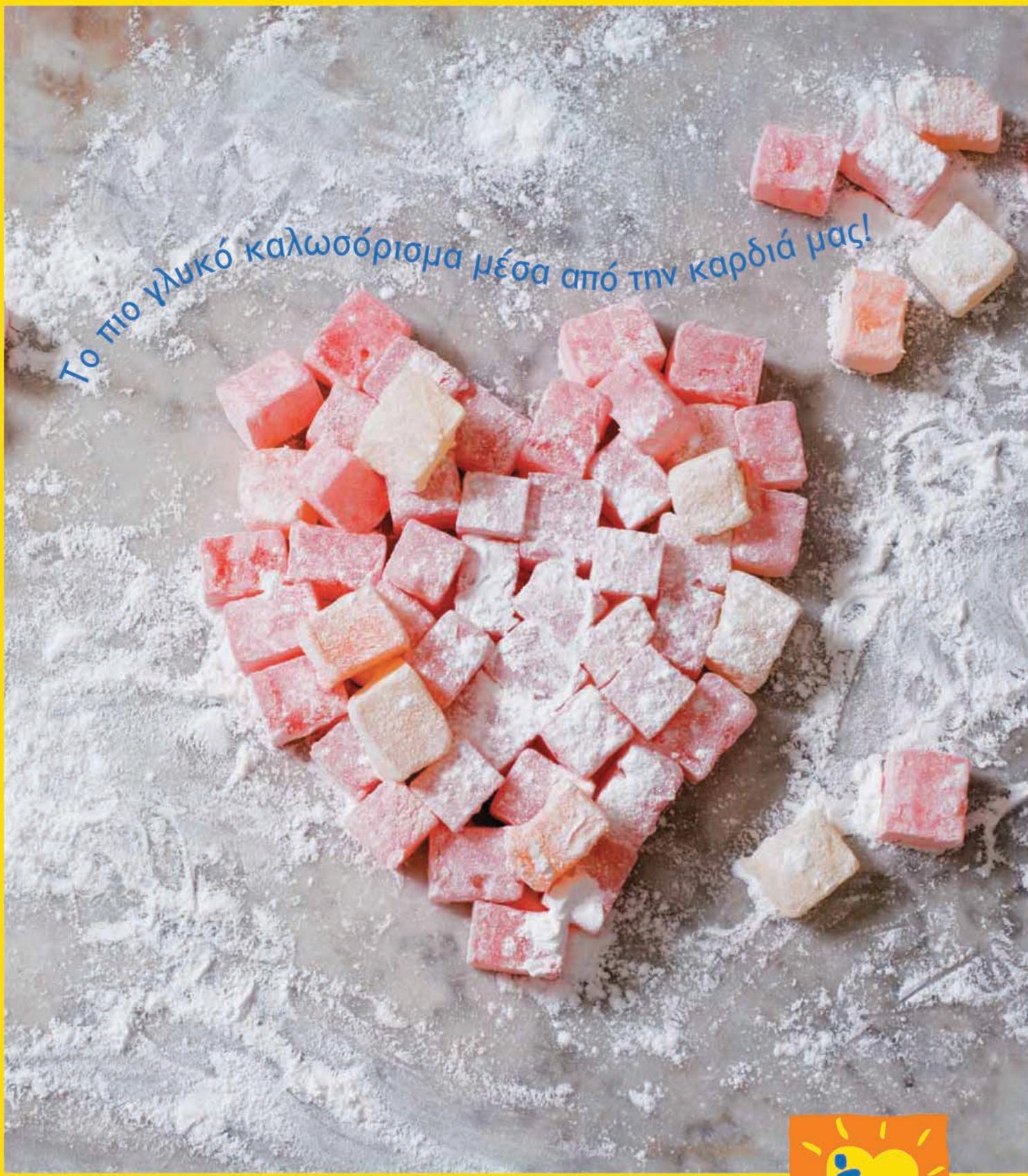
Επαφές με σημαντικούς τουριστικούς πράκτορες της Σουηδίας όπως και με αεροπορικές εταιρείες είχε η αντιπροσωπεία του ΚΟΤ με επικεφαλής τον Πρόεδρο του Δ.Σ του Οργανισμού κ. Αλέκο Ορουντιώτη, με στόχο την ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο. Η Σουηδία και άλλες βόρειες χώρες αποτελούν παραδοσιακές αγορές για την Κύπρο και θεωρούν την χώρα μας ένα από τους πιο ελκυστικούς τουριστικούς προορισμούς δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον ήλιο και στη θάλασσα.

Ο κ. Ορουντιώτης είχε επαφές με Τουριστικούς Πράκτορες, σε μια προσπάθεια να εξευρεθούν τρόποι ώστε να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο Κυπριακός Τουρισμός εν μέσω της οικονομικής κρίσης και να αναχαιτιστούν οι αρνητικές συνέπειες. Από τις συναντήσεις με τους τουριστικούς πράκτορες διαφάνηκε ότι οι αγορές θα κινηθούν στα ίδια επίπεδα με το 2009 ενώ αποφασίστηκε να πραγματοποιηθούν από κοινού κάποιες ενέργειες μάρκετινγκ ώστε να διοθεί ώθηση για αύξηση των κρατήσεων ενώ τα αποτελέσματα των ενεργειών θα εξεταστούν τον

Φεβρουάριο για την προοπτική εξασφάλισης μεγαλύτερης διαθεσιμότητας αεροπορικών θέσεων. Ιδιαίτερη έμφαση από την Κυπριακή αντιπροσωπεία δόθηκε για ανάπτυξη του οικογενειακού τουρισμού αλλά και του τουρισμού τρίτης ηλικίας.

Στη συνάντηση που είχε η αντιπροσωπεία του ΚΟΤ με την αεροπορική εταιρεία Norwegian αποφασίστηκε ώστε η εταιρεία ενώ ξεκινούσε τα δρομολόγια της πιο αργά το Καλοκαίρι, το 2010 να ξεκινήσει από τέλος Μαρτίου μέχρι το μήνα Οκτώβριο. Παράλληλα συμφωνήθηκαν νέες δρομολογιμένες πτήσεις, από Στοκχόλμη τρεις φορές την εβδομάδα και από Κοπεγχάγη μια φορά την εβδομάδα. Συζητήθηκε ακόμα το ενδεχόμενο για αύξηση των δρομολογημένων πτήσεων της Norwegian κατά τους χειμερινούς μήνες, θέμα που η εταιρεία θα απαντήσει το συντομότερο. Ο κ. Ορουντιώτης στα πλαίσια των επαφών ενημέρωσε τους ταξιδιωτικούς πράκτορες και τις αεροπορικές εταιρείες για την εξαγγελία των νέων μέτρων για στήριξη του τουρισμού από πλευράς της κυβέρνησης, οι οποίοι εξέφρασαν την ευαρέσκεια τους.

Είμαστε διάσημοι σε όλο τον κόσμο για τη φιλοξενία μας. Και αυτό το δείχνουμε πάντα και παντού. Γιατί εδώ, κάθε ταξιδιώτης θα νιώσει τόσο γλυκά συναισθήματα, που θα νομίσει πως βρίσκεται στη χώρα του. Ας κάνουμε τη φιλόξενη εικόνα του νησιού μας ακόμα πιο ισχυρή με το πιο γλυκό καλωσόρισμα: με χαμόγελο και ευγένεια. Για να κάνουμε τους επισκέπτες μας να ερωτευτούν την Κύπρο. Για να επιστρέφουν πάντα εδώ!

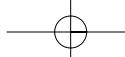
www.visitcyprus.com

Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, Λεωφ. Λεμεσού 19, Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: +357 22 69 11 00, E-mail: cytour@cto.org.cy

Love Cyprus

Το Νησί της Καρδιάς μας

Τουρισμός

Η συμβολή του νέου αεροδρομίου Λάρνακας στην τουριστική ανάπτυξη

Mε τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται παγκοσμίως στο επενδυτικό και τουριστικό πεδίο, καλείται και η Κύπρος να εκσυγχρονιστεί και να καταστεί ανταγωνιστική προβάλλοντας το πορτρέτο μιας χώρας ελκυστικής αλλά και προτιμητέας για ξένες επενδύσεις και τουρισμό.

Ένας τομέας που συμβάλλει προς αυτή την κατεύθυνση είναι και αυτός των αερομεταφορών, και ειδικά στην Κύπρο που - ως νησί που είναι - η εισροή τουριστών αλλά και επιχειρηματικών παραγόντων εξαρτάται κατά το πλείστον από την εναέρια συγκοινωνία. Αυτό το γεγονός καθιστά αναγκαία τη βελτίωση και ενίσχυση του αερομεταφορικού μας συστήματος.

Προσανατολισμένο προς αυτές τις ανάγκες είναι και το νέο αεροδρόμιο που αντικαθιστά το υφιστάμενο το οποίο από καιρό εξάντλησε τα όρια της λειτουργικότητας και ποιότητας των εγκαταστάσεών του. Ένα κατασκευαστικό έργο με κύρος του οποίου η συνεισφορά και ο ρόλος θα είναι καθοριστικά για την οικονομία και ειδικότερα για τον τουρισμό του τόπου. Πολυτελές και άνετο, με σύγχρονες εγκαταστάσεις, που θα διακρίνεται για τα τεχνικά χαρακτηριστικά του, τις υψηλών προδιαγραφών υπηρεσίες του και τη λειτουργικότητα του στο ταξιδιωτικό κοινό όλων των επιπέδων.

Η επίδραση και δυναμικότητα του νέου αεροδρομίου στη τουριστική κίνηση της χώρας είναι αναμενόμενη καθώς αποτελεί ένα στρατηγικής σημασίας έργο που θα αναβαθμίσει την τουριστική εικόνα της Κύπρου καθώς θα συμβάλει σημαντικά:

- **Στην αύξηση της επιβατικής/τουριστικής ζήτησης και στην ώθηση του τουρισμού**

Όπως είναι προφανές ένα μεγαλύτερο αεροδρόμιο συνεπάγεται και μεγαλύτερη κίνηση σε θέματα πτήσεων άρα και μεγαλύτερη είσοδο ταξιδιωτών. Επιπλέον οι διευκολύνσεις που παρέχει (όπως είναι η εύκολη πρόσβαση από και προς αυτό, πρόνοιες για άτομα με ειδικές ανάγκες, καλύτερες συνθήκες για τα πληρώματα κ.α) είναι τέτοιες ώστε να καλύπτει την εξυπηρέτηση και των πιο απαιτητικών αεροπορικών εταιρειών και τα-

Του
Μιχάλη
Καράσαββα

Οικονομικού Αναλυτή
Mick_karasavvas@hotmail.com

ξιδιωτικών πρακτόρων. Επιπλέον, με την επέκταση του δικτύου και κατά συνέπεια και την αύξηση των επιβατών, αναμένεται να ελκύσει και νέους πελάτες πέρα των υφιστάμενων. Σημαντικός παράγοντας που θα ευνοήσει βέβαια αυτή την αλλαγή είναι και η τημολογιακή πολιτική που θα πρέπει να είναι ανταγωνιστική, προσφέροντας στις εταιρείες τις χαμηλότερες δυνατές τιμές για υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, με στόχο την αύξησης της αεροπορικής κίνησης.

- **Στην εικόνα μιας χώρας αναπτυγμένης**

Είναι αδιαμβισθήτο γεγονός ότι η πρώτη εντύπωση αποτελεί τη βάση για τις ακόλουθες αλλά και για μια συνολική εικόνα. Η πρώτη και τελευταία εντύπωση που αποκτούν οι ταξιδιώτες είναι και αυτή του αεροδρομίου που βασικά είναι και το πρώτο καλωσόρισμα. Η εντύπωση αυτή είναι τώρα πέρα για πέρα θετική και ελκυστική δημιουρ-

γώντας έτσι ένα πλεονέκτημα για τη συνολικότερη εικόνα της χώρας. Γνωστά παραδείγματα αεροδρομίων με προβλήματα έχουν ωθήσει τουριστικούς πράκτορες να αντιδράσουν με διάφορους τρόπους προκαλώντας στο προορισμό να χάσει έδαφος στον τουρισμό.

Ένα περήφανο καλωσόρισμα προς τους ταξιδιώτες σε μια χώρα που θέλει να είναι παρούσα στον τουριστικό ανταγωνιστικό χάρτη. Φυσικά και η ενδυνάμωση των άλλων κρίκων της αλυσίδας είναι απαραίτητη διαφορετικά ότι κτίζεται σε ένα τομέα αναφερόμενο από ανεπάρκειες σε κάποιον άλλον. Η διαχείριση των πλεονεκτημάτων του αεροδρομίου πρέπει να γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να επωφεληθεί η Κύπρος στο μέγιστο δυνατό. Τα δώρα του «Ερμή» είναι προς γενικότερο όφελος.

Ας τα αξιοποιήσουμε!

τώρα πίνω ξανά γάλα!

Κρίστης Delact

Το φρέσκο γάλα που ξέρει τις ευαισθησίες σου!

Αν μέχρι τώρα νόμιζες ότι δεν μπορούσες να πιεις γάλα, μάθε ότι μπορείς να το πίνεις μονορούφι!

Το Κρίστης Delact είναι το πρώτο φρέσκο γάλα που φρόντισε τις ευαισθησίες όσων από εμάς έχουν δυσανεξία στη λακτόζη, η οποία προκαλείται από την απουσία από τον οργανισμό μας του ενζύμου λακτάση.

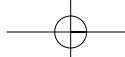
Οι δυσκολίες πέψης της λακτόζης, προκαλούν φούσκωμα στην κοιλιά, πόνο στο στομάχι και άλλες διαταραχές στον οργανισμό μας. Υπολογίζεται ότι 6% του γενικού παιδικού πληθυσμού πάσχει από δυσανεξία στη λακτόζη.

Απαντώντας στο πρόβλημα αυτό δημιουργήσαμε το **Κρίστης Delact**, φρέσκο ελαφρύ γάλα σχεδόν χωρίς λακτόζη.

Έτσι επωφελείστε πλήρως, από όλες τις ευεργετικές για την υγεία ιδιότητες του φρέσκου γάλακτος, χωρίς τις παρενέργειες τις οποίες σας προκαλούσε η λακτόζη.
Επιπλέον το Κρίστης Delact είναι **εμπλουτισμένο με Φολικό Οξύ** (βιταμίνη της ομάδας B) που υποστηρίζει τη σωστή ανάπτυξη του εμβρύου κατά την εγκυμοσύνη και βοηθά στην **πρόληψη καρδιαγγειακών παθήσεων** στα πλαίσια ενός ισορροπημένου προγράμματος διατροφής και άσκησης.

To Christis Delact, με την ευχάριστα γλυκιά γεύση του, προορίζεται για όλες τις ηλικίες άνω τους ενός.

Επίκαιρα Θέματα

Ασφαλισμένη Διαφυγή Ακολουθώντας το ISO 23601

Ενα νέο διεθνές πρότυπο (ISO) βρίσκεται στο προσκήνιο που έχει σαν στόχο να διασφαλίζει ότι, όταν ξεσπά πυρκαγιά σε ένα κτίριο, οι άνθρωποι στην προσπάθεια τους να εκκενώσουν τις κτιριακές εγκαταστάσεις δεν θα χάνουν πολύτιμο χρόνο σπαζοκεφαλιάζοντας να κατανοήσουν το πλάνο διαφυγής και τα σχετικά σήματα. Το πρότυπο ISO

Του
Γιάννη
Βασιάδη

Μηχανολόγος
Μηχανικού
Λευτεργού
Τυποποίησης στον
Κυπριακό Οργανισμό
Τυποποίησης (CYS)

την έγκαιρη εκκένωση του κτιρίου και τη διάσωση των ενοίκων.

Σκοπός των πλάνων διαφυγής είναι να βοηθούν τους ανθρώπους να προσανατολίζονται σύμφωνα με την προσχεδιασμένη διαδρομή διαφυγής. Έτσι, ένα πλάνο διαφυγής συμπληρώνει το σύστημα καθοδήγησης για ασφαλισμένη έξοδο από το κτίριο. Τα πλάνα αυτά, τα οποία μπορεί να απεικονίζονται με τη μορφή σημάτων στους χώρους εργασίας και σε δημόσια κτίρια, είναι δυνατό επίσης να χρησιμοποιηθούν από ομάδες πυρασφάλειας, από σωστικά και ιατρικά συνεργεία, καθώς επίσης και από τις ειδικές δυνάμεις άμεσης δράσης σε περιπτώσεις τρομοκρατικών επιθέσεων.

Το πρότυπο αυτό έχει αναπτυχθεί επειδή υπάρχει η επιτακτική ανάγκη να καθιερωθεί σε διεθνή κλίμακα ένα σύστημα συνεννόησης για τις διαδρομές διαφυγής σε κτιριακές εγκαταστάσεις το οποίο να στηρίζεται στην όσο το δυνατό

λιγότερη χρήση λέξεων και να γίνεται αμέσως κατανοητό. Σε μια σύγχρονη κοινωνία που χαρακτηρίζεται από τις συνεχώς αυξανόμενες προοπτικές για διεθνές εμπόριο και τον ολοένα και περισσότερο μετακινούμενο παγκόσμιο πληθυσμό, τα γραφικά σύμβολα είναι ένα ουσιαστικό εργαλείο για την μετάδοση μηνυμάτων στους χρήστες με συνοπτικό τρόπο, ανεξάρτητα από τη γλώσσα τους. Η αξία αυτή παίρνει πολύ μεγαλύτερες διαστάσεις όταν πρόκειται για σήματα ασφάλειας, όπου η ευκολία και η ταχύτητα της αναγνώρισης είναι ζωτικής σημασίας στο να βοηθήσουν τους ανθρώπους να αποφύγουν τυχόν τραυματισμό τους - ακόμα και το μοιραίο.

Το ISO 23601 βασίζεται στα σήματα ασφάλειας, τους χρωματικούς κώδικες και τις απαιτήσεις σχεδιασμού του προτύπου ISO 7010:2003, Graphical symbols - Safety colours-Safety signs (Γραφικά Σύμβολα - Χρώματα Ασφάλειας -Σήματα Ασφάλειας). Καθιερώνει μια κοινή μέθοδο σύμφωνα με την οποία απεικονίζονται τόσο η θέση του ίδιου του παρατηρητή σε σχέση με τις καθορισμένες διαδρομές διαφυγής που οδηγούν στους εξόδους κινδύνου, όσο και τα κοντινά σημεία στις διαδρομές διαφυγής όπου βρίσκεται ο εξοπλισμός πυρασφάλειας και έκτακτης ανάγκης.

Το πρότυπο περιλαμβάνει τις ακόλουθες βασικές πρόνοιες για το πλάνο διαφυγής:

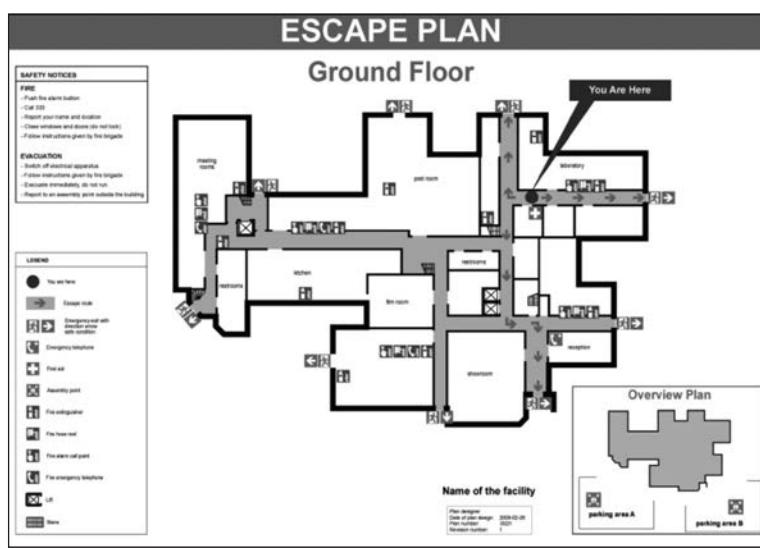
- Απαιτήσεις σχεδιασμού (πρέπει να συμβαδίζουν με τη στρατηγική εκκένωσης του κτιρίου)

ου)

- Μέγεθος των στοιχείων του πλάνου (π.χ. ύψος σημάτων ασφάλειας τουλάχιστον 7mm)
- Περιεχόμενο και απεικόνιση (π.χ. χρήση τόξων για απεικόνιση της κατεύθυνσης διαφυγής)
- Υλικά κατασκευής (ανθεκτικά στις συνθήκες που θα επικρατούν στα σημεία ανάρτησης)
- Εγκατάσταση και θέση (μόνιμη εγκατάσταση κυρίως σε στρατηγικά σημεία αλλά και σε σημεία όπου οι χρήστες θα μπορούν να μελετήσουν τον τρόπο διαφυγής)
- Επιθεώρηση και αναθεώρηση (τακτική επιθεώρηση και αναθεώρηση σε περίπτωση κτιριακής αλλαγής ή αλλαγής στις διαδικασίες πυρασφάλειας και έκτακτης ανάγκης)

Η συνεχής ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και η συνεπακόλουθη αύξηση των ταξιδιών λόγω της μετακίνησης του ανθρώπινου εργατικού δυναμικού, απαιτεί μια κοινή μέθοδο μετάδοσης αυτών των σημαντικών πληροφοριών ασφάλειας προς τους χρήστες και ενοίκους των κτιριακών συγκροτημάτων. Το ISO 23601 αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για βελτιωμένη κατάρτιση και εκπαίδευση και αναμένεται να μειώσει τόσο τον κίνδυνο όσο και την πιθανότητα σύγχυσης σε ώρες έκτακτης ανάγκης.

Το πρότυπο έχει εκπονηθεί από την Τεχνική Επιτροπή ISO/TC 145 Graphical Symbols η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης ISO. Ο αρμόδιος εθνικός φορέας για θέματα Τυποποίησης στην Κύπρο είναι ο Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης (CYS) ο οποίος είναι πλήρες μέλος του ISO, ως επίσης και της Διεθνούς Επιτροπής Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης IEC. Ο CYS εκπροσωπεί την Κύπρο ισότιμα στους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς Τυποποίησης CEN, CENELEC και ETSI, και συμμετέχει ενεργά στη διεθνή και ευρωπαϊκή τυποποίηση με γνώμονα πάντα τη διασφάλιση των εθνικών συμφερόντων. Κυριότερη αποστολή του Οργανισμού είναι η προώθηση της εφαρμογής των Ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων στις κυπριακές επιχειρήσεις και βιομηχανίες.

MAX YOUR LIFE
MAX TASTE NO SUGAR

Εκδηλώσεις

Έκθεση Ζωγραφικής Ρούλλας Σάββα Πιτσιλίδου

Mε σαράντα πέντε έργα, εμπνευσμένα από τη φύση, την κυπριακή παράδοση, ρεαλιστική αλλά και αφηρημένη τεχνοτροπία πραγματοποιήθηκε στη Γκαλερί «Σκαλί Αγλαντζίας» η πρώτη απομική έκθεση της ζωγράφου Ρούλλας Σάββα Πιτσιλίδου. Τα εγκαίνια της έκθεσης τελέσθηκαν από τον κ. Ντίνο Κωνσταντίνου, Γραμματέα - Διευθυντή της ΣΠΕ Αγλαντζίας, το Σάββατο 17 Οκτωβρίου η ώρα 5 μ.μ. Στα εγκαίνια παρευρέθησαν δεκάδες φίλοι της τέχνης και εκλεκτοί προσκεκλημένοι της ζωγράφου, οι οποίοι δήλωσαν κατενθουσιασμένοι με τα έργα της. Η έκθεση σημειώσεις μεγάλη επιτυχία και η ζωγράφος, μεταξύ λύπτης και χαράς, αποχωρίστηκε πολλά από τα έργα της από την πρώτη κιόλας μέρα.

• Πιο κάτω παραθέτουμε αποσπάσματα από την ομιλία του κ. Ντίνου Κωνσταντίνου

«Πιστεύω πως, εκδηλώσεις σαν τη σημερινή δείχνουν και αναδεικνύουν το πολιτιστικό επίπεδο και την πιούτητα ενός λαού. Ταυτόχρονα ιδιαίτερα στην περίπτωση μας, με την πατριδα μας ημικατεχόμενη, λει-

τουργούν και σαν αντιστάσεις ενάντια στην κατοχή.

Γνωρίζοντας την ζωγράφο είμαι σε θέση να καταθέσω την εκτίμηση μου για το πείσμα και την επιμονή της γι' αυτό που πραγματικά την εκ-

φράζει και αγαπά. Ξεκίνησε την πορεία της σαν αυτοδίδακτη ζωγράφος στη Λάπτηθο δοκιμάζοντας αρχικά ζωγραφιές στο ξακουστό τότε αγγειοπλαστείο «ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ» της γειτονιάς της. Στη συνέχεια ασχολήθη-

κε με διάφορα καλλιτεχνικά δημιουργήματα σημειώνοντας μεγάλη επιτυχία. Η δύψα για περαιτέρω μάθηση και ολοκλήρωση την έφεραν κοντά στης ζωγράφους Μικαέλλα Κυθρεώτου και Μαριάννα Χαραλάμπους όπου παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικής. Δημιουργήματα της έχουν εκτεθεί σε διάφορες ομαδικές εκθέσεις.

Η καλλιτέχνης Ρούλλα Σάββα Πιτσιλίδου δεν περιορίζεται μόνο στη ζωγραφική. Εκ φύσεως δραστήριο και ευαισθητοποιημένο μέλος της κοινωνίας συμμετέχει ενεργά σε μη κερδοσκοπικούς συνδέσμους και οργανώσεις. Ενδεικτικά σημειώνω τη δράση της από τη θέση του Γενικού Γραμματέα του Αντιρευματικού Συνδέσμου καθώς και την ενεργό συμμετοχή της μέσω του Κυπριακού Συνδέσμου Οργανώσεων Αναπτήρων. Αυτή είναι η ζωγράφος πού τιμούμε απόψε και η οποία με την τέχνη της θα μας ταξιδέψει στο δικό της κόσμο. Εκ μέρους όλων της εύχομαι υγεία, πρόσδο και κάθε επιτυχία.»

Η θάλασσα, τα τοπία, ο χορός, τα κυπριακά τοπία και επαγγέλματα είναι μερικά από τα θέματα που συγκίνησαν τη ζωγράφο.

Βιογραφικό Ρούλλα Σάββα Πιτσιλίδου

Η ζωγράφος Ρούλλα Σάββα Πιτσιλίδου έχει καταγωγή την πανέμορφη Λάπηθο, της οποίας οι ομορφιές δεν μπορούσαν να την αφήσουν ασυγκίνητη. Πήρε τα πρώτα της ερεθίσματα από την εκπληκτική αυτή ομορφιά και δοκίμασε σε νεαρή ηλικία ζωγραφιές στο αγγειοπλαστείο της γειτονίας της που ήταν τότε πολύ ξακουστό. Πριν μερικά χρόνια ασχολήθηκε με καλλιτεχνικά δημιουργήματα με μεγάλη επιτυχία. Στη συνέχεια λόγω του ότι μια ρευματοπάθεια της δημιούργησε προβλήματα στα χέρια

και μόνιμη ανικανότητα σταμάτησε αναγκαστικά κάθε δημιουργία. Όμως στην πορεία μετά από σύσταση του γιατρού της και με βοήθεια του Αντιρευματικού Σύνδεσμο άρχισε και πάλι να ζωγραφίζει και να δημιουργεί με δυσκολία αλλά με πολλή επιμονή. Δοκίμασε διάφορα είδη τεχνικής στη ζωγραφική τα οποία και χρησιμοποιεί σε διάφορα έργα της. Ασχολήθηκε με τη ζωγραφική με μολύβι, κάρβουνο, ακουαρέλλα, ζωγραφική σε πέτρες, ακρυλικό, λάδι και με αυγοτέμπερα σε αγιογραφίες.

ΓΟΥΣΤΟ ΜΟΥ ΚΑΙ... ΚΑΠΕΛΟ ΜΟΥ!

*Student
PACK*

Το Φοιτητικό
από τη
ΣΠΕ Στροβόλου

- Φοιτητικό Δάνειο
- Φοιτητική Κάρτα
- Κάρτα Διαδικτύου
- Ηλεκτρονική Τράπεζα
- Ξένο Συνάλλαγμα
- Εμβάσματα Εξωτερικού
- Χαμηλό Επιτόκιο
- Χαμηλές Χρεώσεις

Τέρμα στις φοιτητικές οικονομικές ανησυχίες

Λογιστικό νοικοκύρεμα στις Ασφαλιστικές Εταιρείες

- ✓ Παγκόσμιοι αναλυτές του ασφαλιστικού κλάδου εκφράζουν γενικευμένη δυσαρέσκεια για τις ισχύουσες χρηματοοικονομικές αναφορές στο συγκεκριμένο κλάδο
- ✓ Δυσαρέσκεια με το σημερινό καθεστώς χρηματοοικονομικών αναφορών στον ασφαλιστικό κλάδο

Σύμφωνα με νέα παγκόσμια έρευνα των PricewaterhouseCoopers με τίτλο Κατανοώντας τους Αριθμούς, αναλυτές του ασφαλιστικού κλάδου ανά το παγκόσμιο πιστεύουν ότι η έλλειψη ποιότητας και συνέπειας στις ισχύουσες αναφορές σε ό,τι αφορά τον κλάδο οδηγούν όλο και περισσότερο στην υποτίμηση της αξίας αριθμού κορυφαίων ασφαλιστικών εταιρειών στον κόσμο. Οι συνεντεύξεις που λήφθησαν από σαφάντα και πιλέον επαγγελματίες στον τομέα των επενδύσεων σε όλη την Ευρώπη, τις ΗΠΑ, την Ασία και την Αυστραλία έφεραν στην επιφάνεια μια γενικευμένη δυσαρέσκεια με το σημερινό καθεστώς χρηματοοικονομικών αναφορών στον ασφαλιστικό κλάδο, με τους συμμετέχοντες στην έρευνα να καλούν το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Προτύπων (FASB) όπως προτείνουν ένα νέο και βελτιωμένο πλαίσιο αναφορών το συντομότερο δυνατό.

- **O Ian Dilks, Επικεφαλής των Παγκόσμιων Εργασιών Ασφαλιστικού Κλάδου των PricewaterhouseCoopers, δήλωσε:**

Η ανατροφοδότηση που πήραμε από τους αναλυτές του ασφαλιστικού κλάδου ανά το παγκόσμιο είναι σαφής. Πιστεύουν ότι το σημερινό καθεστώς αναφορών είναι επιζήμιο για τον ασφαλιστικό κλάδο και καλούν το IASB και το FASB να εξεύρουν σύντομα μια λύση. Η επιθυμία για μια ταχεία λύση είναι ιδιαίτερα έντονη ανάμεσα σε αναλυτές του κλάδου ζώντος που χρηματοποιούν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS). Οι απόψεις τους υιοθετούνται και από ανώτερα εκτελεστικά στελέχη σε ένα μεγάλο φάσμα του κλάδου. Ο βαθμός στον οποίο αναδύεται μια συναίνεση μεταξύ αναλυτών γύρω από τα ουσιώδη στοιχεία τα οποία πιστεύουν ότι θα πρέπει να αποτελούν τα θεμέλια του νέου πλαισίου αναφορών αντικατοπτρίζει μια σημαντική αλλαγή. Η συναίνεση αυτή πηγάζει από την επιθυμία για αναφορές που να αντανακλούν τις οικονομικές πραγματικότητες του επιχειρηματικού μοντέλου του ασφαλιστικού οργανισμού.'

Σε ό,τι αφορά το μελλοντικό προσανατολισμό των

αναγνώρισης κόστους και κέρδους εξαγοράς) θεωρείται βασικό στοιχείο για τη δημιουργία ενός χρήσιμου προτύπου και τυχάνει σημαντικής υποστήριξης από τους συμμετέχοντες. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις σημερινές προτάσεις του IASB.

Πάνω από το 70% των συμμετεχόντων θα επιθυμούσε τη χρήση ενός σαφούς περιθώριου κινδύνου στον προσδιορισμό ασφαλιστικών υποχρεώσεων, στη βάση κυρίως του ότι 'έναι καλύτερα να έχεις στη διάθεσή σου περισσότερες πληροφορίες παρά λιγότερες.' Ωστόσο, πολύ μικρός αριθμός συμμετεχόντων διαθέτει εμπειρία για το πώς η έννοια του περιθώριου κινδύνου μπορεί να λειτουργήσει στην πράξη.

Οι πλείστοι συμμετέχοντες δήλωσαν επίσης ότι θα στήριζαν τη συνεχίζομενη χρήση πολλαπλών βάσεων αποτίμησης. Η ποιότητα των συναφών δημοσιεύσεων τόσο της αξίας κόστους όσο και της εύλογης αξίας είναι για πολλούς ουσιώδους σημασίας, καθώς τους επιτρέπει να κάνουν τις δικές τους προσαρμογές. Τα πορίσματα της έρευνας αποκαλύπτουν επίσης ότι το 64% των συμμετεχόντων θα ήθελε να δει τις προτεινόμενες αλλαγές στη λογιστική χρηματοπιστωτικών μέσων και ασφαλιστηρίων συμβολαίων να υιοθετούνται ταυτόχρονα ώστε να παρουσιαστούν και να τεθούν σε εφαρμογή ως ένα συντονισμένο πακέτο. Ωστόσο, το υπόλοιπο 36% των συμμετεχόντων πιστεύει ότι αν οι ασφαλιστές υιοθετούνται το νέο πρότυπο περί χρηματοπιστωτικών μέσων πριν από το νέο πρότυπο περί ασφαλιστηρίων συμβολαίων θα ήταν δυνατό να διατηρηθεί η σύγκριση με άλλους χρηματοοικονομικούς τομείς.

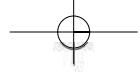
• **Η Ανδρούλλα Πήπτα, Επικεφαλής Υπηρεσιών**

Ασφαλιστικής Βιομηχανίας των PricewaterhouseCoopers Κύπρου δήλωσε τα εξής:

'Καθώς το IASB και το FASB πλησιάζουν σε μια κρίσιμη καμπή σε ό,τι αφορά την προγραμματισμένη αναθεώρηση των αναφορών για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, τα πορίσματα της έρευνας προσφέρουν στους υπεύθυνους εκπόνησης των προτύπων κάποια σαφή μηνύματα.

Αναγνωρίζουμε το μέγεθος της πρόκλησης που θα αντιμετωπίσουν οι υπεύθυνοι εκπόνησης των προτύπων τους ερχόμενους μήνες και είναι αναπόφευκτο μερικοί αναλυτές, και ακόμη και μερικοί ασφαλιστές, να απογοητευτούν από τις τελικές προτάσεις του Συμβουλίου. Είναι σήμερα αναγκαίο όλες οι πλευρές να εμπλακούν σε ένα διάλογο και να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην επίτευξη ενός πρακτικού και λειτουργικού προτύπου που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων όσοι χρησιμοποιούν οικονομικές καταστάσεις.'

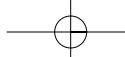
Η έννοια του 'συνταιρίσματος' (π.χ. συνταίρισμα της

Στίβος μας, Η ΖΩΗ!

Σε αυτό το Στίβο, Εσείς και Εμείς, συμμετέχουμε στον ωραιότερο αγώνα, για όσα κάνουν το Σήμερα καλύτερο, δημιουργώντας τα θεμέλια του Αύριο. Ενισχύουμε και στηρίζουμε όλες τις Αξίες που είναι κοινές για όλους μας: Πολιτισμό, Αθλητισμό, Περιβάλλον, Παιδεία και Υγεία.

Γιατί, χρόνια τώρα, Εσείς και Εμείς, μεγαλώνουμε μαζί.

Management

Δείτε τα πράγματα με άλλη προοπτική! Η δύναμη της λεκτικής επανατοποθέτησης

Στο άρθρο αυτό θα μάθετε κάποιες δυνατές μεθόδους που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην καθημερινή συνομιλία με τους γύρω σας για να επιφέρετε αλλαγή στη συμπεριφορά τους και στο τρόπο αντιληψής τους. Θα βρείτε αυτές τις μεθόδους χρήσιμες για σκοπούς προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών. Η αλλαγή στο νόημα των προτάσεων και λέξεων που μας λέει κάποιος, αλλάζει τη σημασία των εσωτερικών αναπαραστάσεων ή εικόνων που έχουμε για το συγκεκριμένο θέμα. Το τι ακριβώς κάνουμε είναι να πάρουμε μια συγκεκριμένη εσωτερική αναπαράσταση που είναι περιοριστική για το άτομο και τη βάζουμε σε νέο πλαίσιο ή της αλλάζουμε το νόημα. Η αλλαγή στο νόημα αλλάζει τη συναισθηματική κατάσταση του ατόμου και κατά συνέπεια επηρεάζει την τελική συμπεριφορά του. Η επανατοποθέτηση και αλλαγή του νοήματος στόχο έχει το διαχωρισμό της πρόθεσης από τη συμπεριφορά. Θα θυμάστε σε ένα προηγούμενο άρθρο όταν έκανα αναφορά για τις προϋποθέσεις του Νεύρο-γλωσσικού Προγραμματισμού, είχα δηλώσει ότι η κάθε συμπεριφορά έχει θετική πρόθεση. Επίσης, είχα αναφέρει ότι το νόημα μιας συμπεριφοράς εξαρτάται από το πλαίσιο στο οποίο συμβαίνει.

Αν αλλάζουμε το πλαίσιο, δηλαδή τις συνθήκες στις οποίες αναπτύσσεται η συμπεριφορά, τότε αλλάζουμε το νόημα της ίδιας της συμπεριφοράς. Μπορούμε επίσης να αφήσουμε την εσωτερική αναπαράσταση και να δώσουμε καινούριο νόημα στο τι άλλο μπορεί να σημαίνει αυτή η αντίληψη του γεγονότος.

Που θα μπορούσαμε να αλλάξουμε το νόημα των λέξεων και των φράσεων που λαμβάνουμε από τους γύρω μας; Στις πωλήσεις η αναδόμηση του νοήματος και του πλαισίου είναι ένας εξαιρετικός τρόπος να χειριστούμε αντιρρήσεις για το προϊόν ή την υπηρεσία μας.

- π.χ. Ανησυχώ τι θα γίνει αν εκπαιδεύσω το προσωπικό μου και μετά αποφασίσουν να φύγουν για άλλη δουλειά!
- Σκέψου πόσο χειρότερα θα είναι τα πράγμα-

τα αν δεν τους εκπαιδεύσεις και αποφασίσουν να μείνουν κοντά σου!

Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του Ρόναλντ Ρίνκαν το 1984, υπήρξε μεγάλη ανησυχία για το θέμα της προχωρημένης ηλικίας του Ρίνκαν. Κατά την προεκλογική αναμέτρηση του με τον άλλο υποψήφιο το Ρίνκαν ανέφερε «Δεν πρόκειται να συζητήσω το θέμα της ηλικίας σε αυτή την προεκλογική αναμέτρηση. Δεν πρόκειται με τίποτα να εκμεταλλευτώ για πολιτικούς σκοπούς τη νεανική ηλικία και απειρία του συνυποψήφιου μου. Μετά από αυτή την αναφορά, η ηλικία του Ρίνκαν δεν ξανά συζητήθηκε καθόλιν τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας!

Μια άλλη ιστορία έχει διαδραματιστεί στην εταιρεία IBM όπου ένας υπάλληλος έκανε ένα λάθος που στοίχισε στην εταιρεία ένα εκατομμύριο δολάρια. Ο πρόεδρος της εταιρείας κάλεσε τον υπάλληλο στο γραφείο του. Αυτός μόλις εμφανίστηκε μπροστά στον πρόεδρο του είπε «Ξέρω γιατί με καλέσατε, για να με απολύσετε!». Ο πρόεδρος της εταιρείας του λέει «δεν τρελάθηκα, θα σε κρατήσω διότι μόλις επένδυσα πάνω σου ένα εκατομμύριο δολάρια για την εκπαίδευση σου!»

Κάποτε στην εφημερίδα Guardian υπήρχε μια διαφήμιση που έδειχνε ορισμένες φωτογραφίες οι οποίες ήταν σε μια συγκεκριμένη διάταξη. Οι φωτογραφίες έδειχναν ένα εύσωμο φαλακρό άνδρα που φορούσε τζιν και μπότες να τρέχει προς μια κατεύθυνση.

Η πρώτη φωτογραφία δείχνει τον άνδρα αυτό να τρέχει προς μια γριούλα. Η δεύτερη φωτογραφία δείχνει το άνδρα αυτό να ρίχνει τη γριούλα με βία στο έδαφος. Η τρίτη φωτογραφία δείχνει το άνδρα να απομακρύνεται από την σκηνή τρέχοντας. Σίγουρα οι τρεις φωτογραφίες σε κάποιουν να αντιληφτείς ότι πρόκειται για ακόμα μια πράξη βίας προς ένα αθώο πολίτη.

Στην επόμενη σελίδα, η εφημερίδα είχε τις ίδιες τρεις φωτογραφίες σε πιο ανοικτό πλάνο. Το πλάνο έδειχνε τη γριούλα να περπατά αμέριμνη δίπλα από ένα κτίριο στο οποίο γίνονταν οικοδομικές εργασίες και εκεί υπήρχε μια μεγάλη μηχανή έτοιμη σκυροδέματος, έτοιμη να ρίξει το μπετόν στο σημείο που περπατούσε η γριούλα. Ένας πεζός παρατηρεί την σκηνή και τρέχει προς τη γριούλα και τη σπρώχνει με ηρωικό τρόπο για να τη γλυτώσει. Αμέσως μετά και ενώ απομακρύνεται ο πεζός, η μηχανή σκυροδέματος χύνει το μπετόν στο σημείο που βρισκόταν η

γριούλα. Ο αρχικά υποτιθέμενος τρομοκράτης ήταν τελικά ο ήρωας της όλης υπόθεσης!

Ας δούμε πρώτα κάποια παραδείγματα αντίθετου πλαισίου που σε κάνουν να δεις τα πράγματα με διαφορετικό φακό.

- Όποτε το αφεντικό μου ασκεί κριτική πάνω σε μένα τότε αντιδρώ με απότομο τρόπο διότι νιώθω ότι με προσβάλει και με κάνει να νιώθω σαν αποτυχημένος.
- Αντίθετο πλαίσιο 1: Σου ασκεί κριτική ή σου δίνει σχόλια για την απόδοση σου στη δουλειά;
- Αντίθετο πλαίσιο 2: Τι νομίζεις ότι το αφεντικό σου προσπαθεί να κάνει με τα σχόλια του; Νομίζεις ότι προσπαθεί να σε πληγώσει και να σε κάνει να νιώθεις σαν αποτυχημένος ή μήπως προσπαθεί να σε βοηθήσει να φέρεις καλύτερα αποτελέσματα για την ομάδα σου και για την εταιρεία;
- Αντίθετο πλαίσιο 3: Όλοι οι επιτυχημένοι άνθρωποι είχαν αρχικά παρεξηγηθεί και καταδικασθεί από τους υπόλοιπους.

Ας δούμε τώρα τη τελευταία τεχνική στο άρθρο αυτό που ονομάζεται «οι θέσεις αντίληψης». Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται όταν έχουμε συγκρούσεις με άτομα σε προσωπικό ή επαγγελματικό επίπεδο. Το ωραίο με τη μέθοδο αυτή είναι ότι το πρόβλημα, η σύγκρουση επιλύεται χωρίς την παρουσία του ατόμου με το οποίο έχουμε το πρόβλημα.

Το πρώτο βήμα είναι να προσδιορίσετε ένα προβληματικό σενάριο ή προβληματική σχέση ή σύγκρουση. Για τη τεχνική αυτή θα χρειαστεί το άτομο με το πρόβλημα να περάσει σε τρεις διαφορετικές θέσεις. Δηλαδή εκτός από τη δική του θέση αντίληψης που είναι η πρώτη θέση, θα πρέπει να έρθει και στη θέση του ατόμου με το οποίο έχει το πρόβλημα που ονομάζεται 2η θέση και επίσης στη θέση του ανεξάρτητου παραπρητή που βλέπει τα δυο άτομα ενώ βιώνουν τη σύγκρουση. Η θέση του παραπρητή είναι η θέση 3.

Θέλω να φανταστείτε στο πάτωμα ένα μεγάλο τρίγωνο και σε κάθε μια από τις τρεις γωνίες του θα έχετε τη θέση 1, τη θέση 2 και τη θέση 3. Βάλτε το άτομο να σταθεί στη θέση 1 που αντιπροσωπεύει τον ίδιο του τον εαυτό και να βλέπει με κατεύθυνση προς τη θέση 2 που βρίσκεται το άτομο με το οποίο έχει το πρόβλημα και μετά κάντε του τις πιο κάτω ερωτήσεις στις οποίες θα σας απαντά για να καταλάβετε καλύτερα τη θέση του και για να καταλάβει και ο ίδιος διάφορα πράγματα για την σύγκρουση αυτή.

Ρωτήστε ΠΩΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΕΙΣ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΙΑΜΑΧΗ; Αφού σας απαντήσει ρωτήστε ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΣΑΙ ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ; Και όταν απαντήσει ρωτήστε ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ; Μετά ρωτήστε ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ; Όταν απαντήσει ρωτήστε το άτομο ΤΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ;

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ; Και όταν πάρετε απάντηση τότε ρωτήστε ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ; Μετά ρωτήστε το άτομο ΤΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ;

Μετά θα τον πάρετε απέναντι στη θέση δυο και να βλέπει προς την κατεύθυνση της θέσης ένα που βρισκόταν πριν λίγο. Κάντε του διάφορες ερωτήσεις τις οποίες θα σας απαντά για να καταλάβετε καλύτερα τη θέση του και για να καταλάβει και ο ίδιος διάφορα πράγματα για τη σύγκρουση αυτή. Εδώ πρέπει να απαντά τις ερωτήσεις σαν να βρίσκετε στο σώμα του ατόμου με το οποίο έχει το πρόβλημα.

Ρωτήστε ΠΩΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΕΙΣ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΔΙΑΜΑΧΗ; Αφού σας απαντήσει ρωτήστε ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΕΣΑΙ ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ; Και όταν απαντήσει ρωτήστε ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ; Μετά ρωτήστε ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ; Όταν απαντήσει ρωτήστε το άτομο ΤΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΣΕΝΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ;

Το επόμενο στάδιο είναι να μεταφέρουμε το άτομο στην τρίτη γωνία του φανταστικού τριγώνου που αντιπροσωπεύει τη θέση 3 του ανεξάρτητου παραπρητή που βλέπει το άτομο στη θέση 1 και στη θέση 2 να εκδηλώνουν τη σύγκρουση.

Ρωτήστε το άτομο και περιμένετε απάντηση από την κάθε μια από τις ακόλουθες ερωτήσεις.

- ΠΩΣ ΝΟΜΙΖΕΙΣ ΟΤΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΕΤΑΙ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ;
- ΠΩΣ ΝΟΜΙΖΕΙΣ ΟΤΙ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ;
- ΠΟΙΕΣ ΑΡΧΕΣ Ή ΑΞΙΕΣ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ Ο

ΚΑΘΕΝΑΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ;

- ΤΙ ΝΟΜΙΖΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ;
- ΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ;

Μετά προσχωρούμε στο επόμενο βήμα όπου είναι η επιστροφή στη θέση ένα αλλά πέστε στο άτομο να επιστρέψει στη θέση ένα φέρνοντας τώρα μαζί του και τις νέες γνώσεις και εμπειρίες που έχει αποκομίσει μετά από την άσκηση αυτή.

Ρωτήστε το άτομο ενώ στέκεται στη θέση ένα ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΙΣ ΕΝΑ ΓΕΡΟΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΑΝ ΤΟ ΣΚΕΦΤΟΣΟΥΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΣ ΘΑ ΣΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΣΕ ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΣΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΔΕΣ ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΑΙΣΘΑΝΕΣΑΙ ΤΩΡΑ; Μόλις πάρετε απάντηση από το άτομο ρωτήστε ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΙΣ ΕΝΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟ ΓΕΡΟΝΟΣ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΑΝ ΕΙΧΕΣ ΣΚΕΦΤΕΙ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΘΑ ΣΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΣΕ ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΣΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΔΕΣ ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΑΙΣΘΑΝΕΣΑΙ ΤΩΡΑ;

Τελειώνοντας αυτό το άρθρο είχαμε ξεκινήσει με προφορικούς γλωσσικούς τρόπους αναδόμησης δηλαδή αλλαγής του νοήματος είτε του πλαισίου για να επιφέρουμε αλλαγή στον τρόπο σκέψης των ατόμων γύρω μας. Στο τέλος ειδαμε τις θέσεις αντίληψης και πως μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε για να ξεπεράσουμε κάποιες συγκρούσεις που έχουμε σε προσωπικό ή επαγγελματικό επίπεδο. Τώρα μπορείτε να βγείτε έξω και να ξεκινήσετε να χρησιμοποιείτε τις μεθόδους και τα εργαλεία αυτά στην καθημερινή σας ζωή.

Επίκαιρα Θέματα

Διαφήμιση & έξοδος από την κρίση

Aκόμη και σε καταστάσεις παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η επιχειρηματική επιτυχία οφεύλεται σε ποσοστό 80% στη στρατηγική της επιχείρησης και μόνο 20% στις καταστάσεις ή τις συνθήκες που διέπουν τη λειτουργία της. Υπάρχουν δύο τρόποι αντιμετώπισης της κρίσης. Εστιάζεις στο μάρκετινγκ και στην επιχείρηση, δηλαδή αύξηση των κερδών, μείωση του κόστους, εξεύρεσης νέων πελατών. Στη νέα οικονομία, η αποτελεσματικότητα

Του
Νίκου Γ. Σύκα
Επικοινωνιολόγου

και η επακριβής ανταπόκριση στις προσδοκίες του πελάτη θα είναι κρίσιμες. Ο καταναλωτής έχει πλέον αλλάξει αρκετά και πρέπει να τον ανακαλύψουμε εκ νέου, μέσα από την έρευνα που έχει σήμερα περισσότερη αξία από ποτέ. Δεν πρέπει να υποθέτουμε, ή να ελπίζουμε ότι κάποια στιγμή όλα θα γίνουν όπως πριν, διότι όλα έχουν αλλάξει για πάντα. Η καινοτομία και η πραγματική διαφοροποίηση θα παίξουν κυρίαρχο ρόλο.

Εν μέσω κρίσης οι καταναλωτές αλλάζουν μάρκα πιο εύκολα, είναι πιο πρόθυμοι να δοκιμάσουν νέες ιδέες και προϊόντα. Η δεξαμενή των πιθανών αγοραστών είναι μεγαλύτερη. Οι περισσότεροι καταναλωτές δεν ακυρώνουν τις αγορές αλλά τις αναβάλλουν - γίνονται πιο προσεκτικοί, συγκρίνουν, κάνουν έρευνα αγοράς αναζητώντας οικονομικά συμφέρουσες ευκαιρίες (value for money). Τώρα είναι η ώρα για να κερδίσουμε καταναλωτές. Η πρόκληση για τις επιχειρήσεις είναι να αναπτύξουν καινοτόμα προϊόντα ή να αναποιθείσουν υπάρχοντα προϊόντα που διατηρούν τα ποιοτικά πρότυπα και συνεχίζουν να ικανοποιούν τις ανάγκες των πελατών που αναγκάζονται να εξοικονομήσουν, προσφέροντας την καλύτερη αξία. Χωρίς τη σωστή εκστρατεία μάρκετινγκ, υπάρχει κίνδυνος αυτό να θεωρηθεί ως «μείωση τιμών», «χαμηλή ποιότητα». Η μάρκα μέσα από την επικοινωνία της θα πρέπει να τονίζει πλέον ότι δίνει αξία στα χρήματα του καταναλωτή, να δείξει ότι προσαρμόζεται στις ανάγκες του με συναίσθηση και ότι του προσφέρει προστιθέμενη αξία. Για το μέλλον, οι καταναλωτές προβλέπουν εκλογικέυση και μέτρο. Οι επιχειρήσεις καλούνται να χαράξουν νέα φιλοσοφία και στρατηγική.

Η επικοινωνία αποτελεί βασικό εργαλείο αναποιθητησης (repositioning) ενός brand με στό-

χο την αναγέννηση, την ανανέωση και την αναδιογάνωση του προϊόντος με σχετικά χαμηλό κόστος και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι δυνατότητες που παρέχει το repositioning, αποτελεί για τις εταιρίες μια καλή διέξοδο σε περίοδο ύφεσης, αντί να διακινδυνεύσουν την εμπορική αποτυχία ενός πανάκριβου -από πλευράς έρευνας, ανάπτυξης και προώθησης- νέου προϊόντος. Αλλάζοντας το πλαίσιο αναφοράς ενός προϊόντος, δημιουργούμε ακριβώς αυτή την αίσθηση του καινούργιου για το προϊόν, αφού ο κόσμος το βλέπει μέσα σε ένα νέο καταστασιακό περιβάλλον. Στη Μεγάλη Ύφεση 2009 - 2010, το repositioning μας παρέχει τη δυνατότητα να διευρύνουμε ή να καθορίσουμε εκ νέου την αγορά, ακόμη και να δημιουργήσουμε μια εντελώς νέα αγορά, να βρούμε νέες κατευθύνσεις και ευκαιρίες για ανάπτυξη - να εντοπίσουμε εντελώς νέα πλαίσια αναφοράς με βάση τις καινούργιες συνήθειες και το νέο υστημα αξιών των καταναλωτών.

Παραδείγματα από το παρελθόν και συγκεκριμένα από προηγούμενες μεγάλες κρίσεις, έδειξαν πως η διατήρηση ή και η αύξηση της διαφημιστικής δαπάνης, μπορεί να βγάλει τις μάρκες νικήτριες από την κρίση. Διαφήμιση κατά τη διάρκεια της κρίσης είναι σημαντική για την επόμενη μέρα της μάρκας. Η μάρκα οφείλει να υποστηριχθεί, τα διαφορετικά κοινά πρέπει να προσεγγισθούν και φυσικά δεν πρέπει κανείς να αγνοεί τις αλλαγές στη συμπεριφορά

του καταναλωτή. Επίσης, τα media προσφέρουν σήμερα καλές ευκαιρίες, αφού τα κοινά διευρύνονται, ενώ τα κόστη μειώνονται. Η επικοινωνία πρέπει να συνεχιστεί, αλλά με επαναχιολόγηση των διαφημιστικών μέσων και περισσότερη στρατηγική στόχευση. Στόχος πρέπει να είναι η υιοθέτηση τρόπων προβολής που αντιπροσωπεύουν μια υψηλή αναλογία αντίκτυπου - δαπανών.

Η διαφήμιση -μετρήσιμη, αποτελεσματική και αποδοτική- αποτελεί την καλύτερη επένδυση, το δόρυ για να πάρει μια επιχείρηση οικονομικά οφέλη, πωλήσεις και μερίδια αγοράς. Άλλωστε, η επιτυχία της διαφήμισης κρίνεται από την ίδια, τη δημιουργικότητα, τον ευφάνταστο στρατηγικό σχεδιασμό και την ποιότητα βεβαίως του ίδιου του προϊόντος και όχι από το κόστος της καμπάνιας.

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης δεν πρέπει να σταματήσουν οι εταιρίες να επικοινωνούν, ώστε να διατηρήσουν την άυλη περιουσία της προστιθέμενης αξίας των brands τους, την οποία έχτισαν με πολύ κόπο, χρόνο και κόστος. Η διαφήμιση κατά τη διάρκεια της κρίσης είναι σημαντική για την επόμενη μέρα της μάρκας - ψάξτε για μακροπρόθεσμα οφέλη και όχι για βραχυπρόθεσμα. Η επιχειρηματική στρατηγική «value for money - καινοτομία - πραγματική διαφοροποίηση - δημιουργικό μάρκετινγκ» αποτελεί βασικό μοχλό ανάκαμψης της οικονομίας από τη Μεγάλη Ύφεση 2009 - 2010.

- ◆ **1η ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ** μεταξύ των μη τραπεζικών ασφαλιστικών εταιρειών γενικού κλάδου
- ◆ **4η ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ 27** ασφαλιστικών εταιρειών γενικού κλάδου
- ◆ **84.000 ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ**
- ◆ **ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ** μεριδίου αγοράς τα τελευταία 5 χρόνια
- ◆ **€14.200.000 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ** το 2007

Συνέπεια στην εξυπηρέτηση σημαίνει

άμεση πληρωμή απαιτήσεων

Η ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ βάζει σφραγίδα αξιοπιστίας σε όλα τα ασφαλιστήριά της.

Κτίζουμε τη φήμη μας στην ταχύτερη πληρωμή των απαιτήσεων, μπορείζοντας γραφειοκρατικές διαδικασίες.

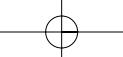
Οι άνθρωποί μας, έχουν πάντα στο επίκεντρο της δραστηριότητάς τους εσάς και τα θέματα που σας απασχολούν.

Εγγυώμαστε την άμεση μελέτη και διεκπεραίωση οποιασδήποτε απαίτησης που καλύπτεται από το ασφαλιστήριο.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

> Μηχανοκινήτων Οχημάτων	> Ιατροφαρμακευτικής Περιθαλψης	> Θαλάσσης, Αέρος & Μεταφορών	> Γυαλιών
> Πυρός & Εμπορικών Κινδύνων	Care4U	> Αστικής Ευθύνης	> Διασκοπής Εργασιών
> Κατοικίας	> Προσωπικών Ατυχημάτων	> Ευθύνης Εργολάβων έναντι Όλων των Κινδύνων (C.A.R.)	> Ταξιδιού
> Κλοπής	AccidentCare	> Χρημάτων	> Σκαφών Αναψυχής
> Καταστημάτων ShopCare	> Υγείας Αλλοδαπών		> Ευθύνης Διοικητικού Συμβουλίου

T: 22 796 000 Φ: 22 022 000
E: info@cosmosinsurance.com.cy
www.cosmosinsurance.com.cy

Management

Η εξέλιξη της επιστήμης του Μάνατζμεντ

Oυσιαστικά, είναι μια νέα, σχετικά, επιστήμη - γιατί περί επιστήμης πρόκειται - η οποία, παρόλο που στοιχεία της συναντούμε από αρχαιοτάτων χρόνων, εντούτοις μόλις στις αρχές του 20ού αιώνα καθιερώθηκε και αναπτύχθηκε.

**Του Δημήτρη
Εργατούδη**

Αφυπερβήσαντα Ανώτερου Διευθυντή του Όμιλου Λαϊκής και Fellow του Ινστιτούτου Τραπεζιτών Λονδίνου στικά χαρακτηριστικό δείγμα θέματος μάνατζμεντ, το οποίο θα απασχολούσε, αιώνες μετά, κυπριακούς Οργανισμούς, όπως τις τράπεζες, την Αστυνομία, κλπ.

Το ερώτημα που έθεσε ο Πλάτωνας ήταν το εξής: Να υπάρχουν Δικαστήρια σε κάθε ενορία της Αθήνας, τα οποία να εκδικάζουν όλες τις υποθέσεις ή να υπάρχει λιγότερος αριθμός Δικαστηρίων στο κέντρο της Αθήνας, το καθένα από τα οποία να εκδικάζει κάποιο συγκεκριμένο αδίκημα (π.χ. ένα Δικαστήριο για τους φόνους, ένα για τις κλοπές, ένα για τις ληστείες κλπ.). Περίπου το ίδιο ερώτημα απασχόλησε και τις μεγάλες κυπριακές τράπεζες τη δεκαετία του 1990, όταν ιδρύθηκαν Περιφερειακές Διευθύνσεις στις μεγάλες πόλεις, και τα Καταστήματα των τραπεζών υπήρχησαν στους οικείους Περιφερειακούς Διευθυντές (αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης). Μετά από λίγα χρόνια, οι Περιφερειακές Διευθύνσεις καταργήθηκαν και όλα τα Καταστήματα της Κύπρου υπήρχησαν στα Κεντρικά Γραφεία Διοίκησης της κάθε τράπεζας (συγκεντρωτικό σύστημα). Δεν αποκλείεται, σύντομα οι τράπεζες να επαναφέρουν τους Περιφερειακούς Διευθυντές. Ήδη κάποιες το έκαναν.

Άλλο παράδειγμα είναι η κατάργηση των Αστυνομικών Σταθμών πολλών χωριών και η δημιουργία Περιφερειακών Σταθμών οι οποίοι αστυνομεύουν ένα σύμπλεγμα χωριών. Πρόσφατα έγιναν νέες σκέψεις και άρχισε, η πρόκειται να αρχίσει, η επαναλειτουργία κάποιων από τους σταθμούς των χωριών στα οποία είχαν καταργηθεί.

Στοιχεία μάνατζμεντ συναντούμε και στην αρχαία Αίγυπτο. Οι Αιγύπτιοι, χρησιμοποιώντας μεθόδους μάνατζμεντ μη αποδεκτές σήμερα, όπως

✓ **Μάνατζμεντ είναι το σύνολο των χειρισμών και μεθόδων που συνιστούν την τεχνική διοίκησης και οργάνωσης ενός Οργανισμού.**

το φραγγέλιο (μαστίγιο), κατόρθωσαν να συντονίσουν τους 100.000 εργάτες που δούλεψαν για να κτιστεί η πυραμίδα του Χέοπα.

Παρόμοια στοιχεία θα βρούμε και στην εποχή του Χριστού. Αν σας ρωτήσει κάποιος ποιος φτάει για τη σταύρωση του Ιησού Χριστού, πιθανόν να απαντήσετε «ο Ρωμαίος Πιλάτος». Κάποιος άλλος πιθανόν να απαντήσει «ο Εβραίος Καΐάφας». Αυτή η σύγχυση οφείλεται σε ένα αποκεντρωτικό σύστημα μάνατζμεντ, με το οποίο οι Ρωμαίοι κατόρθωσαν να κυβερνούν 50 εκατομμύρια κόσμο.

Πιο αποτελεσματικές μέθοδοι εφαρμόζονται στο Μεσαίωνα, και πιο συντονισμένες προσπάθειες χρειάζονται κατά τη βιομηχανική επανάσταση, το 18ο αιώνα. Τότε παρουσιάζονται για πρώτη φορά γραπτά κείμενα σχετικά με το μάνατζμεντ μα κι αυτά όχι ως εξειδικευμένα θέματα αλλά ως μικρά κεφάλαια σε βιβλία διάσημων οικονομολόγων.

Οι πρώτες βάσεις για επιστάμενη μελέτη του μάνατζμεντ τέθηκαν στην Αμερική γύρω στα τέλη του 19ου αιώνα. Αυτό ήταν απαραίτητο γιατί οι Αμερικανοί επιχειρηματίες έπρεπε να βρουν νέους τρόπους για ν' αντεπεξέλθουν στις ραγδαίες ανακατατάξεις που παρουσιάστηκαν τότε στα έμψυχα και άψυχα υλικά που είχαν στη διάθεσή τους. Τέτοιες ανακατατάξεις ήταν η κατάργηση της δουλείας, μετά τον αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο (1861

- 1865). Οι ελεύθεροι πια εργάτες χρειάζονταν κίνητρα για να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους. Επίσης δημιουργήθηκαν μεγάλες εταιρείες οι οποίες ανέλαβαν την εκτέλεση μεγαλεπήβολων έργων, όπως η εγκατάσταση του σιδηροδρόμου, οι οποίες έδωσαν εργασία σε μεγάλο αριθμό εργατών. Οι εργάτες όμως αυτοί ήθελαν ειδική μεταχείριση για να αποφασίσουν να εκμεταλλευτούν τις νέες ευκαιρίες που τους παρουσιάστηκαν.

Φτάνουμε έτσι στον 20ό αιώνα και παρόλο που το μάνατζμεντ είναι τόσο παλιό όσο και ο άνθρωπος, τίποτε δεν υπήρχε γραμμένο το οποίο να ασχολείται συστηματικά με το θέμα αυτό. Ούτε και περνούσε από το νου οποιουδήποτε ότι το μάνατζμεντ ήταν θέμα που μπορούσε να διερευνηθεί και να εξελιχθεί.

Άρα το μάνατζμεντ είναι για όλους ένα νέο θέμα. Ορισμένες δυσκολίες που προκύπτουν απ' αυτό είναι:

I. Δεν επιτρέπονται πειράματα σ' ένα θέμα που αφορά κυρίως την ανθρώπινη συμπεριφορά. Στην περίπτωση της χημείας τα πειράματα είναι εύκολα. Γίνονται σε δοκιμαστικό σωλήνες στο περιβάλλον ενός εργαστηρίου. Στην περίπτωση του μάνατζμεντ τα πράγματα δεν είναι τόσο εύκολα.

II. Ορισμένες αρχές που εφαρμόστηκαν με επιτυχία σε μια χώρα ή έναν Οργανισμό, μπορεί να αποτύχουν σε μια άλλη χώρα ή σε έναν άλλο Οργανισμό.

III. Δεν έχουμε ακόμη καταλήξει σε συγκεκριμένη ονοματολογία. Οι ίδιες λέξεις χρησιμοποιούνται από διάφορους συγγραφείς και Διευθυντές, με διαφορετική έννοια. Δυσκολίες αντιμετωπίζουμε και στη μετάφραση κάποιων αγγλικών όρων. Κλασικό παράδειγμα είναι η λέξη motivation. Αρχικά την είπαμε «υποκίνηση». Μετά, μας είπαν ότι η λέξη αυτή εμπεριέχει αρνητικά στοιχεία (π.χ. υποκίνηση για τη διάπραξη ενός εγκλήματος). Αργότερα, την είπαμε «παρακίνηση», για να καταλήξουμε τα τελευταία χρόνια στη λέξη «παρώθηση». Δεν αποκλείεται, σε λίγα χρόνια να βρούμε μια άλλη, πιο καταλληλή, λέξη. Παρόμοιες δυσκολίες αντιμετωπίζουμε και με τις λέξεις delegation, feedback, re-engineering και πολλές άλλες. Για τις λέξεις αυτές θα ασχοληθούμε εκτεταμένα σε επόμενα άρθρα.

Αυτοί είναι και οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η καθυστέρηση στην εξέλιξη της επιστήμης του μάνατζμεντ.

Σήμερα το μάνατζμεντ είναι από τις πιο διαδομένες επιστήμες και τα διάφορα πανεπιστήμια του κόσμου κατακλύζονται από φοιτητές οι οποίοι φιλοδοξούν να εξελιχθούν σε Διευθυντές.

 The MACALLAN DRUNK BY
PEOPLE WHO SIGN OFF THEIR
OWN EXPENSES. *The MALT*

EST. 1824

The
MACALLAN®

The MALT

©2009 THE MACALLAN DISTILLERS LIMITED. THE MACALLAN® SCOTCH WHISKY, 43% ALC./VOL., IMPORTED BY REMY COINTREAU USA, INC., NEW YORK, NY. PLEASE SAVOR RESPONSIBLY.

Διεκδικητική Συμπεριφορά

Ο κόσμος είναι γεμάτος από κοινωνική επιφροή. Οι γονείς επηρεάζουν τον ένας τον άλλο καθώς και τα παιδιά τους. Απ' την άλλη μεριά τα παιδιά επηρεάζουν τους γονείς τους. Οι δάσκαλοι επηρεάζουν τους μαθητές τους και το αντίθετο. Οι προϊστάμενοι επηρεάζουν τους υφιστάμενους τους και αντιθέτως.

**Του
Ανδρέα Θ.
Ασπιώτη**

*Διοικητικό
Λειτουργού Α',
Υπουργείο Παιδείας*

Οι ομαδάρχες επηρεάζουν τα μέλη των ομάδων και αυτοί με τη σειρά τους επηρεάζουν ο ένας τον άλλο και συνάμα τον ομαδάρχη. Η αναβάθμιση των διαπροσωπικών σχέσεων θα γινόταν πραγματικότητα αν από νεαρή ηλικία διδασκόμαστε ποια είναι τα δικαιώματα μας, ποιες οι υποχρεώσεις μας και πως διεκδικούμε τα δικαιώματα μας όταν αυτά παραβιάζονται. Κάτι τέτοιο θα μας καθιστούσε ικανούς να αντιμετωπίσουμε καταλληλότερα τις διαπροσωπικές μας σχέσεις και να τις οριοθετήσουμε. Η διεκδικητική συμπεριφορά είναι ανοικτή, ειλικρινής, χωρίς ποδηγήτηση και εμπεριέχει την άμεση έκφραση των συναισθημάτων, προτιμήσεων ή απόψεων με ένα τρόπο που δεν αποτελεί απειλή ή τιμωρία για τους άλλους. Ως εκ τούτου ο διεκδικητικός άνθρωπος είναι ανοικτός, ευέλικτος και ειλικρινής, νοιάζεται για τα δικαιώματα των άλλων, αλλά την ίδια ώρα είναι ικανός να αγωνισθεί για να αποκτήσει ή να διατηρήσει τα δικά του δικαιώματα. Με άλλα λόγια, η διεκδικητική συμπεριφορά είναι η ικανότητα υπεράσπισης του εαυτού μας, της ελεύθερης έκφρασης, των συναισθημάτων και των απόψεων μας και η τοποθέτηση των αναγκών μας στο ίδιο επίπεδο με τις ανάγκες των άλλων ανθρώπων.

Η αδυναμία να μη διεκδικούμε

και να μην υπερασπιζόμαστε τις επιθυμίες και τις ανάγκες μας συνεπάγεται το να μην μπορούμε να ανταποκριθούμε στα προβλήματα και στις απαιτήσεις της καθημερινότητας και να νοιάζουμε ανεπάρκεια και μειονεκτικότητα με ευρύτερες επιπτώσεις στον εργασιακό μας χώρο. Για να μπορέσουμε να συμπεριφέρομαστε με διεκδικητικό τρόπο, αποτελεί βασική προϋπόθεση να αναγνωρίσουμε στον εαυτό μας ορισμένα θεμελιώδη δικαιώματα, δηλαδή, να μην αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τα προβλήματα των άλλων, αλλά μόνο το μερίδιο που μας αναλογεί για τις δικές μας παραλείψεις ή λάθη. Όποτε χρειάζεται να ζητάμε βοήθεια και συναισθηματική στήριξη. Να εκφράζουμε τη λύπη, τον πόνο και το φόβο μας. Να μπορούμε να λέμε «όχι» χωρίς ενοχές και να μη δικαιολογούμε πάντα τον εαυτό μας στους άλλους. Επιπρόσθετα, να λέμε «δεν ξέρω», «δεν καταλαβαίνω», αν δεν γνωρίζουμε κάτι ή δεν το καταλαβαίνουμε. Οφείλουμε να θέτουμε προτεραιότητες με βάση τις δικές μας ανάγκες και κριτήρια. Να ζητούμε αυτό που θέλουμε, σεβόμενοι παράλληλα τα συναισθήματα και τις ανάγκες των άλλων. Κάποια από τα θέματα που χειρίζομαστε είναι προτιμότερο να τα συζητάμε πρόσωπο με πρόσωπο εκφράζοντας χωρίς ενδοιασμούς τις απόψεις μας. Να είμαστε έτοιμοι να υπερασπί-

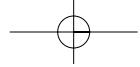
στούμε τους άλλους, αν αντιληφτούμε ότι τυχάνουν εκμετάλλευσης.

Η διεκδικητική συμπεριφορά είναι ο φυσιολογικός τρόπος αλληλεπίδρασης με άλλους ανθρώπους. Αυτή η αλληλεπίδραση πρέπει να λαμβάνει χώρα με ειλικρίνεια, σεβασμό και ευθύτητα. Όλες οι υγείες σχέσεις βασίζονται στην ανοικτή επικοινωνία. Η διεκδικητική συμπεριφορά ενός ατόμου υποδεικνύει ότι αυτός σέβεται τα συναισθήματα των άλλων ανθρώπων, καθώς επίσης και τον εαυτό του. Πολύ συχνά η διεκδικητικότητα συγχύζεται με την επιθετικότητα. Η τελευταία χαρακτηρίζεται από έντονες διαφωνίες, φωνές, οργή, εξύβριση. Σε αντίθεση η διεκδικητική συμπεριφορά στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας του ατόμου να υπερασπίζει τα δικαιώματα του χωρίς να αρνείται τα δικαιώματα των άλλων και χωρίς να είναι επιθετικός ή προσβλητικός. Η «γλώσσα» του σώματος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε σχέση με τη διεκδικητική συμπεριφορά. Δεν είναι δύσκολο για τον κάθε εργαζόμενο να μάθει αυτή την «γλώσσα» επικοινωνίας που θα τον βοηθήσει τα μέγιστα στις διαπροσωπικές του σχέσεις. Απλά χρειάζεται να

δείχνουμε στο συνομιλητή μας ότι τον ακούμε προσεκτικά, διατηρούμε οπτική επαφή και συμμετέχουμε παραγωγικά. Δείχνουμε ότι δίνουμε σημασία σε ότι μας λέγει και πως ενδιαφερόμαστε για τα όσα συζητάμε. Μοιραζόμαστε μαζί του τις σκέψεις μας και τον κάνουμε να νοιάζει άνετα. Είναι αναγκαίο πολλές φορές να πάρουμε την πρωτοβουλία για να αρχίσουμε τη συνομιλία ή να εκφράσουμε τις απόψεις μας χωρίς όμως να προσπαθήσουμε να τις επιβάλουμε στο συνομιλητή μας. Αυτός είναι ο

ενδεδειγμένος τρόπος για μια παραγωγική και αποτελεσματική συζήτηση. Δεν θα πρέπει να μας ανησυχεί ιδιαίτερα αν δοθεί η εντύπωση μας ότι διακατεχόμαστε από υπερβολική αυτοπεποίθηση γιατί η διεκδικητικότητα δεν σημαίνει μόνο την εμπιστοσύνη που έχουμε στον εαυτό μας και τις ικανότητες που κατέχουμε αλλά και την κατανόηση των συνανθρώπων μας και την έγνοια μας γι' αυτούς.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (ΚΟΑΠ)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (CAPO)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007-2013

Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών.
Αρωγός και συμπαραστάτης του Αγροτικού μας Κόσμου!

Το πρόγραμμα επιταστούς διάρκειας, καλύπτει όλη την επικράτεια στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το κράτος και έχοντας ως προηγούμενο παράδειγμα την επιτυχή εφαρμογή του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004 – 2006, το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης θα συμβάλλει περαιτέρω στην αναζωγόνηση της κυπριακής υπαίθρου και της αγροτικής οικονομίας.

Το συνολικό ποσό δόμησις δαπάνης ανέρχεται στα €325.047.148 με το 50% να καλύπτεται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το υπόλοιπο από την Κυπριακή Δημοκρατία.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΥΠΤΕΙ 4 ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του Γεωργικού και Δασοκομικού Τομέα

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2

Βελτίωση του Περιβάλλοντος και της Υπαίθρου

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3

Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, βελτίωση ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4

"Leader"

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Μιχαήλ Κουτσόφτα 20, 2000 Λευκωσία,
Τηλ.: 22557777, Φαξ: 22557755
www.caipo.gov.cy

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

77771999

Επίκαιρα Θέματα

ΟΕΒ: Βραβεία Κοινωνικής Αριστείας 2009

H Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ), στα πλαίσια των προσπαθειών της για προώθηση καινοτόμων πρακτικών για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής καθώς και για βελτίωση της θέσης της γυναικάς στην αγορά εργασίας, διοργάνωσε για δεύτερη χρονιά την τελετή απονομής του Κυπριακού Βραβείου Κοινωνικής Αριστείας. Το Κυπριακό Βραβείο Κοινωνικής Αριστείας απονέμεται σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν καινοτόμες πρακτικές και συμβάλλουν στην προώθηση ίσων ευκαιριών με βάση το φύλο και στη διευκόλυνση της εισόδου και παραμονής στην απασχόληση προσώπων με οικογενειακές υποχρεώσεις και ιδίως γυναικών. Η απονομή των Βραβείων Κοινωνικής Αριστείας 2009 έγινε από την Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων κα Σωτηρούλα Χαραλάμπους και τον Πρόεδρο της ΟΕΒ Δρ. Αντρέα Πίττα σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 24 Νοεμβρίου, 2009 σε Ξενοδοχείο της Λευκωσίας.

Οι εταιρίες που βραβεύθηκαν είναι:

- Μεγάλες Επιχειρήσεις: X.A. Παπαέλληνας & Σία Λτδ
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις: Lois Builders Ltd
- Καινοτόμες Πρακτικές: PricewaterhouseCoopers "PWC" Ltd

Ενδεικτικά μέτρα που εφάρμοσαν οι πιο πάνω επιχειρήσεις:

- Εύλικτο ωράριο εργασίας: Παροχή ευέλικτου ωραρίου εργασίας όσον αφορά την ώρα προσέλευσης και αποχώρησης από την εργασία, ώστε να εξισορροπείται καλύτερα η επαγγελματική με την προσωπική ζωή των εργαζομένων.
- Επέκταση περιόδου μητρότητας στους έξι μήνες, αντί στις 18 εβδομάδες όπως προνοεί ο Νόμος: Αποβλέπει στην περαιτέρω στήριξη του θεσμού της οικογένειας. Οι εργαζόμενες μητέρες διαθέτουν περισσότερο χρόνο με τα νεογέννητα τους πριν επανέλθουν στην εργασία τους.
- Τηλεργασία: Υπάρχει επιλογή εργασίας από το σπίτι για κάποιες ώρες της ημέρας, με επιχορηγημένη από την εταιρεία εγκατάσταση διαδικτυακής γραμμής.
- Πλήρης επιχορήγηση διδάκτρων για απόκτηση ακαδημαϊκών προσόντων μελών του προσωπικού.
- Υιοθέτηση πρακτικής της συμπιεσμένης εβδομάδας εργασίας: Εφαρμογή τετραήμερης εβδομάδας εργασίας για νεαρές μητέρες οι οποίες

εξ χρειάζονται περισσότερο χρόνο στο σπίτι με τα παιδιά τους.

- Επίσια έρευνα μεταξύ του προσωπικού που αφορά τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος. Τα αποτελέσματα της έρευνας οδηγούν στην εφαρμογή πολιτικών που προάγουν τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και στην προώθηση ίσων ευκαιριών με βάση το φύλο.

Βραβευθείσα Καινοτόμα πρακτική στη PWC:

Συγκρότηση Επιπροπής που έχει σκοπό να αντιμετωπίσει θέματα ισότητας στον εργασιακό χώρο και να βοηθήσει τις γυναίκες της PWC στην εφαρμογή μέτρων συμφιλίωσης της εργασιακής και προσωπικής τους ζωής. Ο στρατηγικός στόχος είναι η δημιουργία ενός εργασιακού περιβάλλοντος το οποίο να βοηθά στην προσέλκυση και διατήρηση ταλαντούχων στελεχών στον Οργανισμό, τόσο αντρών όσο και γυναικών.

Η Επιπροπή επικεντρώνεται σε πέντε βασικούς τομείς:

1. Αντιμετώπιση θεμάτων συμφιλίωσης ζωής και εργασίας.
2. Επαγγελματική και προσωπική καθοδήγηση.
3. Αύξηση του βαθμού ενημέρωσης σε σχέση με τη διαφορετικότητα.
4. Επαγγελματική ανέλιξη.
5. Ανάπτυξη δικτύου επαφών.

• Αποσάσματα από την ομιλία του Προέδρου της ΟΕΒ Δρ. Αντρέα Πίττα.

Κοινωνική Αριστεία είναι η επιβράβευση της προσπάθειας για κοινωνική προσφορά μέσα από την υλοποίηση προγραμμάτων που πρωθυΐνη τη βελτίωση της θέσης της γυναικάς στην αγορά εργασίας και την συμφιλίωση επαγγελματικής και οι-

κογενειακής ζωής. Μια συνειδητοποιημένη κοινωνικά επιχείρηση είναι αυτή που αναγνωρίζει ένα κοινωνικό πρόβλημα και χρησιμοποιεί καινοτόμες αρχές για να οργανώσει, να δημιουργήσει και να υλοποιήσει αλλαγές και δράσεις που θα το αντιμετωπίζουν επιτυχώς. Σε αντίθεση με όσες επιχειρήσεις έχουν αποκλειστικό σκοπό τους την επίτευξη κέρδους, οι κοινωνικά άριστες επιδιώκουν ταυτόχρονα και παράλληλα το καλό του κοινωνικού συνόλου, ιδιαίτερα δε των ιδίων των εργαζομένων τους.

Η συμμετοχή στο διαγωνισμό για το Βραβείο Κοινωνικής Αριστείας είναι ιδιαίτερα σημαντική αυτή την χρονική περίοδο που η Κυπριακή οικονομία, όπως και οι οικονομίες όλων των χωρών του κόσμου, βρίσκεται σε άσχημη κατάσταση και οι επιχειρήσεις μας προσπαθούν να ανακάψουν από το πλήγμα που δέχθηκαν από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στον διαγωνισμό παρά το ότι σε μικρό ή μεγάλο βαθμό έχουν κι αυτές πληγεί από την κρίση, επέλεξαν να υλοποιήσουν νέες πρακτικές για συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και για ενίσχυση της γυναικείας παρουσίας και προσοπικής. Το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων για συμμετοχή στο θεσμό του Βραβείου Κοινωνικής Αριστείας, αποτελεί για την ΟΕΒ ισχυρό κίνητρο για συνέχιση της προσπάθειας.

Σκοπός του Βραβείου Κοινωνικής Αριστείας δεν είναι μόνο η επιβράβευση των επιχειρήσεων που ακολουθούν πρακτικές που βοηθούν στην συμφιλίωση της εργασίας με την οικογενειακή ζωή. Σκοπός του είναι επίσης και η παροχή κινήτρων σε άλλες επιχειρήσεις ώστε να προχωρήσουν και αυτές στον προγραμματισμό και εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών.

Επίκαιρα Θέματα

Δραστηριότητες της ΟΕΒ

Μείωση εργατικών ατυχημάτων

Πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 7 Νοεμβρίου 2009 με μεγάλη επιτυχία η Ημερίδα του Παγκύπριου Συνδέσμου Βιομηχάνων Επίπλου και Ξυλουργικών (ΠΑΣΥΒΕΞ), μέλος της ΟΕΒ, με θέμα «Βέλτιστες Πρακτικές για Μείωση των Ατυχημάτων στην Ευρωπαϊκή Βιομηχανία Επίπλου και Ξύλου». Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Βιομηχάνων Επίπλου (UEA). Σε χαιρετισμό της Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Σωτηρούλα Χαραλάμπους συνεχάρη τον ΠΑΣΥΒΕΞ για την πρωτοβουλία του να διοργανώσει την Ημερίδα και ιδιαίτερα εν μέσω της οικονομικής κρίσης γεγονός που αποδεικνύει την ευαισθησία των επιχειρήσεων του κλάδου επίπλου και ξυλουργικών στην για την ασφάλεια και υγεία του προσωπικού τους. Η κα Χαραλάμπους τόνισε επίσης πως το κόστος των εργατικών ατυχημάτων ανέρχεται σε 4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΠΕ) και οποιαδήποτε μείωση των ατυχημάτων έχει άμεση επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη κάθε χώρας.

Χαιρετισμό στην Ημερίδα απήγγινε και ο Γενικός Διευθυντής της ΟΕΒ κ. Μιχάλης Πήλικος ο οποίος ανέφερε πως από τη μείωση των ατυχημάτων επωφελούνται τόσο ο εργαζόμενος όσο και η επιχείρηση και το κράτος. Ο εργαζόμενος από τη διατήρηση της υγείας του, της αρτιμέλειας του καθώς και του εισοδήματος του συντηρώντας έτσι οικονομικά τον εαυτό του και την οικογένειά του. Η επιχείρηση έχει να επωφεληθεί γιατί βελτιώνεται η εικόνα της προς τους πελάτες και τους προμη-

Θευτές της, μπορεί να προσελκύσει ικανό πρωταρικό ενώ δεν υπάρχει απώλεια εργατωρών και δεν επηρεάζεται η παραγωγικότητά της. Το κράτος, σύμφωνα με τον κ. Πήλικο, θα αποφύγει την κατανομή αποζημιώσεων και θα συνεχίζει να εισπράττει κοινωνικές ασφαλίσεις, φόρους κ.λπ. «Φυσικά», ανέφερε ο κ. Πήλικος, «η συχνότητα και η σοβαρότητα των ατυχημάτων καταδεικνύει το επίπεδο μιας χώρας και πόσο αυτή νοιάζεται για τους πολίτες της». Ο Πρόεδρος του ΠΑΣΥΒΕΞ κ. Ανδρέας Συλικώπης στην ομιλία του τόνισε πως ο Σύνδεσμος θεωρεί το θέμα της ασφάλειας και υγείας

στο χώρο εργασίας ζωτικής σημασία για τον κλάδο, γι' αυτό προθυμοποιήθηκε η Κύπρος να είναι μια από τις τρεις Ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες θα παρουσιαστεί η Πανευρωπαϊκή έρευνα βέλτιστων πρακτικών για μείωση των ατυχημάτων στον κλάδο του επίπλου που διεξήγαγε η UEA. Ο ΠΑΣΥΒΕΞ ανέφερε ο κ. Συλικώπης είναι μέλος της UEA από το 2002 και η διοργάνωση της Ημερίδας εμπίπτει στις προσπάθειες του Συνδέσμου για μεταφορά στην Κύπρο εμπειριών και γνώσεων από τις υπόλοιπες χώρες που εκπροσωπούνται στην UEA.

Ο Γενικός Γραμματέας της UEA κ. Bart de Turck και εκπρόσωποι του Βρετανικού Συνδέσμου Επίπλου παρουσίασαν την έρευνα η οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνει:

- Εργατικά ατυχήματα στην Ευρωπαϊκή Βιομηχανία Επίπλου.
- Βέλτιστες πρακτικές στην ασφαλή χρήση των μηχανισμών -Ισπανική εμπειρία.
- Βρετανική εμπειρία για βέλτιστες πρακτικές σε θέματα ασφάλειας και υγείας στο χώρο εργασίας.
- Πρόληψη επαγγελματικών ατυχημάτων στις Βελγικές βιομηχανίες.
- «Brush up safety» στη Σουηδική Βιομηχανία.

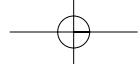
Τέλος στην Ημερίδα του ΠΑΣΥΒΕΞ ο Διευθυντής του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Λέανδρος Νικολαΐδης παρουσίασε το θέμα «Ατυχήματα στον κλάδο επίπλου και ξυλουργικών κατασκευών στην Κύπρο και η πολιτική του Υπουργείου για μείωσή τους».

Αποστολή στη Γερμανία

Αποστολή στη Γερμανία για σκοπούς εκπαίδευσης και ενημέρωσης των μελών του σε θέματα γεωθερμίας και ηλιακής θέρμανσης και ψύξης διοργάνωσε ο Σύνδεσμος Εργοληπτών Μηχανολογικών Έργων Κύπρου (ΣΕΜΕΚ) μέλος της ΟΕΒ. Στην αποστολή έλαβαν μέρος 27 εκπρόσωποι επιχειρήσεων, εκπρόσωποι του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικής υπηρεσίας και εκπρόσωποι του Ιδρύματος Ενέργειας. Την αποστολή συνόδευσε στέλεχος της ΟΕΒ με την οποία ο Σύνδεσμος συνεργάστηκε για την όλη διοργάνωση. Κατά την παραμονή τους στη Γερμανία οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν διάφορες εγκαταστάσεις γεωθερμίας και συστημάτων ηλιακής θέρμανσης και ψύξης, να παρακολουθήσουν εργασίες εγκατάστασης γεωθερμικού συστήματος και να ενημερωθούν από εκπροσώπους του πανεπιστημίου του Άαχεν και γερμανούς επιχειρηματίες για τα επιτεύγματα και τις προοπτικές του τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας και

των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν απόλυτα ευχαριστημένοι από την πρωτοβουλία του Συνδέσμου προς τον οποίο εξέφρασαν τις ευχαριστίες τους.

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου | Ενέργεια ζωής!

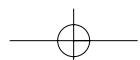
PARTNERS / V&R

Άσε κάτω το ποτήρι, για να γευτείς τη ζωή.

Εάν θα οδηγήσεις μνη πιείς!

Οδηγώ με συνείδηση. Σέβομαι τη ζωή.
Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου. Ενέργεια ζωής.

Επίκαιρα Θέματα

Στα πλαίσια Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης **Η ΕΚΟ έδωσε 2000 φωσφορίζοντα γιλέκα για οδική ασφάλεια**

• Παραδόθηκαν σε ειδική εκδήλωση στην Αστυνομία

Νέα σημαντική πρωτοβουλία στον τομέα της οδικής ασφάλειας, υλοποίησε η ΕΚΟ Ελληνικά Πετρέλαια. Στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια ΕΚΟ, κ. Άκης Πηγασίου παρέδωσε 2000 φωσφορίζοντα γιλέκα στον Αρχηγό της Αστυνομίας Μιχάλη Παπαγεωργίου και το Διευθυντή της Τροχαίας Αρχηγείου Δημήτρη Δημητρίου, ως συνέχεια της προσφοράς της στην οδική ασφάλεια. Ο κ. Πηγασίου αναφέρθηκε στη συνολική προσφορά της ΕΚΟ για την Οδική Ασφάλεια. Συγκεκριμένα, ανάφερε ότι θα συνεχίσει για 12η συνεχή χρονιά τη χορηγία του Παγκύπριου σεμιναρίου για την οδική ασφάλεια που γίνεται σε συνεργασία με το Τμήμα Τροχαίας της Αστυνομίας Κύπρου, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Ο Αρχηγός της Αστυνομίας κ. Παπαγεωργίου παραλαμβάνοντας τα γιλέκα είπε πως η προσφορά θα αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό και ευχαρίστησε τον κ. Πηγασίου για την αφοσίωση και ευαισθησία της εταιρείας στον τομέα της οδικής ασφάλειας. Η Εταιρεία ΕΚΟ είναι μέλος του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Οδική Ασφάλεια και εδώ και πολλά χρόνια έχει εντάξει στο πρόγραμμα της υποτροφίες σε δασκάλους για την παρακολούθηση σεμιναρίων για τη διδασκαλία του μαθήματος της οδικής ασφάλειας, τη χορηγία του βιβλίου κυκλοφοριακής αγωγής για τη Δημοτική Εκπαίδευση, χορηγία στο πάρκο οδικής ασφάλειας, χορηγία σεμιναρίων οδικής εκπαίδευσης που λειτουργεί κάτω από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Module Close-To και προσφορά μαθημάτων αμυντικής οδήγησης σε όλους τους υπαλλήλους και εργολάβους οδηγούς.

Το βραβείο για το λογιστικό Οίκο του έτους στην KPMG

• Από το περιοδικό Global Investor

Νέας διεθνούς διάκρισης έτυχε η KPMG. Το διεθνές δίκτυο ανέξαρτητων οίκων παροχής ελεγκτικών, φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, που είναι μέλη της KPMG International, έχει βραβευθεί από το παγκόσμιου κύρους περιοδικό Global Investor ως ο λογιστικός Οίκος του έτους. «Η βράβευση αποτελεί μεγάλη αναγνώριση για όλο το πρό-

σωπικό του οργανισμού ανά την υφήλιο», αναφέρει σε ανακοίνωσή της για το θέμα η KPMG International. Το βραβείο απονέμεται στον Οίκο «ο οποίος έχει επιδείξει υποδειγματική αντίληψη για τις εξελίξεις και τις τάσεις στην αγορά αλλά και τις ανάγκες των πελατών του, παρέχοντας πολύτιμες στρατηγικές συμβουλές και ηγεσία στον τομέα του». Κατά τη διαδικασία διεκδίκησης του βραβείου η KPMG είχε να ανταγωνιστεί τα άλλα τρία μέλη της Ομάδας των Τεσσάρων Μεγάλων Λογιστικών Οίκων παγκοσμίως. Εκ μέρους της KPMG το βραβείο παρέλαβε ο Tom Brown, επικεφαλής των γεωγραφικών περιφερειών Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο.

JCC Payment Systems Ltd

• Νεόφυτος Καραμάνος: Νέος Γενικός Διευθυντής

Ος Νέος Γενικός Διευθυντής της JCC Payment Systems Ltd διορίσθηκε ο κ. Νεόφυτος Καραμάνος από την 1ην Δεκεμβρίου 2009. Ο κ. Καραμάνος είναι 48 ετών. Σπούδασε στην Αμερική με υποτροφία Fullbright και πήρε πτυχίο BSc in Computer Science και MSc in Electrical Engineering. Ακολούθως πήρε MBA του Henley Management College και αργότερα παρακολούθησε το Executive Leadership Programme του CIIM. Ο κ. Καραμάνος έχει 21 έτη πειρα στη διεύθυνση τεχνολογίας εκ των οποίων 8 έτη με την IBM και 9 έτη ως Διευθυντής Τεχνολογίας στη Μαρφίν Λαϊκή Τράπεζα. Ο κ. Καραμάνος είναι γνώστης των εργασιών και της στρατηγικής κατεύθυνσης της JCC Payment Systems Ltd καθ' ότι παρίστατο στις συνεδρίες του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας σαν εκπρόσωπος της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας.

Hilton Cyprus:

Η καλύτερη επιχειρηματική συνεργασία στη Λευκωσία

• Νέο εμπλουτισμένο μενού και μειωμένη τιμή

Ακόμη πιο δυναμικά, με εμπλουτισμένο μενού και ιδιαίτερα ανταγωνιστική τιμή, εισέρχεται το ξενοδοχείο Hilton Cyprus στην υπηρεσία επιχειρηματικών συναντήσεων / γευμάτων (business lunches), επιδιώκοντας την επισφράγιση της καλύτερης επιχειρηματικής συνεργασίας στην πόλη. Με βάση τη νέα στρατηγική του, το Hilton Cyprus, έχει δημιουργήσει ένα στοχευμένο πακέτο απευθυνόμενο προς τον επιχειρηματικό κόσμο, το οποίο είναι σε ισχύ από την 9η Νοεμβρίου 2009 μέχρι και την 28η Φεβρουαρίου 2010. Συγκεκριμένα, από Δευτέρα μέ-

The best business deal in town

From 1st November - 28th February
only €24 per person
Price includes 1 bottle of mineral water per 4 persons, coffee and free parking

χρι Παρασκευή, στο χώρο του εστιατορίου Fontana, προσφέρετε η δυνατότητα διοργάνωσης επιχειρηματικών γευμάτων με ένα απολαυστικό και πλούσιο μπουφέ στην εξαιρετική τιμή των 24 ευρώ. Με ποιοτικά και ιδιαιτέρως προσεγμένα υλικά ο σεφ του εστιατορίου, δημιουργεί άφθονα πιάτα και εξαιρετικούς συνδυασμούς γεύσεων. Οι ιδιαιτέρως γευστικές προτάσεις, περιλαμβάνουν μεγάλη ποικιλία τόσο από σαλάτες, όσο και από κρύα και ζεστά φαγητά, τα οποία ικανο-

ποιούν και τους πιο απαιτητικούς πελάτες. Ο γλυκός επιλογος περιλαμβάνει επιδόρπια που φτιάχνονται μοναδικά και φρέσκα φρούτα. Το Hilton Cyprus αναδεικνύεται ως ο ιδανικός επιχειρηματικός συνεργάτης προσφέροντας ποιοτικές υπηρεσίες και γεύσεις, καθώς επίσης και την ιδανική ατμόσφαιρα για μια επιτυχημένη επιχειρηματική συνάντηση. Για περισσότερες πληροφορίες και για κρατήσεις, επικοινωνήστε στο τηλέφωνο 22 377777

Νέα Συσκευασία για το Chivas Regal 12 Χρόνων

Τα γνωστά Σκοτσέζικα Ουίσκι πολυτελείας Chivas Regal, εκσυγχρόνισαν τη συσκευασία του 12χρονού τους ουίσκι, δίδοντας έμφαση στις ιδιαιτερες του αξίες ως ποτού πολυτελείας. Η συσκευασία του Chivas

12, είχε θεσπίσει την κατηγορία των ουίσκι πολυτελείας το 1909 και η σχεδιαστική παρέμβαση έγινε με απόλυτο σεβασμό της ιστορίας που εμπεριέχει η διάσημη φιάλη του Chivas 12. Κάθε στοιχείο που βρίσκεται στη φιάλη και στο γνωστό ασημένιο κουτί ξανασχεδιάστηκε ώστε να φανούν καθαρότερες γραμμές, βαθύτερα ανάγλυφα χαραγμένες. Ο νέος σχεδιασμός δίνει ύφος φρεσκάδας με σύγχρονο ύφος διατηρώντας το χαρακτήρα

που κατέστησε το Chivas 12, ίνδαλμα για ένα αιώνα. Η ανανεωμένη συσκευασία παραμένει αληθινή στις ρίζες του Chivas Regal και εμπνέεται από τον πλούτο, την αρρενωπότητα και την κληρονομιά του ποτού - ποιότητες που μεγαλώνουν την αισθησιακή του ελκυστικότητα και εκτιμάται από τους θαυμαστές και οπαδούς του. Η νέα συσκευασία διατίθεται σε περισσότερες από 200 χώρες παγκοσμίως, και από το Νοέμβριο του 2009 και στην Κύπρο. Τα Chivas Regal εισάγονται και διανέμονται από την Cosmos Trading Λτδ

Διαγωνισμός Coffee Break Brazil...

• Δόθηκε το πρώτο scooter Peugeot!

Πραγματοποιήθηκε η πρώτη, από τις 5 κληρώσεις του διαγωνισμού Coffee Break Brazil, με νικητή του πρώτου Scooter τον κ. Τάκη Χρυσοστόμου από την Λεμεσό. Ο κ. Χρυσοστόμου δήλωσε φανατικός του Coffee Break: «Λόγω και της δουλειάς μου είμαι όλη τη μέρα στο δρόμο και στο αυτοκίνητο, έτσι άρχισα να πάνω Coffee Break από την πρώτη μέρα που βγήκε στην αγορά αφού είναι ο μόνος καφές που είναι πραγματικά 'φρέσκος'! Έλαβα μέρος και στον διαγωνισμό και τώρα κέρδισα το ένα scooter!». Μαζί με τον κ. Χρυσοστόμου κληρώθηκαν ακόμη 150 άλλοι νικητές με μοναδικά δώρα από το Coffee Break. Ακολουθούν ακόμη 4 κληρώσεις, χαρίζοντας κάθε βδομάδα ένα scooter και στην τελευταία κλήρωση ένας υπερτυχερός θα κερδίσει ένα μοναδικό ταξίδι ζωής, για το Ρίο, με 2 κολλητούς του! Περισσότερες πληροφορίες για τον διαγωνισμό στις συσκευασίες του Coffee Break ή στην ιστοσελίδα www.christis.com.cy.

Eurobank EFG: Νέο στέλεχος στο Λονδίνο

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη συνεχή ενίσχυση της παρουσίας και την επέκταση και αναβάθμιση των προϊόντων και των υπηρεσιών της, η Τράπεζα Eurobank EFG προχώρησε στην τοποθέτηση του κ. Άθου Καϊσίδη στη θέση του επικεφαλής των Εμπορικών Τραπεζικών Εργασιών στο Υποκατάστημα Λονδίνου της Τράπεζας. Ο κ. Άθως Καϊσίδης αναλαμβάνει την ευθύνη ανάπτυξης των εργασιών του Ομίλου στην κυπριακή και την ελληνική κοινότητα του Ηνωμένου Βασιλείου και ειδικότερα της ευρύτερης περιοχής του Λονδίνου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ο κ. Α. Καϊσίδης θα συνεργάζεται στενά με την Eurobank EFG Cyprus Ltd ενώ θα ενεργεί επίσης ως σύνδεσμος μεταξύ Κύπρου και Ηνωμένου Βασιλείου. Ο κ. Α. Καϊσίδης είναι απόφοιτος του London School of Economics (Economics degree) και αναγνωρισμένος ορκωτός λογιστής από την εταιρεία Coopers & Lybrand Λονδίνου από το 1992. Διαθέτει πολυετή εμπειρία στον τραπεζικό τομέα. Έχει εργασθεί στην Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου από το 1995 σε διάφορες θέσεις στην Κύπρο και το Λονδίνο, ενώ έχει διατελέσει Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής στην Τράπεζα Marfin Popular Bank.

Επίκαιρα Θέματα

Το μοναδικό Leptos Kamares Village

Το Leptos Kamares Village είναι ένα πραγματικά υπέροχο συγκρότημα εξοχικών επαύλεων και μόνιμων κατοικιών το οποίο δημιουργεί με ιδιαίτερο μεράκι η Leptos Estates στην όμορφη και ειδυλλιακή Πάφο. Το Συγκρότημα απλώνεται πάνω σε τέσσερις πανέμορφες και καταπράσινες βουνοπλαγιές στην περιοχή Τάλας και Αγ. Νεοφύτου. Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός του έργου περιλαμβάνει λεπτομέρειες που αναδεικνύουν το Μεσογειακό τοπίο και τρόπο ζωής, επιλέγοντας την πέτρα, το ξύλο, την καμάρα και τα πλακόστρωτα ως τα κύρια χαρακτηριστικά. Οι εκδηλώσεις στο Kamares Club διαδέχονται η μία την άλλη, ενώ το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών και ανέσεων όπως τα γήπεδα τένις, το παράρτημα του Ιδιωτικού Νοσοκομείου ΙΑΣΙΣ,

η κοινή κεντρική πισίνα εκτός των ιδιωτικών, το πεντακάθαρο περιβάλλον και η μαγευτική θέα προς τη θάλασσα, αποτελούν πόλο έλξης για τους ξένους και Κύπριους επενδυτές και αγοραστές.

Το Kamares Village συνδυάζει αρμονικά την τοποθεσία, την ποιότητα ζωής, την πολυτέλεια μαζί με την αρχιτεκτονική δημιουργώντας τις συνθήκες να ζει κάποιος μέσα σε ένα ιδανικό φυσικό περιβάλλον μακριά από τους θορύβους και τις μολύνσεις των πόλεων.

Το Leptos Kamares Village έχει βραβευθεί με πολλά διεθνή βραβεία με πιο σημαντικό το βραβείο Prix d'Excellence από την FIABCI - International Real Estate Federation ως ένα από τα πέντε καλύτερα οικιστικά-παραθεριστικά συ-

γκροτήματα στον κόσμο. Η προσωπικότητα του Leptos Kamares Village το καθιστά πλέον 'σημείο αναφοράς' για την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Για περισσότερες πληροφορίες (τιμές, τρόπους πληρωμής διαθέσιμες περιουσίες) μπορείτε να επικοινωνήστε με το τηλέφωνο 8000 2111 (τηλεφώνημα χωρίς χρέωση) ή να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.LeptosEstates.com

Φιλανθρωπικό Χριστουγεννιάτικο Παζαράκι από τον Όμιλο Εταιρειών Λεπτός

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Όμιλος εταιρειών ΛΕΠΤΟΣ διοργάνωσε το ετήσιο Χριστουγεννιάτικο Φιλανθρωπικό Παζαράκι στο Kamares Village στην περιοχή Τάλας - Αγ. Νεοφύτου. Στο παζαράκι συμμετείχαν ιδιοκτήτες κατοικιών της Leptos Estates καθώς επίσης Κύπριοι και άλλοι ξένοι οι οποίοι παρουσίασαν τις δημιουργίες τους που περιλάμβαναν νόστιμα Χριστουγεννιάτικα εδέσματα, χειροποίητα κοσμήματα, κεραμικά, Χριστουγεννιάτικα στολιδια, βιβλία και άλλα. Όλες οι εισπράξεις δόθηκαν για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Παράδοση δώρων στους νικητές που συμμετείχαν στις δοκιμές λειτουργίας του νέου Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας

Με ιδιαίτερη χαρά η Hermes Airports παρέδωσε τα δώρα στους νικητές που συμμετείχαν στις δοκιμές λειτουργίας του νέου αεροδρομίου Λάρνακας. Οι δοκιμές διενεργήθηκαν κατά την περίοδο Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2009 και σε αυτές συμμετείχαν συνολικά 3.500 χιλιάδες άτομα. Οι νικητές αναδείχθηκαν μετά από κλήρωση που πραγματοποιήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 2009, στα γραφεία του Κρατικού Λαχείου στη Λευκωσία και στην οποία συμμετείχαν οι 3.500 εθελοντές που ανταποκρίθηκαν θετικά στο κάλεσμα της Hermes Airports. Μεγάλος νικητής αναδείχθηκε ο Βρετανός Cedric Jameson ο οποίος κέρδισε ένα ολοκαίνουργιο αυτοκίνητο μάρκας Volvo C30, αξίας 22.400. Το δώρο παρέδωσε στον νικητή, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Hermes Airports κ. Νίκος Σιακόλας. Ο Πρόεδρος της Hermes Airports Ltd συνεχάρη τον κ. Jameson και τον ευχαρίστησε για τη συμμετοχή του στις δοκιμές λειτουργίας του νέου αεροδρομίου Λάρνα-

κας. Άλλοι δεκαπέντε εθελοντές κέρδισαν αεροπορικά εισιτήρια μετ' επιστροφής για διάφορους προορισμούς στην Ευρώπη και Μέση Ανατολή.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζονται προς τις τέσσερις αερογραμμές που προσέφεραν τα αεροπορικά εισιτήρια στους νικητές:

Κυπριακές Αερογραμμές, Aegean Airlines Olympic Air, Emirates

Σε χαιρετισμό του, ο Πρώτος Εκτελεστικός Διευθυντής της Hermes Airports κύριος Alfred van der Meer, ευχαρίστησε θερμά τις 3.500 εθελοντές που συμμετείχαν στις δοκιμές λειτουργίας του νέου αερολιμένα Λάρνακας και προς όλους όσοι με το δικό τους τρόπο, συνέδραμαν σε αυτή την μεγάλη προσπάθεια. Χάρη στις δοκιμές αυτές, σημείωσε, όλες οι υπηρεσίες και τα τμήματα του αεροδρομίου, είχαν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τα σύγχρονα συστήματα και να προετοιμαστούν έγκαιρα και αποτελεσματικά σε σχέση με τα καθήκοντα τους.

BBDO

Εστιάζουμε σε εσάς προσωπικά!

Marfin Personal Banking. Προσωπική εξυπηρέτηση, ποιοτικά αποτελέσματα.

Δουλεύετε σκληρά για να πετύχετε τους οικονομικούς σας στόχους. Τώρα έχετε μια τράπεζα που δουλεύει εξίσου σκληρά για να σας βοηθήσει να αξιοποιήσετε τα χρήματά σας. Η υπηρεσία Marfin Personal Banking μέσω του προσωπικού σας τραπεζίτη (Retail Relationship Officer) αξιολογεί τις οικονομικές σας ανάγκες και σας βοηθά να καράξετε μια προσωπική στρατηγική για να πετύχετε τους στόχους σας. Παράλληλα, σας παρέχει προνομιακή τιμολόγηση και προτεραιότητα στις τυχόν συναλλαγές σας.

**MARFIN |
PERSONAL
| banking**

Η τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα, κατά την απόλυτή της κρίση, να απορρίψει όποιο αίτημα πελάτη σε περίπτωση που δεν ικανοποιούνται οι όροι και/ή οι προϋποθέσεις που θέτει.

Περισσότερες πληροφορίες στα καταστήματα της Λαϊκής.

Mάθε Internet Banking

Mάθε Internet Banking

Επισκεφτείτε ένα υποκατάστημά μας και σε 15 λεπτά θα μάθετε πώς μπορείτε να πραγματοποιήσετε οποιαδήποτε τραπεζική σας συναλλαγή από το 1bank. Το Internet Banking της Τράπεζας Κύπρου.

 1bank.com

Τράπεζα Κύπρου

